

การศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในระดับปริญญาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

นายกันต์ สมสรวย

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

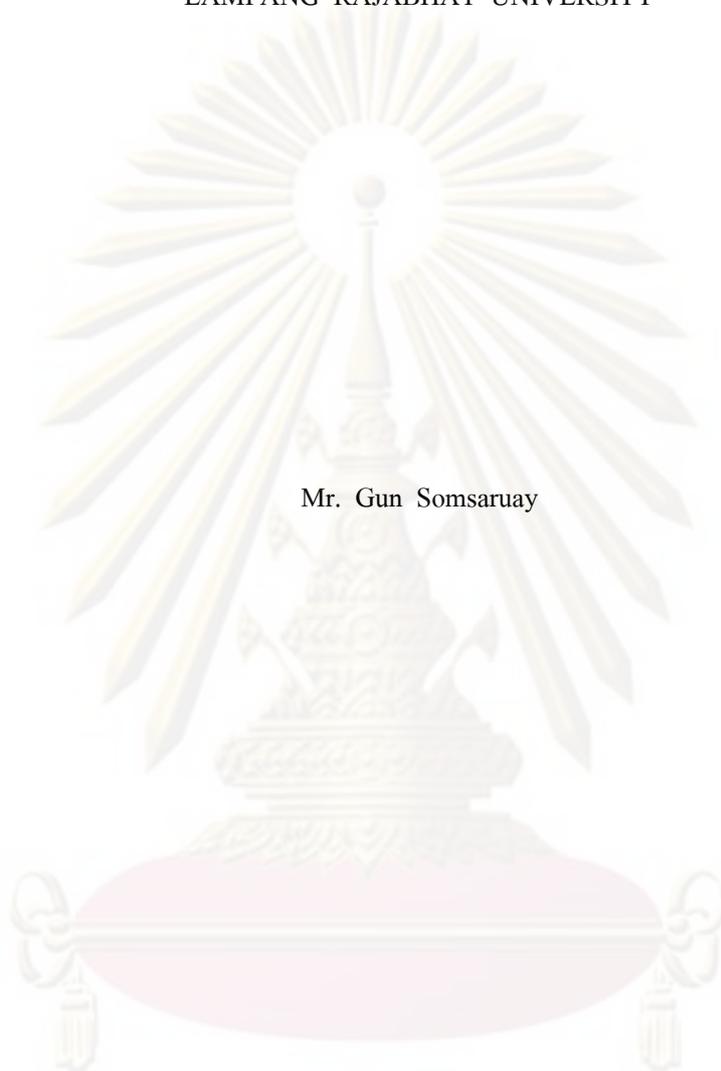
สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF GUIDELINES TO DEVELOP AN APPLIED ART DESIGN CURRICULUM
AT THE UNDERGRADUATE LEVEL AT
LAMPANG RAJABHAT UNIVERSITY

Mr. Gun Somsaruay

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Art Education
Department of Art , Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn university

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์
ระดับปริญญาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

โดย

นายกันต์ สมสรวย

สาขาวิชา

ศิลปศึกษา

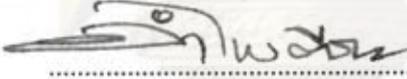
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร. ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์

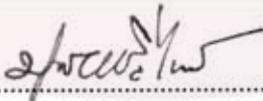

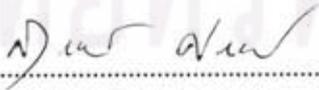
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อำไพ ตรีณสาร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกข์ขันธ์ ศรีบุรี)

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กัณฑ์ สมสรวย : การศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (A STUDY OF GUIDELINES TO DEVELOP AN APPLIED ART DESIGN CURRICULUM AT THE UNDERGRADUATE LEVEL AT LAMPANG RAJABHAT UNIVERSITY) อ. ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.ดร.ปิ่นณรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์. 278 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วย บัณฑิตจำนวน 37 คน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 8 คน ครูผู้สอนจำนวน 5 คน และผู้ประกอบการ จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการเข้ามาให้ข้อมูล เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและมีความหลากหลายในเนื้อหา หลักสูตรควรสอดคล้องเนื้อหาทางด้านเอกลักษณ์ของท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง และมีการนำผู้เรียนไปศึกษา ปฏิบัติงานนอกสถานที่ รวมถึงการใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน และผู้สำเร็จการศึกษากับผู้เรียนในปัจจุบันควรมีการพบปะระหว่างรุ่นเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2. ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณสมบัติของผู้เรียนควรมีความคิดสร้างสรรค์ เข้าใจทฤษฎีทางการออกแบบ มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้ดี โดยการเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการทำวิจัย และควรให้ปราชญ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร และผู้สำเร็จการศึกษากับผู้เรียนในปัจจุบันควรมีการพบปะระหว่างรุ่นเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3. ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณสมบัติของผู้เรียนควรมีความคิดสร้างสรรค์ เข้าใจในด้าน ทฤษฎีและองค์ความรู้ โดยสามารถผสมผสานกับเนื้อหาทางเอกลักษณ์ในท้องถิ่นจังหวัดลำปาง มีการใช้อินเตอร์เน็ตในการเรียนการสอน และผู้สำเร็จการศึกษากับผู้เรียนในปัจจุบันควรมีการพบปะระหว่างรุ่นเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

4. ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่เลือกกลุ่มวิชาตามความสนใจ ดังนี้ กลุ่มวิชาปฏิบัติการวิชาชีพ กลุ่มวิชาเลือกเรียน กลุ่มวิชาบังคับเรียน กลุ่มวิชาการจัดการ กลุ่มวิชาจิตกรรม กลุ่มวิชาประยุกต์ศิลป์ กลุ่มวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ กลุ่มวิชาออกแบบพาณิชย์ศิลป์ กลุ่มวิชาภาพพิมพ์ กลุ่มวิชาประติมากรรม กลุ่มวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ กลุ่มวิชาออกแบบตกแต่ง และบัณฑิตส่วนใหญ่เห็นด้วยมากในด้านของการนำหลักสูตรไปใช้ การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดเนื้อหาสาระ การประเมินผลการใช้หลักสูตร และการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ตามลำดับ

มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าทางสถาบันควรศึกษาความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับคุณสมบัติของบัณฑิต ศึกษาปัญหา ทางด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยการสำรวจความคิดเห็นจากบัณฑิต และทางสถานประกอบการ เพื่อใช้ในการพัฒนา หลักสูตรต่อไป และควรศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศิลปะสาขาอื่น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ภาควิชา.....ศิลปะ คนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา.....ลายมือชื่อนิติศ.....
สาขาวิชา.....ศิลปศึกษา.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา .....2551.....

#488365792727 : MAJOR ART EDUCATION

KEY WORD: CURRICULUM DEVELOPMENT/APPLIED ART DESIGN /RAJABHAT UNIVERSITY.

GUN SOMSARUAY : A STUDY OF GUIDELINES TO DEVELOP AN APPLIED
ART DESIGN CURRICULUM AT THE UNDERGRADUATE LEVEL AT LAMPANG
RAJABHAT UNIVERSITY. THESIS PRINCIPAL ADVISOR : POONARAT
PICHAYAPAIBOON, Ed.D., 278 pp.

The purpose of this thesis was to examine the guidelines by which an undergraduate program could be developed in Applied Art Design Major at Lampang Rajabhat University. The research sample consisted of thirty-seven undergraduates, eight experts of curriculum and instruction, five lecturers and nineteen entrepreneurs. Research was conducted by questionnaires and interviews. Data was analyzed by percentage, arithmetic mean, standard deviation and content analysis.

The results of the research revealed that:

1. Most of the experts of curriculum and instruction believe that the those scholars and entrepreneurs who participated by giving information got the best out of the curriculum; students should have an in-depth knowledge and understanding of design; there should be a local identity content in the curriculum; students should be taken to other places and be given opportunities for external study and should be able to use computers and the latest technology. They also think that undergraduates and scholars should regularly participate in and have better representation at alumni meetings.
2. The majority of lecturers commented that undergraduates need to demonstrate: creativity, an understanding of theory, goodness and morality, and be able to use a computer. The curriculum should be student-centric and encourage research. Art scholars and entrepreneurs should participate in curriculum evaluation and attend alumni meetings.
3. Most of the entrepreneurs fed back that graduates should have creativity and understanding of theory. They believe the curriculum should integrate more local identity content, encourage internet use and that there should be alumni meetings.
4. Most students selected courses according to degree of interest, the most popular being: Specific Practice Professional Area, Professional Area (elective course), Required course, Management course, Fine Arts course, Applied Art course, Communication Design course, Commercial Art course, Print Making course, Sculpture course, Product Design course, Interior Design course. Most scholars agreed there should be a high-level of curriculum implementation, study of state or basic information, definition of subject matter, curriculum evaluation and definition of curriculum objectives.

Furthermore research suggests that Lampang Rajabhat University should assess the community requirements, undergraduate quality and any problems with curriculum development by surveying the opinion of scholars and entrepreneurs. Lampang Rajabhat University should develop guidelines by which other art courses can be introduced.

Department :.....Art , Music and Dance Education.....Student's signature :.....

Field of study :..... Art Education.....Principal Advisor's signature :.....

Academic year :.....2008.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สำเร็จล่วงด้วยดีได้ หากขาดบุคคลต่อไปนี้ในการช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ให้กำลังใจ ดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ อาจารย์ที่ปรึกษา สำหรับคำปรึกษาช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขรายละเอียดต่างๆในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อำไพ ตีรณสาร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกฤษณ์ ศรีบุรี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ตรวจเครื่องมือในการวิจัย ประชาสัมพันธ์ ถังถิ่น สถานประกอบการ และครูผู้สอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ที่ได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่องานวิทยานิพนธ์

อนึ่ง ความสำเร็จอันเกิดจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอบแต่บิดา มารดา พี่สาว ครอบครัวบุตร เก่งสงวนสิทธิ์ คุณนัฐฐาภรณ์ ตั้งคำ ในการให้กำลังใจ และความช่วยเหลือให้ประสบความสำเร็จในวันนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
	3. คำจำกัดความในการวิจัย.....	6
	4. วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
	5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	1. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร.....	7
	1.1 ความหมายของหลักสูตร.....	7
	1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร.....	10
	1.3 องค์ประกอบหลักสูตรอุดมศึกษา.....	11
	1.4 รูปแบบหลักสูตร.....	12
	1.5 การพัฒนาหลักสูตรและแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร.....	19
	1.6 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร.....	20
	1.7 ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร.....	30
	2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	42
	3. ความสำคัญและความหมายของออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	49
	3.1 ความหมายของออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	50
	3.2 การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและภาพรวมของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ของสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ.....	56

บทที่

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

4. ศิลปะและการออกแบบในจังหวัดลำปาง.....	64
4.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง.....	66
5. ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.....	68
1.1 ความเป็นมาของการจัดตั้งสถาบันฝึกหัดครู.....	68
1.2 วิสัยทัศน์ราชภัฏ.....	69
1.3 ประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.....	71
1.4 หลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.....	74
6. แนวโน้มทิศทางด้านอุดมศึกษาในอนาคต.....	79
6.1 แนวโน้มทางการศึกษาในอนาคต.....	79
6.2 แนวโน้มทางด้านอุดมศึกษาในอนาคต.....	82
6.3 แนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา.....	84
6.4 แนวโน้มบัณฑิตในอนาคต.....	87
6.5 คุณสมบัติกำลังแรงงานที่พึงประสงค์.....	93
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	97
7.1 งานวิจัยภายในประเทศ.....	97
7.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	101
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	104
1. วิธีดำเนินการวิจัย.....	104
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	104
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	105
4. การทดสอบและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	107
5. การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง.....	107
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	108
7. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	110

บทที่

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากการตอบแบบสอบถามของผู้สำเร็จการศึกษา.....	113
1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	113
1.2 ความคิดเห็นที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	116
1.3 ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	131
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน.....	147
2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์.....	147
2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	149
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สถานประกอบการ.....	164
3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์.....	164
3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	166
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน.....	181
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์.....	181
4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	183
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	198
1. สรุปผลการวิจัย.....	200
2. อภิปรายผลการวิจัย.....	217
3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	228
รายการอ้างอิง.....	229
ภาคผนวก.....	237
ภาคผนวก ก แผนภูมิการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์	
ระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.....	238
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ.....	240
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	242

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้สำเร็จการศึกษา.....	113
2. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบ ประยุกต์ศิลป์ กลุ่มวิชาเนื้อหาบังคับเรียน.....	116
3. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบ ประยุกต์ศิลป์ แขนงวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	117
4. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบ ประยุกต์ศิลป์ กลุ่มวิชาจิตรกรรม.....	118
5. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบ ประยุกต์ศิลป์ กลุ่มวิชาประติมากรรม.....	119
6. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบ ประยุกต์ศิลป์ กลุ่มวิชาภาพพิมพ์.....	120
7. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบ ประยุกต์ศิลป์ กลุ่มวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์.....	121
8. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบ ประยุกต์ศิลป์ กลุ่มวิชาออกแบบตกแต่ง.....	123
9. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบ ประยุกต์ศิลป์ กลุ่มวิชาออกแบบพาณิชย์ศิลป์.....	125
10. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบ ประยุกต์ศิลป์ กลุ่มวิชาออกแบบนิเทศศิลป์.....	127
11. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบ ประยุกต์ศิลป์ กลุ่มวิชาการจัดการ.....	128
12. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบ ประยุกต์ศิลป์ กลุ่มวิชาเลือกเรียน.....	129
13. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบ ประยุกต์ศิลป์ กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.....	130
14. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน.....	131
15. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร.....	134

ตารางที่	
16. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ.....	137
17. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านการนำหลักสูตรไปใช้.....	140
18. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร.....	143
19. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน.....	147
20. ความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร.....	149
21. ความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น.....	150
22. ความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	151
23. ความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ด้านทักษะพิสัย.....	152
24. ความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ด้านพุทธิพิสัย.....	153
25. ความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ด้านจิตพิสัย.....	154
26. ความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านวิธีบูรณาการเนื้อหาออกแบบประยุกต์ศิลป์ กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่น.....	155
27. ความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านการเพิ่มเติมเนื้อหา จากรายวิชาในหลักสูตร ออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	156
28. ความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม.....	157
29. ความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยให้ปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอน.....	158
30. ความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านการใช้วัตกรรมการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน.....	159
31. ความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน กับผู้เรียนสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	160

ตารางที่

32. ความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านการนำหลักสูตรกลางกับหลักสูตร ออกแบบประยุกต์ศิลป์มาใช้ประเมินระบบหลักสูตร.....	161
33. ความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร.....	162
34. ความคิดเห็นของครูผู้สอนในด้านวิธีการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา.....	163
35. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ.....	164
36. ความคิดเห็นของสถานประกอบการในด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร.....	166
37. ความคิดเห็นของสถานประกอบการในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น.....	167
38. ความคิดเห็นของสถานประกอบการในด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในสาขา ออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	168
39. ความคิดเห็นของสถานประกอบการในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านทักษะพิสัย.....	169
40. ความคิดเห็นของสถานประกอบการในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านพุทธิพิสัย.....	170
41. ความคิดเห็นของสถานประกอบการในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านจิตพิสัย.....	171
42. ความคิดเห็นของสถานประกอบการในด้านวิธีบูรณาการเนื้อหา ออกแบบประยุกต์ศิลป์ กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่น.....	172
43. ความคิดเห็นของสถานประกอบการในด้านการเพิ่มเติมเนื้อหา จากรายวิชาในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	173
44. ความคิดเห็นของสถานประกอบการในด้านการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม.....	174
45. ความคิดเห็นของสถานประกอบการในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยให้ปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอน.....	175
46. ความคิดเห็นของสถานประกอบการในด้านการใช้วัตกรรมการเรียนการสอน ในการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน.....	176

ตารางที่

47. ความคิดเห็นของสถานประกอบการในด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน กับผู้เรียนสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	177
48. ความคิดเห็นของสถานประกอบการในด้านการนำหลักสูตรกลางกับหลักสูตร ออกแบบประยุกต์ศิลป์มาใช้ประเมินระบบหลักสูตร.....	178
49. ความคิดเห็นของสถานประกอบการในด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร.....	179
50. ความคิดเห็นของสถานประกอบการในด้านวิธีการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา.....	180
51. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน ออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	181
52. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตร.....	183
53. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ ด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการรับทราบลักษณะ และความต้องการของผู้เรียน.....	184
54. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการร่วมกำหนดเนื้อหาที่จะใช้ จัดการเรียนการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	185
55. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านทักษะพิสัย.....	186
56. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านพุทธิพิสัย.....	187
57. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านจิตพิสัย.....	188
58. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านวิธีบูรณาการเนื้อหาออกแบบประยุกต์ศิลป์กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่น.....	189
59. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการเพิ่มเติมเนื้อหา จากราชวิชาในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	190

ตารางที่

60. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม.....	191
61. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมี บทบาทร่วมกับครูผู้สอน.....	192
62. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการใช้วัตกรรมการเรียนการสอนในการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน.....	193
63. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียนสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์.....	194
64. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม ในการประเมินหลักสูตร.....	195
65. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา.....	196
66. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการนำเสนอหลักสูตรหลังการประเมินผล ให้กับชุมชนท้องถิ่น.....	197

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และการใช้เทคโนโลยี มีการคิดค้นที่ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการใหม่ๆ เกิดขึ้นทุกวัน เป็นผลทำให้เกิดความรู้ใหม่ และการเปลี่ยนแปลงความรู้ตลอดเวลาโดยปราศจากพรมแดน การศึกษาในฐานะที่เป็นปัจจัยสำคัญในสังคมที่ทำหน้าที่ในการพัฒนามนุษย์ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวคิด รูปแบบกระบวนการ และวิธีการให้การศึกษาที่สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในบริบทของโลก เพื่อให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ทำให้องค์กรที่รับผิดชอบจัดการศึกษาต้องปรับตัวโดยเร่งการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ใหม่ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์อย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน (ชมพูนุท ร่วมชาติ, 2549)

โลกยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ ความรู้และภูมิปัญญาของแต่ละสังคมได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติ ได้ส่งผลให้หลายประเทศต่างหันกลับมาทบทวนบทบาทและแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศตนอย่างจริงจัง เพื่อเป้าหมายสร้างและพัฒนากำลังคนที่มีความสามารถที่จะนำการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศให้ก้าวสู่สหัสวรรษได้อย่างมั่นคง (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543)

สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมกับสภาพจริง ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งโลกได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วทุกด้านทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทำให้ประเทศของเราจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการแข่งขันในประชาคมโลกมากยิ่งขึ้น (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543)

สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีหน้าที่และมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับต่างๆ ที่ตอบสนองความต้องการกำลังคนในระบบเศรษฐกิจที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วความต้องการการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนการสนับสนุนบทบาทของประเทศในการก้าวไปมีบทบาทมากขึ้นในทางการเมืองและเศรษฐกิจในประชาคมโลก (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543)

ในการให้การศึกษาและการจัดการศึกษาในทุกระดับทุกประเภท สิ่งสำคัญนอกเหนือไปจากครู อาจารย์ผู้สอน สื่อและอุปกรณ์การสอนแล้ว หลักสูตรเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง หากไม่มีหลักสูตรแล้วก็เหมือนกับครูผู้สอนขาดทิศทางในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการจัดการศึกษาที่ต้องการผลิตคนให้มีคุณภาพตามความต้องการของประเทศ (ชูศรี สุวรรณโชติ, 2544)

การก้าวเข้าสู่ระบบสังคมเศรษฐกิจ ฐานความรู้เป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้หรือที่เรียกว่าทุนทางปัญญาของมนุษย์ ทั้งนี้เนื่องจากระบบสังคมเศรษฐกิจแบบใหม่นี้ให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ทำให้ต้องใช้การวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับฐานความรู้ของประเทศรวมทั้งองค์กรต่างๆ ก็จำเป็นต้องปรับตัวไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในระบบที่เป็นอยู่นี้บุคลากรและแรงงานต้องมีความรู้และทักษะหลายด้าน (Knowledge Worker) ต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ รู้จักเพิ่มเติมความรู้ และทักษะใหม่ๆ ให้แก่ตนเอง สามารถปรับตัว และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของกระแสต่างๆ ที่เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545-2559)

ภูมิปัญญาของท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยถูกละเลยไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีการพึ่งพิงจากภายนอกสูง ชุมชนจึงตกอยู่ในสภาพขาดรากฐานของวัฒนธรรมและการพัฒนาตนเอง รวมทั้งขาดแคลนบุคลากรทางศิลปะและวัฒนธรรม อาทิ การขาดแคลนผู้สืบสานงานด้านวัฒนธรรม ด้านทัศนศิลป์ ด้านศิลปะการแสดง และวรรณศิลป์ ในขณะที่เดียวกันผู้ทรงภูมิปัญญาไทยยังไม่ได้รับการยกย่องจากสังคมให้อยู่อย่างมีเกียรติและมีศักดิ์ศรี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559)

อุดมศึกษาไทยได้พัฒนามามากกว่าร้อยปีแล้ว และได้สนองความจำเป็นสร้างความเจริญให้แก่ประชาชาติอย่างมาก ในระยะสิบหรือยี่สิบปีหลังจากนี้ อุดมศึกษาไทยได้ขยายตัวและปรับเปลี่ยนไปเป็นอันมาก แต่ก็มีท่าว่าจะไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมโดยรอบ การสร้างบุคลากรไม่ทันกับความจำเป็นในการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตและธุรกิจ การวิจัยและพัฒนาไม่ทันกับความจำเป็นต้องยกระดับอุตสาหกรรมในประเทศจากอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น ด้วยสภาพโลกาภิวัตน์ที่กำลังแพร่ระหว่างประเทศถูกทลายลงไม่สามารถปกป้องสิ่งที่หย่อนประสิทธิภาพและไม่ถูกต้องภายในประเทศได้ จนเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจพังทลายขยายตัวเป็นวิกฤตสังคม ยิ่งเห็นได้ชัดขึ้นถึงสภาพความอ่อนแอของอุดมศึกษาไทย (จรัส สุวรรณเวลา, 2545)

ด้วยกฎระเบียบแบบรวมศูนย์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และระบบการกำกับดูแลรักษามาตรฐานที่ด้อยประสิทธิภาพ ประเทศไทยไม่สามารถสร้างหลักสูตรใหม่ หรือปรับหลักสูตรเดิมให้ก้าวหน้าทันความจำเป็นได้ นับเป็นความเสียหายอย่างยิ่ง หลักสูตรจำนวนไม่น้อยจัดวางโดยใช้เกณฑ์ หรือข้อกำหนดที่ลอกมาจากต่างประเทศ หรือลอกกันเองจากต่างสถาบัน จึงมีโอกาที่จะไม่ตรงกับปัญหาในสังคมไทย ไม่สร้างความรู้ความสามารถตามความจำเป็นของสังคม หรือไม่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับสภาพในเมืองไทยเพียงพอ ความพยายามในการสร้างและปรับหลักสูตรมีขอบเขตที่จำกัด (จรัสสุวรรณเวลา, 2545)

สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาส่วนมากจะมีลักษณะแข็งตัวมีข้อกำหนดวิชาบังคับวิชาที่ต้องเรียนก่อนและต่อเนื่องมาก หลักสูตรมักจะเน้นเนื้อหาสาระมากจนไม่มีเวลาเหลือให้ผู้เรียนได้คิด การค้นคว้าแสวงหาความรู้ผู้เรียนมุ่งแต่ท่องจำเพื่อสอบให้ผ่าน การเรียนรู้ด้วยตนเองมีน้อยมาก การใช้ระบบหน่วยกิตซึ่งมุ่งเกิดความหลากหลายต่อกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายตรงตามประสงค์และความถนัดของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ที่ได้ความรู้มาอย่างแยกส่วน การมุ่งเน้นให้ผู้เรียนต้องไปศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติมอีก 3 ชั่วโมง หลังจากที่เรียนในห้องเรียน 1 ชั่วโมง ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองในส่วนนี้ไม่ค่อยได้กระทำกันอย่างจริงจังมากนัก ซึ่งผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ความเอาใจใส่ เรียนรู้และปรับปรุง หลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์การเรียนรู้ มีความยืดหยุ่นปรับตัวในอนาคตองค์กรจะมีโครงสร้างแนวราบเพื่อการวิจัยในเชิงสหวิทยาการ สำหรับเป็นข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่เจริญงอกงามด้วยสติปัญญาและคุณธรรม (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543)

สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เก่าแก่กว่า 100 ปี ที่พัฒนาและเติบโตจากโรงเรียนฝึกหัดครูและวิทยาลัยครู นับตั้งแต่มีการตัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูครั้งแรกใน พ.ศ. 2435 ในระยะแรกสถาบันราชภัฏได้ผลิตครูเพื่อสนองความต้องการของประเทศจำนวนมาก อันเป็นผลมาจาก การเพิ่มของประชากรและความต้องการด้านการศึกษาของประชาชนทั่วไป แต่ในระยะต่อมากการผลิตครูเริ่มเกินความต้องการเป็นอันมาก สถาบันฝึกหัดครูจึงพยายามปรับตัวโดยจัดหลักสูตรและบริการที่สนองความต้องการของชุมชนมากขึ้น

สถาบันราชภัฏ มีต้นกำเนิดจาก “โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์” ที่สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2435 บริเวณโรงเลี้ยงเด็ก สะพานดำ กรุงเทพฯ ต่อมาใน พ.ศ. 2497 ได้ประกาศตั้งกรมฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการขึ้นมา โดยมีโรงเรียนฝึกหัดครูในสังกัดถึง 32 แห่ง และในแห่งแรกนี้ ได้มีวิทยาลัยวิชาการศึกษาอยู่ในสังกัดด้วย ต่อมาในพ.ศ. 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ต่อมาใน พ.ศ. 2518 ได้มีการ

ประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 1) เป็นสถาบันอุดมศึกษา และได้ยกฐานะสถาบันฝึกหัดครู ให้เป็นวิทยาลัยครู รวม 36 แห่ง ต่อมาใน พ.ศ. 2527 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) และในปีนั้นเอง ก็ได้มีบัญญัติให้วิทยาลัยครูรวมกันเป็น “กลุ่มวิทยาลัย” โดยสามารถให้การศึกษาในวิชาการสาขาต่างๆ ที่นอกจากวิชาครูได้ ในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2535 ได้มีการเคลื่อนไหวโดยให้ยกฐานะของสถาบันฝึกหัดครู เป็นสถาบันอุดมศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย และต่อมาใน พ.ศ. 2538 จึงได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติ สถาบันราชภัฏโดยสมบูรณ์ และสามารถเปิดสอนในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีได้ ตลอดจนได้มีการจัดตั้งสำนักงาน สถาบันราชภัฏเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีฐานะเป็นกรม ในกระทรวงศึกษาธิการ (มารุต บุญนาค, 2541)

สถาบันราชภัฏจัดหลักสูตรโปรแกรมวิชาที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนท้องถิ่น และความต้องการของตลาดแรงงาน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีการศึกษา 2545 ซึ่งพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏจะเกิดขึ้น โดยปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องสะท้อนความเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่บนความเป็นไทย ความเป็นอิสระ และเสริมสร้างภูมิปัญญาของแผ่นดิน ส่วนกรอบพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องมีความสอดคล้องกับปรัชญาที่กำหนดไว้ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องเป็นโพธิยาลัยมหาวิชาลัย เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน พัฒนาพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน ในแง่พันธกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องมีการกิจต่อไปนี้ คือ จะต้องแสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ บนพื้นฐานการบูรณาการของภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาสากล ทั้งนี้เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ภูมิปัญญา นวัตกรรม (คณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏ)

แนวทางที่สามารถทำให้สถาบันราชภัฏโดดเด่นมีชื่อเสียงขึ้นมาได้ คือ การสร้างเอกลักษณ์ที่เป็นจุดเฉพาะของแต่ละสถาบันราชภัฏ โดยที่จุดเด่นนี้สร้างบนฐานของความได้เปรียบหรือจุดเด่นในท้องถิ่นที่ราชภัฏนั้นตั้งอยู่ ด้วยการทุ่มสรรพกำลังไปในทิศที่เป็นจุดเด่นนั้นให้มากที่สุด เมื่อสถาบันราชภัฏสามารถสร้างความโดดเด่นได้แล้วก็จะสามารถดึงดูดนักเรียนเก่งจากทั่วประเทศให้จะเลือกเข้าเรียนเป็นอันดับแรกหรืออันดับต้นๆ ตามความถนัดและความสนใจได้ นอกจากนั้นการสร้างเอกลักษณ์บนจุดเด่นของ ท้องถิ่นนั้นก็ยังมีผลต่อการสร้างประโยชน์ให้กับท้องถิ่นด้วย อันเป็นการสอดคล้องกับเป้าประสงค์ที่จะสร้างให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง

การสร้างเอกลักษณ์ของแต่ละสถาบันราชภัฏนั้นต้องมีการสำรวจและศึกษาวิจัยกัน ถึงท้องถิ่นที่สถาบันราชภัฏตั้งอยู่นั้นมีจุดเด่นข้อได้เปรียบ ศักยภาพหรือความต้องการใดโดยให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลหรือคำแนะนำร่วมด้วย จากนั้นก็ทำการปรับปรุงและพัฒนาสาขาวิชาหลักสูตรของราชภัฏนั้นๆ ให้มีความโดดเด่นจนเป็นที่รู้จัก

เนื่องจากปัจจุบันสถาบันราชภัฏยังไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เท่าใดนัก ทั้งๆ ที่สัดส่วนนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในสถาบันราชภัฏส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาในท้องถิ่น แต่เมื่อพิจารณาจำนวนผู้จบการศึกษาจากราชภัฏแล้วพบว่า บัณฑิตจำนวนไม่น้อยกระจุกตัวทำงานกันในเมืองแทนที่จะกลับไปทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นตนเอง ทำให้ท้องถิ่นไม่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาจากราชภัฏการที่บัณฑิตของสถาบันราชภัฏจบการศึกษาแล้วไปทำงานในเมืองย่อมชี้ให้เห็นว่านโยบายการกระจายการพัฒนาไปสู่ท้องถิ่นของประเทศในภาพรวมล้มเหลว และสถาบันราชภัฏยังไม่ได้ออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับธุรกิจอุตสาหกรรม และการบริหารในท้องถิ่นเท่าที่ควร

การที่จะให้ผู้สำเร็จการศึกษากลับเข้าทำงานที่ท้องถิ่นของตนนั้นย่อมหมายความว่าท้องถิ่นต้องมีตำแหน่งงานที่เหมาะสมและมีมากเพียงพอ สถาบันราชภัฏจึงควรพิจารณาเปิดหลักสูตรและจำนวนนักศึกษาให้เหมาะสมกับกิจกรรมทั้งภาครัฐและเอกชนของท้องถิ่น โดยพิจารณาว่าท้องถิ่นนั้นทำธุรกิจอะไร มีจุดเด่นอะไร มีโอกาสทางการพัฒนาทางด้านใดมีความต้องการหรือจากแคลนแรงงานด้านใด ทั้งนี้เพื่อสามารถสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่นนั้นๆ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543)

ในปัจจุบันหลักสูตรศิลปกรรม สาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์ โดยมีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาศิลปกรรม (ออกแบบประยุกต์ศิลป์) เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติที่ดี รวมทั้งคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพออกแบบประยุกต์ศิลป์ สามารถพัฒนางานออกแบบให้ทันสมัยมีเอกลักษณ์ท้องถิ่น และพัฒนาสู่สากลได้ โดยมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เน้นที่ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานด้านศิลปกรรมเป็นอย่างดี มีเจตคติที่ดีต่องานศิลปกรรมและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาสังคมและท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี มีความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อสังคมและวิชาชีพศิลปกรรม มีความสามารถในการจัดระบบงานบริหาร และสร้างสรรค์งานด้านศิลปกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ มีสำนึกในการสร้างงานศิลปกรรม ที่มีบทบาทต่อการส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ ในปัจจุบันมีนักศึกษารวมทั้งหมด 86 คน มีอาจารย์ประจำภาควิชา 5 คน มีอาจารย์พิเศษ 4 คน

ด้วยเหตุผลสำคัญดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็น ตลอดจนแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยทำการศึกษาจากครูผู้สอนหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร และการสอนในกลุ่มวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์ ผู้ประกอบการในจังหวัดลำปางที่เกี่ยวข้องกับทางด้านศิลปะและการออกแบบ บัณฑิต และนักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เพื่อให้สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษา และประโยชน์ในการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ด้านต่อไปนี้

1. สภาพข้อมูลพื้นฐาน
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. เนื้อหาสาระ
4. การนำหลักสูตรไปใช้
5. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

คำจำกัดความในการวิจัย

1. แนวทางการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การวางโครงการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2525)
2. หลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ หมายถึง หลักสูตรที่จัดให้กับผู้เรียนใน ระดับปริญญาตรี 4 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ทราบแนวคิดของจากครูผู้สอนหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร และการสอนในกลุ่มวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์ ผู้ประกอบการในจังหวัดลำปางที่เกี่ยวข้องกับทางด้านศิลปะและการออกแบบ ผู้สำเร็จการศึกษา และนักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความ เอกสารหลักสูตรทั้งในและต่างประเทศ เอกสารประกอบการสัมมนา ฐานข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆนำมาวิเคราะห์และประมวล ดังรายละเอียดตามหัวข้อต่างๆ ต่อไปนี้

1. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร
2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
3. ความสำคัญ และความหมายของออกแบบประยุกต์ศิลป์
4. ศิลปะและการออกแบบในจังหวัดลำปาง
5. ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
6. แนวโน้มทิศทางการอุดมศึกษาในอนาคต
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย ทั้งความหมายแบบกว้าง และแบบแคบที่รายวิชา ซึ่งมีความหมายที่แตกต่างออกไป ดังนี้

คำว่า “หลักสูตร” แปลมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “curriculum” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “currere” หมายถึง “running course” หรือเส้นทางที่ใช้วิ่งแข่ง ต่อมาได้นำศัพท์นี้มาใช้ในทางการศึกษาว่า “running sequence of course or learning experience” (Armstrong, 1989)

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรที่มีผู้กล่าวถึงและใช้กันมาก มี 5 ประการ คือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. หลักสูตรคือ รายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน

หลักสูตรในความหมายนี้เป็นการมองว่าหลักสูตรคือรายวิชาหรือเนื้อหาที่จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หลักสูตรในความหมายนี้ได้เป็นที่ยอมรับตั้งแต่ในอดีต และยังคงเข้าใจกันอยู่ในปัจจุบัน ผู้ที่ให้ความหมายของหลักสูตรในลักษณะนี้ได้แก่

บ็อบบิท (Bobbitt, 1988) ได้ให้ความหมายว่า “หลักสูตรคือรายการของสิ่งต่างๆ ที่เด็กและเยาวชนต้องทำและมีประสบการณ์ด้วยวิธีการพัฒนาความสามารถในการทำสิ่งต่างๆ ดังกล่าวได้ดี เพื่อสามารถดำรงชีวิตในวัยผู้ใหญ่ได้”

กู๊ด (Good, 1962) ได้ให้ความหมายว่า “หลักสูตรคือกลุ่มรายวิชาที่จัดไว้อย่างมีระบบ หรือลำดับวิชาที่บังคับสำหรับการจบการศึกษา หรือเพื่อรองรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาหลักๆ”

ดังนั้นหลักสูตรในความหมายนี้ หมายถึง รายวิชาที่ได้จัดเตรียมอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการพัฒนาความสามารถทางด้านต่างๆ ตามที่กำหนดไว้

2. หลักสูตรคือจุดมุ่งหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ

Johnson (อ้างถึงในอุดม เศษกวิงส์, 2545) เป็นนักการศึกษาอีกผู้หนึ่งที่ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า “หลักสูตรเกี่ยวข้องกับสิ่งที่นักเรียนจะต้องกระทำในสถานการณ์การเรียนรู้เท่านั้น แต่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เขาจะต้องเรียนรู้ (หรือสามารถทำได้) อันเป็นผลมาจากสิ่งที่เขากระทำด้วย”

ดังนั้นหลักสูตรในความหมายนี้ หมายถึง สิ่งที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียน เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ได้วางไว้

3. หลักสูตรคือแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน

ความหมายของหลักสูตรในลักษณะแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียนนี้จะเน้นแสดงเกี่ยวกับจุดหมายหรือวัตถุประสงค์ การออกแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ (คือการสอน) และการประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติ โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมตามที่กำหนดในหลักสูตร นักการศึกษาที่ให้ความหมายของหลักสูตรตามแนวคิดนี้

Hilda Taba (1962) กล่าวไว้ว่า “หลักสูตรคือแผนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยจุดประสงค์และจุดหมายเฉพาะ การเลือกการจัดเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล” เซเลอร์และอเลกซานเดอร์ (Saylor & Alexander) ซึ่งได้กล่าวในประเด็นนี้ว่า “เป็นแผนสำหรับ

จัดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือจุดหมายที่วางไว้โดยมีโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทาบา (Taba) ที่กล่าวไว้ว่า “หลักสูตรคือแผนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยจุดประสงค์และจุดหมายเฉพาะ การเลือกและการจัดเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล” สำหรับในประเทศไทย ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายหลักสูตรในลักษณะนี้ ดังจะเห็นได้จากที่สุมิตร คุณากร กล่าวไว้ว่า “หลักสูตรหมายถึงโครงการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้” สอดคล้องกับ สวัสดิ์ ประทุมราช และคณะ กล่าวไว้ว่า “หลักสูตรคือแผนหรือแนวทางการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนที่ชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้จัดประสบการณ์ทั้งหมดตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อให้เยาวชนหรือพลเมืองของประเทศได้พัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติอันพึงประสงค์ตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ” นอกจากนี้ ชำรง บัวศรี ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่าเป็น “แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้” สอดคล้องกับ สวัสดิ์ ประทุมราช (2521) กล่าวไว้ว่า “หลักสูตร คือ แผนหรือแนวทางการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนที่ชี้แนะให้ผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้จัดประสบการณ์ทั้งหมดตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อให้เยาวชน หรือพลเมืองของประเทศได้พัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณสมบัติอันพึงประสงค์ตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ”

ดังนั้นหลักสูตรในความหมายนี้ หมายถึง แผนที่จัดขึ้นเพื่อผู้เรียน โดยต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในด้านการจัดเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล

4. หลักสูตรคือประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน

ความหมายของหลักสูตรในลักษณะประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่โรงเรียนจัดให้ นี้ ได้เกิดขึ้นในระยะใกล้ๆ กับความหมายของหลักสูตรในลักษณะราชาวิชาหรือเนื้อหาสาระ แคสเวล และเคมปีเบลได้ยอมรับแนวความคิดของหลักสูตรในลักษณะนี้จากการสังเกตที่พบว่าการสอนที่เน้นเนื้อหาวิชาในตำราเรียนไม่ประสบความสำเร็จ และได้ให้ความหมายของหลักสูตรในโรงเรียนว่า “เป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วยประสบการณ์ทุกอย่างที่จัดให้แก่เด็กโดยอยู่ในความดูแลและการสอนของครู” นักการศึกษาที่มีแนวความคิดในลักษณะนี้ได้แก่

Beauchamp (1968) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า “คือประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดเพื่อช่วยให้นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามความสามารถของนักเรียน”

Tyler (1957) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า “เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งโรงเรียนหรือสถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน”

นพเก้า ฅ พัทลุง (2549) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง สิ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ต่างๆ และทำให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนด

ดังนั้นหลักสูตรในความหมายนี้ หมายถึง การจัดประสบการณ์ในรูปแบบต่างๆ จากทางโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางด้านทักษะ ความรู้ และให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามความสามารถของผู้เรียน

5. หลักสูตรคือกิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน

ความหมายของหลักสูตรในลักษณะกิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียนนี้จะมองหลักสูตรในแง่ของกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ประสบการณ์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นักการศึกษาที่ให้ความหมายของหลักสูตรในลักษณะนี้ได้แก่ ทรัมป์ และมิลเลอร์ (Trump and Miller) อ้างถึงในสังกัด อุทรานันท์, 2532) ซึ่งกล่าวว่า “หลักสูตรคือกิจกรรมที่ครูจัดให้นักเรียนได้เล่นเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้” กล่าวว่า “หลักสูตรคือกิจกรรมการเรียน การสอนชนิดต่างๆ ที่เตรียมการไว้ และจัดให้แก่เด็กนักเรียนโดยโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน”

ดังนั้นหลักสูตรในความหมายนี้ หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ประสบการณ์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตรหมายถึง กลุ่มประสบการณ์เรียนรู้ หรือกิจกรรมที่จะนำมาใช้กับผู้เรียน โดยใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ตั้งไว้ในการจัดทำหลักสูตรนั้น ผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญที่จะนำมาใช้สร้าง หรือพัฒนาหลักสูตรด้วย ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

ธำรง บัวศรี (2532) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้ และยังคงกล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน
6. การประเมินผล

Hilda Taba (1962) กล่าวว่าหลักสูตรควรมีองค์ประกอบอยู่ 4 อย่าง คือ

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชา และจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา
3. กระบวนการสอนและการเรียนหรือการนำหลักสูตรไปใช้
4. โครงการประเมินผลการสอนตามหลักสูตร

นพเก้า ณ พัทลุง (2549) กล่าวว่า หลักสูตรทุกระดับ มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญอยู่ 4 ประการคือ จุดมุ่งหมาย (Objectives) เนื้อหาสาระ (Subject matter) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation) และการประเมินหลักสูตร (Evaluation)

1.3 องค์ประกอบหลักสูตรอุดมศึกษา

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2532) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรในแต่ละส่วนนั้นมีบทบาทในการกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1. การศึกษาทั่วไป
2. การศึกษาวิชาเฉพาะ
3. วิชาเลือก
4. วิชาที่เสริมประสบการณ์ด้านอื่นๆ

ส่วนองค์ประกอบหลักสูตรวิชาชีพ ไพฑูรย์สินลารัตน์ (2524) ได้ให้ความหมายของกลุ่มวิชาต่างๆ ดังนี้

หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมายถึงวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้กว้างขวาง มีโลกทัศน์กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่นและสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้คิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้ดี เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ มีคุณธรรมตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต

และดำรงตนในสังคมได้เป็นอย่างดี รายวิชาในหมวดการศึกษาทั่วไปครอบคลุมรายวิชาต่างๆ ในกลุ่ม สังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

วิชาเฉพาะ หมายถึงวิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาชีพพื้นฐาน และวิชาชีพที่มุ่งหมายให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจในวิชาชีพเฉพาะด้านนั้นๆ

หมวดวิชาพื้นฐาน คำว่าวิชาพื้นฐานในหลักสูตรวิชาชีพหมายถึง วิชาเบื้องต้นหรือวิชาพื้นฐาน ที่จำเป็นสำหรับการศึกษาและเป็นการทำความเข้าใจในวิชาชีพนั้นต่อไปให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

หมวดวิชาเฉพาะสาขา ลักษณะและองค์ประกอบของวิชากลุ่มนี้ ขึ้นอยู่กับกลุ่มวิชาชีพซึ่งจะมี ลักษณะแตกต่างกันออกไป โดยที่กลุ่มวิชาชีพจะเป็นด้านแรกที่สำคัญในการสร้างคนเข้าสู่อาชีพ หลักสูตรจึงเริ่มด้วยการรู้ลักษณะของอาชีพ หรือเป็นพื้นฐานของอาชีพ จากนั้นจึงเริ่ม องค์ประกอบต่างๆ ของอาชีพ เมื่อมีพื้นฐานพร้อมและองค์ประกอบเพียงพอแล้ว ก็จะมีการฝึกฝนและ สัมมนา ส่วนในบางสาขาจำเป็นต้องมีการทำวิทยานิพนธ์ประกอบ

หมวดวิชาเสรี หมายถึงวิชาใดๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาเปิดสอน โดยมุ่งเน้นให้เลือกเรียนตาม ความสนใจของผู้เรียนเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะตนและตอบสนองความสนใจของ ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน

โดยสรุปองค์ประกอบหลักสูตร ควรจะมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 5 อย่าง คือ จุดประสงค์ ทั่วไป จุดประสงค์ในเนื้อหาวิชา จำนวนชั่วโมงเรียน กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลหลักสูตร

หลักสูตรการเรียนการสอนนั้น ได้มีโครงสร้างอยู่หลายหลายรูปแบบด้วยกันที่จะสามารถนำมา สร้างเป็นหลักสูตรใหม่ได้ โดยหลักสูตรแต่ละแบบนี้ก็จะนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนที่ แตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยมีนักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้

1.4 รูปแบบหลักสูตร

รูปแบบหลักสูตรหรือประเภทหลักสูตรสามารถนำมาใช้กับการสร้างหลักสูตร ได้แก่

1. หลักสูตรแยกรายวิชาหรือเนื้อหาวิชา
2. หลักสูตรสหสัมพันธ์
3. หลักสูตรหลอมรวมวิชา
4. หลักสูตรแกนวิชา
5. หลักสูตรศูนย์กลางการเรียน
6. หลักสูตรประสบการณ์
7. หลักสูตรบูรณาการ

8. หลักสูตรกระบวนการทักษะวิชา

9. ทฤษฎี DBAE

ชำระ บัวศรี (2531) กล่าวถึงหลักสูตรแบบต่างๆ ไว้ดังนี้

1. หลักสูตรรายวิชา (The Subject Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ใช้กันมาตั้งแต่ดั้งเดิม ไม่เฉพาะแต่ในยุโรปหรือสหรัฐอเมริกาเท่านั้น ประเทศในเอเชียรวมทั้งประเทศไทยก็ได้ใช้หลักสูตรแบบนี้มาตั้งแต่ต้น การที่เรียกว่าหลักสูตรรายวิชาก็เนื่องจากโครงสร้างของเนื้อหาวิชาในหลักสูตรจะถูกแยกออกจากกันเป็นรายวิชาโดยไม่จำเป็นต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกัน ไม่ว่าในด้านเนื้อหาหรือการสอน สำหรับเนื้อหาที่คัดมาถือว่าเป็นเนื้อหาที่สำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้ หลักสูตรของไทยเราที่ยังเป็นหลักสูตรรายวิชาก็ได้แก่หลักสูตรมัธยม และอุดมศึกษา แต่มีการปรับปรุงโครงสร้าง โคนนำเอาระบบหน่วยกิตมาใช้

2. หลักสูตรสัมพันธ์วิชา (The Correlated Curriculum) เป็นหลักสูตรรายวิชาที่ได้รับการปรับปรุงเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ แรกทีเดียวการแก้ไขข้อบกพร่องทำโดยการนำเอาเทคนิคการสอนแบบใหม่ๆ มาใช้ เช่นให้ผู้เรียนร่วมในการวางแผนการเรียน และให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ นอกเหนือจากการท่องจำ เพื่อให้เรียนรู้เนื้อหาวิชาที่ต้องการ ทั้งนี้เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรที่เน้นเรื่องผู้สอนเป็นผู้สั่งการหรือเป็นจุดศูนย์กลางของการเรียนการสอน แต่การปรับปรุงด้านเทคนิคการสอนไม่ได้ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องที่ว่าหลักสูตรรายวิชามีขอบเขตแคบเฉพาะวิชา และยังมีลักษณะแบ่งแยกเป็นส่วนย่อยๆ อีกด้วย

3. หลักสูตรกว้าง (The Broad-Field Curriculum) เป็นหลักสูตรอีกแบบหนึ่งที่พยายามแก้ไขจุดอ่อนของหลักสูตรรายวิชา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมการเรียนการสอนให้เป็นที่น่าสนใจและเร้าใจ ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมได้เป็นอย่างดี รวมทั้งมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ทุกด้าน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ พยายามที่จะหนีจากหลักสูตรที่ยึดวิชาเป็นพื้นฐาน มีครูหรือผู้สอนเป็นผู้สั่งการแต่ผู้เดียว วิชาต่างๆ ก็แยกจากกันเป็นเอกเทศ จนทำให้ผู้เรียนมองไม่เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเหล่านั้น ผลก็คือผู้เรียนไม่สามารถนำเอาความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

4. หลักสูตรแกน (The Core Curriculum) ถือกำเนิดขึ้นที่สหรัฐอเมริกาเมื่อประมาณปี ค.ศ. 1900 ด้วยเหตุผลสองประการคือ ความที่จะพยายามที่จะปลีกรัฐออกจากการศึกษาที่ต้องแบ่งแยกวิชาออกเป็นรายวิชาย่อยๆ หรือพุดง่ายๆ ก็คือความพยายามที่จะหลุดพ้นจากการเป็นหลักสูตรรายวิชาประการหนึ่ง และความพยายามที่จะดึงเอาความต้องการและปัญหาของสังคมมาเป็นศูนย์กลางของหลักสูตรอีกประการหนึ่ง แรกทีเดียวได้มีการนำเอาเนื้อหาของวิชาต่างๆ มารวมกันเข้าเป็นวิชากว้างๆ เรียกว่าหมวดวิชาทำให้เกิดหลักสูตรแบบกว้างขึ้น แต่หลักสูตรนี้มีได้มี

ส่วนสัมพันธ์กับปัญหาและความต้องการของสังคมมากนัก ดังนั้นจึงมีผู้คิดหลักสูตรแกนเพื่อสนองจุดหมายที่ต้องการ

5. หลักสูตรประสบการณ์ (The Experience Curriculum) เกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ว่าหลักสูตรเดิมที่ใช้อยู่ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรรายวิชาหรือหลักสูตรกว้าง ล้วนไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนเท่าที่ควร พื้นฐานความคิดของหลักสูตรนี้มีมาตั้งแต่สมัยรุชโซ (Rousseau) และเพลโต (Plato) แต่ได้นำมาปฏิบัติจริงเมื่อต้นศตวรรษที่ 20 แรกที่เดวิดหลักสูตรนี้มีชื่อว่าหลักสูตรกิจกรรม (The Activity Curriculum) ที่เปลี่ยนชื่อไปก็เนื่องจากได้มีการแปลเจตนารมณ์ของหลักสูตรผิดไปจากเดิม กล่าวคือมีบุคคลบางกลุ่มคิดว่าถ้าให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองแล้ว ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมอะไรผู้เรียนก็จะเรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ เข้าทำนองว่าขอให้ทำกิจกรรมก็เป็นที่ใช้ได้ (Activity for Activity Sake) ด้วยเหตุนี้จึงมีการคิดกันว่าควรเปลี่ยนชื่อเสียใหม่ ประกอบกับในระยะนั้นทฤษฎีประสบการณ์ของจอห์น ดิวอี้ กำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย หลักสูตรกิจกรรมจึงถูกเปลี่ยนชื่อเป็นหลักสูตรประสบการณ์

6. หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ (The Competency – Based Curriculum) จัดทำขึ้นเพื่อความแน่ใจว่าผู้จบการศึกษาระดับหนึ่งๆ นั้น จะมีทักษะและความสามารถในด้านต่างๆ ตามที่ต้องการ เป็นหลักสูตรที่ไม่ได้มุ่งเรื่องความรู้หรือเนื้อหาวิชา ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา แต่จะมุ่งในด้านทักษะ ความสามารถ เจตคติและค่านิยม อันจะมีประโยชน์ต่อชีวิตปัจจุบันและอนาคตของผู้เรียน

7. หลักสูตรกระบวนการ (The Process Approach Curriculum) เน้นวิธีการมากกว่ารูปแบบ กล่าวคือหลักสูตรอาจเป็นรายวิชาหรือแบบที่ยึดปัญหาสังคมก็ได้ แต่วิธีการในการให้ได้เนื้อหาหรือวิธีการเรียนการสอนจะเน้นกระบวนการเช่น การแก้ปัญหา การค้นคว้า ฯลฯ ตัวอย่างของหลักสูตรแบบนี้ได้แก่หลักสูตรวิทยาศาสตร์ที่ใช้การสังเกตพิจารณา การจำแนก และการทดลอง เป็นหลักในการศึกษาหาความรู้ โปรดสังเกตว่าสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ ไม่ใช่เนื้อหารายวิชา แต่เป็นวิธีการต่างๆ ได้แก่วิธีการสังเกตพิจารณา วิธีการจำแนก วิธีการทดลอง ฯลฯ เนื้อหาวิชาเป็นเพียงเครื่องมือที่นำมาประกอบในวิธีการ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในวิธีการเหล่านั้น

8. หลักสูตรบูรณาการ (The Integrated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่พัฒนามาจากหลักสูตรกว้าง โดยนำเอาเนื้อหาของวิชาต่างๆ มาหลอมรวมกัน ทำให้ความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละวิชาหมดไป การผสมผสานเนื้อหาของวิชาต่างๆ เข้าเป็นเนื้อเดียวกันนี้ ทำได้หลายวิธี ใ่างไรก็ตามการที่มีการจัดทำหลักสูตรบูรณาการขึ้น ไม่ใช่เพียงเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรรายวิชาเท่านั้น มีเหตุผลและความคิดพื้นฐานซึ่งสนับสนุนอยู่ด้วย

นพเก้า ณ พัทลุง (2549) ได้จำแนกประเภทของหลักสูตรออกมาเป็น 2 ประเภทใหญ่ ดังนี้

1. หลักสูตรรายวิชาเป็นหลักสูตรที่มีความเก่าแก่มากที่สุด เป็นหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาซึ่งแยกเป็นวิชาเดี่ยวๆ หลักสูตรประเภทนี้เน้นวิธีการสอนแบบบรรยาย ไม่ยุ่งยาก เพราะสอนตามลำดับความยากง่ายของเนื้อหาจากตำราเรียน ผู้เรียนสามารถเรียนเนื้อหาจำนวนมากได้ในเวลาสั้น และการประเมินผลมีความสะดวกเพราะวัดเฉพาะความรู้ความจำเนื้อหาจากตำราเรียนแต่เป็นหลักสูตรที่ไม่คำนึงถึงความแตกต่างและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน ไม่ส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียน เนื้อหาเน้นความจำมากกว่าความเข้าใจและไม่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์โลกปัจจุบัน

2. หลักสูตรบูรณาการมาจากความเชื่อว่า ศาสตร์ทุกศาสตร์ ไม่สามารถจะแยกจากกันได้ เช่นเดียวกับการดำรงชีวิตของคน ที่ต้องผสมกลมกลืนเป็นองค์รวม เป็นหลักสูตรที่นำเอาเนื้อหาของรายวิชาต่างๆ มาผสมผสานเข้าด้วยกัน ทำให้ลักษณะเฉพาะของแต่ละวิชาลดน้อยลงไป ด้านการจัดประสบการณ์ ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาที่เชื่อมโยงสัมพันธ์สอดคล้องกันจะทำให้การเรียนรู้ มีความหมายสอดคล้องกับชีวิตจริง หลักสูตรประเภทนี้ยังช่วยลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา ประหยัดเวลาในการเรียนรู้ ของผู้เรียนและลดภาระแก่ผู้สอน

สอดคล้องกับ โซเวลล์ (Sowell, 1996) ได้แบ่งหลักสูตรออกเป็น 4 ระดับคือ

1. หลักสูตรระดับสังคม (The Society Curriculum) เป็นหลักสูตรที่อยู่ไกลตัวผู้เรียน และถูกสร้างโดยรับ นักการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ผู้บริหารระดับต่างๆ และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา

2. หลักสูตรระดับสถาบัน (The Institutional Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ใช้ในสถานศึกษา และได้รับมาจากหลักสูตรระดับสังคม ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมโดยนักการศึกษาและคณะทำงานในระดับท้องถิ่น

3. หลักสูตรระดับการเรียนการสอน (The Instructional Curriculum) เป็นหลักสูตรที่วางแผนโดยครูและถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4. หลักสูตรระดับประสบการณ์ (The Experience Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ยอมรับและถูกจัดขึ้นโดยตัวผู้เรียนเอง ทั้งนี้เพราะว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องสอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละคน

โดยสรุป รูปแบบหลักสูตรนั้นมีอยู่หลากหลาย การที่จะนำมาใช้ในการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรใหม่นั้นก็จะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หรือสิ่งที่ผู้เรียนควรจะได้รับ เมื่อได้วัตถุประสงค์ของหลักสูตรแล้ว ก็สามารถจัดรูปแบบของหลักสูตรให้ตรงเนื้อหาวิชาที่ได้เตรียมเอาไว้ โดยควรคำนึงถึงข้อดี ข้อเสียของแต่ละรูปแบบ และสภาวะแวดล้อมของผู้เรียนด้วย

ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างคุณสมบัติของหลักสูตรที่ดีดังที่ Saylor and Alexander ได้กล่าวไว้ดังนี้ Saylor and Alexander (1974) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของหลักสูตรการเรียนการสอนที่ดี ดังนี้

1. เนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตรครอบคลุมข้อมูลที่ได้มาจากนักเรียน สังคมกระบวนการเรียน และความรู้ที่ควรจะได้รับในระหว่างการศึกษาหรือไม่อย่างไร
2. จุดมุ่งหมายของโรงเรียนวางไว้อย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องหรือไม่
3. กระบวนการเรียน ผู้เรียนมีโอกาสก้าวหน้าและมีอิสระที่จะพัฒนาตามความสามารถ ความสนใจ ตามแนวทางของตนเองได้หรือไม่
4. นักเรียน และครูมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับแผนการเรียนต่างๆ ในหลักสูตรหรือไม่
5. กลุ่มจุดมุ่งหมายที่สำคัญๆ มีความสอดคล้องกับโอกาสที่จะเรียนในแต่ละกลุ่ม
6. ในแต่ละขอบเขตหรือแต่ละกลุ่มของจุดมุ่งหมาย โอกาสเลือกการเรียนที่เกี่ยวข้องมีรูปแบบหรือกระแสที่แสดงให้เห็นความตั้งใจที่จะเกิดขึ้นมากหรือน้อยอย่างไร
7. เหมาะสมกับศูนย์กลางการศึกษาในโรงเรียนหรือไม่
8. ความต้องการที่เป็นแรงผลักดันจากภายนอกได้รับการพิจารณาผ่านกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างสมดุลหรือไม่
9. แผนงานของหลักสูตรโดยส่วนรวมมีความกว้างขวางหรือไม่
10. กลุ่มที่รับผิดชอบในการวางแผนนั้นเป็นตัวแทนของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่นนักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชน โดยส่วนรวมและกลุ่มอาชีพต่างๆ หรือไม่
11. แผนการต่างๆ เปิดโอกาสให้มีการแสดงปฏิกิริยาย้อนกลับจากนักเรียนหรือกลุ่มชนที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงแผนนั้นๆ หรือไม่อย่างไร
12. แผนการและส่วนประกอบต่างๆ ของหลักสูตรมีโอกาสอธิบายและชี้แจงจนเป็นที่เข้าใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้หรือไม่
13. มีคณะกรรมการหรือหน่วยงานวัดและประเมินผลหรือกลุ่มคนหรือรายบุคคลที่จะรับผิดชอบในการพิจารณาปัญหาหรือรวบรวมปัญหาจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือไม่
14. แผนงานนั้นๆ มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ในศูนย์กลางการศึกษาของโรงเรียน ชุมชนอย่างกว้างขวางทั่วถึงและเป็นประโยชน์หรือไม่
15. แผนงานของหลักสูตรมีช่องว่างสำหรับการยืดหยุ่นเพื่อให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามโอกาสของการเรียน วิธีการเรียนการสอน ตลอดจนการรับฟังความคิดเห็นของครูและนักเรียนเพื่อการพัฒนาให้ดีที่สุดหรือไม่

ทฤษฎี DBAE เกิดขึ้นโดยที่วงการศิลปะได้มีการเคลื่อนไหวโดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้แสดงให้เห็นว่าวิชาศิลปศึกษาก็มีหลักการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างไปจากวิชาอื่นๆ เหล่านี้ นักวิชาการจึงได้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีการสอนศิลปศึกษา และได้มีการนำมาประยุกต์ใช้ คือ ทฤษฎี DBAE(Discipline-based Art Education) ซึ่งทฤษฎีนี้ได้ครอบคลุมสาระความรู้ทางศิลปศึกษา 4 แกนความรู้ด้วยกัน ความเจริญทางด้านศิลปศึกษานี้ เริ่มจากยุโรปและอเมริกา ซึ่งจะเห็นได้จาก การเคลื่อนไหวทางการศึกษาที่ก้าวหน้า และการค้นคว้าวิจัยทางด้านศิลปศึกษา สอดคล้องกับ (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์, 2542) ที่กล่าวไว้ว่าประวัติความเป็นมาของการรับแนวคิดศิลปศึกษาแบบดิสซิปไลน์ ที่นำมาใช้ในหลักสูตรศิลปศึกษาในประเทศไทย ว่าในยุคโลกาภิวัตน์หรือยุคสารสนเทศที่ไร้พรมแดน การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปสู่กันและกันทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วรวมทั้งข้อมูลทางการศึกษาดังนั้นวงการศิลปศึกษาในระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ดังเช่น หลักสูตรศิลปศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ. 2528 เป็นต้นมา หลักสูตรของภาควิชาศิลปกรรมศาสตร์ของสถาบันราชภัฏ ได้ปรากฏเนื้อหาวิชาทางด้านสุนทรียศาสตร์และศิลปวิจารณ์ หลักสูตรการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของไทยในปีพ.ศ. 2533 ที่มีการบูรณาการระหว่างทัศนศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ซึ่งเป็นแนวคิดหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรแบบดิสซิปไลน์ในระยะแรก ศิลปศึกษาแบบดิสซิปไลน์ ประกอบด้วยแกนความรู้ทั้ง 4 แกน โดยแต่ละแกนประกอบด้วยมุมมองที่แตกต่างกันเริ่มจากการมองเห็นสิ่งต่างๆ มีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของผลงานศิลปะ ได้ดีเท่าๆ กับการมองโลกที่มีเรื่องราวศิลปะและการสร้างสรรค์ อันจะทำให้นักเรียนได้ประสบการณ์ที่กว้างและหลากหลายกับผลงานศิลปะ ซึ่งนักเรียนสามารถบรรลุผลในแกนความรู้ 4 แกน ได้แก่

1. ศิลปะปฏิบัติ (Art-making) เป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ตลอดจนการใช้ความเชี่ยวชาญของประสบการณ์และแนวความคิด ที่เกี่ยวเนื่องกับเครื่องมือและเทคนิคในการใช้สื่อที่หลากหลาย
2. ศิลปวิจารณ์ (Art criticism) เป็นการตีความ การวิพากษ์ และการสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับผลงานศิลปะ ที่มีเป้าหมายคือ ความเข้าใจและการเห็นคุณค่าของความงามของศิลปะเพิ่มมากขึ้น และทำให้กฎเกณฑ์ของสังคมศิลปะมีความชัดเจนยิ่งขึ้น
3. ประวัติศาสตร์ศิลป์ (History) เป็นการค้นหาประวัติศาสตร์ สังคม และบริบทวัฒนธรรม ในเนื้อหาของศิลปะ โดยมีจุดเน้นขึ้นอยู่กับเวลา สถานที่ ประเพณีนิยม ประโยชน์ใช้สอย และรูปแบบ ที่จะสร้างความเข้าใจในเงื่อนไขในความเป็นมนุษย์ชนได้มากขึ้น

4. สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) เป็นการสร้างและตรวจสอบคำถามที่เกี่ยวกับธรรมชาติ ความหมาย และคุณค่าของศิลปะ ที่จะนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับอะไรที่ทำให้เกิดความแตกต่างโดย ตรวจสอบจากประสบการณ์ การพัฒนาเกณฑ์การวัดผล และการตัดสินผลงานศิลปะ

สอดคล้องกับ เอฟแลนด์ (Efland, 1979) ที่ได้วางเค้าโครงทฤษฎีการสอนศิลปศึกษา โดย วิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของ สถานการณ์ทางศิลปะและใช้ปัจจัยเหล่านี้ เป็นหลักในเปรียบเทียบและ ประสานกับทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ จากนั้นจึงเทียบเคียงกับทฤษฎีทางจิตวิทยา ทฤษฎีทางการสอน และในที่สุดจึงนำเสนอทฤษฎีในการสอนศิลปศึกษา โดยสามารถเทียบเคียงกับทฤษฎีทาง สุนทรียศาสตร์หลักได้ 4 แนวดังนี้ คือ

1. ทฤษฎีมีมติก (mimetic theories) เป็นแนวทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับความเป็นสากล หรือ ธรรมชาติ การพิจารณาคุณค่าของงานศิลปะในแนวนี้นี้ คือ การพิจารณาระดับความใกล้เคียงหรือความ เหมือนกับต้นแบบในความเป็นสากลจากธรรมชาติ หรือจากชีวิต ดังนั้นวิถีทางการสร้างงานศิลปะของ ศิลปินที่ทำงานตามแนวมีมติกนี้ คือลอกเลียนแบบให้เหมือนจริงให้ได้มากที่สุด

2. ทฤษฎีเพรกเมติก (pragmatic theories) เป็นแนวทางที่มีผู้ชมเป็นแกนกลาง เน้นการเป็น กระบวนการ หรือ การเป็นสื่อกลาง ดังนั้น งานศิลปะในแนวนี้นี้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางที่ทำให้เกิดผลอย่าง ใดอย่างหนึ่งในตัวผู้ชม การพิจารณาคุณค่าของงานศิลปะในแนวเพรกเมติก คือ การพิจารณาตามระดับ ที่งานศิลปะจะสามารถสร้างความพึงพอใจ หรือ ความรู้สึกหนึ่งๆในตัวผู้ชม หรือ ประสิทธิภาพของงาน ศิลปะในการให้สาระความรู้แก่ผู้ชม ซึ่งสามารถใช้เป็นหลัก หรือแนวทางในการประเมินคุณค่าของงาน ศิลปะในโอกาสต่อไปในภายหน้า

3. ทฤษฎีเอกเพรสซีฟ (expressive theories) เป็น แนวทฤษฎีที่ยึดตัวศิลปินผู้สร้างงานศิลปะเป็น ศูนย์กลาง ความหมายของศิลปะตามแนวนี้นี้ คือ การแสดงออกตามอารมณ์ หรือ ความรู้สึกของศิลปิน ดังนั้นการประเมินคุณค่าของงานศิลปะในแนวนี้นี้ คือการพิจารณาจากระดับที่ทำงานศิลปะสามารถ แสดงออกซึ่งอารมณ์ของศิลปิน

4. ทฤษฎีออบเจกทิฟ (objective theories) เป็นแนวที่ยึดงานศิลปะเป็นศูนย์กลางกล่าวคือ เป็น แนวทฤษฎีที่มีความเชื่อว่า งานศิลปะเป็นสิ่งที่มีความค่าในตัวของมันเอง โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยแหล่งอ้างอิงจากภายนอก คุณค่าดังกล่าวอาศัยเพียงหลักและกฎเกณฑ์ทางศิลปะที่ปรากฏอยู่ในตัวงานศิลปะ เอง

เมื่อผ่านรูปแบบของหลักสูตร ในขั้นต่อมาเป็นเรื่องของการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนา หลักสูตรนั้นเกิดขึ้นเพื่อที่จะทำให้หลักสูตรต่างๆ มีการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และความต้องการของสังคม โดยความหมายของคำว่าพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการหลายท่านได้ให้ ความหมายไว้ดังนี้

1.5 การพัฒนาหลักสูตร และแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546) ได้กล่าวถึงหลักสูตรที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาไว้ว่า ในการจัดการศึกษาที่จะบรรลุเป้าหมายได้นั้นต้องอาศัยหลักสูตรเป็นเครื่องมือนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ถ้าปราศจากหลักสูตรเสียแล้ว การจัดการศึกษาไม่มีวันสำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ได้เลย หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนหัวใจสำคัญของการศึกษาทีเดียว หลักสูตรเป็นองค์ประกอบอันสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาประเภทใดและระดับใดก็ควรจะขาดหลักสูตรเสียมิได้ เพราะหลักสูตรจะเป็นโครงร่างกำหนดไว้ว่าจะให้เด็กกับประสบการณ์อะไรบ้างจึงจะเป็นประโยชน์ต่อเด็ก และสังคม หลักสูตรเป็นแนวทางที่จะสร้างความสำเร็จเติบโตให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ หลักสูตรยังเป็นเครื่องชี้ให้เห็น โหมหน้าของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างใ้หรืออีกด้วย และยังได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่สำคัญของหลักสูตร คือ หลักสูตรมีความเป็นพลวัตและปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของสังคม จากคุณสมบัติดังกล่าว การพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลาที่สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น การจัดการศึกษาให้สนองความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งจำเป็น และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในลักษณะของการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2527) ที่กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่อง คือ หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องกันไปตามความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2545) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน การพัฒนาอาจจะทำได้โดยผู้สอนในรายวิชานั้นๆ หรืออาจเป็นการดำเนินงานของสถาบัน

Hilda Taba (1962) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดประเมินผลอื่นๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ หรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมดตั้งแต่จุดมุ่งหมาย และวิธีการ และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบต่อด้านความคิดและความรู้สึของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วนการปรับปรุงหลักสูตรหมายถึงการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วน โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดพื้นฐานหรือรูปแบบของหลักสูตร

กู๊ด (Good, 1973) ได้ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนาหลักสูตรไว้ 2 ความหมายคือ 1) การปรับปรุงหลักสูตร และ 2) การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึงการ

พัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับโรงเรียน หรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอนหลักสูตร วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผล โดยจัดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรทั้งระบบติดต่อกันไป หรือปรับปรุงโปรแกรมการศึกษาให้เหมาะสม สำหรับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึงการค้น แปลงให้แตกต่างออกไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่ โดยการเปลี่ยนแปลงแบบหลักสูตร

รัชชัช ชัยจิรฉายากุล (2527) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) และเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่เสมอ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรคือการพยายามวางโครงการที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หรือการพัฒนาหลักสูตรและการสอนคือระบบโครงสร้างของการจัดโปรแกรมการสอน การกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การปรับปรุงตำราแบบเรียน คู่มือครู และสื่อการเรียนต่างๆ การวัดและการประเมินผลการใช้หลักสูตร การปรับปรุงแก้ไข และการให้การอบรมครูผู้ใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรและการสอน รวมทั้งการบริหารและบริการหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่พัฒนาโครงสร้างของหลักสูตรที่ใช้อยู่เดิม โดยการพัฒนายังต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสังคม โดยอาจเป็นการพัฒนาหลักสูตรทั้งหมด หรือบางรายวิชาก็ได้

1.6 แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร

ชำระ บัวศรี (2531) รูปแบบของหลักสูตรเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับแนวความคิดในการออกแบบ (Design) เช่น ถ้าคิดว่าการเลือกเนื้อหาของหลักสูตรเป็นเรื่องของการเลือกรายวิชาความรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ รูปแบบของหลักสูตรก็จะเป็นภาพของรายละเอียดของเนื้อหาวิชาเรียงลำดับติดต่อกันไป แต่ถ้าแนวความคิดมุ่งที่ปัญหาความต้องการของผู้เรียนเนื้อหาที่เลือกมาบรรจุในหลักสูตรก็จะแตกต่างกันออกไป

1. แนวความคิดที่ยึดวิชาหรือสาขาวิชาเป็นหลัก (Designs Focused on Disciplines and Subjects) ผู้ที่ยึดถือแนวความคิดนี้มีความเห็นว่า สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนคือ ความรู้ที่มีอยู่ในวิชาต่างๆ ดังนั้นรูปแบบของหลักสูตรจะต้องสะท้อนให้เห็นถึงเนื้อหาวิชาที่ถูกจัดไว้เป็นระเบียบในกรอบของแต่ละวิชา โดยเรียงลำดับตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น เรียงลำดับตามความยากง่าย หรือตามขั้นของพัฒนาการและความเจริญเติบโต วิธีการตามแนวความคิดนี้ทำให้เกิดหลักสูตรแบบที่เราเรียกว่า หลักสูตรรายวิชา (The Subject Curriculum) ซึ่งต่อมาได้มีการ

ปรับปรุงแก้ไข ทำให้เกิดหลักสูตรอีกหลายรูปแบบ แต่ที่ยังคงใช้อยู่ คือ หลักสูตรสัมพันธ์วิชา (The Correlated Curriculum) และหลักสูตรกว้าง (The Broad – Field Curriculum)

2. แนวความคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคมเป็นหลัก (Designs Focused on Social Activities and Problems) แนวความคิดนี้แตกต่างกับอันแรกตรงที่ไม่ได้มุ่งที่ความรู้ แต่มุ่งที่สังคม เป็นความพยายามที่จะปลีกตัวออกจากกรเป็นหลักสูตรรายวิชา ทั้งนี้เพื่อให้หลุดพ้นจากปัญหาที่หลักสูตรรายวิชาประสบอยู่ จุดสำคัญที่แนวความคิดนี้เน้น คือ หน้าที่ของบุคคลในสังคม ปัญหาของสังคม และการเสริมสร้างสังคม แนวความคิดนี้มีผลทำให้เกิดหลักสูตรที่เรียกว่า หลักสูตรแกน (The Core Curriculum) ซึ่งเป็นหลักสูตรที่บังคับให้ทุกคนต้องเรียน เพราะถือว่าเป็นปัญหาสังคมเป็นปัญหาร่วมของทุกคน

3. แนวความคิดที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก (Designs Focused on Individual Needs and Interests) ตามแนวความคิดนี้ ความสนใจของผู้เรียนในปัจจุบันมีความสำคัญกว่าสิ่งใด เป็นการยึดตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นสิ่งต่างๆ ที่จะบรรจุในหลักสูตรจะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน และปัญหาที่ผู้เรียนสนใจและต้องการแก้ไข หลักสูตรจะไม่กำหนดอะไรไว้แน่นอน เป็นเรื่องที่ยืดหยุ่นและผู้เรียนจะตกลงกัน หลักสูตรนี้มีชื่อว่าหลักสูตรประสบการณ์ (The Experience Curriculum) หรือหลักสูตรที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (The Child – Centered Curriculum)

4. แนวความคิดที่ยึดความสามารถเฉพาะของผู้เรียนเป็นหลัก (Designs Focused on Specific Competencies) ตามแนวความคิดนี้การออกแบบหลักสูตรจะต้องมีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ผู้เรียนพึงกระทำขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพวกทักษะในด้านต่างๆ จัดเรียงลำดับกันไป โดยแบ่งตามกลุ่มวิชาหรือหมวดวิชาตามแต่ละระดับ ตามแนวคิดนี้จะได้หลักสูตรที่เรียกว่า หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ (The Competency – Based Curriculum)

5. แนวความคิดที่ยึดทักษะในกระบวนการเรียนรู้เป็นหลัก (Design Focused on Process Skills) การออกแบบหลักสูตรตามแนวคิดนี้มุ่งในเรื่องของวิธีการมากกว่าเนื้อหาวิชา โดยถือว่าความรู้เป็นเพียงพาหนะที่นำไปสู่จุดประสงค์ของการเรียนการสอน ไม่ใช่จุดหมายปลายทาง หลักสูตรที่เกิดจากแนวความคิดแบบนี้เรียกว่า หลักสูตรที่มุ่งกระบวนการ (The Process Approach Curriculum)

6. แนวความคิดที่ยึดหลักการผสมผสานทั้งในด้านกระบวนการและความรู้ (Designs Focused on Integration of Knowledge and Process) ตามแนวความคิดนี้การออกแบบตั้งอยู่บนพื้นฐานของจิตวิทยาเกสตาลท์ ซึ่งต้องการเห็นภาพรวมของเนื้อหาวิชาและกระบวนการในการ

เรียนการสอน ทำให้มองไม่เห็นว่ามีกรแยกวิชาออกจากกัน หลักสูตรตามแนวความคิดนี้เรียกว่า หลักสูตรบูรณาการ (The Integrated Curriculum)

เซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (J. Galen Saylor and William M. Alexander) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบเขต (Goals, Objectives, and Domains) นักพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสิ่งแรก เป้าหมายแต่ละประเด็นควรบอกถึงขอบเขตๆ หนึ่งของหลักสูตร (a Curriculum Domain) โดยเสนอขอบเขต 4 ขอบเขตที่สำคัญและควรให้ความสนใจ ซึ่งได้แก่ พัฒนาการส่วนบุคคล (Personal Development) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) ทักษะการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง (Continued Learning Skills) และความชำนาญเฉพาะด้าน (Specialization)

2. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) หลังจากที่ได้กำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องวางแผนออกแบบหลักสูตร ตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกและจัดเนื้อหาสาระ การเลือกประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่ได้เลือกมาแล้ว อย่างไรก็ตามรูปแบบของหลักสูตรที่เลือกแล้วควรจะให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน และลักษณะของสังคม ตลอดจนข้อกำหนดต่างๆ ของสังคม และปรัชญาทางการศึกษา

3. การใช้หลักสูตร (Curriculum Implementation) หลังจากที่ได้ตัดสินใจเลือกรูปแบบของหลักสูตร (Curriculum Design) แล้ว ก็จะเป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้โดยครูผู้สอนควรวางแผนและจัดทำแผนการสอนในรูปแบบต่างๆ (Instructional Plans) ครูผู้สอนจะต้องเลือกวิธีการสอนและวัสดุเพื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ได้กำหนดไว้

4. การประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation) การประเมินผลหลักสูตรจะเป็นขั้นตอนสุดท้ายของรูปแบบนี้ นักพัฒนาหลักสูตรและครูผู้สอนจะต้องตัดสินใจเลือกเทคนิคการประเมินผลที่สามารถตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร ผลจากการประเมินด้วยเทคนิคการประเมินที่เลือกแล้วนี้จะช่วยให้นักพัฒนาหลักสูตรสามารถตัดสินใจได้ว่าจะยังคงใช้หลักสูตรนี้ต่อไป ควรปรับปรุงแก้ไข หรือควรจะยกเลิกหลักสูตรดังกล่าว

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของกลุ่มต่างๆ ไว้ดังนี้ แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของกลุ่มมนุษยนิยม

องค์ประกอบของหลักสูตร จากแนวคิดด้านต่างๆ ของกลุ่มมนุษยนิยมนำมาจัดหลักสูตรตามองค์ประกอบ 3 ประการ คือ วัตถุประสงค์ วิธีการ และการประเมินผลดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เน้นการพัฒนาที่ตัวบุคคลโดยเฉพาะแรงกระตุ้นภายใน ซึ่งมีความต้องการที่จะพัฒนาเป็นพื้นฐานไปสู่การรู้จักตนเอง
2. การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่ได้จากการกระทำ
3. การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่ง พยายามประสานประโยชน์ของแนวคิดความต้องการ ความสนใจ มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลเป็นหลัก

จากวัตถุประสงค์ของการจัดหลักสูตรของกลุ่มมนุษยนิยมนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับหลักการมากกว่าที่จะชี้ทางไปสู่การปฏิบัติซึ่งจะต้องศึกษา วิเคราะห์ว่าจะมีการจัดการศึกษาอย่างไร

วิธีการ

1. เน้นการสร้างบูรณาการ ทั้งด้านเนื้อหา วิชา ตัวบุคคล สภาพแวดล้อมที่มีความผสมกลมกลืนกัน
2. การมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นโอกาสที่ผู้เรียนจะได้ประสบการณ์ตรงในด้านการร่วมมือร่วมใจการแบ่งปันอำนาจซึ่งกันและกัน ความรับผิดชอบ มุ่งเน้นการไม่ใช้อำนาจ
3. กระบวนการเรียนการสอนถือว่าเป็นมนุษย์สัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน สาระวิชาจะต้องใกล้เคียงกับความต้องการพื้นฐานและชีวิตความเป็นอยู่ และการมีส่วนร่วมในการคิดค้นพบด้วยตนเอง
4. บทบาทของครูจะเป็นเพียงผู้ชี้แนะการเรียน สร้างความอบอุ่น ทำบทเรียนให้มีชีวิตชีวา และทำทบทวนการเรียนรู้
5. มีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนใฝ่ดี สามารถที่จะเรียนรู้ได้ แต่อัตราการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลนั้นย่อมแตกต่างกัน
6. พยายามเสนอแนะการเรียนรู้ที่ปราศจากการให้ทำตามแบบ และการบังคับเพราะผู้เรียนมีสิทธิที่จะวางวัตถุประสงค์ของการเรียนของตน
7. พยายามเสริมสร้างพัฒนาการทางศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อพัฒนาคนทั้งคน ซึ่งต้องระลึกเสมอว่าการพัฒนาคนนั้นมีอยู่ 3 ระดับคือ การรับรู้ การสื่อความหมาย การตีความหมาย มีปัญญาความสามารถ และนำตัวเองได้การเลือกตัดสินใจได้ (Creative Self Direction)

การประเมินผล

จากแนวคิดของกลุ่มมนุษยนิยมนั้น การศึกษาเป็นกระบวนการทำให้ผู้เรียน เจริญงอกงามไม่ใช่ทำให้ผู้สอนงอกงาม จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะคิดเอง ตัดสินใจเอง ไม่ต้องการให้ใครบังคับมาสั่ง แนวคิดการประเมินผลจะต้องเปิดกว้าง เพราะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมุ่งเน้นพัฒนาตัวบุคคล ดังนั้นจึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนวัดและประเมินผลตนเองโดยใช้ข้อมูลหรือเกณฑ์ภายนอกเพื่อที่จะให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้ เนื่องจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรของกลุ่มมนุษยนิยมค่อนข้างจะกว้างและเป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับหลักการ ดังนั้นการประเมินผลจะไม่มุ่งเน้นยึดวัตถุประสงค์เป็นหลักเหมือนกับหลักสูตรแบบประเพณีหรือหลักสูตรอื่นทั่วไป เพราะผู้เรียนประเมินตนเอง ได้แสดงถึงความเจริญเติบโตได้พัฒนาความเชื่อมั่นในตนและสร้างความเชื่อมั่นของผู้สอนและผู้เรียนไปพร้อมกัน

สรุป

จุดเด่นของหลักสูตรแบบมนุษยนิยมมุ่งเน้นบูรณาการแห่งตน ซึ่งหมายถึงผู้เรียนเต็มศักยภาพให้เต็มทั้งความรู้ ความรู้สึก ค่านิยม เกิดดุลยภาพของพฤติกรรมทุกด้านรวมทั้งสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่คู่ขนานกับความร่ำรวย การสร้างบรรยากาศและความรู้เกี่ยวกับตน

จุดอ่อน และข้อวิจารณ์สำหรับผู้ที่ไม่เห็นด้วย กล่าวว่

1. คุณค่าของการสอน วิธีการและการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนนั้นขาดความต่อเนื่อง
2. แนวคิดทางมนุษยนิยมไม่คำนึงถึงประสบการณ์ที่กว้างและครอบคลุมแต่ละบุคคลได้เพียงพอ
3. แนวคิดทางมนุษยนิยมคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียนมากเกินไป จนไม่ค่อยคำนึงถึงการตอบสนองของสังคมที่ผู้เรียนจะต้องเผชิญต่อไป
4. ทฤษฎีและแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรแบบมนุษยนิยมยังไม่หนักแน่นเพียงพอที่จะเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติของโรงเรียน เพราะหลักการจัดการศึกษาของแต่ละโรงเรียนนั้น แตกต่างกันตามความต้องการของสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและบรรยากาศทางจิตวิทยาที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

การพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดปฏิรูปสังคมนิยม

องค์ประกอบของหลักสูตร จากปัจจัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งกำหนดการพัฒนาหลักสูตร สามารถนำมาจัดรูปแบบของหลักสูตรตามองค์ประกอบ 3 ประการคือ วัตถุประสงค์ วิธีการและการประเมินผลดังนี้

วัตถุประสงค์

1. มีความชัดเจนทั้งวัตถุประสงค์ที่เป็นหลักการและวิธีการ รวมทั้งเนื้อหาสาระเพราะสิ่งนี้เป็นส่วนสำคัญเป็นแกนสำหรับการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้
2. การจัดโปรแกรมการเรียนในแต่ละปีจะมีความแตกต่างกันไป ตามสภาพความต้องการของสังคม
3. การกำหนดวัตถุประสงค์ จะต้องศึกษาสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมในอนาคต และจะมีวิธีการคิดอย่างไรที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

วิธีการ

1. บทบาทของครูจะเป็นผู้ช่วยเหลือกระตุ้นผู้เรียน เสนอแนะให้ผู้เรียนได้ค้นพบความต้องการความสนใจด้วยตนเอง
2. เนื่องจากแนวคิดการจัดหลักสูตรนี้ เป็นไปเพื่อที่จะพัฒนาสังคมมากกว่าการพัฒนาส่วนบุคคล ดังนั้นวิธีการและสาระหลายๆ อย่างจะมีการบังคับมากกว่าเปิดโอกาสให้เลือก และสัดส่วนของรายวิชาเลือกจะมีน้อย
3. สภาพปัญหาที่นำมากำหนดรูปแบบการเรียนการสอนในหลักสูตร จำเป็นจะต้องมีการสังเคราะห์อย่างถูกต้องตามความต้องการ และความคาดหวังของ

สังคมที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง

4. การกำหนดรูปแบบหลักสูตร ส่วนใหญ่จะนำปัญหาที่สังเคราะห์มาไว้ที่ตรงกึ่งกลางของวงกลม และสิ่งที่ล้อมรอบวงกลมคือสภาพการณ์ต่างๆ ที่นำมาจัดประสบการณ์เรียนเปรียบเทียบกับรัศมีของวงกลม
5. การจัดการเรียนการสอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเพียงเล็กน้อย ผู้เรียนมีส่วนร่วม และสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ปราศจากการข่มขู่ มีการปรึกษาหารือร่วมกัน และวางแผนการเรียนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

การประเมินผล

1. มุ่งเน้นการประเมินผลตามกระบวนการของวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ว่า ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความคาดหวังของวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด
2. การประเมินผลจะต้องหาความสัมพันธ์กันตลอดระยะเวลาของหลักสูตรการศึกษาในแต่ละปี มีทั้งการประเมินผลย่อยและการประเมินผลรวบยอด
3. การประเมินตัวผู้เรียนแล้ว จะต้องศึกษาประเมินความคาดหวังของสังคมว่า ได้มีการเปลี่ยนแปลงควบคู่ไปกับกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนบ้างหรือไม่ ทั้งนี้เพราะถือว่าผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ที่มีอิทธิพลและส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน โดยอาจสังเกตได้จากการเติบโตขององค์ประกอบต่างๆ ของชุมชน เช่น รายได้ สภาพการมีงานทำ และพฤติกรรมสุขภาพอนามัย เป็นต้น

การพัฒนาหลักสูตรแบบวิชาการนิยม

ลักษณะของหลักสูตร การเสนอหลักสูตรแบบรายวิชาส่วนมากโครงสร้างจะแบ่งเป็นส่วนๆ ของแต่ละวิชาตามลักษณะและธรรมชาติของความรู้ แม้จะได้นำแนวคิดเชิงบูรณาการมาใช้เพื่อให้เกิดการผสมกลมกลืนกันบ้างแล้ว เช่นการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามแบบวรรณกรรมชิ้นเอกของตะวันตก (The Great Books) ก็ตาม หลักสูตรรายวิชาที่ยังดำเนินตามแนวคิดแบบเดิมคือแยกเป็นรายวิชาๆ อยู่นั่นเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อที่จะฝึกให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์ของกระบวนการคิดค้นพบ การแก้ปัญหา เกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าจากรายวิชาต่างๆ
2. พยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้แนวคิดที่ค้นพบจากการเรียนรู้นำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา กระบวนการคิดและวิธีการที่ต่อเนื่องของการพัฒนาความคิดด้านต่างๆ ที่ผู้เรียนได้รับอย่างกว้างขวางและครอบคลุม ผู้เรียนจะมีความรู้ความสามารถในการค้นหาความรู้ การใช้เหตุผลการควบคุมตนเอง การพัฒนานิสัย การสืบเสาะและหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตัวเองและสังคม
3. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ความสามารถ และเวลาที่ใช้ของแต่ละบุคคลที่จะสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้แตกต่างกันโดยปราศจากการเร่งรัด

วิธีการ

1. เทคนิคที่ใช้กันมากสองประการคือ การให้โอกาสและสนับสนุนการสืบเสาะหาความรู้ของแต่ละบุคคลให้พัฒนาไปจนถึงขีดสุด
2. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริงคือผู้เรียนจะต้องได้รับการขัดเกลาความรู้หรือการนำความรู้นั้นมาสานต่อให้เกิดความสมดุลของการเรียนรู้และแก้ปัญหา แนวคิดสำคัญได้แก่ การเรียบเรียง การอธิบาย การสำรวจ สังเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของวิชาต่างๆ อันอาจนำไปสู่การสรุปเป็นกฎ หรือหลักการหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสมเพื่อไว้ใช้สำหรับตรวจสอบ ค้นหาความรู้ ความจริงของลักษณะวิชาที่มีความแตกต่างกัน การกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาการค้นพบพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีเหตุและผล และวิธีการแสวงหาความรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละลักษณะวิชานั้นเป็นสิ่งจำเป็น

การจัด

1. ลักษณะเฉพาะหรือมุ่งเน้นเฉพาะเรื่อง โดยการนำเรื่องที่มีความสำคัญๆ มารวมกันไว้แล้ว ทำการศึกษาที่เจาะลึกในแต่ละรายวิชาเพื่อให้เกิดภาพรวมของความรู้เป็นอันดับแรก
2. การสร้างบูรณาการ คือการมุ่งเน้นฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นเครื่องมือนำมาใช้ศึกษาหาความรู้อื่นๆ เพื่อเป็นการนำทางไปสู่ความสมดุลของความคิดให้ผู้เรียนต่อสาระวิชาและสังคมต่อไป
3. การจัดรูปแบบแกนวิชาที่สัมพันธ์กัน โดยปกติวิชาแต่ละวิชาจะแยกออกจากกันโดยไม่มี ความสัมพันธ์กัน การจัดกระบวนการเรียนการสอนจำเป็นต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถค้นพบประเด็นสำคัญๆ ของแต่ละวิชา เพื่อนำมาสัมพันธ์กันกับแนวคิดของวิชาอื่นๆ ได้ด้วยวิธีการและรูปแบบใด เช่น วิชาทางด้านมนุษยศาสตร์กับวิชาทางด้าน สังคมศาสตร์ จะนำสองวิชานี้มาสัมพันธ์กันได้อย่างไร จะต้องศึกษาวิเคราะห์เพื่อสรุปหา แกนร่วมให้ได้ในสองวิชานี้
4. กระบวนการแก้ปัญหาที่กว้างและลึก การนำเสนอปัญหากับผู้เรียนนั้นอาจจะได้มาจากการสังเคราะห์สภาพการณ์เป็นจริงในสังคมที่กำลังได้รับความสนใจอยู่ในปัจจุบัน

การประเมินผล

1. ในระดับชั้นเรียนมุ่งเน้นการประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกับไปแต่ละรายวิชา

2. เครื่องมือที่ใช้จะสะท้อนถึงวิธีการประเมินว่ามีความถูกต้องและยุติธรรมต่อผู้เรียนมากน้อยเพียงใด เช่นแบบคำถามที่มีตัวเลือก คำตอบจะต้องสะท้อนให้เห็นเกี่ยวกับความสามารถในการใช้เหตุผล การสรุปสัมพันธ์ ความเข้าใจ มากกว่าการใช้คำถามแบบถูกผิดหรือความจำที่ไม่สามารถนำมาใช้อธิบายอะไรได้มากนักน้อยหรือใช้ไม่ได้เลย
3. การประเมินผลทางด้านมนุษยศาสตร์ เช่น ศิลปะดนตรีนั้น จุดเน้นคือ การแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ ความรู้สึกสัมผัสในคุณค่า อันจะนำไปสู่เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้เกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์ ทัศนียม ซึ่งแต่ละสาขาวิชานั้นลักษณะเฉพาะในหลักการของมันเอง และความสมดุลของความงามชนิดนั้นๆ
4. นักวิชาการมีแนวคิดที่อยากจะประเมินผลทั้งโปรแกรมการศึกษา เพื่อที่จะได้เห็นภาพรวมและมุ่งประโยชน์ที่มีคุณค่าต่อการจัดการศึกษา แม้ว่าบางครั้งอาจจะไม่ค่อยเห็นด้วยกับการประเมินหรือวัดทักษะย่อยๆ ที่ไม่สามารถให้คุณค่ากับการเรียนรู้จากตัวผู้เรียน รวมทั้งการสอนที่มีวัตถุประสงค์กว้างๆ ไปนั้นก็อาจจะให้ผลคลุมเครือต่อการวัดและประเมิน เพราะไม่แน่ใจว่าจะอธิบายได้ว่าความรู้จริงที่เกิดกับผู้เรียนนั้นคืออะไร
5. การนำผลการประเมินนั้นสามารถอธิบายการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

การพัฒนาหลักสูตรแบบเทคโนโลยีนิยม

องค์ประกอบของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรและการสอนจะกระทำเป็นระบบโดยมีลำดับขั้นดังนี้

วัตถุประสงค์

จะต้องเขียนไว้อย่างชัดเจน สามารถแปลงคำที่เขียนไว้ให้เป็นพฤติกรรม เน้นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และจะต้องสามารถชี้แนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถวัดและสังเกตได้ รายละเอียดของวัตถุประสงค์จะบ่งชี้เฉพาะ การฝึกทักษะและความคิดรวบยอด

วิธีการ

การศึกษาพฤติกรรมผู้เรียนก่อนเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่จะกระตุ้นผู้เรียน มีการชี้แนะให้ผู้เรียนค้นพบได้ด้วยตนเอง นำเทคนิคการใช้แรงเสริมที่จะเป็นประโยชน์ต่อพฤติกรรมและเงื่อนไข สถานการณ์การเรียนรู้ที่จะสนับสนุนให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้า

จุดประสงค์กำหนดไว้แน่นอน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจึงเป็นไปตามกระบวนการของจุดประสงค์ที่กำหนดไว้มากกว่าจะใช้ความคาดหวังให้เกิดขึ้นเอง

เน้นการเรียนเป็นรายบุคคล แต่ในบางครั้งก็ต้องใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อเป็นการตอบสนองผลทางด้านสังคม

ใช้เทคนิคการสัมพันธวิชาที่สามารถผสมผสานกลมกลืนกันได้ตามธรรมชาติของวิชาที่มีความใกล้เคียงกัน

วิธีการที่จะสัมพันธวิชากัน สามารถทำได้ดังนี้

1. การนิยามหรือการจำกัดความ และการสรุปแนวคิดสำคัญ
2. การยอมรับหรือไม่ยอมรับแนวคิดนี้ จะอาศัยวิธีวิเคราะห์หาความจริงของเนื้อหาวิชานั้นคืออะไร
3. นำความคิดรวบยอดหลายๆ แนวความคิดมาสังเคราะห์เพื่อสรุปเป็นหลักการต่อไป
4. นำหลักการต่างๆ ที่สังเคราะห์ได้มาสร้างยุทธวิธีเกี่ยวกับการที่จะใช้แก้ปัญหาต่อไป

การประเมินผล

ตรวจสอบผลการเรียนจากจุดประสงค์และโปรแกรมการเรียนทั้งระบบได้ดำเนินไปเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าไม่มีแสดงว่าโปรแกรมที่จัดไว้นั้นล้มเหลว ดังนั้นการพัฒนาโปรแกรมการเรียนขึ้นมาแต่ละโปรแกรมจะต้องทำการวิเคราะห์ตรวจสอบระบบให้ดี นำสื่อการเรียนนั้นไปทดลองเพื่อปรับแก้ในระดับแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ผู้เรียนจะได้รับข้อมูลย้อนกลับด้วยว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวมากน้อยเพียงใด โดยสรุปแล้วการประเมินผลจะยึดถือจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นหลักในการประเมิน

ในแนวคิดของกลุ่มมนุษยนิยม มีรูปแบบที่พัฒนาตัวบุคคลโดยทำให้บุคคลนั้นรู้จักตัวเอง และการเรียนรู้เป็นประสบการณ์ที่มาจากกระทำ การศึกษาในรูปแบบนี้จะเป็นการศึกษาที่เน้นศักยภาพแต่ละบุคคลเป็นหลัก

แนวคิดของกลุ่มปฏิรูปสังคมนิยม มีรูปแบบเนื้อหาสาระและวิธีการเรียนรู้ที่ชัดเจน โดยการจัดการเรียนการสอนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของสังคม โดยรวมถึงการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ศึกษาถึงแนวโน้มสังคมในอนาคต และนำมาใช้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน

แนวคิดของกลุ่มวิชาการนิยม มีรูปแบบการเรียนการสอนโดยฝึกให้ผู้เรียนคิดค้น และแก้ปัญหาจากรายวิชาต่างๆ โดยการพยายามกระตุ้นให้ใช้แนวคิดจากที่เรียน มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหามาเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีการค้นหาคำความรู้ การควบคุมตนเอง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาคำรู้ความสามารถของตนเอง โดยอิสระ

แนวคิดกลุ่มเทคโนโลยีนิยม มีรูปแบบเน้นการเรียนเป็นรายบุคคล แต่ในบางครั้งอาจจะใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อเป็นการตอบสนองผลทางด้านสังคม โดยมีรูปแบบการกำหนดจุดประสงค์ที่แน่นอน

1.7 ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร

ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรของ Taba (1962)

Taba (1962) เป็นนักการศึกษาที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตร โดยเชื่อว่าครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ใช้หลักสูตรควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตร จากล่างขึ้นไปสู่บน (The grass – roots approach) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการ (Diagnosis of Needs) สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่างๆ ของสังคมและผู้เรียน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of Objectives) กำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจนหลังจากที่ได้วินิจฉัยความต้องการแล้ว
3. การเลือกเนื้อหา (Selection of Content) จุดประสงค์ที่กำหนดแล้วจะช่วยในการเลือกเนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระที่เลือกนี้ นอกจากจะต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ และความสามารถของผู้เรียนแล้ว เนื้อหาสาระยังต้องมีความเชื่อถือได้และสำคัญต่อการเรียนรู้ด้วย
4. การจัดเนื้อหาสาระ (Organization of Content) เนื้อหาสาระที่เลือกได้ยังต้องจัดโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องและความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
5. การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Learning Experiences) ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและจุดประสงค์ของหลักสูตร
6. จัดประสบการณ์เรียนรู้ (Organization of Learning Experiences) ประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง
7. การกำหนดสิ่งที่จะต้องประเมินและวิธีการในการประเมิน (Determination of What to Evaluate and of the Ways and Means of Doing it) ตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไรเพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร

ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor and Alexander (1974)

Saylor and Alexander (1974) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสร้าง หรือพัฒนา หลักสูตรโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เป้าหมาย จุดมุ่งหมายและขอบเขต นักพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดเป้าหมายและ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสิ่งแรก ขอบเขตที่สำคัญและควรให้ความสนใจ ซึ่งได้แก่พัฒนาการส่วนบุคคล มนุษยสัมพันธ์ ทักษะการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง และความชำนาญเฉพาะด้าน อย่างไรก็ตาม อาจจะมีขอบเขตที่สำคัญอื่นๆ อีก ซึ่งนักพัฒนาหลักสูตรหรือผู้วางแผนหลักสูตรอาจจะพิจารณาตามความเหมาะสมกับผู้เรียน และลักษณะของสังคม เป้าหมาย จุดมุ่งหมายและขอบเขตต่างๆ จะได้รับการ คัดเลือกจากการพิจารณาตัวแปรภายนอก (External Variables) อย่างรอบคอบ ตัวแปรดังกล่าวได้แก่ ทัศนคติและความต้องการของสังคม ข้อบังคับทางกฎหมายของรัฐ ข้อค้นพบจากงานวิจัยต่างๆ ปรัชญา ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร เป็นต้น

2. การออกแบบหลักสูตร หลักจากที่ได้กำหนดเป้าหมาย และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องวางแผนออกแบบหลักสูตร ตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกและจัดเนื้อหาสาระ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่ได้เลือกมาแล้ว เป็นต้น อย่างไรก็ตามรูปแบบของหลักสูตรที่เลือกแล้ว ควรจะให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายและ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน และลักษณะของสังคมตลอดจนข้อกำหนดต่างๆ ของสังคมและปรัชญาทางการศึกษา

3. การใช้หลักสูตร หลังจากที่ได้ตัดสินใจเลือกรูปแบบของหลักสูตร ก็จะเป็นขั้นตอนของ การนำหลักสูตรไปใช้ โดยครูผู้สอนควรวางแผนและจัดทำแผนการสอนในรูปแบบต่างๆ ครูผู้สอน จะต้องเลือกวิธีการสอน และวัสดุสื่อการเรียนการสอน ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ได้ กำหนดไว้

4. การประเมินผลหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร จะเป็นขั้นตอนสุดท้ายของรูปแบบ นักพัฒนาหลักสูตรและครูผู้สอนจะต้องตัดสินใจเลือกเทคนิคการประเมินผลที่สามารถตรวจสอบ ความสำเร็จของหลักสูตร บอกได้ว่าหลักสูตรบรรลุตามเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลหลักสูตรควรเน้นที่การประเมินตัวหลักสูตร คุณภาพของการสอน และพฤติกรรม ทางการเรียนของผู้เรียน ผลจากการประเมินด้วยเทคนิควิธีการประเมินที่เลือกแล้วจะช่วยให้ นักพัฒนา หลักสูตรสามารถตัดสินใจได้ว่ายังคงใช้หลักสูตรนี้ต่อไป ควรปรับปรุงแก้ไข หรือควรจะยกเลิก หลักสูตรดังกล่าว

โอลิวา (Oliva, 1992) ได้เสนองค์ประกอบต่างๆ ในการพัฒนาหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา ปรัชญา และหลักจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งเป้าหมายนี้เป็นความเชื่อที่ได้มาจากความต้องการของสังคมและผู้เรียน

2. วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ผู้เรียนและเนื้อหาวิชา

3. กำหนดจุดหมายของหลักสูตร

4. กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

5. จัดโครงสร้างของหลักสูตร และนำหลักสูตรไปใช้

6. กำหนดจุดหมายของการเรียนการสอน

7. กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนการสอน

8. เลือกยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอน

9. เลือกวิธีการประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน

10. นำยุทธวิธีการจัดการเรียนการสอนไปใช้

11. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนไปใช้

12. ประเมินผลหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การเปลี่ยนแปลงทั้งระบบของหลักสูตรหรือการเปลี่ยนแปลงรายวิชาซึ่งกระบวนการเปลี่ยนแปลงจะเริ่มจากองค์ประกอบหลักสูตรคือ

1. วัตถุประสงค์

2. เนื้อหาวิชา

3. วิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. วิธีการประเมินผล

ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2545) ได้กล่าวถึง ลำดับขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน

2. กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3. เลือกเนื้อหาที่จะบรรจุไว้ในหลักสูตร

4. จัดเนื้อหาวิชา

5. เลือกประสบการณ์เรียนรู้

6. จัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน

7. กำหนดวิธีการประเมินผล

โดยสรุปแล้วทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรมีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ วัตถุประสงค์ หรือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาวิชา กระบวนการเรียนการสอน การประเมินหลักสูตร และการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตร สิ่งสำคัญอีกประการคือการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา รวมถึงสอดคล้องกับความต้องการในด้านต่างๆ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงดังนี้

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะทราบว่าการศึกษาในระดับต่างๆ จะดีหรือไม่ดีสามารถศึกษาได้จากหลักสูตรการศึกษาในระดับนั้นๆ ของประเทศ เพราะหลักสูตรเป็น เครื่องมือในการปรับจุดมุ่งหมายและนโยบายทางการศึกษาของชาติเข้าสู่การปฏิบัติในสถาบันการศึกษา ระดับต่างๆ หลักสูตรจะเป็นเสมือนกับหางเสือที่จะคอยกำหนดทิศทางให้การเรียนการสอนเป็นไปตาม ความมุ่งหมายของการศึกษา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ หลักสูตรเป็นเครื่องชี้หนทางในการจัดความรู้ และประสบการณ์แก่ผู้เรียนซึ่งครูจะต้องปฏิบัติตามเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มุ่งสู่จุดหมายเดียวกัน หลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา และเป็นเครื่องชี้ถึงความเจริญของชาติ ถ้าประเทศใดมี หลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ คนในประเทศนั้นก็ย่อมมีความรู้ มีคุณภาพและ ศักยภาพในการพัฒนาประเทศอย่างเต็มที่ ในการศึกษาและหาข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งต่างๆ นั้น สามารถทำได้ดังนี้ คือ

1. วิธีการประชุมระดมความคิดเห็นหรือระดมสมอง (Brainstorming) คณะทำงานหรือผู้ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรอาจใช้วิธีการประชุมระดมความคิดเห็นในเรื่องของ สภาพ ปัญหา และความต้องการต่างๆ วิธีการประชุมนี้สามารถเปิดโอกาสให้สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมเสนอความคิด เห็นอย่างเสรีโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสม กฎเกณฑ์ หรือความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เมื่อได้ความคิดเห็นต่างๆ มากเพียงพอแล้ว จึงค่อยทบทวนพิจารณาและตัดสินใจเลือกเอาเฉพาะความ คิดเห็นที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ การประชุมระดมสมองนี้ คณะทำงานควรเลือกผู้เข้าร่วมประชุม ที่มีความรู้ความเข้าใจในชุมชนนั้นๆ หรือในปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและชุมชน รวมทั้งมี ความคิดริเริ่มกว้างไกล เพื่อจะได้ความคิดเห็นจำนวนมาก

2. วิธีสำรวจ (Survey) วิธีการสำรวจอาจทำได้หลายวิธี ซึ่งคณะทำงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรอาจเลือกเอาวิธีใดวิธีหนึ่งหรือ หลายๆ วิธีประกอบกันก็ได้ เช่น

- 2.1 การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)
- 2.2 การสัมภาษณ์ (Interview)
- 2.3 การสังเกต (Observation)
- 2.4 การศึกษาจากรายงานการวิจัยหรือเอกสารต่างๆ (Document Reading)
- 2.5 การใช้แบบสำรวจ (Surveying)
- 2.6 การรับฟังความคิดเห็นจากสื่อมวลชนและสาธารณชน (Public Hearing)

กาญจนา कुमारักษ์ (2521) กล่าวถึงข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

1. ตัวผู้เรียน
2. สังคมและวัฒนธรรม
3. ธรรมชาติและคุณสมบัติของการเรียนรู้
4. การสะสมความรู้ที่เพียงพอและเป็นไปได้เพื่อการศึกษา

ธำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่าพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรมีดังนี้

1. พื้นฐานทางปรัชญา
2. พื้นฐานทางสังคม
3. พื้นฐานทางจิตวิทยา
4. พื้นฐานทางความรู้และวิทยาการ
5. พื้นฐานทางเทคโนโลยี
6. พื้นฐานทางประวัติศาสตร์

จะเห็นได้ว่าข้อมูลที่นำมาศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรมีมากมายหลายด้าน สำหรับประเทศไทย ควรจัดลำดับข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. สังคมและวัฒนธรรม
2. เศรษฐกิจ
3. การเมืองการปกครอง
4. สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในสังคม
5. พัฒนาการทางเทคโนโลยี
6. สภาพสังคมในอนาคต
7. บุคคลภายนอกและนักวิชาการแต่ละสาขา

8. โรงเรียน ชุมชน หรือสังคมที่โรงเรียนตั้งอยู่
9. ประวัติศาสตร์การศึกษาและหลักสูตรเดิม
10. ธรรมชาติความรู้
11. ปรัชญาการศึกษา
12. จิตวิทยา (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546)

ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตร ขึ้นมา 4 ข้อ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษา (Educational Purposes) ที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนบรรลุมีอะไรบ้าง
2. การที่จะให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดนั้นจะต้องมีประสบการณ์ทางการศึกษา (Educational Experiences) อะไรบ้าง
3. ประสบการณ์ทางการศึกษาที่กำหนดนั้น สามารถจัดให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร
4. จะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษานั้นแล้ว

ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย ไทเลอร์ยังได้กล่าวถึงจุดประสงค์ต่างๆ โดยเขาเสนอว่า

นักพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (General Objectives) โดยศึกษาจากข้อมูล 3 แหล่ง คือเนื้อหาวิชาจากผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน และข้อมูลเกี่ยวกับสังคม จุดประสงค์ทั่วไปนี้จะเป็นจุดประสงค์ชั่วคราว (Tentative Objectives) จากนั้นจุดประสงค์ชั่วคราวจะได้รับการกลั่นกรองจากข้อมูลด้านปรัชญาการศึกษาและปรัชญาสังคมที่โรงเรียนยึดถืออยู่และด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ ซึ่งจะตัดทอนจุดประสงค์ที่ไม่จำเป็นออก และทำให้จุดประสงค์มีความชัดเจนขึ้น

โดยสรุปแนวคิดพื้นฐานที่นำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรไม่ว่าจะมาจากการระดมความคิดเห็นหรือมาจากการสำรวจจะต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญในเรื่องของตัวผู้เรียน ธรรมชาติและคุณสมบัติของการเรียนรู้ พื้นฐานสภาพสังคมและวัฒนธรรม แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เมื่อได้แนวคิดพื้นฐานนี้แล้ว นักพัฒนาหลักสูตรจึงจะสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ถูกต้องกับความต้องการมากยิ่งขึ้น ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงดังนี้

การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ธำรง บัวศรี (2531) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญที่พึงยึดถือในการกำหนดจุดประสงค์ในระดับหลักสูตรหรือ “จุดหมาย” ไว้ 8 ข้อดังนี้

1. ต้องสอดคล้องกับปรัชญาหรืออุดมการณ์ของสังคม นักพัฒนาหลักสูตรต้องกำหนดจุดหมายของหลักสูตร โดยยึดปรัชญาหรืออุดมการณ์ของสังคมด้วย เช่น ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จุดหมายที่กำหนดขึ้นจึงต้องสนับสนุนแนวความคิดประชาธิปไตยและสอดคล้องกับหลักธรรมคำสั่งสอนของพุทธศาสนา
2. ต้องสอดคล้องและส่งเสริมค่านิยมของสังคม นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องยึดเอาค่านิยมของสังคมเป็นรากฐานในการกำหนดจุดหมาย เช่น การให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ การแต่งกายสุภาพในที่ชุมชน เป็นต้น
3. ต้องมุ่งสนองความต้องการและแก้ปัญหาของสังคม นักพัฒนาหลักสูตรต้องวิเคราะห์ให้ละเอียดรอบคอบว่า สภาพ ปัญหา และความต้องการที่แท้จริงของสังคมคืออะไร และต้องเข้าใจว่าสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อยๆ ฉะนั้น ปัญหาและความต้องการแต่ละระยะย่อมเปลี่ยนแปลงไป สิ่งที่นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องทำคือ จะต้องมองไปข้างหน้าว่าแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงจะเป็นอย่างไร แล้วกำหนดจุดหมายให้รับกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น
4. ต้องสนองความต้องการของผู้เรียน เกณฑ์ความต้องการของผู้เรียนได้มีการกำหนดไว้หลายลักษณะซึ่งนักพัฒนาหลักสูตรสามารถเลือกนำไปใช้ได้ตามความเหมาะสมดังนี้
  - 4.1 กำหนดความต้องการโดยอาศัยความจำเป็นพื้นฐานเป็นหลัก ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 ข้อคือ
    - 4.1.1 ความต้องการทางร่างกาย หมายถึง ความต้องการตามธรรมชาติของบุคคล เช่น อาหาร น้ำ เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย เป็นต้น
    - 4.1.2 ความต้องการทางสังคม หมายถึง ความต้องการในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ความรัก ความเป็นพวกเดียวกัน การเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นต้น
    - 4.1.3 ความต้องการทางบูรณาการส่วนตน หมายถึง ความต้องการที่จะสร้างพัฒนาการด้านจิตใจ เช่น ความรู้สึกรู้ว่าตนเองมีคุณค่าความมั่นใจในตัว ความกล้าหาญที่จะทำในสิ่งที่ส่งเสริมคุณธรรมและความถูกต้อง เป็นต้น
  - 4.2 กำหนดความต้องการโดยยึดความต้องการปัจจุบันเป็นหลัก
  - 4.3 กำหนดความต้องการโดยถือความต้องการเฉพาะเป็นหลัก
  - 4.4 กำหนดความต้องการโดยยึดภารกิจในแต่ละขั้นของพัฒนาการเป็นหลัก
5. ต้องสอดคล้องและส่งเสริมจุดหมายของหลักสูตรระดับอื่น การกำหนดจุดหมายควรต้องคำนึงถึงจุดหมายของหลักสูตรระดับอื่นด้วยกล่าวคือ ต้องกำหนดจุดหมายของ หลักสูตรประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอื่นๆ ให้สอดคล้องกัน ตัวอย่างเช่น ถ้าจุดหมายของหลักสูตร

มัธยมศึกษามุ่งให้ผู้เรียนมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางกายและทางจิต และจุดหมายของหลักสูตร ประถมศึกษามุ่งให้ผู้เรียนมีสุขนิสัยที่ดีทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวม ก็เท่ากับว่าจุดหมายของ หลักสูตรทั้งสองระดับนี้สอดคล้องและส่งเสริมซึ่งกันและกัน

6. ต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้ การกำหนดจุดหมายจะมีผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับที่การนำไปปฏิบัติได้ ดังนั้น จะต้องกำหนดจุดหมายลงไปเพื่อไม่ให้เกิดความไขว้เขวในการตีความ จุดหมายบางจุดหมายมีความหมายกว้างยากแก่การปฏิบัติ เช่น กล่าวว่าเพื่อให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี คำว่า “พลเมืองดี” ผู้ปฏิบัติอาจตีความได้หลายนัย เช่น อาจหมายถึงการเป็นผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย หรืออยู่ในศีลธรรม หรือร่วมมือในการพัฒนาชุมชนอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างรวมกัน เมื่อเป็นเช่นนี้การปฏิบัติ ย่อมสับสนได้

7. ต้องมีความสมดุลระหว่างความต้องการของผู้เรียนและสังคม จุดหมายของหลักสูตรไม่ควร หนักไปทางด้านใดด้านหนึ่งระหว่างความต้องการของผู้เรียนและสังคมมากเกินไป เพราะจะเกิดผลเสีย ได้

8. ต้องให้มีความสมดุลระหว่างความรู้และทักษะ หรือระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ จุดหมาย ของหลักสูตรต้องให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้ในทฤษฎี และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติได้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป จุดประสงค์ของการ ศึกษาในระดับหลักสูตรต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ทั้งในระดับชาติ และระดับ การศึกษา
2. ต้องมีความสำคัญหรือคุณค่าต่อผู้เรียน จุดประสงค์ในระดับหลักสูตรต้องมุ่งพัฒนาสิ่งที่ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต
3. ต้องใช้ภาษาที่ชัดเจน ภาษาที่เขียนต้องชัดเจน กะทัดรัด ไม่คลุมเครือ และง่ายต่อการ เข้าใจ รวมทั้งมีความต่อเนื่องกันทุกข้อ
4. ต้องมีการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญา ทักษะ และเจตคติ จุดประสงค์ในระดับ หลักสูตรต้องพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้านอย่างเหมาะสมและเป็นเหตุเป็นผลกัน
5. ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริง จุดประสงค์ในระดับหลักสูตรนอกจากจะสามารถ นำไปปฏิบัติได้แล้ว ยังต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริงด้วย

6. ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม จุดประสงค์ในระดับหลักสูตรต้องมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของสังคมและผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ภัทธา นิคมานนท์ (2540) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ตามรายละเอียดดังนี้

พุทธิพิสัย (Cognitive domain) เป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของการวัดการศึกษาแบ่งเป็น 6 ระดับ ดังนี้

1. ความรู้ – ความจำ (Knowledge) คือความสามารถในการระลึกได้ถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เคยมีประสบการณ์มาก่อนจะโดยวิธีใดก็ตาม เช่นการเรียนรู้ในห้องเรียน ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือพิมพ์ การบอกต่อๆ กันมา เป็นต้น

2. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานความรู้ ความจำ แล้วขยายความคิดออกไปอย่างสมเหตุสมผล

3. การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถนำความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนรู้มาแล้ว ไปแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ หรือสถานการณ์ใหม่ที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน แต่อาจใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกับเรื่องที่เคยพบเห็นมาก่อนก็ได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถแยกแยะเรื่องราวต่างๆ ออกเป็นส่วนย่อยๆ ได้ ทำให้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์กันได้อย่างชัดเจน สามารถค้นหาความจริงต่างๆ ที่ซ่อนแฝงอยู่ในเนื้อเรื่องนั้นๆ ได้

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการนำองค์ประกอบต่างๆ ตั้งแต่ 2 สิ่งไปมารวมเข้าเป็นเรื่องราวเดียวกัน เพื่อให้เห็นโครงสร้างที่ชัดเจน แปลกใหม่ไปจากเดิม มีลักษณะคล้ายความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งก่อให้เกิดผลลัพธ์แปลกใหม่ มีคุณค่าและเป็นประโยชน์

6. การประเมินค่า (Evaluation)

6.1 การประเมินค่าโดยอาศัยเกณฑ์ภายใน (Judgement in Term of Internal Evidence) เป็นการประเมินหรือตัดสินความถูกต้องตามเนื้อเรื่อง เนื้อหานั้นๆ หรือตามข้อมูลที่ปรากฏอยู่

6.2 การประเมินค่าโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอก (Judgement in Term of External Evidence) เป็นการตัดสินโดยใช้เกณฑ์ที่ไม่ได้ปรากฏตามเนื้อเรื่องนั้น แต่ใช้เกณฑ์ที่กำหนดมาใหม่ ซึ่งอาจเป็นเกณฑ์ตามเหตุผลทางตรรกศาสตร์ การยอมรับของสังคม สภาพความเป็นจริง ความยุติธรรม เป็นต้น

จิตพิสัย (Affective domain) เป็นคุณลักษณะภายในของคน แล้วแสดงพฤติกรรมหรือ การกระทำออกมาตามอารมณ์ ความรู้สึก ไม่ว่าจะเป็นด้านความสนใจ เจตคติ ความชื่นชม ค่านิยม จนพัฒนาเป็นคุณลักษณะของตนเอง ระดับพฤติกรรมด้านจิตพิสัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การรับรู้ (Receiving or Attending) หมายถึง เป็นการสร้างความตระหนัก แสดงถึงความตั้งใจที่จะรับรู้ และแสดงการเลือกสิ่งที่สนใจ
2. การตอบสนอง (Responding) หมายถึง การแสดงความตั้งใจที่จะตอบสนองและค้นหาสิ่งที่พึงพอใจในระดับต้นๆ ที่จะตอบสนอง
3. การสร้างคุณค่า (Valuing) หมายถึง การแสดงถึงการยอมรับคุณค่าในวัตถุสิ่งของ (Object) บุคคล (Person) หรือสถานการณ์ (Situation) ยอมรับและเชื่อถือในคุณค่าของสิ่งนั้นๆ ในทางบวก
4. การจัดระบบคุณค่า (Organization) หมายถึง เป็นการนำคุณค่า และจัดระบบความซับซ้อนของคุณค่า รวมทั้งจัดระบบความสัมพันธ์ของคุณค่า
5. การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by a Value Complex) หมายถึง การจัดระบบคุณค่าซึ่งจะกลายเป็นลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล

ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หมายถึงการจัดระบบคุณค่าซึ่งจะกลายเป็นลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล

1. การรับรู้ (Perception) เป็นขั้นที่แสดงอาการรับรู้ที่จะเคลื่อนไหวโดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ หู ตา จมูก ลิ้น และสัมผัสทางกาย แม้จะมีสิ่งเร้าเข้ามากระตุ้นโดยผ่านทางประสาทสัมผัสพร้อมๆ กัน ก็อาจมีการเลือกที่จะรับรู้ มีการแปลความหมายสิ่งเร้าเพื่อตอบสนอง
2. การเตรียมพร้อม (Set) เป็นสภาพของบุคคลที่พร้อมจะแสดงพฤติกรรมออกมา สภาพความพร้อมมี 3 ด้าน คือ ความพร้อมทางด้านร่างกาย ด้านสมอง และด้านอารมณ์
ความพร้อมทางด้านร่างกาย หมายถึงความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวอวัยวะของร่างกาย ความพร้อมด้านสมอง ความพร้อมในการระลึกถึงระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ในการแสดงพฤติกรรม และความพร้อมด้านอารมณ์ เป็นการเตรียมพร้อมทางจิตใจให้อยู่ในทิศทางที่พึงปรารถนา หรือไม่พึงปรารถนา
3. การตอบสนองตามแนวทางที่กำหนดให้ (Guided Response) เป็นการแสดงออกในลักษณะของการเลียนแบบ และการลองผิดลองถูก
4. ความสามารถด้านกลไก (Mechanism) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้กระทำตามที่เรียนมาและพัฒนาขึ้นจนมีความสัมฤทธิ์ผล สามารถสร้างเทคนิควิธีสำหรับตนเองขึ้นมาเพื่อฝึกปฏิบัติต่อไป

5. การตอบสนองที่ซับซ้อน (Complex Overt Response) เป็นความสามารถในการปฏิบัติในสิ่งที่ยู่ยากซับซ้อนมากขึ้น และสามารถกระทำได้อย่างมั่นใจ ไม่ลังเล และทำได้ฉับเป็นอัตโนมัติ

สังัด อุทรานันท์ (2530) ที่ได้จำแนกประเภทจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. พุทธิปริเขต หรือพุทธิพิสัย เป็นจุดมุ่งหมายที่รวมทั้งการเรียนรู้ ทางด้านความรู้ ความคิด และการแก้ปัญหา ซึ่งแบ่งตามลำดับความซับซ้อนจากน้อยไปหามากได้ดังนี้คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า

2. จิตปริเขต หรือจิตพิสัย เป็นจุดมุ่งหมายที่รวมถึงการเรียนรู้ทางด้านทัศนคติ ค่านิยม ความสนใจและความซาบซึ้ง แบ่งแยกออกเป็นลำดับขั้นได้ดังนี้ คือการรับ การมีปฏิริยาตอบโต้ การสร้าง ค่านิยม การจัดระเบียบ การพัฒนาคุณลักษณะจากค่านิยม

3. ทักษะปริเขต หรือทักษะพิสัยของร่างกาย มีลำดับทักษะจากง่ายไปสู่ซับซ้อนดังนี้ คือ การเคลื่อนไหวร่างกาย การเคลื่อนไหวที่ต้องใช้ประสาทรวมๆ กัน การสื่อสารโดยใช้ท่าทาง พฤติกรรม ทางด้านภาษา

ดังนั้นในการกำหนดจุดมุ่งหมายส่วนใหญ่ก็น่าอาศัยจุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ดังนั้นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรควรจะสอดคล้องกับสภาพสังคม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับหลักสูตรอื่นๆ และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง รวมถึงมีความสมดุลระหว่างความรู้และทักษะ

การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นการประเมินเพื่อที่จะทำให้ทราบถึงหลักสูตรที่ใช้ อยู่ว่ามีข้อดี ข้อเสียอย่างไร โดยในการประเมินหลักสูตรได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วิชัย วงศ์ใหญ่ (2537) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้ การประเมินหลักสูตรหมายถึง การรวบรวมและศึกษาข้อมูลรวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบหลักสูตรว่ามี ข้อดี จุดอ่อนในเรื่องใด รวมทั้งผลการใช้หลักสูตรและตัดสินใจว่าหลักสูตรมีคุณค่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ สอดคล้องกับ สุณีย์ ภูพันธ์ (2546) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตรคือ กระบวนการในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าหลักสูตรนั้นๆ มีประสิทธิภาพแค่ไหน เมื่อนำไปใช้แล้วบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีอะไรที่ต้องแก้ไขเพื่อนำผลที่ได้มาใช้ให้เป็น ประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่าต่อไป และสอดคล้องกับ

สุมิตร คุณานุกร (2523) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตรคือการหาคำตอบว่าหลักสูตร สัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายหรือไม่มากนักเพียงใด และอะไรเป็นสาเหตุ การ ประเมินหลักสูตรเพื่อตัดสินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรนั้นมีขอบเขตรวมถึง การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร การวิเคราะห์กระบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้ การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียน การวิเคราะห์โครงการประเมินหลักสูตร

ประยงค์ เนาวบุตร และคณะ (2545) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร ไว้ ดังนี้

1. เพื่อหาคูณค่าของหลักสูตร โดยพิจารณาว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นนั้นตอบสนองวัตถุประสงค์ หลักสูตรที่ต้องการหรือไม่ ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด
2. เพื่อตัดสินใจ การวางเค้าโครงการ และรูปแบบหลักสูตร ตลอดจนการบริหารงาน การ สอนตามหลักสูตร การบริหารวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้โดยพิจารณาว่าเป็นไปตามแนวทางที่วางไว้หรือไม่
3. เพื่อวัดผลผลิต คือ พิจารณาว่าผู้เรียนตามหลักสูตรนั้นมีคุณภาพอย่างไร ตรงตามจุดหมาย ของวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่
4. เพื่อหาความต้องการที่จำเป็น เพื่อเลือกแนวทางการสร้างหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความ ต้องการของกลุ่ม สถาบัน โดยประเมินเพื่อให้ได้ทางเลือกก่อนจะมีตัวหลักสูตร
5. เพื่อหาความเป็นไปได้เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ โดยประเมินระหว่างใช้และใช้หลักสูตรเสร็จ แล้ว

นพเก้า ณ พัทลุง (2549) กล่าวถึงองค์ประกอบของการประเมินหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. นโยบายที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
2. การสอนหลากหลายวิธี
3. จุดประสงค์ของผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ได้
4. ตรวจสอบและทดสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน
5. ประสิทธิภาพจากการสอนและผู้สอนหรือผลการสอน
6. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้
7. งบประมาณ

เกรย์ (Gray, 1993) ได้เสนอแนะ 3 ตัวชี้วัดสำคัญสำหรับพิจารณาโรงเรียนนั้นประสบ ผลสำเร็จ โดยพิจารณาจากผู้เรียนคือ

1. ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการของผู้เรียนเหนือระดับค่าเฉลี่ย
2. ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อผลการศึกษที่ตนเองได้รับ
3. ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวถึงการประเมินสัมฤทธิผลของหลักสูตร ว่าเป็นการตรวจสอบสัมฤทธิผลผู้เรียน ซึ่งประกอบไปด้วยสัมฤทธิผลทางวิชาการ (Academic Achievement) ได้แก่ความรู้ ความสามารถในการวิชาการต่างๆ ที่เรียน และสัมฤทธิผลที่ไม่ใช่ทางวิชาการ (Non - Academic Achievement) ได้แก่บุคลิกภาพ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ เป็นต้น โดยสามารถติดตามสอบถามจากผู้เรียน ผู้สำเร็จการศึกษา นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ ซึ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การส่งแบบสอบถาม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การประเมินผลหลักสูตร หมายถึงการรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจว่าหลักสูตรนั้นมีปัญหาหรือข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

หลักสูตรนั้นมีอยู่หลากหลายรูปแบบซึ่งขึ้นอยู่กับผู้สร้างจะนำมาพัฒนาหลักสูตรในทางด้านใด ในที่นี้ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาหลักสูตรโดยอิงกับสภาพ รวมถึงความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลัก โดยจะกล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในตอนต่อไป

2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนนั้นมีอยู่หลากหลายรูปแบบตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น แต่ในการพัฒนาหลักสูตรที่จะสอดคล้องต่อความต้องการของท้องถิ่นนั้นเป็นเรื่องที่จำเป็น โดยสามารถที่จะนำมาปรับปรุงรูปแบบของหลักสูตรเพื่อให้ตอบสนอง และสามารถรองรับความต้องการของท้องถิ่นได้ โดยมีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

อุดม เขยทิวังศ์ (2545) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ดังนี้

1. การสำรวจสภาพปัญหาชุมชน เป็นการศึกษาข้อมูลความเป็นอยู่ของชุมชนและผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างแท้จริง ผู้สำรวจสภาพปัญหาชุมชนคือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและผู้เรียน

2. วิเคราะห์สภาพปัญหาและกำหนดความต้องการ เป็นกระบวนการนำข้อมูลจากการสำรวจ มาจัดกลุ่มเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา และกำหนดความต้องการจากสภาพปัญหา เพื่อนำไปสู่ผังหลักสูตรท้องถิ่น ที่สนองต่อความต้องการชุมชนหรือผู้เรียนอย่างแท้จริง

3. การจัดทำผังหลักสูตร หมายถึง กรอบความคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วยหัวข้อเรื่องหรือหัวข้อเนื้อหาหลัก และหัวข้อเรื่องย่อยที่ปรับมาจากความต้องการและการวิเคราะห์ปัญหาจากการสำรวจมาจากชุมชน หลังจากที่กำหนดความต้องการได้แล้วให้นำหัวข้อความต้องการมาจัดทำผังหลักสูตรท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางด้วย

4. การเขียนแผนการสอน มีกระบวนการดังนี้

4.1 การกำหนดหัวข้อเรื่อง (Theme) กำหนดจากสภาพปัญหาหรือความต้องการของชุมชน/ผู้เรียน

4.2 การเขียนสาระสำคัญ (Concept) หมายถึง บทสรุปในความสำคัญของเรื่อง เน้นถึงความคิดรวบยอด หลักการ ทักษะ หรือลักษณะนิสัยที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

4.3 การกำหนดขอบเขตเนื้อหา เป็นการระบุว่าหัวข้อเรื่องนี้มีความสัมพันธ์หรือบูรณาการกับวิชาใดบ้าง และระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.4 การกำหนดจุดประสงค์ปลายทาง เป็นจุดประสงค์ที่คาดว่า เมื่อผู้เรียนเรียนจบในเนื้อหาวิชานั้นๆ แล้วจะอย่างไรได้บ้าง หรือมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างไร ควรเขียนให้ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

4.5 การกำหนดจุดประสงค์เฉพาะหรือจุดประสงค์นำทาง จุดประสงค์เฉพาะหรือจุดประสงค์นำทางเป็นจุดประสงค์ย่อยหรือเป้าหมายของการเรียนการสอนที่ปรารถนาจะให้เกิดกับผู้เรียน โดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะปฏิบัติ ทัศนคติ และกระบวนการจัดการ

4.6 การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 1 ครูและผู้เรียนร่วมกันแสวงหาและถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 2 ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้หรือไปปฏิบัติกับชีวิตจริง

ขั้นที่ 3 ผู้เรียนนำเสนอผลของการใช้หรือปฏิบัติ รวมทั้งการประยุกต์ความรู้ไปใช้ได้จริง

4.7 การกำหนดสื่อการเรียนการสอน เป็นการระบุว่า ในการเรียนการสอนตามหัวข้อเรื่องนั้นๆ จะต้องใช้สื่ออุปกรณ์อะไรบ้าง โดยระบุตามจุดประสงค์เฉพาะเป็นรายชื่อที่ต้องใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนตามจุดประสงค์แต่ละเรื่อง ทั้งสื่อที่ค้นคว้าและสื่อประกอบการเรียนการสอน

5. การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน โดยให้ความสำคัญในการเรียงลำดับกระบวนการหาความรู้ กระบวนการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับประยุกต์ใช้ และกระบวนการแสดงผลของความรู้

6. การประเมินผล เป็นการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยดูจากผลของการนำความรู้ไปปฏิบัติหรือขยายความรู้โดยวิธีต่างๆ

กรอบทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (สังัด อุทรานันท์, 2532)

1. การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. การกำหนดเนื้อหาสาระ
4. การนำหลักสูตรไปใช้
5. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สังัด อุทรานันท์ (2532), วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535) ผู้วิจัยนำแนวคิดมาสังเคราะห์และปรับเพื่อให้เหมาะสมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของชุมชน

อาจศึกษา สํารวจ สอบถาม หรือสัมภาษณ์ จากบุคคลต่อไปนี้ บุคคลที่ทำงานในหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน กลุ่มบุคคลที่สามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสังคม นักการศึกษา ประชาชนทั่วไป ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน

1.2.1 ความต้องการของผู้เรียน อาจจะสามารถได้จากผู้เรียน หรือผู้สอนที่มีประสบการณ์

1.2.2 ประชากรผู้เรียน เป็นการสำรวจด้านปริมาณ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนา

1.2.3 พัฒนาการด้านต่างๆของผู้เรียน ช่วยในการพัฒนาหลักสูตรวิชาต่างๆ รวมทั้งเป็นข้อมูลช่วยในการจัดหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาพิเศษด้วย

1.2.4 ลักษณะกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละวัย

1.2.5 ครอบครัวยังของผู้เรียน เช่น สภาพเศรษฐกิจ อาชีพ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ปัญหาภายในครอบครัว ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นผลกระทบต่อก่อนภาพการศึกษาของผู้เรียน

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน

ได้แก่ข้อมูลสภาพทั่วไปของโรงเรียน ความต้องการของผู้สอน ปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ความร่วมมือของชุมชน ฯลฯ

สิ่งเหล่านี้จะช่วยในการพิจารณาความพร้อมของโรงเรียน ใช้ในการตัดสินใจเลือก
แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับศักยภาพของโรงเรียน

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จำแนกได้เป็น 3 ประเภทคือ

2.1 พุทธิพิสัยหรือพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ซึ่งแบ่งตามลำดับความซับซ้อนจากน้อยไปหามาก 6 ระดับคือ

- 2.1.1 ความรู้ เช่น บอก ตั้งชื่อ จับคู่ เขียนรายการ เลือก
- 2.1.2 ความเข้าใจ เช่น แยกแยะ อธิบาย แปลความ ให้เหตุผล ขยายความ
- 2.1.3 การนำไปใช้ เช่น ปฏิบัติ แสดง ผลิต สาธิต คำนวณ
- 2.1.4 การวิเคราะห์ เช่น จำแนก แบ่งกลุ่ม อ้างอิง
- 2.1.5 การสังเคราะห์ เช่น รวบรวม ออกแบบ จัดกลุ่ม สร้าง ประกอบ
- 2.1.6 การประเมินผล เช่น เห็นความแตกต่าง เปรียบเทียบ วิวิจารณ์ ตัดสิน

2.2 จิตพิสัยหรือพัฒนาการทางด้านเจตคติ ค่านิยม ความซาบซึ้ง อันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล แบ่งออกเป็นลำดับขั้นตอนต่างๆ 5 ระดับ คือ

- 2.2.1 การรับ เช่น สอบถาม ทำตาม ให้ ยึดถือ เลือก
- 2.2.2 การตอบสนอง เช่น ตอบ ช่วยเหลือ อภิปราย ปฏิบัติ รายงาน
- 2.2.3 การสร้างคุณค่า เช่น ร่วมกระทำ ทำให้เสร็จ เชื่อเชิญ ให้ข้อเสนอ อ่าน
- 2.2.4 การจัดระบบคุณค่า เช่น จัด รวม เปรียบเทียบ ผสมผสาน สังเคราะห์
- 2.2.5 การสร้างลักษณะนิสัยตามคุณค่า เช่น แสดง ปฏิบัติ วิวิจารณ์ ให้เหตุผล จัดระเบียบ

2.3 ทักษะพิสัยหรือพัฒนาการทางการเคลื่อนไหว การใช้อวัยวะต่างๆของร่างกาย ลำดับของทักษะจากง่ายไปหาความซับซ้อนมีดังนี้

- 2.3.1 การรับรู้ เช่น ตอบ ชี้ เลือก
- 2.3.2 การเตรียมพร้อม เช่น เตรียมอุปกรณ์ ศึกษา อ่าน บันทึก
- 2.3.3 การสนองตอบตามแนวทางที่ให้ เช่น สาธิต มีส่วนร่วม ฝึกปฏิบัติ
- 2.3.4 การเกิดทักษะพิสัย เช่น ฝึกฝน ทำแบบฝึกหัด แสดง
- 2.3.5 การตอบสนองสิ่งที่ซับซ้อน เช่น แสดง สังเคราะห์ วิวิจารณ์

3. การกำหนดเนื้อหาสาระ

การกำหนดเนื้อหาสาระ จำเป็นต้องพิจารณาว่าสิ่งนั้นทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตาม จุดหมาย และจุดประสงค์ของหลักสูตรมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนการสอน จุดประสงค์หนึ่งๆอาจมีเนื้อหาสาระมากมาย จึงต้องมีการเลือกกำหนดเนื้อหาสาระดังนี้

- 3.1 ความสำคัญต่อการเรียนรู้ ควรเป็นเนื้อหาที่เป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ในแต่ละ วิชา พื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น เป็นสิ่งที่นำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันหรือนำไปประกอบอาชีพ
- 3.2 ความถูกต้อง ทันสมัย เป็นผลเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ความพยายามในการศึกษาค้นคว้าความรู้จึงมีเพิ่มมากขึ้น สิ่ง ที่เคยคิดว่าถูกต้องในอดีตอาจกลายเป็นเรื่องล้าสมัยในระยะเวลาต่อมา
- 3.3 ความน่าสนใจ เนื้อหาสาระหลากหลายประเภท มีความสอดคล้องกับ ความ ต้องการและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการ เรียนรู้
- 3.4 สิ่งที่เรียนรู้ได้ เลือกกำหนดเนื้อหาสาระที่มีความยากง่าย สอดคล้องกับวุฒิภาวะ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ส่งเสริมผู้เรียนมีพัฒนาการทุกด้านอย่างเต็มที่ และต่อเนื่อง
- 3.5 สิ่งที่สามารถจัดให้กับผู้เรียนได้ เป็นการพิจารณาในแง่มุมมองอื่นๆประกอบ เช่น ความพร้อมด้านสถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อันเป็นการเสริมให้การ จัดการเรียนการสอนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ ดังนี้

- 4.1 การเตรียมครูผู้สอน ต้องมีการเตรียมพร้อมด้วยวิธีการต่างๆให้สัมพันธ์กับ หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ บทบาทหน้าที่ของครูจึงอยู่ในฐานะผู้นำ หลักสูตรไปใช้โดยตรง จำเป็นต้องมีการเตรียมครูผู้สอน เช่น การศึกษาหรืออบรมความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร การประชุมเชิงปฏิบัติ การวิเคราะห์หลักสูตร ปฏิบัติการวางแผนการสอน เป็นต้น
- 4.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้

4.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน เป็นบุคคลที่ให้การสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ในเบื้องต้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร จึงสามารถบริหารหลักสูตรในลำดับขั้นตอนต่อไป เช่น การประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดผู้สอนอย่างเหมาะสม การสรรหาวัสดุหลักสูตรเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน การจัดหาแหล่งเสริมความรู้และประสบการณ์ การปรับปรุงคุณภาพครูประจำการ การติดตามผล การประชาสัมพันธ์ การใช้หลักสูตร เป็นต้น

4.2.2 บุคลากรภายในชุมชน มีบทบาทในการสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น การให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับวัสดุหลักสูตร แหล่งวิทยากร สถานประกอบการ การเป็นวิทยากรพิเศษ เป็นต้น

4.3 คุณภาพของครูผู้สอน จำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาและพยายามพัฒนาตนเอง เพื่อให้การสอนมีคุณภาพ ทันสมัย และเหมาะสม ซึ่งมีขอบข่ายดังนี้

4.3.1 การพัฒนาหลักสูตรระดับห้องเรียน เป็นการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร การวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ได้ผลงานเป็นเอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆ เช่น โครงสร้างการสอน แนวการสอน แผนการสอน คู่มือครู สื่อการเรียนการสอน เครื่องมือวัดผล

4.3.2 การสอนเป็นตัวจักรสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ ต้องสอนให้สอดคล้องกับจุดหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร โดยใช้เทคนิควิธีการสอน กระบวนการเรียนรู้ อย่างหลากหลายและเหมาะสม มีการวัดผลและประเมินผลอยู่เป็นระยะ สำหรับนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.3.3 การจัดสภาพและบรรยากาศในห้องเรียน เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมให้มีแรงจูงใจภายนอกแก่ผู้เรียน เช่น การจัด

ตกแต่งห้องเรียนอย่างพอเหมาะ การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดมุมประสบการณ์ การจัดป้ายนิเทศ กิจกรรม การประกวด การจัดแสดงผลงาน เป็นต้น

5. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

5.1 การประเมินเอกสารหลักสูตร

เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์ เนื้อหา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลว่ามีมากน้อยเพียงใด ภาษาที่ใช้สามารถสื่อสารได้ตรงกันหรือไม่ ข้อกำหนดใช้หลักสูตรเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและระดับการศึกษาหรือไม่

5.2 การประเมินระบบหลักสูตร

เป็นการตรวจสอบหลักสูตรว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ จุดประสงค์มีความเที่ยงตรงหรือไม่ หลักสูตรที่วางไว้เหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ เป็นการประเมินทั้งระบบพร้อมกัน

5.3 การประเมินระบบการบริหารหลักสูตร

เป็นการประเมินระบบการบริหารที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อการใช้หลักสูตร ปัจจัยการบริหารที่ควรพิจารณาคือ โครงสร้างและระบบของสถาบัน อาคารสถานที่ บรรยากาศทางสังคม การติดต่อสื่อสาร ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คุณสมบัติของผู้สอนและผู้เรียน รวมถึงงบประมาณที่ใช้

5.4 การประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน

เป็นการประเมินคุณภาพและปริมาณความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้เรียน ตามเกณฑ์และมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

5.5 การประเมินการสอนของผู้สอน

ประเมินวิธีสอนว่าบรรลุจุดประสงค์หรือไม่ องค์ประกอบที่ควรศึกษาได้แก่ แผนการสอน จุดประสงค์ เนื้อหา วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล รวมทั้งบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ ความสัมพันธ์กับผู้เรียน การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การจัดการในชั้นเรียน และเจตคติของผู้สอนที่มีต่อหลักสูตร

5.6 การประเมินติดตามผลผู้เรียน

เป็นการศึกษาสถานภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ เช่น ความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ ความสามารถปฏิบัติงานได้จริง ความสามารถในการแก้ปัญหาและการปรับตัว

3. ความสำคัญ และความหมายของออกแบบประยุกต์ศิลป์

การเรียนการสอนในรายวิชาศิลปะนั้นมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก และยังเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่มีรากฐานมาจากวัฒนธรรมและประเพณี ดังนั้นนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนศิลปศึกษาไว้ ดังนี้

คำว่าวิชาชีพศิลปะ (สุชาติ สุทธิ, 2535) ได้กล่าวไว้ว่า ได้ปรากฏและนำมาใช้กับระบบการศึกษาไทยเป็นครั้งแรกในการจัดตั้งโรงเรียนเพาะช่าง ที่ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “School of Art & Crafts” มีความหมายทางภาษาไทยว่าโรงเรียนศิลปหัตถกรรม โดยกระทรวงศึกษาธิการ คำว่า Art ถูกแปลมาเป็นภาษาไทยว่า “ศิลปะ” ซึ่งหมายถึงความรู้ภายใต้หลักของการอาชีวศึกษา (Vocational Education) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนได้ทำการเรียนรู้และเป็นการอนุรักษ์วิชาชีพช่างไทย โดยมีเป้าหมายของการเรียนรู้คือ 1. เพื่อผลิตครูผู้สอนศิลปะและงานช่างให้แก่โรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา 2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะเพียงพอแก่การนำไปประกอบวิชาชีพในด้านต่างๆ ดังนี้ ช่างออกแบบก่อสร้าง ช่างวาดเขียน ช่างปั้น ช่างโลหะ ช่างทอผ้า และช่างไม้ แต่ความหมายระหว่างสองคำคือ ศิลปะ (Art) และช่าง (Crafts) ตามความคิดในสมัยนั้นแทบแยกออกจากกันไม่ได้ คำว่าช่างหมายถึง การเรียนรู้โดยมุ่งเน้นในเชิงการปฏิบัติเป็นหลัก ดังนั้นตัวความรู้ในเชิงการปฏิบัติก็คือ การพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดความสามารถเชิงทักษะ (Skillful) ของกระบวนการกระทำหรือการสร้างสิ่งต่างๆ ขึ้นมาด้วยความชำนาญเพื่อสนองประโยชน์ในการใช้สอยส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งคือ ค่าของความสามารถในเชิงทักษะหรือเชิงของการผลิตสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีและมีความสวยงาม

เสน่ห์ เทียมดี (2546) ได้กล่าวถึงคุณค่าของการจัดการเรียนการสอนศิลปะไว้ว่า จากนักการศึกษาทั้งชาวต่างชาติ และชาวไทย อาจสรุปได้ว่า คือการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เกิดความชื่นชม และเห็นคุณค่า ซึ่งศิลปศึกษา ควรมีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ทั้งในส่วนของภูมิปัญญาไทย และความเป็นสากล เพื่อให้เกิดความสมดุล ทั้งในระบบและนอกระบบ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนพัฒนาได้เต็มศักยภาพ มีบุคลิกภาพที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีอุปนิสัยที่พึง

ประสงค์ มีสุนทรียภาพ สามารถสร้างเสริม และพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม อันจะส่งผลให้มีรสนิยม ค่านิยม และเจตคติที่ดี เกิดการค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถนำเอาประสบการณ์ทางสุนทรียะไปใช้ในชีวิตประจำวัน

วิรุณ ตั้งเจริญ (2548) ได้ให้ความคิดเห็นของภาพรวมศิลปกรรมศาสตร์ในอนาคตไว้ว่า ภาพอดีตของศิลปกรรมศาสตร์เป็นภาพของทักษะ ภาพของผลงาน ภาพของแรงงาน เพียงเกือบจะด้านเดียว แต่ “ศิลปกรรมศาสตร์” ในเหตุผลที่ควรจะเป็นไปในสังคมใหม่ จะต้องผสานความรู้ความคิด และทักษะเข้าด้วยกันให้จงได้ เพื่อให้พัฒนาการของศิลปกรรมศาสตร์ในสาขาต่างๆ ก้าวเดินไปอย่างมีรากความคิด มีความรู้ มีเหตุผล มีระบบ และมีศักดิ์ศรี มิใช่เพียง “แรงงาน” ของสังคม การผสานความรู้ความคิดและการปฏิบัติอย่างเข้มข้นเข้าด้วยกัน อาจดูขัดแย้งกันสำหรับผู้คนจากค่านิยมเก่า แต่ย่อมเป็นเรื่องปกติวิสัยสำหรับผู้ที่มีมองสังคมอย่างร่วมสมัย มองการศึกษาในระบบมหาวิทยาลัยอย่างมีความหมายและมองการพัฒนาวิชาชีพทางศิลปกรรมศาสตร์ของตนเองอย่างมีเหตุผล

ดังนั้นการเรียนการสอนศิลปะในอนาคตนั้นจะไม่ได้เป็นในมุมมองของเรื่องการฝึกทางด้านทักษะแต่เพียงเท่านั้น แต่จะเป็นการรวมเอาความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ รวมถึงยังสามารถนำความรู้ทางด้านศิลปกรรมนี้มาใช้ในการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง การเรียนการสอนศิลปะนั้นได้มีอยู่หลากหลายแขนงด้วยกัน ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้นำเสนอในเรื่องของออกแบบประยุกต์ศิลป์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ความหมายของออกแบบประยุกต์ศิลป์

โชค เก่งเขตรกิจ (2535) ได้กล่าวถึงความหมายของประยุกต์ศิลป์ไว้ดังนี้ หมายถึง สิ่งที่มีประโยชน์ในการใช้สอยที่ประกอบด้วยความงาม ความประณีต ประกอบผลงานนั้นๆ หรือหมายถึง ศิลปะที่นำเอาไปใช้กับวัตถุที่สร้างขึ้น เพื่อประโยชน์ สนองความต้องการทางกาย เป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต และความเป็นอยู่

วิเชียร อินทรกระทีก (2539) ได้กล่าวถึงความหมายของออกแบบประยุกต์ศิลป์ ไว้ดังนี้ หมายถึง ศิลปะที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์อย่างอื่น นอกเหนือจากการชื่นชมคุณค่า

ปราโมทย์ แสงพลสิทธิ์ (2540) ได้กล่าวถึงความหมายของออกแบบประยุกต์ศิลป์ ไว้ดังนี้ หมายถึง ศิลปะประเภทหนึ่งที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญ และคำนึงถึงความรู้สึกสุนทรียภาพ จะเป็นงานชิ้นเดียว หรืองานอุตสาหกรรมก็ได้ คำๆ นี้ใช้เรียกศิลปะต่างๆ

ที่ไม่ใช้จิตรศิลป์ เช่น งานออกแบบภาชนะเครื่องใช้ประจำวัน งานออกแบบฉากละคร งานออกแบบเครื่องแต่งกาย งานตกแต่งภายใน งานเขียนภาพประกอบ ภาพโฆษณา การ์ตูน เครื่องปั้นดินเผา แต่ความแตกต่างระหว่างศิลปะทั้งสองสาขานี้ มักแยกให้เห็นชัดเจนได้ยาก เช่น คำว่า อุตสาหกรรมศิลป์ (Industrial Art) และพาณิชย์ศิลป์ (Commercial Art) ให้ถือว่าเป็นสาขาหนึ่งของออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้วย

จารุพรรณ ทรัพย์ปรุง (2548) ได้กล่าวถึงการออกแบบประยุกต์ศิลป์ ดังนี้ งานที่ทำให้เกิดสิ่งที่กำหนดให้ถือเป็นหลักหรือเป็นแนวในการสร้างสรรค์งานศิลปะโดยมีจุดมุ่งหมายด้านประโยชน์ใช้สอยเป็นหลักและอาจมีจุดมุ่งหมายด้านสุนทรียภาพเพิ่มเติมเข้ามาอีกก็ได้ การออกแบบที่จะทำการเรียนการสอนในรายวิชาหลักการออกแบบศิลปกรรมได้แก่การออกแบบเพื่อสร้างสรรค์งานศิลปะประยุกต์หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่างานประยุกต์ศิลป์

วิทย์ พิณคันเงิน (2547) ได้กล่าวถึงออกแบบประยุกต์ศิลป์ ดังนี้ ออกแบบประยุกต์ศิลป์ ได้แก่ ศิลปะประเภทที่สร้างขึ้นตามความมุ่งหมายทางประโยชน์ใช้สอย ดังนั้นจึงมีประวัติคู่เคียงมากับจิตรศิลป์ เป็นงานศิลปะที่ให้ประโยชน์สูงสุดในความเป็นอยู่ของชีวิตประจำวันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งรวมเอาสรรพกิจการทั่วไปตั้งแต่สิ่งจำเป็นที่สุดในชีวิต คือ ปัจจัยสี่ก็มีออกแบบประยุกต์ศิลป์เข้าไปเกี่ยวข้องอยู่ด้วย นอกจากนั้นยังแสดงออกซึ่งทางวัฒนธรรม อารยธรรมของเผ่าชนเชื้อชาติต่างๆ อีกด้วย และเมื่อจิตรศิลป์เป็นแม่บทของศิลปะ (Major art) ประยุกต์ศิลป์ก็เป็น “จุลศิลป์” (Minor art) งานประยุกต์ศิลป์นั้นอาจจัดเป็นแขนงต่างๆ ได้หลายแขนง ดังนี้

1. พาณิชยศิลป์ (Commercial Art)
2. มัณฑนศิลป์ (Decorative Art)
3. หัตถกรรม (Handicraft)
4. อุตสาหกรรม (Industrial Art)
5. ประณีตศิลป์ (Elaboration Art)

กล่าวโดยสรุปได้ว่าออกแบบประยุกต์ศิลป์คือ ศิลปะที่สร้างขึ้นมามากกว่าการชื่นชมความงาม แต่เป็นศิลปะที่มุ่งเน้นในทางประโยชน์ใช้สอย และการค้าขาย ซึ่งงานประยุกต์ศิลป์นั้นสามารถแบ่งเป็นแขนงต่างๆ ได้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ออกแบบผลิตภัณฑ์

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526) ได้กล่าวถึงความหมายของออกแบบผลิตภัณฑ์ ดังนี้ การออกแบบผลิตภัณฑ์ คือการออกแบบสิ่งของ เครื่องใช้ เพื่อนำมาใช้สอยในชีวิตประจำวัน โคนเน้นการผลิตจำนวนมาก ในรูปสินค้าเพื่อให้ผ่านไปยังผู้ซื้อหรือผู้บริโภค (Consumer) ในวงกว้าง โดยที่รูปแบบและคุณภาพของผลิตภัณฑ์จะเป็นปัจจัยสำคัญ ชักจูงผู้บริโภค ให้เกิดความกระหายที่จะจ่ายเงินซื้อผลิตภัณฑ์นั้นๆ

อารี สุทธิพันธ์ (2524) ได้กล่าวถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ ไว้ดังนี้ การออกแบบประเภทนี้มีความมุ่งหมายเหมือนกับการออกแบบตกแต่ง แต่เน้นหนักในทางผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์

สมทรง เวียงอำพล (2529) ได้กล่าวถึงความหมายของออกแบบผลิตภัณฑ์ ดังนี้ สิ่งที่เกิดจากแรงและสมองของมนุษย์เพื่อความต้องการจำเป็น และความสะดวกสบายต่อการดำรงชีวิต และการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามความหมายของออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หมายถึงการวิเคราะห์ การสร้างสรรค์และการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ เพื่อการผลิตในจำนวนมากๆ โดยมีรูปแบบที่ถูกต้องแน่นอนก่อนที่จะมีการลงทุนเป็นจำนวนมาก เพื่อจัดอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรกลในการผลิต และผลิตได้ในราคาพอสมควร

ออกแบบผลิตภัณฑ์หมายถึง การออกแบบสิ่งของเครื่องใช้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันโดยเน้นการผลิตเป็นจำนวนมาก โดยที่รูปแบบและคุณภาพของผลิตภัณฑ์จะเป็นปัจจัยสำคัญ ชักจูงผู้บริโภค เกิดความต้องการที่จะซื้อ

ออกแบบตกแต่ง

สิทธิศักดิ์ รัชศรีสวัสดิ์กุล (2527) ได้กล่าวถึงความหมายของออกแบบตกแต่งไว้ดังนี้ หมายถึง การเพิ่มความงาม และประโยชน์ใช้สอยให้กับอาคารที่พักอาศัยหรืออาคารทำการต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก อาจเป็นการประดับด้วยภาพ, ประติมากรรม รวมทั้งการจัดสิ่งของเพื่อให้เหมาะกับประโยชน์ใช้สอย

วิทย์ พิณคันเงิน (2547) ได้กล่าวถึงความหมายของออกแบบตกแต่ง ดังนี้ ออกแบบตกแต่ง (Decorative art) คือการจัดแต่งอาคารทั้งหลาย ทั้งภายนอกและภายใน เดิมอยู่ในกิจกรรมของสถาปนิกผู้ออกแบบสร้างอาคาร แต่ภายหลังเมื่อมีงานมากขึ้น จึงแยกตัวออกมาเป็นวิชาเอกเทศอีกวิชาหนึ่ง เพราะมีหน้าที่และขอบข่ายกิจกรรมกว้างขวางมากขึ้นกว่าสมัยก่อน จนมีชื่อผู้ทำงานด้านนี้ว่า “มัณฑนกร” ซึ่งอาจทำงานตกแต่งทั้งภายนอก ในอาคาร หรือแยกกันคนละฝ่ายก็ได้สูงสุดแต่ความถนัดของแต่ละคน กิจการตกแต่งหรือ “ศิลปะการตกแต่ง” ก็กลายเป็นวิชาชีพที่เด่นและ

สำคัญมากขึ้นในปัจจุบัน จนกล่าวได้ว่า การก่อสร้างอาคารสถานที่แห่งใดถ้าขาดการตกแต่งที่ดีแล้ว อาคารสถานที่นั้นเหมือนไม่ได้มีการก่อสร้างขึ้นเลย เพราะการตกแต่งจะช่วยบันดลให้เกิดความโอ่อ่า น่าอยู่อาศัย

การตกแต่งภายนอกอาคาร (Outdoor Decoration) ได้แก่ บริเวณภายนอกของตัวอาคารมี บริเวณหน้า บริเวณกลาง และบริเวณหลัง นับว่ามีความจำเป็นอยู่ไม่น้อยเพราะในปัจจุบันถือว่า บริเวณดังกล่าวนี้มีความสำคัญเท่ากันและสัมพันธ์กันอย่างยิ่งในการตกแต่งบริเวณจึงต้องพิจารณาถึง สภาพแวดล้อมอันเหมาะสมกับตัวอาคาร

การตกแต่งภายในอาคาร (Interior Decoration) ได้แก่ การตกแต่งห้องต่างๆ ภายในอาคาร ซึ่ง คำนึงถึงหน้าที่ใช้สอยตลอดจนความสุขซึ่งรวมกันเป็น “ประโยชน์สุข” ของผู้ที่อยู่อาศัยในอาคารพึงจะได้รับ ห้องต่างๆ ดังกล่าวย่อมมีสัดส่วนที่ดีจากการออกแบบของสถาปนิกอยู่แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่จะมี ห้องต่างๆ เช่น ห้องรับแขก ห้องอาหาร ห้องนอน ห้องครัว ตลอดจนห้องน้ำ และการออกแบบ เครื่องเรือนประจำในห้องต่างๆ ก็เป็นภาระของมัณฑนากรอีกด้วย

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526) ได้กล่าวถึงความหมายของออกแบบตกแต่ง ดังนี้ ออกแบบตกแต่งเป็นการออกแบบเพื่อเสริมแต่งความสวยงาม ให้กับอาคารบ้านเรือน และบริเวณที่อยู่อาศัย เพื่อให้เกิด ความสวยงามรื่นรมย์ น่าอยู่อาศัย

วรวงศ์ วรชาติอุดมพงศ์ (2539) ได้กล่าวถึงความหมายของออกแบบตกแต่งไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. การออกแบบตกแต่งภายใน หมายถึงการออกแบบเครื่องเรือน (Furniture) การออกแบบ และจัดวางเครื่องเรือนให้เหมาะสม กับเนื้อที่ภายในห้อง โคนกำหนดโครงสร้าง และจัดวางสิ่งประดับ ตกแต่ง เพื่อให้ได้ประโยชน์ใช้สอย และคุณค่าทางความงามอย่างเต็มที่ รวมทั้งการตกแต่งด้วยภาพ จิตรกรรม ประติมากรรม และศิลปะประยุกต์อื่นๆ เช่น พรมปูพื้น เครื่องเคลือบดินเผา เหล็กคัต โคม ไฟฟ้า และการใช้พันธุ์ไม้ประดับตกแต่งภายใน

2. การออกแบบภายนอก หมายถึงการออกแบบกำหนดวัสดุ (Materials) ผิวสัมผัส (Texture) สี (Colour) ภายนอกอาคาร ให้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และรูปทรงของอาคาร ด้วยงานจิตรกรรม ประติมากรรม การประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสี การใช้พันธุ์ไม้ประดับ การใช้เหล็กคัต รวมทั้งการ ออกแบบตกแต่งหน้าร้าน และการออกแบบร้านในงานมหกรรมต่างๆ

- 3.การออกแบบสวนบริเวณ (Garden and Landscape Design) หมายถึงการออกแบบวางผัง ต่างๆ ภายในบริเวณที่ต้องการ เช่น การวางผังปลูกต้นไม้ ไม้ประดับต่างๆ การตกแต่งสระน้ำ น้ำพุ ด้วยงานประติมากรรม เลือกใช้วัสดุต่างๆ ตามคุณสมบัติ สี และรูปทรงให้ประสานกลมกลืนกัน (Harmony)

ออกแบบพาณิชย์ศิลป์

วิทย์ พิณคันเงิน (2547) ได้กล่าวถึงความหมายของออกแบบพาณิชย์ศิลป์ ดังนี้ พาณิชย์ศิลป์ (Commercial Art) คือการจัดทำศิลปะในความมุ่งหมายที่จะใช้เป็นสื่อประสานความเข้าใจ เพื่อกระตุ้นหรือทราบถึงเรื่องราวต่างๆ ทั้งทางด้านสินค้าและธุรกิจอื่นๆ ทั่วไป เช่น การประชาสัมพันธ์ (Public relation) เพื่อให้เกิดแนวโน้มตามวิธีส่งเสริม (Promote) ประกาศโฆษณา (Advertising) อธิบายชี้แจง (Explained) การแสดงตัวอย่าง (Specimen offer) การสาธิต (Demonstrait) ฯลฯ ตามวิธีเหล่านี้จึงอยู่ในขอบเขตของงานพาณิชย์ศิลป์

สมทรง เวียงกำพล (2529) งานพาณิชย์ศิลป์มีแนวโน้มไปสู่สื่อโฆษณา (Advertising media) และสร้างสรรค์งานศิลปะเพื่อประโยชน์มากกว่า จึงมีความใกล้ชิดกับผู้คนในสังคมเป็นอันมาก และยังเป็นแขนงงานที่สำคัญของสื่อสารมวลชน (Public Relation) อีกด้วย ในแวดวงของงานพาณิชย์ศิลป์จึงอาจแยกเป็นลักษณะใหญ่ ได้ 3 ลักษณะ คือ

1. งานสร้างสรรค์ด้วยการเขียน ประกอบด้วย แผ่นภาพโฆษณา แผ่นป้ายโฆษณา แผ่นประกาศ แผ่นป้ายผ้าโฆษณา แผ่นติด การเขียนตัวอักษร ภาพประกอบ ภาพการ์ตูน ฯลฯ
2. งานสร้างสรรค์ด้านภาพและเสียง ประกอบด้วยสื่อโรงภาพยนตร์ สื่อเครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อวิทยุกระจายเสียง เพลงโฆษณา สปอตโฆษณา ฯลฯ
3. งานสร้างสรรค์ด้วยการพิมพ์ ประกอบด้วยหนังสือ ปกหนังสือ จุลสาร/วารสาร นิตยสาร แผ่นพับ จดหมายข่าว แผ่นปลิว แคตตาล็อก ฯลฯ

งานพาณิชย์ศิลป์จึงมีสาขาขอบข่ายที่กว้างขวางการกำหนดยุทธศาสตร์โฆษณาหรือการกำหนดจุดยืน (Positioning) การวางแผนสร้างสรรค์ (Creative Mix) เป็นหัวใจสำคัญที่จะต้องใช้ความรู้ความสามารถ และความเข้าใจในสภาพเหตุการณ์ต่างๆ อย่างยิ่ง

ปราโมทย์ แสงพลสิทธิ์ (2540) ได้กล่าวถึงความหมายของออกแบบพาณิชย์ศิลป์ ไว้ดังนี้ ออกแบบพาณิชย์ศิลป์ หมายถึง ศิลปะทางการค้า (Art of Commerce) โดยนำศิลปะมาใช้เป็นกลยุทธ์ในการจำหน่ายหรือส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ ที่ผลิตขึ้น โดยวิธีการแนะนำตัวสินค้าในระบบการตลาด เรียกการโฆษณาที่มีการแสดงรูปแบบทางการมองเห็นดังกล่าวว่าการแสดงสินค้า (Commercial Display) ณ จุดขาย หรือใช้วิธีการ จัดจำหน่ายแผ่นโฆษณาที่เรียกว่า โปสเตอร์ ซึ่งต่อมานิยมเรียกตามความเข้าใจกันว่างานออกแบบโฆษณา

โชค เก่งเขตรกิจ (2535) ได้กล่าวถึงความหมายของพาณิชย์ศิลป์ไว้ดังนี้ หมายถึง ศิลปะที่เป็นประโยชน์ทางการค้า เพื่อส่งเสริมขบวนการตลาด งานโฆษณาต่างๆ

สิทธิศักดิ์ รัชศรีสวัสดิ์กุล (2527) ได้กล่าวถึงความหมายของพาณิชย์ศิลป์ไว้ดังนี้ หมายถึง การออกแบบที่มุ่งเฉพาะผลทางด้าน การโฆษณา การเขียนภาพพาณิชย์ศิลป์อาจจะนำวิธีการของ FINE ART มาใช้ได้ เพียงแต่ต่างกันออกไปในแง่ของจุดมุ่งหมายเท่านั้น

ออกแบบพาณิชย์หมายถึง ศิลปะที่สร้างขึ้นมาเพื่อประโยชน์ทางการค้าขาย หรือการโฆษณา โดยอาจจะนำวิธีการของ FINE ARTS มาใช้ได้ เพียงแต่ต่างกันออกไปในแง่ของจุดมุ่งหมายเท่านั้น

ออกแบบนิเทศศิลป์

ปราโมทย์ แสงพลสิทธิ์ (2540) ได้กล่าวถึงออกแบบนิเทศศิลป์ ไว้ดังนี้ หมายถึง งาน ออกแบบในรูปแบบธุรกิจสมัยใหม่ในสังคมอุตสาหกรรม เช่น การบริการสื่อชนิดต่างๆ แก่สาธารณะชน เพื่อเผยแพร่กิจกรรม หรือสิ่งที่น่าสนใจในรูปแบบต่างๆ กล่าวได้ว่าเป็นการอำนวยความสะดวก สะดวกสบายแก่สังคมในระบบของการสื่อสาร อันเป็นกิจกรรมหลักของ พาณิชยกรรมประกอบด้วย ป้ายโฆษณา สิ่งตีพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์

มาโนช กงกะนันท์ (2538) ได้กล่าวถึงออกแบบนิเทศศิลป์ไว้ดังนี้ นิเทศศิลป์ หมายถึง ศิลปะในผลงานที่ต้องการสื่อความหมายกับมวลชน ซึ่งต้องมีการออกแบบทั้งสิ้น ผลงานนิเทศศิลป์มี อยู่ 3 สาขาด้วยกันคือ

1. เรขศิลป์สิ่งพิมพ์ (Printing Graphics) หมายถึง ผลงานออกแบบสิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยเริ่มต้นจากการออกแบบ ตัวอักษรที่ใช้ในการพิมพ์ การวัดรูปเล่มหนังสือ การออกแบบปก ภาพประกอบใน หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และหนังสือ ภาพโฆษณา เครื่องหมายการค้า บัตรอวยพร ฯลฯ

2. เรขศิลป์ในสิ่งแวดล้อม (Environmental Graphics) หมายถึง ผลงานออกแบบตัวอักษร รูปสัญลักษณ์ที่ติดอยู่บนตัวอาคาร และสถานที่ต่างๆ แผ่นป้ายการจราจร แผ่นป้ายต่างๆ ที่ติดอยู่ในที่ สาธารณะ และรวมถึงแผ่นป้ายโฆษณากลางแจ้ง

3. เรขศิลป์ในภาพยนตร์ โทรทัศน์ และแถบบันทึกภาพ (Film , T.V. & Video Graphics) หมายถึง ผลงานออกแบบตัวอักษร พร้อมทั้งภาพนำเรื่อง (Title) และทำเรื่อง

ออกแบบนิเทศศิลป์หมายถึง งานออกแบบในรูปแบบธุรกิจเชิงการค้า โดยใช้เทคนิคสมัยใหม่ เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้บริโภค ประกอบไปด้วย ป้ายโฆษณา สิ่งตีพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และ ภาพยนตร์

ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงรูปแบบศิลปะของออกแบบประยุกต์ศิลป์ สามารถกล่าวได้ว่าเป็นศิลปะที่สร้างขึ้นมาเพื่อเน้นในทางประโยชน์ใช้สอย และทางด้านการค้าเชิงพาณิชย์มากกว่าการชื่นชมแต่เพียงความงาม โดยออกแบบประยุกต์ศิลป์จะมีความก้าวหน้าและทันสมัย ซึ่งเป็นความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อศิลปะในประเภทนี้

3.2 การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายและภาพรวมของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ของสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

3.2.1 ภาควิชาประยุกต์ศิลปศึกษา คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วัดดุจประสงค์

ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ในการสร้างสรรค์งานทางด้านมัณฑนศิลป์ เป็นผู้รอบรู้ มีทัศนคติอันดีงาม รู้จักคิด วิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาตนเอง มีคุณธรรม และนำคุณประโยชน์มาสู่สังคม (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549)

3.2.2 ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ มหาวิทยาลัย อุบลราชธานี

ชื่อหลักสูตร

ศิลปประยุกต์บัณฑิต , ศป.บ. (การออกแบบผลิตภัณฑ์)

Bachelor of Applied Arts, B.AA. (Product Design)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดการเรียนการสอน และผลิตบัณฑิต ในระดับปริญญาตรี ตามปณิธานของ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ให้มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
2. เพื่อทำการศึกษาวิจัย และอำนวยความสะดวกให้มีการวิจัย นำไปสู่การพัฒนาความรู้ทางวิชาการ การประยุกต์ทฤษฎีทางการออกแบบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น การสร้างงาน สร้างอาชีพเสริมรายได้และความเข้มแข็งของชุมชน
3. เพื่อให้บริการวิชาการในสาขานี้แก่สังคม ทั้งด้านการให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรมและการพัฒนางานอาชีพ
4. เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาและโครงการร่วมมือ / ประสานงานทางวิชาการ ในการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือและประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอินโดจีน และส่งเสริมกิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นการอนุรักษ์ศิลป์ – วัฒนธรรมและจริยธรรมอันดีงาม ให้คงอยู่และเจริญงอกงามในสังคมสืบไป (มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2549)

3.2.3 สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต

ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์

Bachelor of Fine Arts Program in Visual Communication Design

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงแนวความคิด สร้างสรรค์ การออกแบบ ทักษะเทคนิค ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ

2. เพื่อนำมาผลิตผลงานการออกแบบนิเทศศิลป์ ในรูปแบบ และลักษณะที่ต่างกัันนักศึกษาจะได้รับความรู้ และมีความสามารถในการออกแบบ สื่อความหมายสำหรับการสื่อสาร และการโฆษณา โดยการใช้ภาพ เส้น สัญลักษณ์ และสไตล์ที่สมบูรณ์แบบทันสมัย ตลอดจนหลักและวิธีการต่างๆ ในการดำเนินธุรกิจและประกอบอาชีพต่อไป (มหาวิทยาลัยรังสิต, 2549)

3.2.4 ภาควิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ชื่อหลักสูตร

ศิลปบัณฑิต (สป.บ.)

Bachelor of Fine and Applied Arts (B.F.A.)

วัตถุประสงค์

สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์มีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตที่มีความคิดสร้างสรรค์ เข้าใจหลักการและหน้าที่ของนักออกแบบ และมีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพการออกแบบนิเทศศิลป์ ลักษณะการเรียนการสอนเน้นหลักการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ให้มีอิสระทางความคิดและสามารถนำเสนอความคิดสร้างสรรค์อย่างมีหลักเกณฑ์และมีเหตุผล รู้จักการวางแผนและดำเนินการออกแบบอย่างมีระบบ โดยฝึกปฏิบัติงานส่วนบุคคลและการทำงานเป็นกลุ่มในรูปแบบของบริษัทจำลอง เรียนรู้เทคโนโลยีทันสมัยที่ช่วยในการออกแบบอย่างมีประสิทธิภาพ (มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2549)

3.2.5 ภาควิชาจิตรกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่อหลักสูตร

ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาจิตรกรรม

Bachelor of Fine and Applied Arts Program in Painting

วัตถุประสงค์

สาขาจิตรกรรมมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้ "เป็นเลิศทางวิชาการสานสร้างศิลปกรรม เชิดชูคุณธรรม มุ่งนำสากล" (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550)

3.2.6 สาขาวิชาออกแบบตกแต่งภายใน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ชื่อหลักสูตร

ศป.บ. (การออกแบบตกแต่งภายใน)

Bachelor of Fine Arts (Interior Design)

B.F.A. (Interior Design)

วัตถุประสงค์

การวางรากฐานความรู้ด้านศิลปะผนวกกับการดำเนินธุรกิจที่สามารถนำไปใช้ในงานตกแต่งภายใน การออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ออกแบบเครื่องเรือน ออกแบบสวน การใช้คอมพิวเตอร์ในการออกแบบ ฯลฯ ตลอดจนการเรียนรู้ธุรกิจการออกแบบ โดยการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและการฝึกปฏิบัติภายนอกเพื่อให้พร้อมที่จะเป็นนักออกแบบตกแต่งภายในมืออาชีพ (มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2550)

3.2.7 ภาควิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ชื่อหลักสูตร

ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศิลป์

Bachelor of Fine and Applied Arts Program in Visual Communication Arts

B.F.A Visual Communication Arts

B.F.A Visual Communication Arts

วัตถุประสงค์

สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์มีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตบัณฑิตที่มีความคิดสร้างสรรค์ เข้าใจหลักการและหน้าที่ของนักออกแบบ และมีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพการออกแบบนิเทศศิลป์ ลักษณะการเรียนการสอนเน้นหลักการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ให้มีอิสระทางความคิดและสามารถนำเสนอความคิดสร้างสรรค์อย่างมีหลักเกณฑ์และมีเหตุผล รู้จักการวางแผนและดำเนินการออกแบบอย่างมีระบบ โดยฝึกปฏิบัติงานส่วนบุคคลและการทำงานเป็นกลุ่มในรูปแบบของบริษัทจำลอง เรียนรู้เทคโนโลยีทันสมัยที่ช่วยในการออกแบบอย่างมีประสิทธิภาพ (มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2550)

3.2.8 ภาควิชานิเทศศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์

เน้นการผลิตบัณฑิตเป็นนักออกแบบสร้างสรรค์งานทางด้านนิเทศศิลป์ เช่น Advertising Design, Graphic Design, Computer Graphic, Digital Image Animation ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับการพัฒนาโลกธุรกิจ การตลาด การตลาด เน้นประสบการณ์ตรงภาคปฏิบัติ และภาคทฤษฎี มี

จริยธรรมจรรยาบรรณในวิชาชีพนักออกแบบนิเทศศิลป์ประยุกต์เข้าสู่ โลกอาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550)

3.2.9 สาขาวิชาออกแบบ คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ชื่อหลักสูตร

ศิลปบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบ

Bachelor of Fine Arts Program in Design

วัตถุประสงค์

มีวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในการออกแบบประยุกต์เทคนิคและกระบวนการผลิตเพื่อพัฒนาคุณภาพ และเพิ่มผลผลิตทางเศรษฐกิจออกมาให้บริการสังคม ทั้งนี้ได้เน้นการผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีคุณธรรม และจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม ในการสร้างผลงาน และเผยแพร่ความรู้ทางด้านศิลปะมีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ที่ดี (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550)

3.2.10 สาขาวิชาออกแบบภายใน คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต

ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบภายใน

Bachelor of Fine Arts Program in Interior Design

วัตถุประสงค์

เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ และทำความเข้าใจเรื่องหลักการออกแบบ สามารถแก้ไขปัญหาการออกแบบภายในให้สอดคล้องกับความต้องการของมนุษย์ และภาวะแวดล้อม
2. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษากระบวนการความรู้ที่เป็นสหวิทยาการ โดยบูรณาการในหลักสูตร และการเรียนการสอนเป็นรายวิชาตามความเหมาะสม
3. เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านความคิดสร้างสรรค์ส่วนบุคคลและความถนัด โดยส่งเสริมการให้อิสระในการนำเสนอแนวความคิดในงานออกแบบเพื่อสร้างนักศึกษาให้มีความมั่นใจและพัฒนาศักยภาพของตนให้ถูกทาง
4. เพื่อมุ่งเน้นในการปลูกฝังจิตสำนึกทางด้านการออกแบบ โดยตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการสืบสานและพัฒนาภูมิปัญญาไทย
5. เพื่อมุ่งเน้นกระบวนการเรียนการสอน โดยปลูกฝังเรื่องระเบียบวินัย ความรับผิดชอบการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นทีม ความมีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ และความมีคุณธรรม เพื่อเป็นนักออกแบบที่ดีต่อไปในอนาคต (มหาวิทยาลัยรังสิต, 2550)

3.2.11 สาขาวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต

ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบภายใน

Bachelor of Fine Arts Program in Interior Design

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงแนวความคิด สร้างสรรค์การออกแบบทักษะเทคนิค ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ

2. เพื่อนำมาผลิตผลงานการออกแบบนิเทศศิลป์ ในรูปแบบและลักษณะที่ต่างกัน นักศึกษาจะได้รับความรู้และมีความสามารถในการออกแบบ สื่อความหมายสำหรับการสื่อสาร และการโฆษณา โดยการใช้ภาพ เส้น สัญลักษณ์ และสไตล์ที่สมบูรณ์แบบทันสมัย ตลอดจนหลักและวิธีการต่างๆ ในการดำเนินธุรกิจและประกอบอาชีพต่อไป (มหาวิทยาลัยรังสิต, 2550)

3.2.12 สาขาวิชาประติมากรรม คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาประติมากรรม

Bachelor of Fine Arts Program in Sculpture

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาประติมากรรม ศิลปะไทย และวิชาการที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง

2. เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจในวิชาพื้นฐานและศาสตร์ทั่วไป สามารถประยุกต์ใช้ได้ อย่างเพียงพอสำหรับการอยู่ร่วมในสังคมได้เป็นอย่างดี

3. เพื่อให้บัณฑิตสามารถปฏิบัติงานประติมากรรมที่มีลักษณะสร้างสรรค์เฉพาะตน มีผลงานได้ มาตรฐานของบัณฑิตสาขาเดียวกันทั้งในประเทศและสากล

4. เพื่อให้บัณฑิตมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพของตน

5. เพื่อให้บัณฑิตมีทัศนคติที่ดีในการที่จะช่วยจรรโลงสังคมตามขีดความสามารถที่ตนมีอยู่ เช่น การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การเผยแพร่ความรู้และรสนิยมทางศิลปะ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550)

3.2.13 ภาควิชาภาพพิมพ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่อหลักสูตร

ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาพพิมพ์

Bachelor of Fine and Applied Arts Program in Graphic Arts

B.F.A Graphic Arts

วัตถุประสงค์

ผลิตบัณฑิตที่มีระบบในการคิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านศิลปภาพพิมพ์ และศิลปประยุกต์ ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ การเรียนการสอนในสาขาภาพพิมพ์ มีการปรับหลักสูตรให้ทันสมัยเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง เช่น เทคนิคกระบวนการพิมพ์ขั้นพื้นฐานถึงขั้นสูง, การบริหารจัดการด้านศิลปะภาพพิมพ์, การสร้างงานภาพพิมพ์ 3 มิติ, การสร้างงานศิลปะด้วยคอมพิวเตอร์ และการออกแบบ 2 และ 3 มิติ สร้างให้เป็นนักคิด นักวิเคราะห์ นักสร้างสรรค์ คนดีมีคุณธรรม มีจิตใจดี มองโลก ในแง่ดี (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550)

3.2.14 สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยรังสิต

ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

Bachelor of Fine Arts Program in Industrial Design

วัตถุประสงค์

เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความสามารถในการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ทุกประเภท

2. เพื่อมุ่งเน้นให้นักศึกษาได้มีพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ในขั้นตอนการผลิตและเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐาน อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างคุณภาพของชีวิตและสังคมได้ (มหาวิทยาลัยรังสิต, 2550)

โดยสรุปแล้ว หลักสูตรภายในประเทศไทยส่วนมากมีวัตถุประสงค์ที่เน้นในเรื่องของความรู้ความสามารถในแต่ละสาขาวิชา เพื่อนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพ มีความคิดสร้างสรรค์ การวางแผน และดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ความมีคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาวิจัย การบริการวิชาการสู่ชุมชน และความเป็นสหวิทยาการ บูรณาการในหลักสูตร

3.2.15 วิทยาลัยออกแบบแคมเบอร์เวลล์ ประเทศอังกฤษ

Camberwell College of Arts

ชื่อหลักสูตร

BA (Hons) Graphic Design

วัตถุประสงค์

หลักสูตรการออกแบบที่วิทยาลัยออกแบบแคมเบอร์เวลล์นั้น เน้นความสำคัญของบรรยากาศ การจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการนำไปใช้จริงของผู้เรียน ผ่านการสัมมนา การสาธิตจากผู้เชี่ยวชาญ การจัดนิทรรศการ โครงการด้านการออกแบบ การปฏิบัติงานในสตูดิโอร่วมกับศิลปินและนักออกแบบ

การศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้ คือ

ชั้นปีที่ 1 ศึกษาทฤษฎีการออกแบบ การสำรวจพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน และการค้นหาความถนัดด้านศิลปะของผู้เรียน

ชั้นปีที่ 2 แสวงหาและค้นพบแนวทางด้านความสนใจร่วมกับการแนะนำจากครู ทั้งทางด้านทัศนศิลป์ (ระบายสี, วาดเส้น, ประติมากรรม) นิเทศศิลป์ (กราฟิก, ถ่ายภาพ, ภาพประกอบ) หรืองานออกแบบ (แฟชั่น, ศิลปะประดิษฐ์, ศิลปะการจัดวาง)

ชั้นปีที่ 3 การทำโครงการศิลปะ จัดนิทรรศการพร้อมสาธิตการปฏิบัติงานศิลป์ รวมถึงการเก็บรวบรวมงานในรูปแบบแฟ้มสะสมงาน

3.2.16 วิทยาลัยออกแบบเซนต์ มาร์ติน ประเทศอังกฤษ

(Central Saint Martins College of Art and Design)

ชื่อหลักสูตร

BA (Honours) Product Design

วัตถุประสงค์

หลักสูตรการออกแบบที่วิทยาลัยออกแบบเซนต์ มาร์ตินนั้น มุ่งเน้นการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสู่การศึกษาในระดับสูงขึ้นไป โดยการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจด้านประวัติศาสตร์ ทฤษฎี องค์ความรู้ด้านการออกแบบ การปูพื้นฐานด้านวัสดุอุปกรณ์ กระบวนการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน และการค้นพบความถนัดทางศิลปะ โดยผู้เรียนเลือกเรียนในหลักสูตรจาก 4 หลักสูตร ดังนี้

จิตรกรรม : ระบายสี, ประติมากรรม, องค์ประกอบศิลป์

ออกแบบ 3 มิติ : ออกแบบผลิตภัณฑ์, ออกแบบเซรามิก, ออกแบบกับสิ่งแวดล้อม

นิเทศศิลป์ : ภาพประกอบ, ออกแบบแฟชั่น, ออกแบบตัวอักษร, ออกแบบภาพพิมพ์, ออกแบบเครื่องประดับ

การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นการเรียนพื้นฐานทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นจากการสัมมนา การปฏิบัติงานในรูปแบบที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และการสาธิตจากผู้เชี่ยวชาญ

3.2.17 ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์และสิ่งทอ คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยศิลปะทามา ประเทศญี่ปุ่น (Tama Art University)

วัตถุประสงค์

เป็นการฝึกปฏิบัติในทุกรายวิชา ในสาขาออกแบบผลิตภัณฑ์โดยนำเรื่องราวจากสิ่งรอบๆตัว และชีวิตประจำวันเชื่อมโยงกับแนวคิดในการออกแบบของผู้เรียนรวมทั้งการเรียนตั้งแต่ขั้นพื้นฐาน จนถึงการออกแบบขั้นสูง

การศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ชั้นปี โดยที่ในระดับชั้นปีที่ 1 และ 2 เป็นการปูพื้นฐานทักษะด้านการออกแบบ การใช้เครื่องมือในการออกแบบผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีชีวภาพ ความทนทานของวัสดุคิบบที่นำมาใช้ การตั้งราคาของผลงาน ผ่านการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการวางโครงเรื่อง โดยผู้เรียนเสนอรูปแบบและการได้มาซึ่งข้อความรู้ ผ่านกระบวนการทำงาน

ส่วนในปีที่ 3 และ 4 จะเป็นการค้นหาความถนัดทางการออกแบบ โดยมุ่งเน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับการออกแบบ องค์ความรู้ด้านการออกแบบ การฝึกทักษะด้านการร่างแบบ จนถึงการทำโมเดล การใช้คอมพิวเตอร์ในการออกแบบ 3 มิติ ความคิดสร้างสรรค์ในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ การพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผ่านการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

3.2.18 ภาควิชาออกแบบกราฟิก คณะศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประเทศญี่ปุ่น (Tama University)

วัตถุประสงค์

แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ชั้นปีในสาขาออกแบบกราฟิก ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ คือ
1) การวางแผนโครงงาน 2) ทฤษฎีและศิลป์วิจารณ์ 3) ทักษะการปฏิบัติงานและการนำเสนอผลงาน
ชั้นปีที่ 1 มุ่งเน้นหลักการพื้นฐานทางทัศนศิลป์ ประกอบด้วยพื้นฐานทางการวาดภาพ, สี, องค์ประกอบศิลป์ และพื้นฐานทางคอมพิวเตอร์ โดยผู้เรียนสามารถเลือกเรียนเพิ่มเติมในด้านการระบายสี, ภาพพิมพ์ และประติมากรรม

ชั้นปีที่ 2 มุ่งเน้นการใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ พื้นฐานการออกแบบด้านคอมพิวเตอร์ โดยเพิ่มการเรียนการสอนด้านการถ่ายภาพ, ภาพพิมพ์, งานเรียงพิมพ์ ผ่านการใช้เครื่องมือที่ทันสมัย

ชั้นปีที่ 3 ผู้เรียนเลือกเรียนในโปรแกรมที่สนใจ ดังนี้

ออกแบบโฆษณา : มุ่งเน้นไปที่เทคนิคการนำเสนองานโฆษณา ประกอบด้วยการออกแบบโฆษณาสำหรับสิ่งพิมพ์ (โปสเตอร์, หนังสือพิมพ์, นิตยสาร) และสื่อมัลติมีเดีย ความคิดสร้างสรรค์ทางการออกแบบ และการออกแบบบรรจุภัณฑ์

ออกแบบภาพยนตร์โฆษณา : ประกอบด้วยการวางแผน การจัดลำดับความคิด การใช้เครื่องมือด้านมัลติมีเดียและทฤษฎีการสื่อสาร

ออกแบบนิเทศศิลป์ : มุ่งเน้นไปที่เทคนิคการนำเสนอผลงานการถ่ายภาพ การออกแบบเรียงพิมพ์ คอมพิวเตอร์กราฟิก 3 มิติ และการออกแบบทางคอมพิวเตอร์

ชั้นปีที่ 4 หลังจากผู้เรียนได้เลือกเรียนในสาขาที่สนใจแล้ว ในชั้นปีนี้จะเป็นการนำเสนอผลงานในรูปแบบโครงงาน

รูปแบบการเรียนการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์นั้นสามารถที่จะแบ่งออกเป็นสาขาต่างๆ ดังนี้ จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ ออกแบบผลิตภัณฑ์ ออกแบบตกแต่ง ออกแบบพาณิชย์ศิลป์ และออกแบบนิเทศศิลป์ โดยมุ่งเน้นไปในเชิงการค้าขาย โดยใช้ทักษะ รวมถึงความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคเป็นหลักในการผลิตผลงาน

โดยสรุปแล้ว หลักสูตรต่างประเทศส่วนมากมีวัตถุประสงค์ที่เน้นในเรื่องของการฝึกปฏิบัติจริงในทุกรายวิชา การใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอนผ่านการสัมมนา การทำโครงงาน การจัดการทรัพยากร นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

4. ศิลปะ และการออกแบบในจังหวัดลำปาง

ประเทศไทยถือกำเนิดขึ้นจากการผสมผสานความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งไทย ลาว เขมร ล้านนา มอญ มลายู ซึ่งล้วนเป็นชนชาติที่มีมรดกทางวัฒนธรรมอย่างยาวนานแทบทั้งสิ้น วัฒนธรรมไทยจึงมีความหลากหลายแต่ประสานเข้ากันอย่างกลมกลืน โดยมีเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนที่เป็นของตนเองเรียกว่า วัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของพื้นฐานวัฒนธรรมของชาติในสมัยต่อมา ดังนั้นการจะดำรงวัฒนธรรมชาติจึงจำเป็นต้องเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นเสียก่อน เพราะเมื่อเข้าใจความคิดของแต่ละท้องถิ่นแล้ว การพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงสิ่งใดอันมีผลเสียที่กระทบท้องถิ่นนั้นก็จะไม่เกิดขึ้น (สุรศักดิ์ สุขสวัสดิ์, 2548)

สุวรรณี เครือปาน (2542) ได้กล่าวถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคเหนือไว้ว่า ภาคเหนือเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของประเทศไทย ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ มีสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์สวยงาม เป็นพื้นที่ที่มีร่องรอยของวิวัฒนาการ การพัฒนาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชนที่สืบเนื่องมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน กลุ่มชนในแต่ละยุคแต่ละสมัยได้แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมล้านนาที่มีเอกลักษณ์เด่นเฉพาะของภาคเหนือ สอดคล้องกับ สุรพล คำริห์กุล (2542) ที่กล่าวไว้ว่า ล้านนานั้นได้ชื่อว่าเป็นดินแดนที่อุดมไปด้วยมรดกทางศิลปวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งล้วนแต่มีความงดงามที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

สันติ เล็กสุขุม (2538) ดินแดนภาคเหนือของประเทศไทย นับเป็นดินแดนแห่งประวัติศาสตร์ และโบราณคดีที่มีความสำคัญยิ่งไม่แพ้ดินแดนอื่นของประเทศ ความเจริญรุ่งเรืองทางศิลปวัฒนธรรม นานัปการที่เคยเจิดจรัสอยู่ในแคว้นหริภุญชัย – ล้านนา ยังคงทิ้งร่องรอยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดีไว้มากมาย ทั้งในด้านตำนานท้องถิ่น ศิลาจารึก และโบราณวัตถุสถานต่างๆ ที่เห็นได้ชัดเจนคือ ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านศิลปกรรม ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะที่โดดเด่น และได้ส่งอิทธิพล ทางด้านรูปแบบวิธีการให้แก่งานศิลปกรรมในยุคหลังอย่างต่อเนื่อง ดังที่ปรากฏหลักฐานที่เป็นถาวรวัตถุจำนวนมากทั้งในพิพิธภัณฑสถานและวัดวาอารามเก่าแก่ สอดคล้องกับ

(สุรพล คำวิหกุล, 2540) ที่กล่าวถึงเอกลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมของภาคเหนือไว้ว่า ล้านนานั้นได้ชื่อว่าเป็นดินแดนที่อุดมไปด้วยมรดกทางศิลปวัฒนธรรมซึ่งล้วนมีความงดงามและแสดงถึงเอกลักษณ์ที่เป็นของตนเอง พัฒนาการของงานศิลปะ โดยเฉพาะศิลปะเนื่องในศาสนาของล้านนานั้น มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของบ้านเมืองและประวัติศาสตร์การเผยแพร่เข้ามาของพุทธศาสนาในสมัยต่างๆ เป็นอย่างมาก การทำความเข้าใจในเรื่องของศิลปะและประวัติศาสตร์ของล้านนาจึงนับเป็นเรื่องที่น่าสนใจอยู่มาก เพราะนอกจากจะทำให้รู้จักถึงแบบแผนของงานศิลปะในสมัยโบราณที่ปรากฏขึ้นในดินแดนล้านนาสมัยต่างๆ แล้วร่องรอยของงานศิลปะต่างๆ เหล่านี้ยังได้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความคิดความเชื่อของคนล้านนาได้อีกด้วย

จังหวัดลำปางเป็นแหล่งอารยธรรมล้านนาไทยที่น่าสนใจไม่น้อยไปกว่าจังหวัดใดๆ ชาวลำปางมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย คงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ เป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นของตนเอง วัดวาอารามและสถาปัตยกรรมท้องถิ่น รถม้าพาหะคู่มือเมือง แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่คงความบริสุทธิ์สวยงาม มีอุทยานแห่งชาติที่มีการจัดการที่ดี และควบคู่ไปกับเมืองที่เคยเป็นแหล่งทำไม้ในอดีต ช้างที่เคยทำหน้าที่ลากซุงจึงเป็นสัตว์ที่เป็นสัญลักษณ์ของเมือง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547) มีประวัติวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่น่าสนใจ โดยมีสัญลักษณ์ประจำจังหวัด คือ ไก่ขาว ดวงตราประจำจังหวัดของลำปางเป็นรูปไก่ขาวอยู่ในมณฑปมีความหมายว่าไก่กำลังขันอยู่หน้าประตูเมืองเพื่อปลุกโพธิสัตว์ให้เร่งบำเพ็ญเพียรบารมีเพื่อจะได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์และเพื่อขันเตือนชาวบ้านให้รับลูกขี้มาประกอบภาระงาน ด้วยเหตุนี้เองชื่อหนึ่งของจังหวัดลำปางในอดีต คือ เมืองกกกฏนคร (นพวรรณ สิริเวชกุล, 2542)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง

นพวรรณ สิริเวชกุล (2542) ได้กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดลำปางไว้ดังนี้ คนลำปางมีงานศิลปกรรมพื้นบ้านที่สั่งสมและชุกช่อนมาช้านาน ไม่ว่าจะเป็นงานจักสาน หรือการทอผ้า รวมทั้งการทอตุ่งที่มีหลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นตุ่งที่ทอจากผ้าเก่าเป็นเรื่องราวของคนทอเอง หรือตุ่งกระด้างทำจากไม้แกะสลัก เพื่อนำไปถวายวัดเวลามีงานบุญต่างๆ นอกจากนี้คนลำปางยังมีงานเด่นที่ได้รับการพัฒนาขั้นตอนและวิธีทำ ไปจนถึงขั้นส่งออกต่างประเทศได้คือ เครื่องปั้นดินเผา ลักษณะของเครื่องปั้นดินเผาแบบลำปางดั้งเดิมนั้นเป็นสิ่งที่อยู่คู่เมืองมาช้านาน

จากการศึกษาข้อมูลจาก รายงานข้อมูลวิถีชีวิตชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทักษะและความชำนาญ จังหวัดลำปาง (2546) พบว่า มีผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญา มีการรวมกลุ่มของคนในชุมชนเพื่อดำเนินงานการผลิตและการจัดการมีความหลากหลาย คือ

ผลิตภัณฑ์ผ้าทอจากฝักตบชวา

ในจังหวัดลำปางมีฝักตบชวาเป็นจำนวนมาก ทางทางจึงสนับสนุนในการนำฝักตบชวามาถักและจักสานเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ภายในครัวเรือนโดยสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ร่วมกับกรมการส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้รวบรวมกลุ่มสตรีที่มีความสนใจการจักสานฝักตบชวาทำการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการออกแบบ การประดิษฐ์ การบริหารจัดการ และการตลาด จนเป็นอาชีพเสริมสำคัญ

ผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบดินเผา

เซรามิกนับเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญตัวหนึ่ง กลุ่มเมืองลำปาง ด้วยเหตุที่สถานที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากยังมีแหล่งวัตถุดิบ คือดินขาว ที่เอื้ออำนวย ต่อการผลิตเซรามิกที่มีคุณภาพ จากการพิสูจน์และวิเคราะห์ ได้พบว่าลำปางเป็นจังหวัดที่มีดินขาวมากที่สุดของประเทศไทย และเป็นแร่ที่ทนความร้อนได้สูงมากให้เนื้อผลิตภัณฑ์เป็นสีขาว วัตถุดิบที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งคือ ดินเหนียวคุณภาพดี ก็มีมากที่ลำปาง เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ปัจจัยทางตลาดแรงงานลำปาง มีการจ้างงานที่ไม่สูง หรือราคาต่ำเกินไป เป็นเหตุให้สินค้าเซรามิกสามารถแข่งขันกับตลาดต่างประเทศ ได้ด้วยคุณภาพ

ผลิตภัณฑ์กระดาษสา

โดยทั่วไป อาชีพหลักของชาวบ้าน บ้านแม่อาจ คือ การทำไร่สับปะรด เมื่อสิ้นสุดฤดูกาลแล้วจะมีใบสับปะรดเหลืออยู่จำนวนมาก ทางหน่วยงานราชการของจังหวัดลำปางจึงได้จัดการ

อบรมการทำกระดาษสาให้กับชาวบ้าน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชาวบ้านอีกทางหนึ่ง หลังจากนั้นมาชาวบ้าน บ้านแม่อาจจึงเริ่มจัดตั้งกลุ่มขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2543 ในปัจจุบันผลิตภัณฑ์กระดาษใบสับปะรด บ้านแม่อาจยังเป็นที่ต้องการของตลาด เนื่องจากผลิตภัณฑ์ยังไม่ได้รับความนิยม จึงมีความต้องการที่จะเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดควรที่จะคิดค้นพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ สำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ผ่านมาทางกลุ่มฯ ไม่มีการพัฒนาเนื่องจากรูปแบบเดิมยังได้รับความนิยม และยังไม่มีการคิดค้น

ผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลัก จากไม้สัก

การแกะสลักไม้สักที่บ้านหลุกมีการทำมาตั้งแต่รุ่นปู่ ย่า ตา ยาย สืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน ประมาณปี พ.ศ. 2535 จึงได้มีการก่อตั้งกลุ่มแกะสลักไม้บ้านหลุก โดยเป็นการรวมตัวกันของชาวบ้านหลากหลายหมู่บ้านในละแวกนั้น

ผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวแกะสลัก

คุณประภาส รัตนประทีป ผู้ประกอบการร้าน ตรีรกะลาได้มีความคิดในการทำสินค้าพื้นเมืองจาก “กะลามะพร้าว” ซึ่งมีความคิดว่าจะนำมาทำประโยชน์ใช้สอยได้ จึงมีการนำมาผลิตเป็นกระดุมเสื่อ และตะเกียบ จนเป็นที่นิยมของตลาด และประสบความสำเร็จอยู่ในระดับหนึ่ง ปัจจุบันสินค้าที่ทางร้านผลิตออกจำหน่ายนั้น ได้ขยายงานให้กับชาวบ้านในอำเภอห้างฉัตร และอำเภอใกล้เคียงในจังหวัดลำปาง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ รายได้ และธุรกิจชุมชน

สืบเนื่องจากจังหวัดลำปาง กำหนดจุดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัด เป็นศูนย์กลางการค้า เชรามิกของอาเซียน ในปี 2550 ในขณะที่โดยข้อเท็จจริงยังคงมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการไปสู่เป้าหมายหลายประการ โดยเฉพาะประเทศคู่แข่งมีการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันที่รวดเร็ว และแย่งส่วนแบ่งตลาดในระดับล่างบางส่วน ล้วนเป็นปัจจัยที่จังหวัดจะต้องนำมาพิจารณาเพื่อปรับทิศทางการส่งเสริม สนับสนุนผู้ประกอบการเชรามิกในจังหวัด ให้สามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด GDP (ปี 2550)	38,629 ล้านบาท
ค้าส่ง – ค้าปลีก	20.00%
เหมืองแร่และเหมืองหิน	12.38%
อุตสาหกรรม	12.29%

เกษตรกรรม	9.19%
การศึกษา	8.79%
อื่นๆ	37.35%

การลงทุนที่มีศักยภาพ ได้แก่ อุตสาหกรรมเหมืองแร่และเซรามิก อาหารแปรรูป และผลิตภัณฑ์ไม้แปรรูป

5. ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

5.1 ความเป็นมาของการจัดตั้งสถาบันฝึกหัดครู

สถาบันราชภัฏ มีต้นกำเนิดจาก “โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์” ที่สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2435 บริเวณโรงเรียนวัดเสด็จ สะพานดำ กรุงเทพฯ ต่อมาใน พ.ศ. 2497 ได้ประกาศตั้งกรมฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการขึ้นมา โดยมีโรงเรียนฝึกหัดครูในสังกัดถึง 32 แห่ง และในแห่งแรกนี้ ได้มีวิทยาลัยวิชาการศึกษาอยู่ในสังกัดด้วย ต่อมาในพ.ศ. 2517 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ต่อมาใน พ.ศ. 2518 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 1) เป็นสถาบันอุดมศึกษา และได้ยกฐานะสถาบันฝึกหัดครู ให้เป็นวิทยาลัยครู รวม 36 แห่ง ต่อมาใน พ.ศ. 2527 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) และในปีนี้เอง ก็ได้มีบัญญัติให้วิทยาลัยครูรวมกันเป็น “กลุ่มวิทยาลัย” โดยสามารถให้การศึกษาในวิชาการสาขาต่างๆ ที่นอกจากวิชาครูได้ ในช่วงปี พ.ศ. 2529 – 2535 ได้มีการเคลื่อนไหวโดยให้ยกฐานะของสถาบันฝึกหัดครู เป็นสถาบันอุดมศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย และต่อมาใน พ.ศ. 2538 จึงได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติ สถาบันราชภัฏโดยสมบูรณ์ และสามารถเปิดสอนในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีได้ ตลอดจนได้มีการจัดตั้งสำนักงาน สถาบันราชภัฏเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีฐานะเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ (มารุต บุญนาค, 2541)

เรื่องชัย ทรัพย์นิรันดร์ (2544) ได้กล่าวถึงสถาบันราชภัฏไว้ว่า สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เก่าแก่กว่า 100 ปี ที่พัฒนาและเติบโตจากโรงเรียนฝึกหัดครูและวิทยาลัยครู นับตั้งแต่มีการจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูครั้งแรกใน พ.ศ. 2435 ในระยะแรก สถาบันราชภัฏได้ผลิตครูเพื่อสนองความต้องการของประเทศจำนวนมาก อันเป็นผลมาจากการเพิ่มของประชากรและความต้องการด้านการศึกษาของประชาชนทั่วไป แต่ในระยะต่อมาการผลิตครูเริ่มเกินความต้องการเป็นอันมาก สถาบันฝึกหัดครูจึงพยายามปรับตัวโดยจัดหลักสูตรและบริการที่สนองความต้องการของชุมชนมากขึ้น สถาบันราชภัฏแปรสภาพจากวิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู

กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งก่อนแปรสภาพได้จัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษามาก่อนแล้ว โดยมีการเรียนการสอนเพิ่มจากการเรียนการสอน “ฝึกหัดครู” มาเป็นการเรียนการสอนทั่วไป มีคณะวิชา โดยสังเขป 5-6 คณะ คือ คณะครุศาสตร์ซึ่งเป็นคณะหลัก คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยี และคณะวิทยาการจัดการ แล้วแต่สถาบัน ราชภัฏแห่งใดจะเปิดคณะใดเป็นหลัก

คณะต่างๆ ของแต่ละแห่งต่างมีโปรแกรมวิชาการหรือสาขาวิชาเรียนอีกมากมายเพื่อสนองผู้ที่ต้องการเข้ารับการศึกษาเป็นบัณฑิตต่อไป

“ราชภัฏ” เป็นชื่อพระราชทาน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแทนชื่อ “วิทยาลัยครู” เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2535 มีความหมายตามพจนานุกรมคือ “ข้าราชการ” ซึ่งโดยความหมายแล้วคือ “คนของพระราชอา” หรือ “ข้าของแผ่นดิน” หรือ “คนของแผ่นดิน” หรือ “คนของประชาชน”

ดังนั้นบัณฑิตราชภัฏจึงเป็นบัณฑิตที่ทำงานเพื่อแผ่นดิน ปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ให้ลุล่วงไปด้วยดีต่างพระเนตรพระกรรณ

หลังจากนั้นพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร ผ่านความเห็นชอบจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นวาระสุดท้ายของวันสุดท้ายสมัยประชุมเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2538 ผ่านความเห็นชอบของวุฒิสภาในวาระสุดท้ายและวันสุดท้ายของการประชุมเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2538 จากนั้นวันที่ 25 มกราคม 2539 จึงประกาศใช้ “พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538”

วันที่ 6 มีนาคม 2538 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทาน “ตราพระราชลัญจกร” ประจำพระองค์ให้เป็นตราสัญลักษณ์ของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ และสถาบันราชภัฏทั้ง 36 แห่ง ซึ่งขอพระราชทานไปจะมีชื่อสถาบันโดยรอบพระราชลัญจกร

แต่เดิมสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งคือวิทยาลัยครู หลังจากปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาจากการศึกษาวิชาเฉพาะทางคือวิชาครู มาเป็นการศึกษาโดยกว้าง ซึ่งจัดระบบการศึกษาให้เป็นวิทยาลัยมีชื่อต่างๆ โดยรวมกันระหว่างวิทยาลัยครูในแต่ละภาคเป็นกลุ่มสหวิทยาลัยขึ้น

5.2 วิสัยทัศน์ราชภัฏ

ปรัชญาการศึกษาที่ยอมรับกันมาทุกยุคสมัย

คือชีวิตวัฒนาและสังคมสันติภาพ

ก่อเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ สั่งสอน ฝึกฝน อบรมบ่มนิสัย พัฒนามนุษย์ทั้งกาย จิต และปัญญา

สถาบันราชภัฏ คนของพระราชา ข้าของแผ่นดิน จิงอัญเชิญพระปรีชาญาณ การก่อตั้ง
สถาบันการศึกษา

“โพธิyalัขมมหาวิทยาลัย”

สถานศึกษาอันเป็นที่อาศัยแห่งแสงสว่างและความรู้อันยิ่งใหญ่

หลักสูตร กิจกรรมการสอน และโครงการอันหลากหลาย

มุ่งสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษา

เป็นบัณฑิตที่พร้อมด้วยความรู้รอบ ความรู้วิชาการ และสร้างความสำเร็จ

ซึ่งบุคคลจักมีความฉลาดรู้ ความเพียร ความสมบูรณ์ สร้างสังคมคุณธรรม ชุมชนเข้มแข็ง
ชีวิตที่พอเพียง

สถาบันราชภัฏจึงเป็นเสมือนประภาคารส่องสว่างด้วยความรู้ นำชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา
และวิทยาการสากล ช่วยแก้ปัญหาความทุกข์ยาก ให้คำตอบใจที่ต่าง ๆ ที่คนในท้องถิ่นไม่แน่ใจ

บัณฑิตของสถาบันราชภัฏจึงต้องสร้างศรัทธา ความเชื่อถือ แสดงศักยภาพ อำนาจในตนและ
วิชาชีพ พัฒนาบุคลิกภาพ เพื่อรวมพลังกันเป็นหนึ่งเดียวกับประชาชน แก้ปัญหาวิกฤตผู้สังคมที่เริ่มเย็น
เป็นสุขตลอดไป (เรื่องชัย ทรัพย์นิรันดร์ , 2544)

หลังจากที่สถาบันราชภัฏได้รับราชกิจจานุเบกษาในวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2547 จึงส่งผล
ให้ให้สถาบันราชภัฏทั้ง 41 แห่งได้รับการจัดตั้งให้เป็นมหาวิทยาลัย และสามารถจัดการได้แบบนิติ
บุคคล ซึ่งได้ระบุในมาตราดังต่อไปนี้

มาตรา 4 ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งเป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่า
ด้วยวิธีการงบประมาณในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

มาตรา 7 ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญา
ของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความ
เจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้
ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้
การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม
ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทุนบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทย
ฐานะครู (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2547)

สถาบันราชภัฏจัดหลักสูตรโปรแกรมวิชาที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
ท้องถิ่น และความต้องการของตลาดแรงงาน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้มีการปรับปรุงหลักสูตร
ให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีการศึกษา 2545 ซึ่งพระราชบัญญัติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเกิดขึ้น โดยปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องสะท้อนความเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่บนความเป็นไทย มีความเป็นอิสระ และเสริมสร้างภูมิปัญญาของแผ่นดิน ส่วนกรอบพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องมีความสอดคล้องกับปรัชญาที่กำหนดไว้ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องเป็นโพรซิเดียมมหาวิทยาลัย เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน พื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน ในแง่พันธกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องมีการกิจต่อไปนี้ คือ จะต้องแสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ บนพื้นฐานการบูรณาการของภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาสากล ทั้งนี้เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ภูมิปัญญา นวัตกรรม (ศักรินทร์ สุนทร, 2544)

5.3 ประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ก่อตั้งเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2514 จากการเป็น “วิทยาลัยครูลำปาง” ที่ผลิตครูเพียงอย่างเดียว หลังจากนั้นได้มีการปรับเปลี่ยนทั้งโครงสร้างและการบริหารจัดการหลายอย่างที่แสดงให้เห็นความก้าวหน้าจวบจนปัจจุบันนี้ เหตุการณ์เปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษา คือ

ปีการศึกษา 2515 เปิดการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.)

ปีการศึกษา 2516 เปิดการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง)

ปีการศึกษา 2519 เปิดการสอนระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต

ปีการศึกษา 2529 เปิดการสอนระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ปีการศึกษา 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานนามวิทยาลัยครูใหม่ให้เป็น “สถาบันราชภัฏ” วิทยาลัยครูลำปางจึงเปลี่ยนเป็นสถาบันราชภัฏลำปาง

ปีการศึกษา 2538 ประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ได้เปิดโอกาสให้สถาบันราชภัฏสอนในระดับที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีได้

ปีการศึกษา 2542 เปิดสอนระดับปริญญาโท ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา เป็นการเปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาระดับแรกของสถาบัน

ปีการศึกษา 2543 เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

ปีการศึกษา 2546 เปิดสอนระดับปริญญาโท ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน

ปีการศึกษา 2547 เปิดสอนระดับปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา

ปีการศึกษา 2547 ประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ยกฐานะสถาบันราชภัฏลำปาง เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ปีการศึกษา 2548 เปิดสอนระดับปริญญาโท ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป

ปีการศึกษา 2549 เปิดสอนระดับปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหาร และพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางได้ขยายการจัดการศึกษาโดยร่วมมือกับสถาบันอื่น ดังนี้
ปีการศึกษา 2536 ได้รับวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง เข้าร่วมโครงการสมทบผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีสาขาวิทยาศาสตร์

ระหว่างปีการศึกษา 2534–2539 ได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโท สาขาการเมืองการปกครองสำหรับนักบริหาร

ปีการศึกษา 2543 ได้เปิดสอนศูนย์นอกสถาบัน ณ วิทยาลัยเทคนิคลำพูน ตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.)

สถาบันราชภัฏลำปางได้ก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่สุด เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2547 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงลงพระปรมาภิไธย ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง พ.ศ. 2547 และได้ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2547 มีผลให้สถาบันราชภัฏลำปางเปลี่ยนเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง” ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2547

ปรัชญา

สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางจะเป็น “มหาวิทยาลัยชั้นนำในภูมิภาค และเป็นที่ยังทางปัญญาของปวงชน”

พันธกิจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางกำหนดพันธกิจของมหาวิทยาลัยตามมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ดังนี้

1. แสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาสากล

2. ผลิตภัณฑ์ที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำคัญในความเป็นไทย มีความรักและความผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การผลิตบัณฑิตดังกล่าว จะต้องให้มีจำนวนและคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของประเทศ

3. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่า ความสำนึก และความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

4. เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำทางศาสนาและนักการเมืองท้องถิ่น ให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

5. เสริมสร้างความรู้ความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง

6. ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

7. ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้าน และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

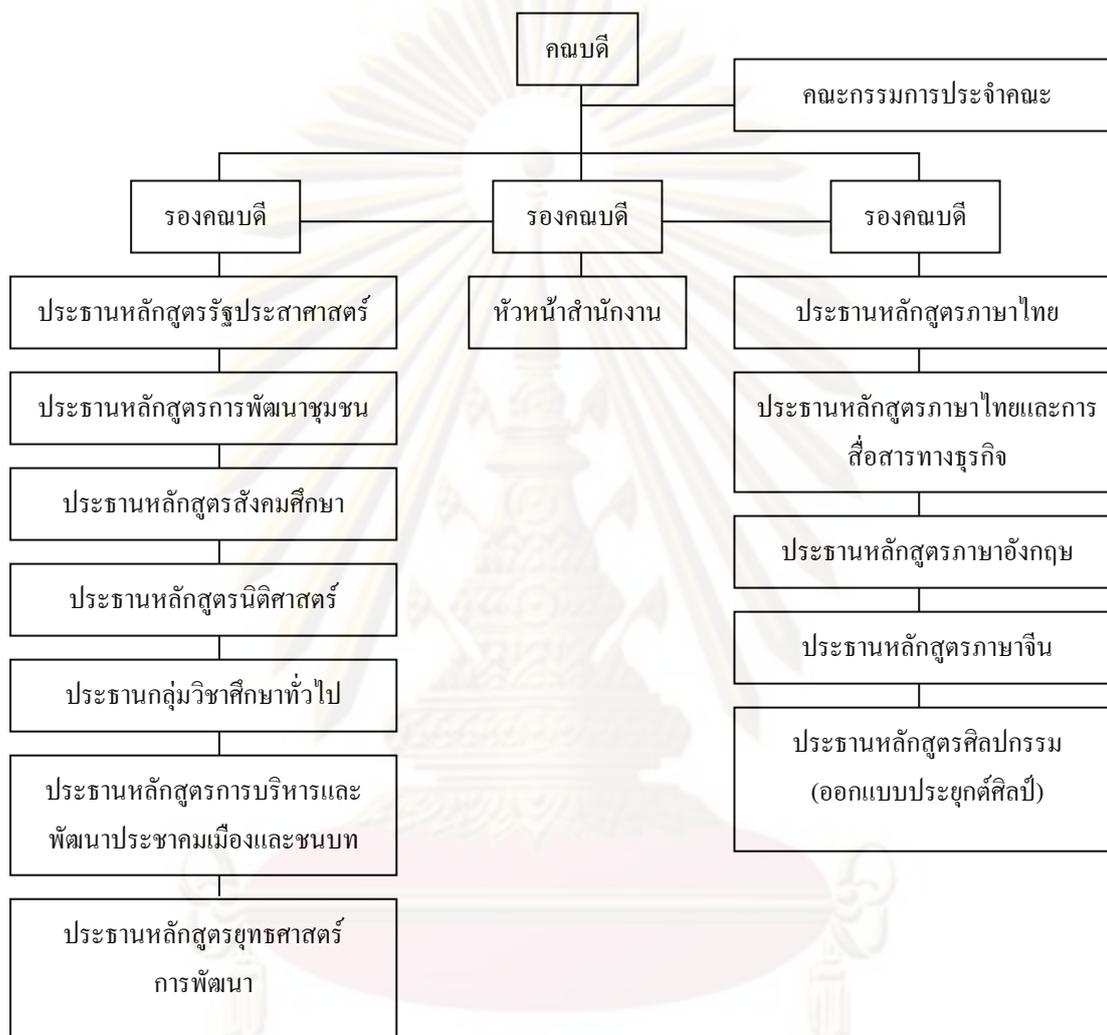
8. ศึกษา วิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในการปฏิบัติการกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

สถาบันราชภัฏลำปางได้จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีระดับปริญญาโทและระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตในสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาศิลปศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ และสาขาวิชาการบัญชี มีคณะต่างๆ รวม 6 คณะ คือ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีการเกษตร และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ทำหน้าที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.4 หลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

โครงสร้างคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

หลักสูตรศิลปกรรม สาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์ รายละเอียดของหลักสูตรมีดังนี้

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โปรแกรมวิชาศิลปกรรม

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานด้านศิลปกรรมเป็นอย่างดี

2. มีเจตคติที่ดีต่องานศิลปกรรมและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาสังคม และท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี
3. มีความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อสังคมและวิชาชีพศิลปกรรม
4. มีความสามารถในการจัดระบบงานบริหาร และสร้างสรรค์งานด้านศิลปกรรม อย่างมีประสิทธิภาพ
5. มีสำนึกในการสร้างงานศิลปกรรม ที่มีบทบาทต่อการส่งเสริมและ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 136 หน่วยกิต โดยมีโครงสร้างหลักสูตรดังนี้

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	33	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	93	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	10	หน่วยกิต

(คู่มือการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2549)

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า
2. เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติอื่นครบถ้วน ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ว่าด้วย การศึกษา ระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548
3. เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เรื่องการคัดเลือกนักเรียนและนัก ศึกษาเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ซึ่งจะประกาศให้ทราบในแต่ละ ปีการศึกษา

วิธีการคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

1. เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญา ตรี พ.ศ. 2548
2. เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง เรื่องการคัดเลือกนักเรียน/ นักศึกษาเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ซึ่งจะประกาศให้ทราบใน แต่ละปีการศึกษา
3. วิธีอื่นๆ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนด

ระบบการศึกษา

1. ระบบการศึกษา

เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 โดยใช้ระบบภาคการศึกษาแบบทวิภาคต่อปีการศึกษา ดังนี้

- 1.1 ภาคการศึกษาภาคปกติมีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าภาคละ 15 สัปดาห์
- 1.2 ภาคการศึกษาฤดูร้อนให้มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าภาคละ 6 สัปดาห์ และจำนวน ชั่วโมง การเรียนของแต่ละรายวิชา ต้องจัดให้เรียนไม่น้อยกว่าจำนวนชั่วโมงการเรียนที่จัดให้สำหรับรายวิชานั้นในภาคปกติ

2. หน่วยกิตและชั่วโมงเรียน

2.1 แต่ละรายวิชากำหนดจำนวนหน่วยกิต จำนวนชั่วโมงเรียนภาคทฤษฎี จำนวน ชั่วโมงเรียนภาคปฏิบัติและจำนวนชั่วโมงศึกษาด้วยตัวเอง โดยใช้สัญลักษณ์ น (ท-ป-อ)

น	หมายถึง	จำนวนหน่วยกิตของรายวิชา
ท	หมายถึง	จำนวนชั่วโมงเรียนภาคทฤษฎี
ป	หมายถึง	จำนวนชั่วโมงเรียนภาคปฏิบัติ
อ	หมายถึง	จำนวนชั่วโมงที่ศึกษาด้วยตนเอง

และมีวิธีกำหนดดังนี้

รายวิชาภาคทฤษฎี 1 หน่วยกิตเท่ากับจำนวนชั่วโมงเรียนภาคทฤษฎี 1 ชั่วโมงและศึกษาด้วยตนเอง 1 ชั่วโมง

รายวิชาภาคปฏิบัติ 1 หน่วยกิตเท่ากับจำนวนชั่วโมงเรียนภาคปฏิบัติ 2 ชั่วโมงและศึกษาด้วยตนเอง 1 ชั่วโมง

รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

ระยะเวลาการศึกษา

เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ดังนี้

1. ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 7 ภาคเรียนปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา
2. ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา

การลงทะเบียน

1. ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548
2. ให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิตและไม่เกิน 22 หน่วยกิตในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนภาคการศึกษาฤดูร้อนให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 5 หน่วยกิตและไม่เกิน 12 หน่วยกิต
3. การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ตามข้อ 10.2 ให้เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
4. ต้องลงทะเบียนเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร

การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

1. ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548
2. ต้องผ่านการประเมินในรายวิชาต่าง ๆ ครบตามโครงสร้างหลักสูตรและข้อกำหนดอื่น ๆ
3. ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า
4. ผ่านเงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

จำนวนนักศึกษา

จำนวนนักศึกษา ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่	ปีการศึกษา					รวม
	2550	2551	2552	2553	2554	
1	30	30	30	30	30	150
2	-	30	30	30	30	120
3	-	-	30	30	30	90
4	-	-	-	30	30	60
รวม	30	60	90	120	120	420
จำนวนนักศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จ การศึกษา				30	30	60

สถานที่และอุปกรณ์การสอน

1. อาคารสถานที่

1. ใช้อาคารเรียนรวม ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และศูนย์คอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย
3. ห้องปฏิบัติงานศิลปกรรมของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ ห้องปฏิบัติการจิตรกรรม เขียนแบบ ภาพพิมพ์ วาดเส้น คอมพิวเตอร์กราฟิก ประติมากรรมและงานช่าง

2. อุปกรณ์การสอน

ด้านอุปกรณ์การสอนได้จัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ไว้ ดังนี้

1. อุปกรณ์งานสกรีน ได้แก่ เครื่องสกรีนงานออกแบบ 4 สี จำนวน 1 เครื่อง เครื่องอิงเฟรมสกรีน จำนวน 1 เครื่อง และชั้นตะแกรงตากผลงานภาพพิมพ์ จำนวน 1 เครื่อง
2. อุปกรณ์งานเขียนแบบ ได้แก่ โต๊ะและอุปกรณ์เขียนแบบ จำนวน 40 ชุด
3. อุปกรณ์งานจิตรกรรม ได้แก่ ขาหยั่งวาดภาพ จำนวน 20 ตัวและ ขาหยั่งระบายสีจำนวน 20 ตัว
4. อุปกรณ์คอมพิวเตอร์กราฟิก ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับงานออกแบบกราฟิก จำนวน 30 เครื่อง บทเรียนสำหรับสอนการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก จำนวน 10 ชุด โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่องานออกแบบสิ่งพิมพ์ จำนวน 4 โปรแกรม โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่องานออกแบบ 3 มิติ จำนวน 1 โปรแกรมและ โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่องานเขียนแบบจำนวน 1 โปรแกรม
5. อุปกรณ์งานออกแบบเครื่องปั้นดินเผา ได้แก่ เตาอบเซรามิกไฟฟ้า จำนวน 1 เครื่อง และเป็นหมุนมือจำนวน 30 ชุด
6. อุปกรณ์ภาพพิมพ์ ได้แก่ แท่นพิมพ์โลหะ จำนวน 1 เครื่อง

ห้องสมุด

นักศึกษาในหลักสูตรสามารถใช้ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และข้อมูลต่างๆ เพื่อใช้ในการเรียนและวิจัย ดังนี้

1. หนังสือ

- ภาษาไทย จำนวน 220 รายชื่อ
- ภาษต่างประเทศ จำนวน 80 รายชื่อ

2. วารสาร

- ภาษาไทย จำนวน 40 รายชื่อ
- ภาษต่างประเทศ จำนวน 30 รายชื่อ

3. การสืบค้นข้อมูลอื่น

- ข้อมูลสำเร็จรูปซีดีรอม
- ข้อมูลจากวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา
- การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่นๆผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

งบประมาณ

รายการ	ปีงบประมาณ					หน่วย : บาท รวม
	2550	2551	2552	2553	2554	
1. ค่าจ้างชั่วคราว	103,200	104,400	105,600	106,800	108,000	528,000
2. ค่าตอบแทนใช้สอย และวัสดุ	108,000	180,200	358,400	367,200	386,000	1408,800
3. ค่าครุภัณฑ์	148,800	286,000	400,000	550,000	530,000	1,914,800
รวมทั้งสิ้น	360,000	570,600	864,000	1,024,000	1,024,000	3,842,600

งบประมาณค่าใช้จ่ายในการศึกษาตลอดหลักสูตร ประมาณ 48,000 บาท ต่อคน (12,000บาท/ปี)

6. แนวโน้มทิศทางด้านอุดมศึกษาในอนาคต

ผู้วิจัยได้ศึกษา และแบ่งลักษณะของแนวโน้มที่มีต่ออุดมศึกษาของไทยไว้ดังนี้

6.1 แนวโน้มทางการศึกษาในอนาคต

จรัส สุวรรณเวลา สุชาติา ชินะจิตร และคณะ (2529) กล่าวถึงแนวโน้มทางการศึกษาในอนาคตไว้ว่า การแข่งขันทางเศรษฐกิจยิ่งจะมีมากขึ้น ช่องว่างทางเศรษฐกิจ โอกาสและวิชาการระหว่างประเทศต่างๆ เพิ่มมากขึ้น การพัฒนาเกษตรกรรม การพัฒนาอุตสาหกรรมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตจะประสบปัญหาหนักยิ่งขึ้น ตลาดสำหรับผลผลิตหายากและแข่งขันกันมากขึ้น บทบาทของวิชาการจะเพิ่มมากขึ้น

ประเทศไทยจะประสบปัญหาขาดแคลนงบประมาณและทรัพยากรเพื่อพัฒนามากขึ้นไปอีก ความจำกัดทางเศรษฐกิจยิ่งรัดตัวมากขึ้น ระบบราชการยังจะคงอยู่และเป็นกำลังสำคัญของประเทศ แต่ การขาดความคล่องตัวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ช้า มีสภาพอนุรักษ์นิยมค่อนข้างรุนแรง บทบาท ของภาคเอกชนจะมากขึ้น การบริหารเชิงธุรกิจที่มีความคล่องตัวกว่าและมี ประสิทธิภาพดีกว่า จะเข้ามามีส่วนมากขึ้น คนไทยโดยทั่วไป ได้รับการศึกษาและข่าวสารมากขึ้น ฐึ เห็นสิ่งต่างๆ มากขึ้นแรงผลักดันทั้งจากประชาชนทั่วไปและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ จะมีมากขึ้น

สำหรับอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยจะมีผลจากสภาพที่กล่าวมานี้ ส่วนที่ปรากฏชัดเจน พอสมควรคือ อุดมศึกษาประสบภาวะต่างๆ แนวโน้มที่จะมีแรงผลักดันให้อุดมศึกษากระจายออกสู่ ส่วนภูมิภาคมีมากขึ้นควบคู่กับแนวโน้มการกระจายพัฒนาออกสู่ชนบท แรงผลักดันทางการเมืองจะดัน ให้เกิดมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ทั้งด้วยเหตุผลของการกระจายตามความจำเป็นและแผนงาน และ ด้วยความต้องการสร้างฐานะของบุคคลและชุมชน สถาบันการศึกษาระดับวิทยาลัยในภูมิภาคจะ พยายามยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย แนวโน้มนี้ทำให้ต้องใช้ทรัพยากรที่อยู่จำกัดไปมาก การพัฒนา เจริญคุณภาพจะถูกจำกัดลง

การผลักดันระอุคมศึกษาให้เอกชนรับผิดชอบ เนื่องจากทรัพยากรจำกัด ทำให้อุดมศึกษาต้อง เลี้ยงตัวเอง ต้องพึ่งปริมาณและการสอน มากกว่าการพัฒนาวิชาการที่ลึกซึ้ง มีส่วนทำให้อุดมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อการผลิตบัณฑิตจำนวนมาก มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจาก ประชาชนและชุมชนมากขึ้นสภาพมหาวิทยาลัยชุมชนที่มหาวิทยาลัยสนองความจำเป็นของชุมชน มี บทบาทในการพัฒนาชุมชนและร่วมในกิจกรรมของชุมชนด้านต่างๆ มากขึ้น มีผลทั้งในทางที่ทำให้วิชาการตรงกับปัญหาของท้องถิ่นมากขึ้น และในทางวิชาการพื้นฐานที่ลึกซึ้งและ ใช้ประโยชน์ไม่ได้ทันทีจะถูกจำกัดลง

ทางสองแพร่งในการพัฒนาเชิงปริมาณ และการพัฒนาเชิงคุณภาพ ประกอบกับความจำกัด ของทรัพยากรทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นเห็นความจำเป็นที่ต้องมีมหาวิทยาลัย ในรูปแบบที่ไม่เหมือนกันชัดเจนขึ้น แม้ว่ามหาวิทยาลัยจะมีบทบาททั้งสิ้นี่ประการคือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการและการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม จะมีสัดส่วนต่างกันในมหาวิทยาลัยต่างๆ คุณลักษณะที่กำหนดคนในฐานะตัวแปรนี้มีอยู่ 4 ประการคือ

1. การตระหนักถึงปัญหา ความเข้าใจและไม่นิ่งนอนใจ (Curiosity) ตลอดจนการมีตา ปัญญามองเห็นปัญหาและทางแก้ไข (Vision)

2. ความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการเชื่อว่าสามารถกระทำได้สามารถแก้ปัญหาได้ สามารถทำให้การแก้ปัญหาในส่วนหนึ่งส่งผลกระทบต่อเป็นวงจรทำให้สภาพโดยทั่วไปดีขึ้น (Confidence)
3. ความกล้า ที่จะตัดสินใจที่จะเสี่ยงในกรณีที่มีความเชื่อมั่นไม่ว่ามากหรือน้อย หรือกล้าที่จะกระทำตามความเชื่อแม้จะไม่มั่นใจ (Courage)
4. การกระทำอย่างต่อเนื่องไม่ทอดทิ้ง ไม่จับจด แม้จะมีอุปสรรคหรือความผิดพลาด เมื่อได้ตั้งเป้าหมายไว้แล้ว (Constancy)

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543) ได้กล่าวถึงสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องมีหน้าที่ในการพัฒนากำลังคน และเศรษฐกิจไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมกับสภาพจริง ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งโลกได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วทุกด้านทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทำให้ประเทศของเราจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการแข่งขันในประชาคมโลกมากยิ่งขึ้น และยังกล่าวอีกว่า สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีหน้าที่และมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับต่างๆ ที่ตอบสนองความต้องการกำลังคนในระบบเศรษฐกิจที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วความต้องการการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนการสนับสนุนบทบาทของประเทศในการก้าวไปมีบทบาทมากขึ้นในทางการเมือง และเศรษฐกิจในประชาคมโลก

สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานทางสภาพของสังคมในอนาคต ซึ่งมีดังนี้

1. จะมีการเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม รวมทั้งอุตสาหกรรมท้องถิ่น
2. งานอาชีพอิสระมีแนวโน้มจะมีความสำคัญมากขึ้นในอนาคต
3. ในอนาคตสภาพสังคมจะมีการแข่งขันและการต่อสู้เพื่อความอยู่รอดเฉพาะตัวมากขึ้น
4. การประพฤติปฏิบัติของคนไทยจะเปลี่ยนไปจากวัฒนธรรมดั้งเดิม
5. ในอนาคตคาดว่า การดำเนินชีวิตของคนไทยจะประสบกับปัญหาทั้งในด้านสุขภาพ และการประกอบอาชีพมากขึ้น

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงในลักษณะต่างๆ ดังกล่าวแล้ว หลักสูตรในอนาคตต้องมีบทบาทดังต่อไปนี้

1. เตรียมกำลังคนให้เหมาะสมกับงานด้านอุตสาหกรรมขนาดย่อม และอุตสาหกรรมท้องถิ่น
2. ส่งเสริมอาชีพอิสระและเตรียมคนให้เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น

3. การศึกษาในอนาคตควรเน้นไปที่การสร้างค่านิยมด้านความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน โดยให้ทุกคนรู้จักเสียสละ

4. เตรียมคนให้เห็นคุณค่าของการดำรงรักษาวัฒนธรรมไทย

5. เตรียมฝึกคนให้สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพและปัญหาต่างๆ

(สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

ดังนั้นแนวโน้มการศึกษาในอนาคตนั้นจะต้องมีการปรับตัวให้ทันกับความต้องการของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการแข่งขันของอารยประเทศ รวมถึงต้องมีการเตรียมกำลังคนให้เหมาะสมกับงานอุตสาหกรรมขนาดย่อม และของท้องถิ่นที่กำลังเติบโต จะต้องมีการกระจายมหาวิทยาลัยให้เข้าถึงภูมิภาคต่างๆ ได้อย่างทั่วถึง

6.2 แนวโน้มทางด้านอุดมศึกษาในอนาคต

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของอุดมศึกษาในประเทศไทย

จรัส สวรรณเวลา และคณะ (2540) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตดังนี้

1. การขยายตัวเชิงปริมาณของอุดมศึกษา
2. ความหลากหลายของอุดมศึกษา
3. ความจำกัดของทรัพยากรบุคคล
4. การขยายตัวขององค์ความรู้
5. คุณภาพการศึกษาและคุณภาพบัณฑิตลดลง
6. การเปลี่ยนแปลงวิธีวิทยาทางการศึกษาและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
7. ความสัมพันธ์กับรัฐปรับเปลี่ยน
8. ความจำกัดด้านการเงินเพื่อการอุดมศึกษา
9. ความเป็นนานาชาติ กระแสโลกาภิวัตน์

ประเวศ วะสี (2545) ได้เสนอทิศทางและแนวทางใหม่ในการจัดการอุดมศึกษาไทย จากการศึกษา 4 ภูมิภาค

การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้

1. สร้างหลักสูตรใหม่ที่มองลักษณะบัณฑิตและความคาดหวังในบัณฑิตที่เป็นองค์รวมไม่แยกการเรียนรู้เป็นรายวิชา แต่ควรพัฒนาเป็นชุดวิชาที่เชื่อมโยงแนวความคิดและหลักวิชาต่างๆ เพื่อการเรียนรู้ความจริงและการสร้างสรรค์ปัญญาและคุณความดีหรือมีจิตวิญญาณ

2. สร้างหลักสูตรใหม่ที่สะท้อนวิถีชีวิตและการแก้ปัญหาของท้องถิ่นที่สามารถบูรณาการภูมิภาคไทยและภูมิปัญญาสากลมาใช้ในการเข้าใจและแก้ปัญหา

3. สร้างหลักสูตรใหม่ระดับปริญญาตรีที่มีความสมบูรณ์และบูรณาการความรู้หรือภูมิปัญญา วิธีการดำเนินชีวิตและความสามารถในวิชาชีพ ที่มุ่งการฝึกตน และการปฏิบัติที่สามารถออกไปทำงานได้จริง ตรงกับสภาพจริงของการทำงาน

4. ลักษณะหลักสูตรที่สะท้อนความเป็นอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ควรมีชุดวิชาการแก้ปัญหาของสังคม ชุดวิชาการสร้างงาน ชุดวิชาการวิจัย และชุดวิชาการสร้างและพัฒนาจิตสำนึก

5. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้การออกแบบหลักสูตรที่คำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่น การเรียนรู้จากชาวบ้าน การคบและมีชาวบ้านเป็นกัลยาณมิตรและการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

จรัส สุวรรณเวลา (2545) ได้สรุปถึงแนวโน้มอุดมศึกษาไทยในอนาคตไว้ดังนี้

1. แนวโน้มกระบวนการหรือกลไกของความรู้

1.1 การสร้างความรู้

1.1.1 การวางแผนและการจัดการวิจัย

1.1.2 การสร้างสมรรถนะการวิจัย

1.1.3 การประสานความร่วมมือเพื่อการวิจัย

1.2 การจัดการความรู้

1.2.1 การเข้าถึงความรู้

1.2.2 การย่อยและปรุงความรู้

1.3 การใช้ความรู้

1.3.1 สังคมความรู้เป็นฐาน

1.3.2 ความรู้เป็นสมบัติสาธารณะ

1.3.3 ความรู้เป็นเครื่องมือในการศึกษา

1.3.4 ความรู้เป็นเครื่องมือในการสร้างพลัง

2. แนวโน้มด้านคุณภาพอุดมศึกษา

2.1 คุณภาพเนื้อหาสาระความรู้

2.2 คุณภาพในการจัดการ

2.3 ความตรงเป้าตรงปัญหา

2.4 กระบวนการคุณภาพการศึกษา

- 2.5 คุณภาพเชิงคุณลักษณะที่จำเป็นและความเป็นเลิศ
3. แนวโน้มการขยายตัวของอุดมศึกษา
  - 3.1 อุดมศึกษาเพื่อมวลชน
  - 3.2 อุดมศึกษาตลอดชีวิต
4. แนวโน้มธุรกิจและอุตสาหกรรมอุดมศึกษา
  - 4.1 อุดมศึกษาเป็นสินค้าเสรี
  - 4.2 การจัดทรัพย์สินทางปัญญา
5. แนวโน้มการเงินเพื่ออุดมศึกษา
  - 5.1 การลงทุนของรัฐ
  - 5.2 ความหลากหลายของแหล่งทุน
  - 5.3 ความเสมอภาคในโอกาสอุดมศึกษา
6. แนวโน้มเทคโนโลยีการสื่อสาร และสารสนเทศ
  - 6.1 ภาวะคุกคาม
  - 6.2 ภาวะคุกคาม

6.3 แนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

จรัส สุวรรณเวลา (2545) กล่าวถึงหลักสูตรอุดมศึกษาในอนาคตไว้ว่า สำหรับหลักสูตรรายวิชาที่เรียน เนื้อหาสาระของการศึกษา ก็อาจปรับให้มีความหลากหลาย ตรงตามความต้องการของผู้เรียนได้ กลายเป็นการจัดหลักสูตรที่มีความคล่องตัว ปรับตามความต้องการของผู้เรียนได้

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2530) ได้เสนอแนวโน้มของหลักสูตร มีลักษณะดังนี้

1. หลักสูตรมีความเป็นท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น (Localization) คือการพยายามปรับปรุงหลักสูตร หรือ การเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยในประเทศที่กำลังพัฒนา ให้หันมาใช้เนื้อหาความรู้ของสังคมตัวเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
2. พัฒนาหลักสูตรที่เน้นการผสมผสานมากขึ้น มีการผสมผสานหลายรูปแบบ การผสมผสานในเชิงให้เด็กได้เรียนรู้วิชาการในสาขาต่างๆ การผสมผสานเชิงของทฤษฎีกับปฏิบัติ แทนที่จะเป็นทฤษฎีอย่างเดียวก็ให้ปฏิบัติเข้ามา การผสมผสานในเชิงที่เรียกว่าเทคโนโลยีระดับกลาง (Appropriate Technology) คือ พยายามที่จะให้เรียนเทคโนโลยีระดับสูง ขณะเดียวกันก็หันกลับมาเรียนเทคโนโลยีพื้นบ้านให้ควบคู่กันไปด้วย
3. หลักสูตร เน้นปัญหามากขึ้น (Problem – Oriented Curriculum) ในหลายประเทศ

หันมาเปิดวิชาใหม่ๆ เปิดโปรแกรมใหม่ เปิดหลักสูตรที่เน้นทางแก้ปัญหามากขึ้น หลักสูตรที่เน้นการฝึกทำได้สูง (Practicalization) ในหลายประเทศให้มีหลักสูตร เสริมสร้างด้านการฝึกงาน

4. หลักสูตร Technological Education เป็นความพยายามที่จะสร้างให้ผู้เรียนยอมรับ เห็นค่า และพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีในตัวของผู้เรียนให้สูงขึ้น เป็นการสร้างจิตสำนึกทางเทคโนโลยี ข้อคิดเกี่ยวกับแนวโน้มของหลักสูตรอุดมศึกษาไทย ควร

1. แนวโน้มใหม่ต้องหันมามองสังคม พัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรให้มากขึ้น
2. หลักสูตรของไทยมีลักษณะที่เฉพาะเจาะจง (Specialization) สูง ในสาขาของตนเองมาก การมีหลักสูตรเฉพาะมากทำให้เด็กค่อนข้างจะเฉพาะมากเช่นกัน อาจจะดี แต่ควรเพิ่มรายวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้ในสังคม
3. หลักสูตรมีลักษณะค่อนข้างตายตัว ไม่ค่อยยืดหยุ่นเท่าที่ควร รูปแบบการสอน หลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร ควรมีความหลากหลายมากขึ้น
4. ลักษณะของหลักสูตร การบริหารวิชาการ หรือหลักสูตร ค่อนข้างจะมีแนวโน้มไปทางอดีตเน้นไปทางประวัติศาสตร์สูงมาก โลกกำลังเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปข้างหน้า หลักสูตรไทยควรจะมีลักษณะหลักสูตรที่ก้าวหน้าตาม ควรจะปรับปรุงหลักสูตรให้สูงที่สุดโดยคำนึงว่าตลาดเป็นอย่างไร และหลักสูตรควรจะมีแนวโน้ม ซึ่งเน้นไปข้างหน้าเป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม
5. หลักสูตรโดยส่วนใหญ่ และกระบวนการเรียนการสอน เป็นหลักสูตรที่ค่อนข้างจะเน้นเนื้อหาของตัวครู ในอนาคต ความคิด และข้อมูลไม่สามารถให้ได้ทั้งหมด ครูต้องสอนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ และแสวงหาความรู้

คณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2548) ได้กล่าวถึงแนวโน้มและกระแสโลกาภิวัตน์ต่ออุดมศึกษาไว้ดังนี้

1. กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมฐานความรู้ได้สร้างแรงกดดันและเงื่อนไขใหม่ๆ แก่มหาวิทยาลัยในฐานะสถาบันแห่งความรู้ บทบาทของมหาวิทยาลัยในมิติใหม่ในฐานะศูนย์กลางความรู้ (Knowledge Centres) มิได้จำกัดตัวอยู่กับการวิจัยและการสร้างองค์ความรู้แห่งศาสตร์เท่านั้น ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยถูกคาดหวังให้แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและวัฒนธรรมในภาพรวม มหาวิทยาลัยถูกคาดหวังให้แสดงบทบาทสังคมและวัฒนธรรมในยามที่สังคมเผชิญปัญหาที่สลับซับซ้อนด้วย

2. การขยายความต้องการด้านอุดมศึกษามีมากขึ้นทั่วโลกแม้ประเทศที่พัฒนาแล้วก็

ต้องการกำลังแรงงานที่มีทักษะสูงขึ้นไปอีก การพัฒนาเศรษฐกิจและแรงกดดันด้านประชากรย่อมจะเป็นสิ่งกระตุ้นความต้องการด้านอุดมศึกษาในโลกส่วนอื่นๆ ให้สูงขึ้นด้วย สถาบันอุดมศึกษา อุดมศึกษาในประเทศและรัฐบาลของประเทศหนึ่งประเทศใดคงไม่สามารถแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการตอบสนองกระแสความต้องการอุดมศึกษาของมวลชน (Massification of Demand) ที่ขยายวงกว้างออกไปอย่างไม่เคยมีมาก่อนเช่นนี้โดยลำพัง ผลที่ตามมาจากการขยายตัวของความต้องการและการที่รัฐจะไม่สามารถแบกรับค่าใช้จ่ายเหล่านี้ได้ทำให้เกิดการขยายตัวของบริการการศึกษาของภาคเอกชนและภาคธุรกิจ ซึ่งย่อมจะสร้างปัญหาใหม่ในด้านการเข้าถึงและความเสมอภาคด้านโอกาส ตลอดจนปัญหาคุณภาพและมาตรฐานของการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น

3. กระแสนานาชาติและโลกภิวัตน์ทำให้กรอบกติกาการค้ากับดูแลแบบเดิมและการจัดวางนโยบายการอุดมศึกษาแบบเดิมตามกรอบแนวคิดแห่งชาติอ่อนกำลังลงไปมาก

แนวโน้มอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน

1. การจัดการอุดมศึกษาในประเทศไทยเปลี่ยนจากเดิมที่เป็นแบบการศึกษาของหัวกะทิ (elite education) มาเป็นการศึกษาของมวลชน (massification) มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในประเทศไทยเพิ่มขึ้นมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันราชภัฏ 41 แห่ง ได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยพร้อมกันทั่วประเทศ มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยใหม่อีกไม่ต่ำกว่า 3 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาอื่นก็ยกกระดืบขึ้น รวมทั้งมีการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนขึ้นทั่วประเทศด้วย
2. การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ในโครงการจัดการศึกษาภายในประเทศไทย และในการจัดการศึกษาข้ามชาติ (Transnational Education) จากต่างประเทศมีมากขึ้น
3. การเพิ่มจำนวนของหน่วยงานและบริษัทที่จัดการอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นธุรกิจอย่างหนึ่ง ทั้งที่เป็นของต่างประเทศและของไทย รวมทั้งการร่วมลงทุนในรูปแบบต่างๆ มีมากขึ้น
4. ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาและค่าเล่าเรียนสูงขึ้น การที่ค่าใช้จ่ายสูงขึ้นย่อมถือเป็นภาระที่หน่วยงานราชการ รวมทั้งหน่วยงานเอกชนและตัวนักศึกษาเองต้องแบกรับอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้
5. ความจำเป็นที่ผู้จัดการศึกษาสาธารณะจะต้องแสวงหาแหล่งทุนสนับสนุนซึ่งอาจหมายถึงการดำเนินกิจกรรมที่มุ่งหากำไรมากขึ้นหรือแสวงหาแหล่งทุนสนับสนุนจากภาคธุรกิจเอกชน
6. ความสามารถของรัฐบาลในการจัดสรรงบประมาณลดลง แต่ทว่าความต้องการ

งบประมาณเพิ่มขึ้นอย่างมาก ทั้งจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามข้อที่ (1) และการศึกษาผู้ใหญ่ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นและกว้างขวางขึ้น

7. คุณภาพและมาตรฐานของการศึกษาประสบปัญหาเพราะขาดการกำกับดูแลและควบคุมอย่างเท่าทัน

8. ในปัจจุบันระบบทวิภาคี (Bilateralism) มีบทบาทมากขึ้น ทั้งนี้เพราะสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจการเมืองประสบปัญหาในการผลักดันการจัดระเบียบการค้าพหุภาคีภายใต้ WTO เพื่อเอื้อต่อผลประโยชน์ของตน การเร่งรัดทางนโยบายในการไปทำข้อตกลงโดยปล่อยให้คำว่า “การอุดมศึกษา” คงมีความหมายเพียงในฐานะสินค้าและบริการสาขาหนึ่งเท่านั้น เช่นนี้ย่อมจะเป็นช่องทางให้เกิดปัญหาโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์โดยง่าย ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวนี้เราจึงมีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญแก่การพัฒนามหาวิทยาลัยในฐานะพลังสติปัญญาของสังคมควบคู่ไปด้วย

ดังนั้นแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาในอนาคต จะต้องหันมามองสังคมพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรให้มากขึ้น ควรเพิ่มรายวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้ในสังคมทางด้านรูปแบบการเสนอหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร ควรมีความหลากหลายมากขึ้น ควรจะปรับปรุงหลักสูตรให้สูงที่สุดโดยคำนึงว่าตลาดเป็นอย่างไร และหลักสูตรควรจะมีแนวโน้ม ซึ่งเน้นไปข้างหน้าเป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม หลักสูตรโดยส่วนใหญ่ และกระบวนการเรียนการสอน เป็นหลักสูตรที่ค่อนข้างจะเน้นเนื้อหาของตัวครู ในอนาคต ความคิด และข้อมูลไม่สามารถให้ได้ทั้งหมด ครูต้องสอนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ และแสวงหาความรู้ได้เอง

6.4 แนวโน้มบัณฑิตในอนาคต

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543) กล่าวถึงความต้องการของสังคมที่มีต่อบัณฑิตไว้ว่า ในศตวรรษที่ 21 สังคมต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร สามารถเลือกรับเลือกปฏิเสธ และอธิบายได้ว่าหาประโยชน์อะไรได้จากข้อมูลข่าวสาร และเป็นผู้สร้างโลกทัศน์
2. มีความสามารถติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีค่านิยมในการตัดสินใจและอธิบายได้ว่า ตัดสินใจเพื่ออะไรและเพราะอะไร มีความเข้าใจยอมรับลักษณะความแตกต่างของวัฒนธรรม

4. เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา มีสมรรถภาพในการคิดวิเคราะห์เป็นระบบ
5. เป็นบุคคลที่เต็มใจร่วมแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีสันติ และเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และปกป้องสิทธิมนุษยชน

6. สามารถจัดการกับอารมณ์ ควบคุมความเครียดรวมทั้งปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

จรัส สุวรรณเวลา (2545) กล่าวถึงคุณสมบัติที่พึงประสงค์จากการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และตามวิสัยทัศน์สำหรับอนาคต ไว้ดังนี้ ในสภาพความรู้ที่มีหลากหลายให้เลือกได้ และความจำเป็นต้องเลือกและปรับความรู้ให้ใช้การได้ผล ความรู้เกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงเฉพาะกรณี จึงมีความสำคัญ การวิจัยช่วยให้รู้ถึงสภาพกรณี และช่วยให้สามารถปรับความรู้ไปใช้ ตลอดจนประเมินผลและปรับต่อไป ความสามารถที่จะใช้การวิจัยในการใช้ความรู้กลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบัณฑิตในการออกไปปฏิบัติงานต่างๆ การศึกษาในสภาพความเป็นจริง แทนที่ หรือเพิ่มเติมจากการศึกษาเชิงทฤษฎี จึงมีความสำคัญ การคิดเป็นด้วยตนเองจึงเป็นคุณสมบัติหลักอย่างหนึ่ง ในบางกรณีที่ผู้สำเร็จการศึกษาต้องออกไปทำงานจริง ความสามารถในการทำงานได้ หรือการทำงาน จึงเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น

กลุ่มของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. กลุ่มคุณลักษณะด้านวิชาชีพ หมายถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพแต่ละวิชาชีพก็ย่อมมีความแตกต่างกันได้ โดยที่บางวิชาชีพมีการรับรองตามกฎหมาย ให้มีสิทธิเพิ่มเติมเป็นพิเศษเหนือประชาชนทั่วไป ข้อกำหนดด้านวิชาชีพจึงเป็นข้อกำหนดที่พึงมีในการรับสิทธิตามกฎหมายจากรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่รัฐจะมอบหมายให้วงการวิชาชีพนั้นๆ ดูแลกันเอง โดยควรมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะได้รับสิทธิ และดูแลให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบจรรยาบรรณของวิชาชีพ

3. กลุ่มความเป็นนักวิชาการ หมายถึงความสามารถในการหาความรู้เพิ่มเติม และคงความเป็นนักวิชาการไว้ตลอดไป ทั้งนี้ต้องมีนิสัยใฝ่รู้กำกับอยู่ด้วย จึงจะสามารถเป็นนักวิชาการได้ ในสภาพที่วิทยาการก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต เป็นเครื่องมือสำคัญในการคงเป็นนักวิชาการ นอกจากนี้ นักวิชาการยังมีจรรยาบรรณ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่กล่าวเท็จ ไม่เอาสมบัติของผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์สินทางปัญญามาเป็นของตน และใช้วิชาการในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ไม่ใช่ก่อให้เกิดโทษ หรืออันตรายต่อสังคม และต่อตนเอง

4. กลุ่มกระบวนการความคิด ตั้งแต่การมีวิจารณญาณ สามารถตีค่าสิ่งต่างๆ ได้ และใช้ข้อมูล ข้อเท็จจริงได้อย่างเหมาะสม และสมเหตุสมผล เรียกได้ว่าคิดเป็น

5. กลุ่มความสามารถที่จะพัฒนา และปรับตนให้เหมาะกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีวิสัยทัศน์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนวัตกรรม สามารถสร้างงานของตนเองได้ เรียกได้ว่าทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

6. กลุ่มความเป็นพลเมืองดีของประเทศ ของภูมิภาค และของโลก โดยมีค่านิยมความเชื่อ ที่ถูกต้องสมฐานะทั้งด้านสังคมและมนุษยธรรม เช่น สันติภาพ ความยุติธรรมในสังคม เสรีภาพ เสมอภาคและเอกภาพ อันเป็นเครื่องกำกับพฤติกรรมให้สามารถใช้ความรู้และสมรรถนะไปในทางที่ ถูกที่ควรสามารถยับยั้งในหลักการเป็นที่พึงของสังคมได้

6. กลุ่มคุณธรรม จริยธรรม ตามสมควรแก่ฐานะของผู้ได้รับการศึกษาดี โดยสอดแทรก กำกับอยู่ในพฤติกรรมทุกด้าน ทั้งกาย วาจาและใจ

สภาพของนิสิตนักศึกษา

สภาพโดยทั่วไปของนิสิตนักศึกษาก็คือ ผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีอายุประมาณ 17 – 26 ปี ซึ่งยังนับว่าวัยรุ่นอันเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของนิสิตนักศึกษา โดยธรรมชาติแล้วจะเป็นผู้ที่มีอารมณ์ รุนแรง มีอุดมคติสูง ทนไม่ได้ต่อความไม่ยุติธรรมของสังคมและความผิดต่างๆ จากการ วิจัยของต่างประเทศและในประเทศไทยพบในสิ่งที่สอดคล้องกันคือว่าเขาเหล่านั้นเข้ามาหาวิทยาลัยด้วยความกระหายที่อยากจะรู้ อยากเห็น เต็มใจที่จะทำงาน แต่เมื่อหนึ่งปีผ่านไปในเรื่องอุดมศึกษา ความอยากรู้อยากเรียนค่อยลดน้อยลงไปตามลำดับ

ในต่างประเทศได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาเป็นอย่างมาก ดังเช่น คอฟแมน (Joseph Kauffman) ได้ประมวลลักษณะนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไว้ 6 ลักษณะ ดังนี้

1. ผู้ที่เข้ามาแสวงหาความรู้และมุ่งมั่นตกลงปลงใจในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งเขามีความ เชื่อถือในศาสตร์นั้นๆ นิสิตนักศึกษาอยากให้เห็นความสัมพันธ์ ระหว่างชีวิตจริงกับวิชาที่เรียน แต่ มักจะผิดหวัง เพราะไม่ได้พบเช่นนั้น

2. ต้องการแสวงหาความมั่นคงทางสังคม เพราะบางครั้งเมื่อเข้ามาหาวิทยาลัยก็เกิด ความรู้สึกเหมือนคนหลงทาง การที่เข้ามาหาวิทยาลัยเพราะเขานึกว่าจะเห็นที่ที่ทำให้ได้คลาย ความสัมพันธ์ใกล้ชิดทางบ้าน พยายามหาทางห่างบ้านโดยการอิสระ จึงต้องการคนที่ช่วยสนอง ความต้องการทางจิต หากคนถูกใจเป็นเพื่อน

3. เป็นคนมีอุดมคติและใจดี แต่บางครั้งสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยก็ทำลายอุดมคติ

นั้นเสีย เขาอยากที่จะช่วยคนอื่น และสนใจปัญหาของสังคม ซึ่งในด้านนี้มหาวิทยาลัยจะไม่ได้นึกถึง หรือเห็นความต้องการของเขา จึงไม่ได้คอยช่วยจัดประสบการณ์หรือเปิดโอกาสให้เขาได้ทดลองทำงานที่ใช้วิชาการที่เรียนอยู่ในห้องเรียนกับชีวิตประจำวัน

4. มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน แต่เพราะว่ามีสิ่งช่วยรอบด้านที่ผลักดันให้หันเหทิศทางไปทางอื่น กิจกรรมต่างๆ สนุกสนานมากกว่า ไม่ต้องกังวล เดือดเนื้อร้อนใจและได้รับการบีบคั้นจากการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาไว้สูงมาก เมื่อเข้ามาศึกษาแล้วไม่เป็นไปตามที่คาดหวังก็รู้สึกเสียใจและผิดหวังมาก จึงต้องหันความสนใจไปสู่ด้านอื่นๆ ซึ่งบางครั้งอาจนำไปสู่ปัญหาการเล่นการพนันและการติดยาเสพติด ซึ่งจะเป็นผลร้ายต่อตัวเอง สังคม และประเทศชาติ

5. ต้องการค้นพบตนเอง นิสิตนักศึกษาต้องการความเป็นตัวของตัวเอง แต่ส่วนใหญ่จะไม่พอใจในความปรารถนาและทุกสิ่งในตัวเองนัก นอกจากนี้การเรียนในระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาบางประเภทไม่ได้ช่วยให้ นิสิตนักศึกษาได้ค้นพบความสามารถของตน บางครั้งทำให้นักศึกษาเข้าใจผิดว่าตนเองโง่มาก เพราะเพียงสาเหตุจากการสอบไล่ตกเพียง 1 วิชาเท่านั้น จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ ขึ้นมาได้เลย

6. มีความขัดแย้ง และมีความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการบริหาร ลักษณะของนิสิตนักศึกษาในด้านนี้อาจเปลี่ยนไปในบางมหาวิทยาลัยที่เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาร่วมในการตัดสินใจปัญหาของมหาวิทยาลัยบ้าง โดยการมีนิสิตนักศึกษาตัวแทนที่มีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้เขาได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องขึ้นเพราะเขาเชื่อว่า ผู้แทนของเขาต้องมีความภักดีต่อกลุ่ม ดังนั้นข้อมูลที่ไต่ข้อมมีความเที่ยงตรงและสิ่งที่เป็นตัวแทนของเขาย่อมสนองความต้องการของพวกเขาได้เป็นอย่างดี

ผลการวิจัยที่ศึกษาสภาพนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของสหรัฐ มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับสภาพนิสิตในปัจจุบันของประเทศไทยคือ

1. ปีหนึ่ง นิสิตรู้สึกตื่นเต้น สนใจต่อทุกๆ สิ่งรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียนหรือกิจกรรมสังคมในมหาวิทยาลัย เขาอยากเรียน มีความตั้งใจในการศึกษาและอยากปรับตัวเองให้เข้ากับวัฒนธรรมมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งจะสนิทสนมและเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์

2. ปีที่สอง เขาไม่ค่อยพอใจในครู อาจารย์ เริ่มมีความคิดเห็นขัดแย้งและเป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัย มีความรู้สึกว่าเขาเป็นผู้ใหญ่ขึ้น

3. ปีที่สาม เขามักจะสงบเงียบชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อนๆ ของเขามากกว่ามีความเฉยเมยต่อสังคมมหาวิทยาลัยและต่อการเรียน อาจมีความคิดที่จะเริ่มมีเพื่อนต่างเพศที่สนิทพอจะเป็นคู่รักต่อไปได้

4. ปีที่สี่ เขาไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มักจะเริ่มสนใจเรื่องเกี่ยวกับงานศึกษาต่อและความก้าวหน้าในอนาคต

ความต้องการของนิสิตนักศึกษา

นิสิตนักศึกษามีความต้องการอะไรนั้น สังคมมหาวิทยาลัยเมืองไทยมักจะไม่สนใจเพราะว่า นิสิตนักศึกษามีหน้าที่เรียนอย่างเดียว ไม่สนใจนิสิตจะสนใจหรือต้องการอะไร ที่จริงถ้าเขารู้ว่าความต้องการของนิสิตนักศึกษามีอะไรแล้ว อาจทำให้ผู้บริหารและคณาจารย์ช่วยกันปรับปรุงพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษา หรือการเรียนการสอนให้เข้ากันได้ดี เช่น นิสิตนักศึกษาอยากจะทราบว่าความสัมพันธ์ของวิชาที่อาจารย์สอนต่อสังคมหรือชีวิตประจำวันอย่างไร อาจารย์ก็ควรเน้นและอธิบายให้นิสิตเข้าใจก่อนที่จะให้สาระวิชานั้นๆ

มีการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของนิสิตนักศึกษาไว้คือ

1. นิสิตนักศึกษาต้องการให้คนอื่นมีมโนทัศน์ทางบวกและเป็นความจริงของความสามารถของเขาในโลกมหาวิทยาลัย และโลกกว้าง
  2. เขาต้องการที่จะก้าวไปถึงจุดที่เขามองเห็น โครงสร้างและความสัมพันธ์ใกล้ชิดของความรู้ที่เรียน อันจะทำให้เขาสามารถสร้างความคิดและการตัดสินใจด้วยตนเอง
  3. เขาต้องการเห็นความสัมพันธ์สอดคล้องของการศึกษาระดับสูงกับคุณภาพของชีวิตและอยากจะมองเห็นชีวิตมีความสัมพันธ์กับความคิดและการตัดสินใจใหม่ที่เขาสร้างขึ้น
- นอกจากนี้ นิสิตยังมีความต้องการให้การเรียนของเขาสัมพันธ์กับสภาพความเป็นจริงของสังคม เขาต้องการให้สังคมอุดมศึกษายอมรับความคิดเห็นและการกระทำของเขา เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจในการเรียนรู้ นิสิตนักศึกษามีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาต่างๆ อันกระทบกระเทือนการดำเนินภารกิจ และการบริหารมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพราะคิดว่าเขามีส่วนสำคัญในการที่จะได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและสามารถให้เหตุผลที่สอดคล้องและตรงต่อความเป็นจริงแก่มหาวิทยาลัยได้
- ความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการที่สำคัญและมีผลไปถึงการจัดระบบการบริหารตลอดจนการเรียนการสอน ให้นิสิตปรับความต้องการให้เข้าระบบหรือปรับระบบให้เข้ากับความต้องการของนิสิตแล้วแต่เหตุผลและความเหมาะสมในการพิจารณาดำเนินงานเหล่านั้น

วัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษา ซึ่ง คอฟแมน Joseph Kauffman (1966) ได้กล่าวไว้มี 4 ลักษณะคือ

1. กลุ่มนิสิตนักศึกษา (Collegiate) ลักษณะกลุ่มนี้เป็นแบบชอบสมาคมมักจะเป็นนักศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่มาจากครอบครัวมีเงินหรือคนชั้นกลาง (Middle Class) กลุ่มนี้สนใจชีวิตในสังคม การกีฬา การบำเพ็ญประโยชน์ พวกนี้บางครั้งอาจจะต่อต้านอาจารย์ที่เน้นความต้องการที่จะพัฒนาสติปัญญา ส่วนนักศึกษาไทยจะพบว่าเป็นกลุ่มที่มาจากครอบครัวคนชั้นกลางหรือสูง เป็น

ครอบครัวที่มาจากสังคมดี เศรษฐกิจดี เป็นพวกที่เรียนทางรัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ ลักษณะทั่วไปจะเป็นคนที่มีน้ำใจช่วยเหลือสังคมได้ดี

2. กลุ่มอาชีพ (Vocational) กลุ่มนี้มักจะสนใจฝึกอาชีพโดยเฉพาะ ครอบครัวของกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มาจากพื้นฐานของชนชั้นกรรมาชีพ (Working Class) พ่อค้า นักศึกษากลุ่มนี้จะมีทัศนคติว่าอุดมศึกษาคือ สถาบันที่ให้โอกาสแก่เขาในการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และยกสถานะทางสังคมให้ตน ฉะนั้นกลุ่มนักศึกษานี้มักจะเลือกสาขาวิชาทางวิศวกรรม ธุรกิจ บัญชี ครุศาสตร์ และเทคโนโลยี สำหรับนิสิตนักศึกษาในประเทศไทยกลุ่มนี้สนใจวิชาเรียนต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการงานที่จะประกอบต่อไปในอนาคต พวกนี้มักจะมาจากครอบครัวที่พ่อแม่มีอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจ การค้าขาย ลูกจ้าง บริษัท ซึ่งมีฐานะครอบครัวปานกลาง

3. กลุ่มวิชาการ (Academic) กลุ่มนักศึกษากลุ่มนี้มักจะมุ่งด้านสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวชั้นกลางและพ่อแม่มีการศึกษาดี มักจะสนใจการศึกษา และเลือกสถาบันที่ดีๆ มีชื่อเสียงที่เข้าได้ยาก เพื่อจะแข่งขันทางประสิทธิภาพทางการเรียน พวกนี้พยายามเรียนเพื่อให้ได้ปริญญาสูงๆ ในสาขาที่ตนสนใจ มักไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับคนในสังคม มีเพื่อนน้อย บางครั้งอาจจะมิได้สังเกตเห็นแก่ตัวมุ่งผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าที่จะช่วยเหลือสังคม และคนอื่นๆ ในสังคม

4. กลุ่มนอกรูปแบบ (Non Conformist) กลุ่มนักศึกษากลุ่มนี้จะไม่ยอมรับค่านิยมใดๆ ของนักศึกษาทั้งสามกลุ่มดังกล่าวมาแล้ว เพราะพวกนี้จะสนใจในเรื่องความคิด และอุดมคติอย่างลึกซึ้ง และมักจะมีลักษณะที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบันและระบบต่างๆ กลุ่มนี้รวมกลุ่มที่เป็นนักกิจกรรมนิยม (Activist) บุปผาชน (Hippy) และพวกที่ชอบการแตกแยก ซึ่งบางครั้งก็จะเป็นพวกที่ชอบอยู่เฉยๆ แต่เมื่อไม่พอใจระเบียบต่างๆ ของมหาวิทยาลัยก็มักจะรวมตัวต่อต้านได้อย่างรวดเร็ว พวกนี้มักจะกลายเป็นผู้นำของสังคมนิสิตนักศึกษา และมักจะมีวิธีการที่จะทำให้กลุ่มนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ทำตามใจตนเองได้ เนื่องจากกลุ่มนี้จะคิดอะไรจับใจ เฉียบคม และมีทักษะในการใช้ภาษาได้ดี

จอห์น เอ ไมเคิล (1983) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้เรียนศิลปะ โดยจำแนกตามลักษณะของการถ่ายทอดทักษะทางการทำงานศิลปะ แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ผู้เรียนแบบปฏิบัติเชิงกล (Mechanical orientation) มีลักษณะของการทำงานแบบใช้มือมากกว่าความคิด มักจะทำงานศิลปะแบบ เป็นขั้นตอน (Step by step) ด้วยเครื่องมือทางศิลปะที่จำกัดการทำงานอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างเป็นระบบจนมากเกินไป ทำให้ผลงานที่ออกมาขาดความงามทางสุนทรียภาพ เป็นเพียงผลงานที่แสดงออกทางเทคนิคมากกว่า

2. ผู้เรียนแบบปฏิบัติอย่างอิสระ (Primitive orientation) เป็นลักษณะของ ผู้เรียนที่แสดงออกในงานด้วยรูปทรงที่ดูเรียบง่าย โดยไม่คำนึงถึงสัดส่วนที่ถูกต้อง ต้องการที่จะแสดงออกแบบลองผิดลองถูก (Trial and error) มากกว่าจะคำนึงความถูกต้องตามกฎเกณฑ์

3. ผู้เรียนแบบปฏิบัติด้วยปัญญา (Intellectual orientation) การทำงานของผู้เรียนในลักษณะนี้จะคำนึงความสมบูรณ์ของรูปแบบวิธีคิดและทักษะแสดงออกให้เห็นถึงความสามารถในเชิงทักษะจนขาดการแสดงออกทางด้านของความรู้ลึก

4. ผู้เรียนแบบปฏิบัติตามสัญชาตญาณและอารมณ์ (Intuitive – emotional orientation) ผู้เรียนในลักษณะนี้เป็นผู้มีความสามารถ ในการทำงานความเชื่อมั่นในตนเองสูง สามารถสร้างผลงานให้เกิดความเคลื่อนไหวตามความรู้สึที่ได้ด้วยตนเองไม่ต้องอาศัยคำแนะนำจากผู้สอนมากนัก

โดยสรุปลักษณะของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามีดังนี้ มีวิสัยทัศน์ ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร มีความสามารถติดต่อสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีค่านิยมในการตัดสินใจและอธิบายได้ว่า ต้นตอใจเพื่ออะไรและเพราะอะไร เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เป็นบุคคลที่เต็มใจร่วมแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีสันติ สามารถจัดการกับอารมณ์ ควบคุมความเครียดรวมทั้งปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

จากที่ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นคุณสมบัติด้านต่างๆ ที่นักศึกษาควรมีหลักจากที่สำเร็จการศึกษา และสามารถนำไปประกอบอาชีพ ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

6.5 คุณสมบัติกำลังแรงงานที่พึงประสงค์

คุณสมบัติของกำลังแรงงานเป็นปัจจัยสำคัญที่สถานประกอบการให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากจะส่งผลโดยตรงต่อกระบวนการผลิต คุณสมบัติเหมาะสมจะเป็นกำลังแรงงานที่มีคุณภาพ คือ คุณภาพฝีมือความรู้ความสามารถ ความประพฤติและนิสัยการทำงานของกำลังแรงงานที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานที่มีคุณสมบัติดังนี้ (กระทรวงแรงงาน, 2540)

1. ฝีมือความรู้ความสามารถในการทำงาน

กำลังแรงงานจะต้องมีฝีมือความรู้ความสามารถในระดับที่ผู้บริโภครับได้ กล่าวคือ สามารถสร้างผลผลิตหรืองานที่ไม่เสี่ยงต่อความเสียหายในชีวิตและทรัพย์สินของผู้บริโภค ไม่เสี่ยงต่อการลงทุน ผลผลิตสามารถแข่งขันในตลาดได้ ซึ่งหลักการดังกล่าวจะสอดคล้องกับแนวกำหนดของมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติที่กำหนดให้ช่างฝีมือมาตรฐานต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางทฤษฎี มีความสามารถในทางปฏิบัติ โดยทำงานด้วยความปลอดภัย ทำงานโดยถูกวิธี รู้จักใช้และดูแล

บำรุงรักษาเครื่องจักรเครื่องมือใช้วัสดุโดยประหยัด ใช้เวลาในการทำงานที่เหมาะสมผลงานที่ออกมาต้องใช้งานได้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

2. ความประพฤติ

ควรจะต้องเป็นผู้ที่มีความประพฤติที่ดี เช่น เข้ากับเพื่อร่วมงานได้ กิริยาจาสุภาพตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์สุจริต ไม่หลงคิดในอบายมุข ไม่ทำลายทรัพย์สินของส่วนรวม เป็นต้น

3. นิสัยการทำงาน

ปัจจุบันมีการใช้คำเฉพาะสำหรับผู้มีธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการว่าต้องเป็นผู้มีนิสัยการทำงาน ซึ่งลักษณะของบุคคลที่พึงประสงค์ย่อมต้องเป็นผู้ที่พร้อมต่อการปฏิบัติงาน โดยต้องเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในการทำงาน รับผิดชอบ ขยันขันแข็ง มีวินัย คำนึงความปลอดภัยในการทำงาน ประหยัดวัสดุ เป็นต้น

งานส่งเสริมและแนะแนวอาชีพ กองการจัดหางาน กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ให้ข้อแนะนำเกี่ยวกับคุณสมบัติของคนที่น่าจ้างต้องการว่า

1. ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส
2. ไม่เห็นแก่ตัว
3. ความประพฤติดี สุภาพเรียบร้อย
4. ไม่ติดเหล้าหรือยาเสพติดร้ายแรง
5. ใฝ่ใจได้
6. ซื่อสัตย์
7. เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่น เข้ากับเพื่อร่วมงานได้ดี
8. มีความพากเพียรพยายาม อุตสาหะ อดทน
9. มาทำงานอย่างสม่ำเสมอ และรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

เรื่องชัย ศิริวรกุล (2535) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่แสดงถึงความสำเร็จในการทำงานว่ามีอยู่ 3 ประการ คือ

1. ความมั่นคง (Stability) ดูจากการทำงานที่ใดที่หนึ่งนานพอสมควรหรือไม่ หรือชอบเปลี่ยนงานอยู่เสมอ
2. ความขยันหมั่นเพียร (Industry) คือ การทำงานอย่างสม่ำเสมอ โดยความคิดริเริ่มของตนเอง และโดยสำนักแห่งประสิทธิผล
3. ความเพียรพยายาม (Perseverance) คือ ความเพียรพยายามที่จะทำให้งานสำเร็จ โดยไม่ท้อถอยและไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคต่างๆ โดยง่าย

4. ความจงรักภักดี (Loyalty) เป็นความสมัครใจของบุคลากรที่เห็นแก่ประโยชน์ของคนอื่น ถือว่าตนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

5. ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self - Reliance) คือ ตัดสินใจและต่อสู้ด้วยตนเองมากกว่าที่จะอาศัยคนอื่น

6. ความสามารถในการเข้ากับบุคคลอื่น (Ability to Get Along with other) เป็นความสามารถในการสร้างมิตรภาพ และมีการติดต่อสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น เช่น ผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น

7. ความเป็นผู้นำ (Leadership) คือ ความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่นและความเชื่อถือจากบุคคลอื่น

นอกจากนี้มารยาทในที่ทำงานก็เป็นสิ่งสำคัญที่เจ้าของสถานประกอบการและเพื่อนร่วมงานต้องการให้มีเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

สำหรับมารยาทในที่ทำงานสำหรับลูกจ้างทุกคนที่ควรปฏิบัติในที่ทำงาน สรุปได้ดังนี้

1. ควรเข้าทำงานให้เร็วก่อนถึงเวลาเริ่มงานอย่างน้อย 5 นาที
  2. ควรทักทายด้วยเสียงอันแจ่มใส และแสดงท่าทียิ้มแย้มและเปิดเผย
  3. กล่าวคำขอบคุณเพื่อเป็นการแสดงออกถึงการรวมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันอยู่ตลอดเวลา
  4. การกล่าวคำขอโทษเมื่อรู้ตัวว่าทำผิด เป็นการแสดงความเสียใจออกมาอย่างจริงใจ
  5. เมื่อต้องการออกไปติดต่อธุระข้างนอกบริษัทควรแจ้งให้หัวหน้าหรือเพื่อนร่วมงานทราบ
  6. ควรแบ่งแยกสมบัติส่วนตัว และของบริษัทให้ชัดเจน
  7. ควรรักษาความลับของบริษัท ไม่ควรพูดเนื้อหาสาระของงานที่ทำเมื่ออยู่นอกบริษัท
  8. เมื่อต้องการหยุดงาน ควรทำงานที่ตัวเองรับผิดชอบให้เสร็จก่อน ถ้าทำไม่ทันฝากฝังไว้หรือให้หัวหน้าเพื่อให้เรียบร้อย
  9. เมื่อเริ่มสัญญาการทำงานในแต่ละวันควรทำงานให้คุ้มค่าจ้าง
  10. การคุยระหว่างทำงานทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดน้อยลง และอาจรบกวนสมาธิการทำงานของเพื่อนร่วมงาน ดังนั้นจึงควรดูสถานที่ที่เหมาะสมหรือไม่
- (อรุณรัตน์ ฉายศิลป์ไชย, 2537)

กรมอาชีวศึกษา (2539) ได้สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณสมบัติที่นายจ้างต้องการ ดังนี้

1. คุณค่าเฉพาะตัว ได้แก่ ความซื่อสัตย์ นับถือตนเอง มีภาพพจน์ที่ดีต่อตนเอง มีเป้าหมายในอาชีพและชีวิต มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีทัศนคติที่ดี มีความกระตือรือร้น ไม่จำกัดความสามารถของตนเอง

2. ทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ได้แก่ มีความยืดหยุ่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และแนวทางแปลกใหม่ สามารถปรับตัวเข้ากับความต้องการของงานที่เปลี่ยนแปลงได้ สามารถวางแผนและจัดระบบการทำงานได้ สามารถใช้เหตุผลและการตัดสินใจอย่างเที่ยงตรง มีสมาธิในการทำงาน

3. ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี มีไหวพริบดี ยอมรับผู้อื่น ยอมรับข้อติชม ทำงานเป็นทีมได้ มีความเป็นมิตรให้ความร่วมมือดี เต็มใจรับมอบงานด้วยความยินดี ยอมรับการปกครองและคำปรึกษาแนะนำของหัวหน้า เคารพในสิทธิและทรัพย์สินของผู้อื่นมีคุณสมบัติของการเป็นผู้นำ

4. ทักษะในการสื่อสาร ได้แก่ รู้จักตั้งคำถาม รู้จักขอความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น พุดจาชัดเจน เป็นผู้ฟังที่ดี

5. ลักษณะเกี่ยวกับงาน ได้แก่ การทำงานเสร็จสมบูรณ์ตามกำหนด ปฏิบัติตามคำสั่งได้อย่างไม่บกพร่อง มีสมาธิในการทำงาน ทำงานเป็นระเบียบเรียบร้อย ทำงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง แม่นยำ เที่ยงตรง และพิถีพิถันในการทำงาน ดูแลรักษาเครื่องมือและวัสดุอยู่เสมอ มีความละเอียดถี่ถ้วนปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นตลอดเวลา

6. วุฒิภาวะ ได้แก่ การทำงานได้ดีแต่ต้องควบคุมหรือตรวจตรา เชื่อถือและไว้วางใจมีความรับผิดชอบ ไม่นำปัญหาส่วนตัวมายุ่งกับงาน ยินดีทำงานเพิ่มพิเศษและงานล่วงเวลา มีความพร้อมในการทำงานของตน อดทน ใช้เวลาว่างอย่างฉลาด

7. สุขนิสัยและความปลอดภัยในการทำงาน

8. ความผูกพันรับผิดชอบงาน ได้แก่ ตรงต่อเวลาและสม่ำเสมอในการทำงาน ปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงาน เรียนรู้เพิ่มขึ้นตลอดเวลา ทำงานเต็มตามกำลังความสามารถ มุ่งหวังเกี่ยวกับอนาคตของงานตนในหน่วยงาน

ดังนั้นความต้องการของสังคมที่มีต่อบัณฑิตในอนาคต บัณฑิตจะต้องมีวิสัยทัศน์ ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร มีความสามารถติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีค่านิยมในการตัดสินใจและอธิบายได้ว่า ตัดสินใจเพื่ออะไรและเพราะอะไร เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา มีสมรรถภาพในการคิดวิเคราะห์เป็นระบบ เป็นบุคคลที่เต็มใจร่วมแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีสันติ สามารถจัดการกับอารมณ์ ควบคุมความเครียดรวมทั้งปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยภายในประเทศ

จกมล เสงสุวรรณ (2540) ศึกษาเรื่อง แนวโน้มหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏในทศวรรษหน้า ผลการวิจัยพบว่า

1) ด้านจุดประสงค์ ส่วนใหญ่ยังคงเหมือนหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

สำหรับจุดประสงค์ที่เพิ่มได้แก่ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางศิลปะในชีวิตประจำวัน มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการทางทัศนศิลป์ มีความสามารถเป็นนักวิชาการ รู้จักคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน รู้จักนำเอาเทคนิควิธีการทางศิลปะที่ทันสมัยมาใช้ และมีความศรัทธา มีจรรยาแห่งวิชาชีพครู

2) ด้านโครงสร้าง ไม่สามารถแปลงจากหลักสูตรที่ใช้อยู่ปัจจุบันมากนัก

จำนวนหน่วยกิตรวมอยู่ระหว่าง 140 – 145 หน่วยกิต หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปอยู่ระหว่าง 35 – 40 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะด้านอยู่ระหว่าง 94 – 97 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือกเสรีอยู่ระหว่าง 8 – 10 หน่วยกิต

3) ด้านเนื้อหาวิชา หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป ได้แก่วิชา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สารนิเทศ เพื่อการศึกษา ค้นคว้า มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม สุนทรียทางทัศนศิลป์ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาชีพครู ได้แก่วิชาชีพครู หลักการสอน หลักสูตรและการสอน การวัดและประเมินผลทางการศึกษา จรรยาและวิชาชีพครู พฤติกรรมการสอนวิชาศิลปศึกษา หลักสูตรและการสอนศิลปศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนศิลปศึกษาในโรงเรียน และความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มวิชาเนื้อหา ได้แก่วิชา ศิลปศึกษาเบื้องต้น ศิลปะสำหรับครู โครงการศิลปะส่วนบุคคล ศิลปวิจารณ์ จิตรกรรมพื้นฐาน ภาพพิมพ์พื้นฐาน ทฤษฎีสี ศิลปะไทย การวาดเส้น คอมพิวเตอร์กราฟิก คอมพิวเตอร์ศิลป์ และเลือกเรียนรายวิชาจากแขนงวิชาทัศนศิลป์ ศิลปะประยุกต์ ความเข้าใจทางศิลปะ และศิลปะพื้นบ้าน กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมวดวิชาเลือกเสรี ได้แก่ วิชาศิลปะเพื่อสร้างคุณภาพชีวิต คอมพิวเตอร์กราฟิก 2 – 3 มิติ

4) ด้านการเรียนการสอน เป็นแบบที่ยืดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นการปฏิบัติงานจริง

5) ด้านสื่อการสอน ส่วนใหญ่เป็นสื่อที่ทันสมัย รวมทั้ง Internet

6) ด้านการวัดและประเมินผล มีจุดประสงค์เพื่อวัดและประเมินผลด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และบุคลิกภาพความเป็นครูศิลปะ โดยวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และกระบวนการสอน ครูเป็นผู้ประเมินโดยประเมินจากการปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ช่วงเวลาในการวัดและประเมินผล ได้แก่ ช่วงหลังเรียน

รัชชัชย ขอดพิชัย (2543) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสุนทรียศาสตร์ในหลักสูตรศิลปศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสุนทรียศาสตร์ในหลักสูตรศิลปศึกษา ตามกลุ่มที่ผู้เชี่ยวชาญระบุและพิจารณาไว้หลายประเด็น อาทิ ด้านจุดประสงค์การเรียนการสอน เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของคุณค่าทางสุนทรียภาพ เนื้อหาที่มีความสำคัญ ได้แก่ ประสบการณ์ทางสุนทรียะ ทฤษฎีสุนทรียศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอนจะมุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ได้รับประสบการณ์จริงและให้ผู้เรียนสำคัญที่สุด สื่อการเรียนการสอนควรมีความกว้างหลากหลายและทันสมัย การวัดและประเมินผลมีหลักการและทฤษฎีที่ชัดเจนในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน สำหรับแนวคิดในการเสริมสร้างการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้พัฒนาและผลิตหนังสือและตำราเรียนสุนทรียศาสตร์ หรือสุนทรียศาสตร์ศึกษาให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ทางศิลปศึกษา

เสนห์ เทียมดี (2546) ศึกษาเรื่อง สภาพ และปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน วิชาสุนทรียภาพของชีวิต ของอาจารย์ และนักศึกษา สถาบันราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร / รายวิชา มีสภาพอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาอยู่ในระดับกลาง สภาพของอาจารย์ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ เพื่อนำประสบการณ์สุนทรียะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนสภาพของนักศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ในความเป็นมา และความสำคัญของฐานศาสตร์ทางการรับรู้ ทั้งสามด้าน คือ ทางการเห็น ทางการได้ยิน และทางการเคลื่อนไหว

2. ด้านเนื้อหาวิชา มีสภาพอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สภาพของอาจารย์ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ ความหมาย และความสำคัญของศาสตร์ทางความงาม ของสิ่งต่างๆ ทั้งตามธรรมชาติ และของผลงานศิลปะ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ส่วนสภาพของนักศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ในระดับที่เท่ากัน มี 2 ข้อ คือ 1) ความหมาย และความสำคัญของศาสตร์ทางความงามของสิ่งต่าง ทั้งตามธรรมชาติ และผลงานศิลปะ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และ 2) ความหมาย และความสำคัญของศิลปะ ที่สัมพันธ์กันทั้งสามด้าน คือทัศนศิลป์ ดนตรี และศิลปะการแสดง

3. ด้านวิธีการสอน มีสภาพอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สภาพของอาจารย์ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ มีการวางแผนร่วมกันระหว่างทีมผู้สอน กับผู้เรียน โดยให้สอดคล้องกับ หลักสูตร โครงการสอน และแผนการสอน ส่วน สภาพของนักศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ มีการวางแผนร่วมกันระหว่างทีมผู้สอน กับผู้เรียน โดยสอดคล้องกับหลักสูตร โครงการสอน และแผนการสอน

4. ด้านสื่อการสอน มีสภาพอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สภาพของอาจารย์ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ในระดับที่เท่ากันมี 2 ข้อคือ 1) ใช้สื่อการสอนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ และ 2) ใช้สื่อการสอน เพื่อให้สร้างความสนใจและชวนให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ส่วนสภาพของนักศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ มีการเตรียมความพร้อมของสื่อการสอน และนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม กับสภาพแวดล้อมของห้องเรียน

5. ด้านการวัด และประเมินผล มีสภาพอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สภาพของอาจารย์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ มีสัดส่วนคะแนน และมีเกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณาเป็นค่าระดับคะแนน ส่วนสภาพของนักศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา

6. ด้านผู้สอน และผู้เรียน มีสภาพอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สภาพของอาจารย์ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ ผู้สอนมีความเข้าใจ ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้เรียน ส่วนสภาพของนักศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ปัญหาของอาจารย์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก คือ ผู้สอนมีความเมตตา กรุณา และเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ส่วนปัญหาของนักศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก คือ ผู้สอนมีความฉลาด มีปฏิภาณไหวพริบ เพื่อแก้ปัญหาที่ไม่คาดมาก่อน

สักรินทร์ อินทรวงค์ (2543) ศึกษาเรื่อง สภาพและความต้องการด้านการเรียนการสอน รายวิชาออกแบบ หลักสูตรศิลปศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ทั้งสภาพและความต้องการด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ดังนี้ 1) ด้านวัตถุประสงค์การเรียนการสอน พบว่า อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางการออกแบบ 2) ในด้านเนื้อหาหารายวิชา พบว่า อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มุ่งเน้นกระบวนการออกแบบที่มีขั้นตอนในการแก้ปัญหา 3) ในด้านวิธีการดำเนินการสอน พบว่าอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือให้นักศึกษานำเสนอผลงานการออกแบบและมีการวิพากษ์วิจารณ์ผลงาน และการเรียนการสอนเน้นฝึกผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ 4) ในด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า สภาพปัจจุบันมีอยู่ในระดับปานกลางแต่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือ สถาบันมีหนังสือเพียงพอต่อการค้นคว้า และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นเครื่องช่วยในการปฏิบัติการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงสุดคือใช้ตัวอย่างผลงาน เป็นสื่อประกอบการออกแบบ 5) ในด้านการวัดและประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชา และวัดประเมินผลการเรียนรู้จากตัวผลงาน

ผลการสัมภาษณ์พบว่า 1) ด้านวัตถุประสงค์การเรียนการสอน ให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ทำงาน ตามจินตนาการของผู้เรียนเอง 2) ด้านเนื้อหารายวิชา กำหนดเนื้อหาจากทักษะรายวิชา และเนื้อหาเน้นทักษะการทำงาน สามารถปฏิบัติงานได้ 3) ด้านวิธีดำเนินการสอน ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย สาทิต และปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล 4) ด้านสื่อการเรียนการสอน ใช้ตัวอย่างผลงาน สื่อสไลด์ และสื่อทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ 5) ด้านการวัดและประเมินผล ประเมินจากผลงานเป็นหลัก

ปนัดดา เจียรกุล (2541) ศึกษาเรื่อง แนวโน้มหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า จะเน้นความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก การปรับตัว การคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาอย่างมีปัญญาและมีคุณธรรม รวมทั้งการให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เพื่อการประยุกต์ใช้และเพื่อความรอบรู้กว้าง โดยมุ่งพัฒนาบัณฑิตให้มีความสามารถในการสื่อสาร มีทักษะพื้นฐานในเชิงสากล รู้จักคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยและสังคมโลก รู้จักแสวงหาความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์และมีความรับผิดชอบ โครงสร้างหลักสูตรยังคงศึกษาไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชาบังคับร่วมและรายวิชาบังคับเลือก และจะยังคงจัดให้ศึกษาในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษย์ศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์และกลุ่มวิชาภาษา การจัดรายวิชาจะมีลักษณะการบูรณาการความรู้โดยเน้นเนื้อหาสาระที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในสังคม ความเป็นมนุษย์ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผลกระทบที่เกิดขึ้น และการใช้ภาษาในการสื่อสารและการค้นคว้าหาความรู้ การจัดการเรียนการสอนจะให้ความสำคัญกับผู้เรียนมากขึ้นและจะใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น มีการใช้บทความที่ทันสมัยและกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายมากขึ้น โดยเน้นการปฏิบัติจริง การวัดและประเมินผลการเรียนจะวัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบในการวัดผล บริหารหลักสูตรโดยคณะกรรมการกลางของมหาวิทยาลัย และจะมีหน่วยงานกลางเป็นหน่วยประสานงานการจัดการเรียนการสอนกับคณะวิชา สถาบันอุดมศึกษาจะให้การสนับสนุนด้านสื่อ ด้านการพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอน และด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้สอนจะเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระที่สอน รวมทั้งประสบการณ์และมีคุณวุฒิตรงตามสาขาวิชาที่สอน ปัญหาเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในทศวรรษหน้า ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน เช่น จำนวนผู้สอนไม่เพียงพอโดยเฉพาะผู้สอนรายวิชาที่มีลักษณะบูรณาการ ความไม่ก้าวหน้าทาง

วิชาการผู้สอน การขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติของวิชาชีพที่มีต่อการศึกษาทั่วไป ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายทบวงมหาวิทยาลัยในการจัดหลักสูตร และปัญหาเกี่ยวกับการคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ

สรุปงานวิจัยภายในประเทศ

แนวโน้มของหลักสูตรทางด้านศิลปะ มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เน้นบัณฑิตสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ กระบวนการคิดที่มีขั้นตอนในการแก้ปัญหา ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานจริง มีสื่อการสอนที่มีความหลากหลายและทันสมัย มีหลักการและทฤษฎีที่ชัดเจนในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน การวัดและประเมินผลต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ประเมินผลจากการปฏิบัติงานจริงและตัวผลงาน

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Berkemer (1989) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประเมินผลขอบเขตของหลักสูตรการออกแบบในธรรมชาติของความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาเทคนิคของมหาวิทยาลัย (Evaluating the effectiveness of design course in teacher creative problem - solving) วัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา โดยช่วยให้เข้าใจและเป็นวิธียาบาล คือการซ้ำหรือการถ่ายโอนโครงการเพื่อแก้ปัญหาสร้างสรรค์ วิธีการขั้นต้น คือการกำหนดหลักสูตรโดยยึดธรรมชาติของความสามารถคิดสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างประชากร นักศึกษา 2 กลุ่ม แล้วประเมินพื้นฐานก่อนเรียนและความก้าวหน้าหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอร์เรนซ์ กับ ก และ ข ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาสร้างสรรค์ของนักศึกษาดีขึ้นหลักจากผ่านหลักสูตรออกแบบ

Andrew (1992) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “The Development of a Model Art Education Program for Williams Baptist College (Arkansas)” โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้เพียงใดที่จะพัฒนาโปรแกรมวิชาศิลปะในวิทยาลัย วิลเลียมส์ แบพติสต์ และถ้าสามารถทำได้จะมีความเป็นไปได้เพียงใดในการเตรียมโมเดล โปรแกรมวิชาศิลปศึกษาในวิทยาลัยแห่งนี้ โดยแบ่งการออกมา 5 ด้าน ดังนี้

1. แนวโน้มงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในปัจจุบัน
2. ทัศนคติของผู้เรียนต่อหลักสูตรวิชาศิลปศึกษาและจำนวนรายวิชาเอกศิลปศึกษา

3. การศึกษาด้านศิลปะในโรงเรียนระดับประถม และมัธยมศึกษาบริเวณใกล้เคียงวิทยาลัยและการคาดคะเนของผู้บริหารสถานศึกษามาเกี่ยวกับการจ้างครูผู้สอนด้านศิลปะ

4. หลักสูตรของวิทยาลัยใกล้เคียงที่เปิดการสอนสาขาศิลปะ

5. แนวทางการดำเนินการในการให้การศึกษาสาขาศิลปศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การสอนวิชาศิลปศึกษานำเน้นการให้การศึกษาศิลปะแบบเน้นรูปแบบกฎเกณฑ์ทางศิลปะ โดยจะต่อต้านการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีอิสระในการแสดงออกแต่การสอนศิลปะส่วนใหญ่ยังคงเน้นวิธีการสอนที่เน้นการปฏิบัติ

ผลการวิจัยจากการสำรวจข้อมูลจากนักศึกษาพบว่า ผู้เรียนให้ความสนใจทั้งโปรแกรมศิลปศึกษาและรายวิชาเลือกด้านศิลปะ ในช่วง 7 ปีที่ผ่านมาอย่างมีความสำคัญทางสถิติผลการวิจัยจากการสำรวจข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาพบว่ามีแนวโน้มว่าจะมีการจ้างครูสาขาศิลปะเพิ่มขึ้นอีก

ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัย มีดังนี้

1. ยังมีความต้องการครูผู้สอนศิลปะในสถานศึกษาใกล้เคียงอยู่
2. มีนักศึกษาที่ให้ความสนใจโปรแกรมวิชาศิลปศึกษาในปริมาณมากพอสมควร
3. โปรแกรมวิชาศิลปศึกษาควรเน้นการสอนแบบปฏิบัติเป็นหลัก แต่ก็ควรสอดแทรกการสอนที่เป็นรูปแบบกฎเกณฑ์ทางศิลปะด้วย

Tien – Chun Chang (1993) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “Present and Potential Instructional use of Computer in Art : A Delphi Study” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งรายละเอียดของแนวทางในการกำหนดหลักสูตรเพื่อสามารถนำมาใช้กับนักศึกษาด้านศิลปะและนักยุทธศาสตร์ด้านโปรแกรม การเรียนที่สนใจนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในรายวิชาศิลปะ ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันระหว่างนักการศึกษาวิชาศิลปะ และเป็นผู้ชำนาญการด้านคอมพิวเตอร์กราฟิก กลุ่มหนึ่งที่สอนโปรแกรมการออกแบบและศิลปะในระดับวิทยาลัยจะถูกนำมาใช้ในการพัฒนาแนวทางดังกล่าวมีวิธีการดำเนินการวิจัย กระบวนการหลักที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การนำเทคนิควิจัยแบบเดลฟายมาใช้ การวิจัยทำใน 2 ด้าน คือ การเตรียมการและตัวจักรสำคัญ จุดประสงค์ด้านการเตรียมการในการวิจัยได้แก่ การระบุผู้เชี่ยวชาญที่เป็นที่รู้จักดีในสาขาการศึกษาด้านศิลปะและคอมพิวเตอร์กราฟิก จุดประสงค์ของการศึกษาด้านตัวจักรสำคัญเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ถูกระบุตัวในด้านการเตรียมการ การวางแผนของผู้เชี่ยวชาญ ดังกล่าวจะใช้เป็นฐานในการวางกฎเกณฑ์ แนวทาง ในการบูรณาการนำคอมพิวเตอร์มาช่วยสอนในหลักสูตรวิชาศิลปะ

ผลการวิจัย จากการวิจัยได้แจกแจงแนวทางบูรณาการคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในหลักสูตรการ ออกแบบและศิลปะ จำนวน 31 แนวทาง โดยถูกจัดแยกตามกลุ่มต่อไปนี้ ข้อควรคำนึงถึงหลักสูตร ความรู้และทักษะ วิธีการสอน และบทบาทของคอมพิวเตอร์และครูผู้สอน

ข้อเสนอแนะ ควรจะเพิ่มจำนวนผู้เชี่ยวชาญ (ตัวอย่างประชากร) เพื่อจะได้กำหนดแนวทาง อื่นๆ เพิ่มเติม หรือจัดลำดับความสำคัญในลักษณะที่ต่างกัน

Prescott Chusuk (1981) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ศิลปศึกษาสำหรับวิทยาลัยครู 36 แห่ง ในประเทศไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการ พัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษาในวิทยาลัยครู ได้ทำการวิจัยโดยการสำรวจภาคสนาม ใช้แบบสอบถามการ สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับอาจารย์ผู้สอนรวมทั้ง ศึกษาเอกสารข้อมูลของหน่วยราชการนำข้อมูล มาทำการวิเคราะห์โดยการทดสอบสมมติฐานด้วยการหาค่าไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรศิลปศึกษาสำหรับครูควรสร้างให้มีเนื้อหาครอบคลุม และสัมพันธ์ กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างเด่นชัด ให้สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และความต้องการของ สังคมให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เรียน หลักสูตรควรมีลักษณะผสมผสานการสอนควร เน้นให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางทักษะ สามารถนำไปปฏิบัติได้ เนื่องจากการดำเนินงานยังมีอุปสรรค ด้านบุคลากร การบริหารการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องปฏิบัติการ ตำรา และ เอกสารอ้างอิงไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงควรมีการจำกัดจำนวนนักศึกษาฝึกหัดครูศิลปศึกษาจนกว่าจะ สามารถแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เหล่านี้ ให้ลดน้อยลง กรมการฝึกหัดครูควรวางแผน แนวทางให้ชัดเจนเพื่อให้วิทยาลัยครูแต่ละแห่งได้นำไปปฏิบัติเป็นพื้นฐาน เพื่อยกฐานะของโปรแกรม ให้ดีขึ้น เป็นไปได้จริงและสอดคล้องกับหลักการศึกษ ควรเปิดสอนโปรแกรมศิลปศึกษาเป็นวิชาเอก ไม่ควรจัดเป็นวิชาโท

สรุปงานวิจัยต่างประเทศ

แนวโน้มของหลักสูตรทางด้านศิลปะ มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เน้นการฝึกปฏิบัติในทุก รายวิชาควบคู่กับการเรียนการสอนในภาคทฤษฎี ส่งเสริมกระบวนการคิดสร้างสรรค์ การใช้สื่อ เทคโนโลยีที่มีความทันสมัย โดยเฉพาะการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ รวมถึงการเตรียมความพร้อมของ ครูผู้สอนให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน และมีความเชี่ยวชาญในสาขาเฉพาะ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพวงศ์ โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนและรายละเอียดตามลำดับดังนี้คือ วิธีดำเนินการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การทดลองใช้แบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สำรวจ ศึกษา รวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร และกรอบการวิจัย
2. กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย
3. สร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. ทดสอบและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. นำเครื่องมือไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
6. วิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะและเขียนรายงานการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และศึกษาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับออกแบบประยุกต์ศิลป์ ทั้งในและต่างประเทศ การรับฟังความคิดเห็นจากแหล่งต่างๆ การวิเคราะห์ตัวชี้นำ (Indicators) ที่สำคัญเช่น ทิศทางการเรียนรู้ การอุดมศึกษาไทยในอนาคต สอบถามโดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญ ศึกษาคุณลักษณะของนักออกแบบที่เป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการประกอบการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ คือผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนในกลุ่มวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์ มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวกับหลักสูตรด้านออกแบบประยุกต์ศิลป์ในอนาคตจำนวน 10 ท่าน

2. กลุ่มอาจารย์ผู้สอน คือกลุ่มอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

3. กลุ่มผู้ประกอบการ คือกลุ่มผู้ประกอบการในสาขาวิชาชีพออกแบบ มีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งคือ เจ้าของกิจการที่มีประสบการณ์ทำงานอย่างน้อย 5 ปี

4. กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษา คือ กลุ่มผู้เรียนที่ผ่านการศึกษาในโปรแกรมออกแบบประยุกต์ศิลป์ คณะมนุษยและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ในที่นี้ หมายถึงผู้สำเร็จการศึกษาที่จบการศึกษาก่อนปี พ.ศ. 2549 โดยการสุ่มอย่างง่ายจำนวน 15 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังทำโครงการศิลปะนิพนธ์ภาคปลายปีการศึกษา 2551 ซึ่งถือว่าได้ผ่านการเรียนโปรแกรมการศึกษาตลอดหลักสูตรมาแล้ว จำนวน 22 คน

ผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	จำนวน	8	คน
2. กลุ่มอาจารย์ผู้สอน	จำนวน	5	คน
3. ผู้ประกอบการ	จำนวน	19	คน
4. กลุ่มนักศึกษา/ผู้สำเร็จการศึกษา	จำนวน	37	คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 69 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้มี 2 แบบ คือ

1. แบบสัมภาษณ์
2. แบบสอบถาม

แบบสอบถามกลุ่มนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกประสบการณ์เรียนรู้
- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการ

พัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ 5 ด้าน คือ

1. ด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ
4. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
5. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร

แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ 5 ด้าน คือ
1. ด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
  2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
  3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ
  4. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
  5. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร

แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ 5 ด้าน คือ
1. ด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
  2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
  3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ
  4. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
  5. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร

แบบสอบถามกลุ่มอาจารย์ผู้สอน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ 5 ด้าน คือ
1. ด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
  2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ
4. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
5. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร

การทดสอบและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสร็จแล้วเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข จากนั้นได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ จำนวน 5 ท่าน โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาผู้เชี่ยวชาญโดยกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร มีวิสัยทัศน์เชิงอนาคต
2. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการเรียนการสอนด้านออกแบบไม่ต่ำกว่า 5 ปี
3. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านวิชาชีพออกแบบประยุกต์ศิลป์

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทำให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเรื่องความตรงในเนื้อหา และการใช้ภาษา จากนั้นนำข้อเสนอแนะรวมทั้งข้อบกพร่องต่างๆ ปรึกษาร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และพิจารณาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้

การเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยขอหนังสือจากผู้อำนวยการศึกษาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ และผู้ประกอบการ ในการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลสำหรับผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ และผู้ประกอบการ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างทำการสัมภาษณ์ ส่วนนักศึกษาใช้แบบสอบถามและผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

ข้อมูลสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาผู้จบการศึกษา ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามและคำชี้แจงประกอบไปยังผู้สำเร็จการศึกษาทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยสอดผนึกดวงตราไปรษณียากรและจำหน่ายซองถึงผู้วิจัยแนบไปด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ดังนี้
  - 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (percentage)
  - 1.2 ข้อมูลจากคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended) นำมาสรุปและอภิปรายผลในรูปความเรียง
  - 1.3 ข้อมูลจากคำถามแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) นำมาวิเคราะห์ในลักษณะแจกแจงความถี่ โดยใช้ตารางประกอบความเรียง
  - 1.4 ข้อมูลจากคำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) นำมาวิเคราะห์ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำมาเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงโดยกำหนดน้ำหนักของความสำคัญและความคิดเห็น เกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตร ออกแบบประยุกต์ศิลป์ไว้ 5 ระดับดังนี้

ระดับความคิดเห็น		ค่าระดับ
มากที่สุด	คะแนนเท่ากับ	5
มาก	คะแนนเท่ากับ	4
ปานกลาง	คะแนนเท่ากับ	3
น้อย	คะแนนเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	คะแนนเท่ากับ	1

เมื่อได้ค่าเฉลี่ยแล้ว นำมาแปลความหมายโดยถือเกณฑ์ ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้วยมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้วยปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้วยน้อย
0.50 – 1.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์

2.1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

2.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาจำแนกลำดับความถี่และหาค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบ}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2.1.2 ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ นำมาหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\text{ค่าเฉลี่ย} \quad \bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$F = \text{ความถี่ของคะแนน}$$

$$X = \text{ค่าน้ำหนักของคำตอบ}$$

$$N = \text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}$$

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร

$$S_x = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

$$S_x = \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

$$N = \text{จำนวนตัวอย่างประชากร}$$

$$\sum fx = \text{ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนกับ}$$

ความถี่

$$\sum fx^2 = \text{ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนกำลังสองกับความถี่}$$

(บุญเรียง ขจรศิลป์, 2542)

2.2 การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

2.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปวิเคราะห์เป็นความเรียง

2.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์
วิเคราะห์ในรูปความเรียง

2.2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์
วิเคราะห์ในรูปความเรียง

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยในส่วนของข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปของตารางและความเรียง และนำมาสรุปผลการวิจัย แล้วจึงอภิปรายผลที่แสดงถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาผู้สำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โดยนำเสนอในรูปความเรียง

2. การนำเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปของความเรียงตามลำดับความถี่ และนำมาสรุปผลการวิจัย แล้วจึงนำเสนอในรูปของความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบกับความเรียง โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ตามความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- 1.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 1.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์
- 1.3 ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ 5 ด้าน
  - 1.3.1 การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
  - 1.3.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
  - 1.3.3 การกำหนดเนื้อหาสาระ
  - 1.3.4 การนำหลักสูตรไปใช้
  - 1.3.5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังนี้

- 2.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- 2.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้าน
  - 1.2.1 การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน

1.2.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.2.3 การกำหนดเนื้อหาสาระ

1.2.4 การนำหลักสูตรไปใช้

1.2.5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

3. การศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ดังนี้

3.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

3.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้าน

1.3.1 การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน

1.3.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.3.3 การกำหนดเนื้อหาสาระ

1.3.4 การนำหลักสูตรไปใช้

1.3.5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

4. การศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง โดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ดังนี้

4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

4.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้าน

1.4.1 การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน

1.4.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.4.3 การกำหนดเนื้อหาสาระ

1.4.4 การนำหลักสูตรไปใช้

1.4.5 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากการตอบแบบสอบถามของผู้สำเร็จการศึกษา

1.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	30	81
1.2 หญิง	7	19
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 20 ปี	-	-
2.2 20 – 22 ปี	24	65
2.3 23 – 25 ปี	13	35
2.4 สูงกว่า 25 ปี	-	-
3. จบการศึกษา		
3.1 มัธยมศึกษาปีที่ 6	29	78
3.2 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	8	22
3.3 อื่นๆ	-	-
4. สายที่จบการศึกษา		
4.1 สายวิทยาศาสตร์	-	-
4.2 สายศิลป์	37	100
4.3 อื่นๆ	-	-
5. เหตุจูงใจสำคัญในการเข้าเรียน		
5.1 มีความสนใจในศาสตร์สาขานี้ และเป็นที่นิยมในปัจจุบัน	31	84
5.2 มีแนวทางในการประกอบอาชีพที่ชัดเจน	6	16
5.3 ผู้ปกครองต้องการให้เรียน	-	-
5.4 อื่นๆ	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
6. อาชีพปัจจุบัน หรือที่คาดว่าจะทำภายหลังจากสำเร็จการศึกษา		
6.1 นักตกแต่งภายใน	4	11
6.2 นักออกแบบผลิตภัณฑ์	27	73
6.3 นักออกแบบโฆษณา	6	16
6.4 ช่างถ่ายภาพ	-	-
6.5 อื่นๆ	-	-
7. วิชาที่มีความสำคัญต่อการนำไปประกอบอาชีพ		
7.1 ด้านการออกแบบ	24	65
7.2 ด้านทักษะปฏิบัติ	8	22
7.3 ด้านเทคโนโลยี	5	13
7.4 ด้านการตลาด	-	-
7.5 ด้านอื่นๆ	-	-
8. กลุ่มวิชาเลือกที่สนใจ		
8.1 กลุ่มวิชาจิตรกรรม	-	-
8.2 กลุ่มวิชาประติมากรรม	-	-
8.3 กลุ่มวิชาภาพพิมพ์	-	-
8.4 กลุ่มวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์	21	56
8.5 กลุ่มวิชาออกแบบตกแต่ง	-	-
8.6 กลุ่มวิชาออกแบบพาณิชย์ศิลป์	8	21
8.7 กลุ่มวิชาออกแบบนิเทศศิลป์	9	23

จากตารางที่ 1 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษา ได้ดังนี้

เพศ

จากกลุ่มตัวอย่างประชากร 37 คน เป็นผู้สำเร็จการศึกษาชายมากกว่าหญิง คือ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาชายร้อยละ 81 และเป็นผู้สำเร็จการศึกษาหญิงร้อยละ 19

อายุ

ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนมากมีอายุระหว่าง 20 - 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 65 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 23 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 35

การศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนมากจบการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็น ร้อยละ 78 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คิดเป็นร้อยละ 22

สายที่จบการศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมดจบการศึกษาในสายศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 100

เหตุจูงใจสำคัญในการเข้าเรียน

ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนมากมีเหตุจูงใจสำคัญในการเข้าเรียนคือ มีความสนใจในศาสตร์สาขานี้ และเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 84 รองลงมาคือมีแนวทางในการประกอบอาชีพที่ชัดเจนคิดเป็นร้อยละ 16

อาชีพปัจจุบัน หรือที่คาดว่าจะทำภายหลังจากสำเร็จการศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนมากมีอาชีพปัจจุบัน หรือที่คาดว่าจะทำภายหลังจากสำเร็จการศึกษาคือนักออกแบบผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 73 รองลงมาคือ นักออกแบบโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 16 และ นักตกแต่งภายใน คิดเป็นร้อยละ 11

วิชาที่มีความสำคัญต่อการนำไปประกอบอาชีพ

ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนมากมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาที่มีความสำคัญต่อการนำไปประกอบวิชาชีพ คือ ด้านการออกแบบ คิดเป็นร้อยละ 65 รองลงมาคือ ด้านทักษะปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 22 และ ด้านเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 13

กลุ่มวิชาเลือกที่สนใจ

ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนมากมีกลุ่มวิชาเลือกที่สนใจ คือ กลุ่มวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมาคือ กลุ่มวิชาออกแบบนิเทศศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 23 และ กลุ่มวิชาออกแบบพาณิชย์ศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 21

1.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของรายวิชาในกลุ่มวิชาเนื้อหาบังคับเรียน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1.1 ศิลปะไทย 1	4.16	.69	เห็นด้วยมาก
1.2 ประวัติศาสตร์ศิลป์ 1	4.30	.74	เห็นด้วยมาก
1.3 หลักการเขียนภาพ	4.59	.55	เห็นด้วยมากที่สุด
1.4 ภาพพิมพ์พื้นฐาน	4.27	.73	เห็นด้วยมาก
1.5 ประติมากรรมพื้นฐาน	4.30	.74	เห็นด้วยมาก
1.6 หลักการออกแบบศิลปกรรม	4.51	.69	เห็นด้วยมากที่สุด
1.7 เขียนแบบพื้นฐาน	4.14	.75	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	4.32	3.50	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของความสำเร็จของรายวิชาในกลุ่มวิชาเนื้อหาบังคับเรียนรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.32$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการเขียนภาพ ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาคือ หลักการออกแบบศิลปกรรม ($\bar{X} = 4.51$) ตามลำดับ ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากคือ ประวัติศาสตร์ศิลป์ 1 ($\bar{X} = 4.30$) ประติมากรรมพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา คือ ภาพพิมพ์พื้นฐาน ($\bar{X} = 4.27$) ศิลปะไทย 1 ($\bar{X} = 4.16$) เขียนแบบพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.14$) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ เกี่ยวกับการเลือกประสบการณ์เรียนรู้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของรายวิชาในกลุ่มแขนงวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
2.1 การนำเสนอผลงาน	4.51	.61	เห็นด้วยมากที่สุด
2.2 โครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์	4.41	.72	เห็นด้วยมาก
2.3 วาดเส้น 1	4.59	.69	เห็นด้วยมากที่สุด
2.4 ประติมากรรมประยุกต์	4.03	.64	เห็นด้วยมาก
2.5 การออกแบบลวดลาย	4.30	.57	เห็นด้วยมาก
2.6 เทคนิคการถ่ายภาพ 1	4.30	.74	เห็นด้วยมาก
2.7 การออกแบบรูปแบบไทย	3.95	.74	เห็นด้วยมาก
2.8 การพิมพ์ซิลค์สกรีนเบื้องต้น	4.11	.77	เห็นด้วยมาก
2.9 การออกแบบการพิมพ์	4.24	.76	เห็นด้วยมาก
2.10 จิตวิทยาการออกแบบ	4.30	.70	เห็นด้วยมาก
2.11 ทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์	4.41	.69	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	4.28	5.00	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของความสำเร็จของรายวิชาในกลุ่มแขนงวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์รวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.28$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ วาดเส้น 1 ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาคือ การนำเสนอผลงาน ($\bar{X} = 4.51$) ตามลำดับ ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากคือ โครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์ ($\bar{X} = 4.41$) ทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาคือ การออกแบบลวดลาย ($\bar{X} = 4.30$) เทคนิคการถ่ายภาพ 1 ($\bar{X} = 4.30$) จิตวิทยาการออกแบบ ($\bar{X} = 4.30$) การออกแบบการพิมพ์ ($\bar{X} = 4.24$) การพิมพ์ซิลค์สกรีนเบื้องต้น ($\bar{X} = 4.11$) การออกแบบรูปแบบไทย ($\bar{X} = 3.95$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ เกี่ยวกับการเลือกประสบการณ์เรียนรู้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของรายวิชาในกลุ่มวิชาจิตรกรรม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3.1 ทฤษฎีสี 1	4.70	.52	เห็นด้วยมากที่สุด
3.2 วาดเส้นสร้างสรรค์	4.35	.59	เห็นด้วยมาก
3.3 จิตรกรรมไทย 1	4.46	.61	เห็นด้วยมาก
3.4 ภาพทิวทัศน์	4.35	.68	เห็นด้วยมาก
3.5 คนเหมือน	4.41	.64	เห็นด้วยมาก
3.6 จิตรกรรม 2	4.05	.74	เห็นด้วยมาก
3.7 การระบายสีน้ำ	4.30	.66	เห็นด้วยมาก
3.8 วัสดุและเทคนิคทางศิลปะ	4.19	.70	เห็นด้วยมาก
3.9 กายวิภาค	4.14	.75	เห็นด้วยมาก
3.10 จิตรกรรมไทย 2	4.00	.58	เห็นด้วยมาก
3.11 หุ่นนิ่ง	4.32	.67	เห็นด้วยมาก
3.12 จิตรกรรมสร้างสรรค์	4.30	.70	เห็นด้วยมาก
3.13 จิตรกรรม 3	3.95	.52	เห็นด้วยมาก
3.14 การเขียนภาพประกอบ 1	4.54	.65	เห็นด้วยมากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.29	5.50	มาก

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของรายวิชาในกลุ่มวิชาจิตรกรรมรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.29$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทฤษฎีสี 1 ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาคือการเขียนภาพประกอบ 1 ($\bar{X} = 4.54$) ตามลำดับ ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากคือ จิตรกรรมไทย 1 ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมา คือ คนเหมือน ($\bar{X} = 4.41$) วาดเส้นสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.35$) ภาพทิวทัศน์ ($\bar{X} = 4.35$) หุ่นนิ่ง ($\bar{X} = 4.32$) การระบายสีน้ำ ($\bar{X} = 4.30$) จิตรกรรมสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.30$) วัสดุและเทคนิคทางศิลปะ ($\bar{X} = 4.19$) กายวิภาค ($\bar{X} = 4.14$) จิตรกรรมไทย 2 ($\bar{X} = 4.00$) จิตรกรรม 3 ($\bar{X} = 3.95$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ เกี่ยวกับการเลือกประสบการณ์เรียนรู้

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของรายวิชาในกลุ่มวิชาประติมากรรม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
4.1 ประติมากรรมไทย 1	4.30	.62	เห็นด้วยมาก
4.2 ประติมากรรมไทย 2	4.14	.54	เห็นด้วยมาก
4.3 การแกะสลัก	3.62	.64	เห็นด้วยมาก
4.4 ประติมากรรม 1	4.32	.58	เห็นด้วยมาก
4.5 การปั้น-หล่อ	3.95	.71	เห็นด้วยมาก
4.6 ประติมากรรมสร้างสรรค์	4.14	.67	เห็นด้วยมาก
4.7 เทคนิคการทำหุ่นจำลอง	3.81	.62	เห็นด้วยมาก
4.8 ประติมากรรมโครงสร้าง	4.05	.71	เห็นด้วยมาก
4.10 การหล่อพลาสติก	3.32	.67	เห็นด้วยปานกลาง
4.11 ประติมากรรมตกแต่ง	4.05	.62	เห็นด้วยมาก
4.12 ปูนปั้น	3.65	.63	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	3.96	4.70	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของค่าเฉลี่ยของรายวิชาในกลุ่มวิชาประติมากรรมรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประติมากรรม 1 ($\bar{X} = 4.32$) ประติมากรรมไทย 1 ($\bar{X} = 4.30$) ประติมากรรมไทย 2 ($\bar{X} = 4.14$) ประติมากรรมสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.14$) ประติมากรรมโครงสร้าง ($\bar{X} = 4.05$) ประติมากรรมตกแต่ง ($\bar{X} = 4.05$) การปั้น - หล่อ ($\bar{X} = 3.95$) เทคนิคการทำหุ่นจำลอง ($\bar{X} = 3.81$) ปูนปั้น ($\bar{X} = 3.65$) การแกะสลัก ($\bar{X} = 3.62$) ตามลำดับ ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ การหล่อพลาสติก ($\bar{X} = 3.32$)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ เกี่ยวกับการเลือกประสบการณ์เรียนรู้

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของรายวิชาในกลุ่มวิชาภาพพิมพ์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
5.1 ทฤษฎีสี 2	4.32	.53	เห็นด้วยมาก
5.2 ออกแบบภาพพิมพ์ 1	4.32	.67	เห็นด้วยมาก
5.3 การพิมพ์ซิลค์สกรีนบนผ้า	4.38	.64	เห็นด้วยมาก
5.4 ออกแบบภาพพิมพ์ 2	4.03	.69	เห็นด้วยมาก
5.5 การสร้างสื่อผสมทางการพิมพ์	4.14	.71	เห็นด้วยมาก
5.6 ภาพพิมพ์นูน	3.76	.64	เห็นด้วยมาก
5.7 การพิมพ์ซิลค์สกรีนเบื้องต้น	4.38	.64	เห็นด้วยมาก
5.8 ออกแบบภาพพิมพ์ 3	3.92	.60	เห็นด้วยมาก
5.9 ซิลค์สกรีน 2	3.89	.52	เห็นด้วยมาก
5.10 ออกแบบภาพพิมพ์ 4	3.76	.55	เห็นด้วยมาก
5.11 การพิมพ์แม่พิมพ์ทรายาง	3.89	.52	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	4.07	4.60	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของค่าเฉลี่ยของรายวิชาในกลุ่มวิชาภาพพิมพ์รวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.07$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การสร้างสื่อผสมทางการพิมพ์ ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมาคือ การพิมพ์ซิลค์สกรีนบนผ้า ($\bar{X} = 4.07$) ภาพพิมพ์นูน ($\bar{X} = 3.76$) ออกแบบภาพพิมพ์ 4 ($\bar{X} = 3.76$) การพิมพ์ซิลค์สกรีนเบื้องต้น ($\bar{X} = 4.38$) ทฤษฎีสี 2 ($\bar{X} = 4.32$) ออกแบบภาพพิมพ์ 1 ($\bar{X} = 4.32$) ออกแบบภาพพิมพ์ 2 ($\bar{X} = 4.03$) ออกแบบภาพพิมพ์ 3 ($\bar{X} = 3.92$) ซิลค์สกรีน 2 ($\bar{X} = 3.89$) การพิมพ์แม่พิมพ์ทรายาง ($\bar{X} = 3.89$) ออกแบบภาพพิมพ์ 4 ($\bar{X} = 3.76$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ การเลือกประสบการณ์เรียนรู้

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของรายวิชาในกลุ่มวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
6.1 การทำหุ่นจำลอง	4.05	.62	เห็นด้วยมาก
6.2 เทคนิคการข้อมลื	3.92	.55	เห็นด้วยมาก
6.3 บาติค 1	4.03	.55	เห็นด้วยมาก
6.4 บาติค 2	3.70	.52	เห็นด้วยมาก
6.5 บาติค 3	3.59	.55	เห็นด้วยมาก
6.6 บาติค 4	3.43	.55	เห็นด้วยปานกลาง
6.7 การทอผ้าพื้นเมือง 1	3.97	.69	เห็นด้วยมาก
6.8 การทอผ้าพื้นเมือง 2	3.76	.64	เห็นด้วยมาก
6.9 การทอผ้าพื้นเมือง 3	3.38	.59	เห็นด้วยปานกลาง
6.10 การออกแบบผลิตภัณฑ์ 2 มิติ	4.32	.58	เห็นด้วยมาก
6.11 การออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้า	4.03	.69	เห็นด้วยมาก
6.12 วัสดุผลิตภัณฑ์	4.43	.50	เห็นด้วยมาก
6.13 การออกแบบผลิตภัณฑ์ 3 มิติ	4.54	.61	เห็นด้วยมากที่สุด
6.14 การออกแบบสร้างสรรค์เศษวัสดุ	4.00	.53	เห็นด้วยมาก
6.15 ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	4.32	.71	เห็นด้วยมาก
6.16 การออกแบบเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน	4.14	.71	เห็นด้วยมาก
6.17 ออกแบบผลิตภัณฑ์ไม้	3.86	.59	เห็นด้วยมาก
6.18 ผลิตภัณฑ์จักสาน	3.95	.54	เห็นด้วยมาก
6.19 ออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องรัก	3.59	.55	เห็นด้วยมาก
6.20 ออกแบบผลิตภัณฑ์กระดาษ	4.30	.66	เห็นด้วยมาก
6.21 การออกแบบของที่ระลึก	4.57	.60	เห็นด้วยมากที่สุด

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
6.22 ผลิตรั้วจากสารเคมี 1	3.57	.60	เห็นด้วยมาก
6.23 ผลิตรั้วจากสารเคมี 2	3.49	.65	เห็นด้วยปานกลาง
6.24 ผลิตรั้วจากสารเคมี 3	3.03	.64	เห็นด้วยปานกลาง
6.25 ออกแบบผลิตรั้ว	4.49	.65	เห็นด้วยมาก
6.26 การออกแบบบรรจุภัณฑ์	4.59	.60	เห็นด้วยมากที่สุด
รวมเฉลี่ย	3.96	7.70	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของความสำเร็จของรายวิชากลุ่มวิชาออกแบบผลิตรั้วรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.96$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.59$) การออกแบบของที่ระลึก ($\bar{X} = 4.57$) การออกแบบผลิตรั้ว 3 มิติ ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ออกแบบผลิตรั้ว ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา คือ วัสดุผลิตรั้ว ($\bar{X} = 4.43$) การออกแบบผลิตรั้ว 2 มิติ ($\bar{X} = 4.32$) ผลิตรั้วที่ปั่นบ้าน ($\bar{X} = 4.32$) ออกแบบผลิตรั้วกระดาษ ($\bar{X} = 4.30$) การออกแบบเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 4.14$) การทำหุ่นจำลอง ($\bar{X} = 4.05$) การออกแบบผลิตรั้วผ้า ($\bar{X} = 4.03$) บาติก 1 ($\bar{X} = 4.03$) การออกแบบสร้างสรรค์เศษวัสดุ ($\bar{X} = 4.00$) การทอผ้าพื้นเมือง 1 ($\bar{X} = 3.97$) ผลิตรั้วจักสาน ($\bar{X} = 3.95$) เทคนิคการย้อมสี ($\bar{X} = 3.92$) ออกแบบผลิตรั้วไม้ ($\bar{X} = 3.86$) การทอผ้าพื้นเมือง 2 ($\bar{X} = 3.76$) บาติก 2 ($\bar{X} = 3.70$) บาติก 3 ($\bar{X} = 3.59$) ออกแบบผลิตรั้วเครื่องรัก ($\bar{X} = 3.59$) ผลิตรั้วจากสารเคมี 1 ($\bar{X} = 3.57$) ตามลำดับ ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ ผลิตรั้วจากสารเคมี 3 ($\bar{X} = 3.03$)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ การเลือกประสบการณ์เรียนรู้

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของรายวิชาในกลุ่มวิชาออกแบบตกแต่ง

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
7.1 ประติมากรรมตกแต่ง	4.00	.58	เห็นด้วยมาก
7.2 เทคนิคการออกแบบลายผ้า	4.05	.62	เห็นด้วยมาก
7.3 การออกแบบเขียนแบบโครงสร้าง	4.11	.70	เห็นด้วยมาก
7.4 ทฤษฎีการออกแบบตกแต่ง	4.46	.60	เห็นด้วยมาก
7.5 ออกแบบตกแต่งสถานที่	4.46	.65	เห็นด้วยมาก
7.6 การออกแบบตกแต่งภายใน	4.41	.69	เห็นด้วยมาก
7.7 เทคนิคการออกแบบนิทรรศการ	4.05	.62	เห็นด้วยมาก
7.8 การออกแบบตกแต่งภายนอก	4.49	.65	เห็นด้วยมาก
7.9 เทคนิคการออกแบบเครื่องประดับ	3.92	.60	เห็นด้วยมาก
7.10 การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา 1	4.11	.61	เห็นด้วยมาก
7.11 การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา 2	3.89	.61	เห็นด้วยมาก
7.12 การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา 3	3.81	.46	เห็นด้วยมาก
7.13 การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา 4	3.46	.61	เห็นด้วยปานกลาง
7.14 ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย 1	3.73	.51	เห็นด้วยมาก
7.15 ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย 2	3.41	.64	เห็นด้วยปานกลาง
7.16 ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย 3	3.11	.46	เห็นด้วยปานกลาง
7.17 ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย 4	2.86	.63	เห็นด้วยปานกลาง
7.18 ออกแบบโลหะภัณฑ์ 1	3.78	.71	เห็นด้วยมาก
7.19 ออกแบบโลหะภัณฑ์ 2	3.43	.50	เห็นด้วยปานกลาง
7.20 ออกแบบโลหะภัณฑ์ 3	3.35	.59	เห็นด้วยปานกลาง
7.21 ออกแบบเครื่องหนัง 1	3.89	.61	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
7.22 ออกแบบเครื่องหนัง 2	3.81	.57	เห็นด้วยมาก
7.23 ออกแบบเครื่องหนัง 3	3.62	.55	เห็นด้วยมาก
7.24 จิตรกรรม และภาพพิมพ์ตกแต่ง	3.78	.67	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	3.83	7.10	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของความสำเร็จของรายวิชากลุ่มวิชาออกแบบตกแต่งรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.83$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การออกแบบตกแต่งภายนอก ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา คือ ทฤษฎีการออกแบบตกแต่ง ($\bar{X} = 4.46$) ออกแบบตกแต่งสถานที่ ($\bar{X} = 4.46$) การออกแบบตกแต่งภายใน ($\bar{X} = 4.41$) การออกแบบเขียนแบบโครงสร้าง ($\bar{X} = 4.11$) การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา 1 ($\bar{X} = 4.11$) เทคนิคการออกแบบลายผ้า ($\bar{X} = 4.05$) เทคนิคการออกแบบนิทรรศการ ($\bar{X} = 4.05$) ประติมากรรมตกแต่ง ($\bar{X} = 4.00$) เทคนิคการออกแบบเครื่องประดับ ($\bar{X} = 3.92$) การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา 2 ($\bar{X} = 3.89$) การออกแบบเครื่องหนัง 1 ($\bar{X} = 3.89$) การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา 3 ($\bar{X} = 3.81$) ออกแบบเครื่องหนัง 2 ($\bar{X} = 3.81$) จิตรกรรม และภาพพิมพ์ตกแต่ง ($\bar{X} = 3.78$) ออกแบบโลหะภัณฑ์ 1 ($\bar{X} = 3.78$) ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย 1 ($\bar{X} = 3.73$) ออกแบบเครื่องหนัง 3 ($\bar{X} = 3.62$) ตามลำดับ ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา 4 ($\bar{X} = 3.46$) รองลงมา คือ ออกแบบโลหะภัณฑ์ 2 ($\bar{X} = 3.43$) ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย 2 ($\bar{X} = 3.41$) ออกแบบโลหะภัณฑ์ 3 ($\bar{X} = 3.35$) ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย 3 ($\bar{X} = 3.11$) ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย 4 ($\bar{X} = 2.86$) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ เกี่ยวกับการเลือกประสบการณ์เรียนรู้

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของรายวิชาในกลุ่มวิชาออกแบบพาณิชย์ศิลป์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
8.1 เทคนิคการทำหุ่นจำลอง	4.00	.71	เห็นด้วยมาก
8.2 การออกแบบตัวอักษร 1	4.46	.65	เห็นด้วยมาก
8.3 การออกแบบตัวอักษร 2	4.41	.69	เห็นด้วยมาก
8.4 ออกแบบโฆษณา 1	4.76	.44	เห็นด้วยมากที่สุด
8.5 ออกแบบโฆษณา 2	4.57	.69	เห็นด้วยมากที่สุด
8.6 ออกแบบโฆษณา 3	4.32	.58	เห็นด้วยมาก
8.7 ออกแบบโฆษณา 4	4.32	.71	เห็นด้วยมาก
8.8 ออกแบบโฆษณา 5	3.68	.67	เห็นด้วยมาก
8.9 ออกแบบโฆษณา 6	3.49	.73	เห็นด้วยปานกลาง
8.10 การวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบ	4.59	.55	เห็นด้วยมากที่สุด
8.11 การถ่ายภาพ	4.65	.48	เห็นด้วยมากที่สุด
8.12 เทคนิคการถ่ายภาพ 1	4.49	.51	เห็นด้วยมาก
8.13 เทคนิคการถ่ายภาพ 2	4.14	.42	เห็นด้วยมาก
8.14 เทคนิคการถ่ายภาพ 3	3.84	.50	เห็นด้วยมาก
8.15 เทคนิคการถ่ายภาพ 4	3.81	.66	เห็นด้วยมาก
8.16 เทคโนโลยีทางการออกแบบ	4.27	.61	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	4.23	4.52	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของความสำเร็จของรายวิชาในกลุ่มวิชาออกแบบพาณิชย์ศิลป์รวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.23$)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ออกแบบโฆษณา 1 ($\bar{X}=4.76$) รองลงมา คือ การถ่ายภาพ ($\bar{X}=4.65$) การวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบ ($\bar{X}=4.59$) ตามลำดับ ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ออกแบบโฆษณา 2 ($\bar{X}=4.57$) เทคนิคการถ่ายภาพ 1 ($\bar{X}=4.49$) การออกแบบตัวอักษร 1 ($\bar{X}=4.46$) การออกแบบตัวอักษร 2 ($\bar{X}=4.41$) ออกแบบโฆษณา 3 ($\bar{X}=4.32$) ออกแบบโฆษณา 4 ($\bar{X}=4.32$) เทคโนโลยีทางการออกแบบ ($\bar{X}=4.27$) เทคนิคการถ่ายภาพ 2 ($\bar{X}=4.14$) เทคนิคการทำหุ่นจำลอง ($\bar{X}=4.00$) เทคนิคการถ่ายภาพ 3 ($\bar{X}=3.84$) เทคนิคการถ่ายภาพ 4 ($\bar{X}=3.81$) ออกแบบโฆษณา 5 ($\bar{X}=3.68$) ตามลำดับ ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ ออกแบบโฆษณา 6 ($\bar{X}=3.49$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ เกี่ยวกับการเลือกประสบการณ์เรียนรู้

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของรายวิชาในกลุ่มวิชาออกแบบนิเทศศิลป์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
9.1 การออกแบบนิเทศศิลป์ 1	4.49	.61	เห็นด้วยมาก
9.2 การออกแบบด้วยคอมพิวเตอร์	4.51	.69	เห็นด้วยมากที่สุด
9.3 การออกแบบสื่อโฆษณากลางแจ้ง	4.11	.61	เห็นด้วยมาก
9.4 เทคนิคการสร้างสรรค์สื่อภาพและเสียง	4.11	.57	เห็นด้วยมาก
9.5 เทคโนโลยีการออกแบบ	4.19	.70	เห็นด้วยมาก
9.6 การเขียนเพื่อการออกแบบ	4.22	.67	เห็นด้วยมาก
9.7 การออกแบบรูปแบบไทย	3.89	.61	เห็นด้วยมาก
9.8 ระบบคอมพิวเตอร์และการประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยีการศึกษา	4.16	.65	เห็นด้วยมาก
9.9 โปรแกรมประยุกต์ด้านกราฟิกเพื่องานนิเทศศิลป์	4.62	.55	เห็นด้วยมากที่สุด
9.10 โปรแกรมประยุกต์งานผสมหลายสื่อ	4.38	.59	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	4.27	4.00	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของรายวิชาในกลุ่มวิชาออกแบบนิเทศศิลป์รวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.27$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ โปรแกรมประยุกต์ด้านกราฟิกเพื่องานนิเทศศิลป์ ($\bar{X} = 4.62$) รองลงมา คือ การออกแบบด้วยคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 4.51$) ตามลำดับ ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ การออกแบบนิเทศศิลป์ 1 ($\bar{X} = 4.49$) โปรแกรมประยุกต์งานผสมหลายสื่อ ($\bar{X} = 4.38$) การเขียนเพื่อการออกแบบ ($\bar{X} = 4.22$) เทคโนโลยีการออกแบบ ($\bar{X} = 4.19$) ระบบคอมพิวเตอร์และการประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยีการศึกษา ($\bar{X} = 4.16$) การออกแบบสื่อโฆษณากลางแจ้ง ($\bar{X} = 4.11$) เทคนิคการสร้างสรรค์สื่อภาพและเสียง ($\bar{X} = 4.11$) การออกแบบรูปแบบไทย ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ เกี่ยวกับการเลือกประสบการณ์เรียนรู้

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของรายวิชาในกลุ่มวิชาการจัดการ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
10.1 องค์กรและการจัดการ	4.27	.61	เห็นด้วยมาก
10.2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ	4.35	.68	เห็นด้วยมาก
10.3 เศรษฐศาสตร์ทั่วไป	4.27	.69	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	4.30	1.71	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของรายวิชาในกลุ่มวิชาการจัดการรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.30$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ ($\bar{X} = 4.35$) องค์กรและการจัดการ ($\bar{X} = 4.27$) เศรษฐศาสตร์ทั่วไป ($\bar{X} = 4.27$)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ เกี่ยวกับการเลือกประสบการณ์เรียนรู้

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของรายวิชาในกลุ่มวิชาเลือกเรียน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
11.1 การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย	4.35	.63	เห็นด้วยมาก
11.2 ธุรกิจทางศิลปะ	4.51	.65	เห็นด้วยมากที่สุด
11.3 การจัดการธุรกิจด้วยคอมพิวเตอร์	4.32	.63	เห็นด้วยมาก
11.4 ธุรกิจการพิมพ์	4.41	.60	เห็นด้วยมาก
11.5 ธุรกิจงานโฆษณา	4.62	.64	เห็นด้วยมากที่สุด
11.6 การจัดการธุรกิจโฆษณา	4.54	.65	เห็นด้วยมากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.46	2.78	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของรายวิชาในกลุ่มวิชาเลือกเรียนรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.46$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ธุรกิจงานโฆษณา ($\bar{X} = 4.62$) การจัดการธุรกิจโฆษณา ($\bar{X} = 4.54$) ธุรกิจทางศิลปะ ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมาในระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ธุรกิจการพิมพ์ ($\bar{X} = 4.41$) การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย ($\bar{X} = 4.35$) การจัดการธุรกิจด้วยคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 4.32$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ กับการเลือกประสบการณ์เรียนรู้

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของรายวิชาในกลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
12.1 การเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพศิลปกรรม	4.68	.53	เห็นด้วยมากที่สุด
12.2 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพศิลปกรรม	4.70	.57	เห็นด้วยมากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.69	1.06	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของความสำเร็จของรายวิชาในกลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพพร้อมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพศิลปกรรม ($\bar{X} = 4.70$) การเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพศิลปกรรม ($\bar{X} = 4.68$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนา
หลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ เกี่ยวกับการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จ
การศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน			
1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาของชุมชน			
1.1 ควรให้ชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมใน การให้ข้อมูล	4.43	.55	เห็นด้วยมาก
1.2 ควรมีการสำรวจข้อมูลสภาพของชุมชนเป็น ระยะๆ ต่อเนื่อง	4.30	.62	เห็นด้วยมาก
1.3 ควรมีระบบการจัดการเก็บข้อมูลชุมชนใน ท้องถิ่นในรูปของเอกสารที่ชัดเจน	4.38	.59	เห็นด้วยมาก
2. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน			
2.1 ควรมีการบันทึกข้อมูลของผู้เรียนก่อนเข้ารับ การศึกษา	4.46	.61	เห็นด้วยมาก
2.2 ควรสำรวจความสนใจและความต้องการของ ผู้เรียนก่อนเข้ารับการศึกษา	4.59	.64	เห็นด้วยมากที่สุด
2.3 ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด กิจกรรมการเรียนการสอน	4.54	.61	เห็นด้วยมากที่สุด

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3. ข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย			
3.1 ควรมีการจัดประชุมระหว่างมหาวิทยาลัย สาขาวิชากับชุมชนในท้องถิ่น	4.41	.64	เห็นด้วยมาก
3.2 ควรเน้นความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างจุดแข็งด้านศักยภาพของ มหาวิทยาลัย	4.22	.53	เห็นด้วยมาก
3.3 ควรสำรวจความพร้อม และสภาพปัญหาที่ พบของครูผู้สอน และผู้เรียน เป็นข้อมูล พื้นฐาน	4.51	.65	เห็นด้วยมากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.42	5.44	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านการศึกษาศภาพข้อมูลพื้นฐานรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.42$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ($\bar{X} = 4.53$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา คือ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาของชุมชน ($\bar{X} = 4.37$) ตามลำดับ

โดยมีรายละเอียดในแต่ละข้อในด้านการศึกษาศภาพข้อมูลพื้นฐานดังนี้

ข้อที่ 1 เรื่องข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาของชุมชนโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.37$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรให้ชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมใน การให้ข้อมูล ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมาคือ ควรมีระบบการจัดการเก็บข้อมูลชุมชนในท้องถิ่นในรูปแบบเอกสารที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.38$) และ ควรมีการสำรวจข้อมูลสภาพของชุมชนเป็นระยะๆ ต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.30$) ตามลำดับ

ข้อที่ 2 เรื่องข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรสำรวจความสนใจและความต้องการของผู้เรียนก่อนเข้ารับการศึกษา ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาคือ ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ควรมีการบันทึกข้อมูลของผู้เรียนก่อนเข้ารับการศึกษา ($\bar{X} = 4.46$) ตามลำดับ

ข้อที่ 3 เรื่องข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.38$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรสำรวจความพร้อม และสภาพปัญหาที่พบของครูผู้สอน และผู้เรียน เป็นข้อมูลพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ควรมีการจัดประชุมระหว่างมหาวิทยาลัย สาขาวิชา กับชุมชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา คือ ควรเน้นความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างจุดแข็งด้านศักยภาพของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนา
หลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ เกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จ
การศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร			
1. พุทธิพิสัย			
1.1 ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมาของศิลปะท้องถิ่น	4.32	.71	เห็นด้วยมาก
1.2 ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้ทางออก แบบประยุกต์ศิลป์ กับศิลปะท้องถิ่นได้	4.51	.69	เห็นด้วยมากที่สุด
1.3 ผู้เรียนมีความรู้ทางด้านการบริหารการ จัดการ	3.78	.67	เห็นด้วยมาก
2. จิตพิสัย			
2.1 ควรให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในงาน ศิลปะท้องถิ่น	4.22	.67	เห็นด้วยมาก
2.2 ควรให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ และงานศิลปะท้องถิ่น	4.24	.72	เห็นด้วยมาก
2.3 ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ อนุรักษ์งานศิลปะท้องถิ่น	4.19	.66	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3. ทักษะพิสัย			
3.1 ควรส่งเสริมให้มีการฝึกทักษะทางศิลปะ ท้องถิ่น	4.46	.61	เห็นด้วยมาก
3.2 ควรให้ผู้เรียนได้ฝึกในสถานที่จริงร่วมกับ ปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการ	4.57	.65	เห็นด้วยมากที่สุด
3.3 ควรนำผลงานที่ได้จากการฝึกปฏิบัติมาจัด แสดงในชุมชน	3.49	.61	เห็นด้วยปานกลาง
รวมเฉลี่ย	4.19	5.99	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.19$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ จิตพิสัย ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมา คือ พุทธิพิสัย ($\bar{X} = 4.20$) และทักษะพิสัย ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

โดยมีรายละเอียดในแต่ละข้อในด้านการศึกษาศาสนาข้อมูลพื้นฐานดังนี้

ข้อที่ 1 เรื่องพุทธิพิสัยโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.20$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้ทางออกแบบประยุกต์ศิลป์ กับศิลปะท้องถิ่นได้ ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา คือ ผู้เรียนมีความรู้ทางด้านการบริหารการจัดการ ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ

ข้อที่ 2 เรื่องจิตพิสัยโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.22$)

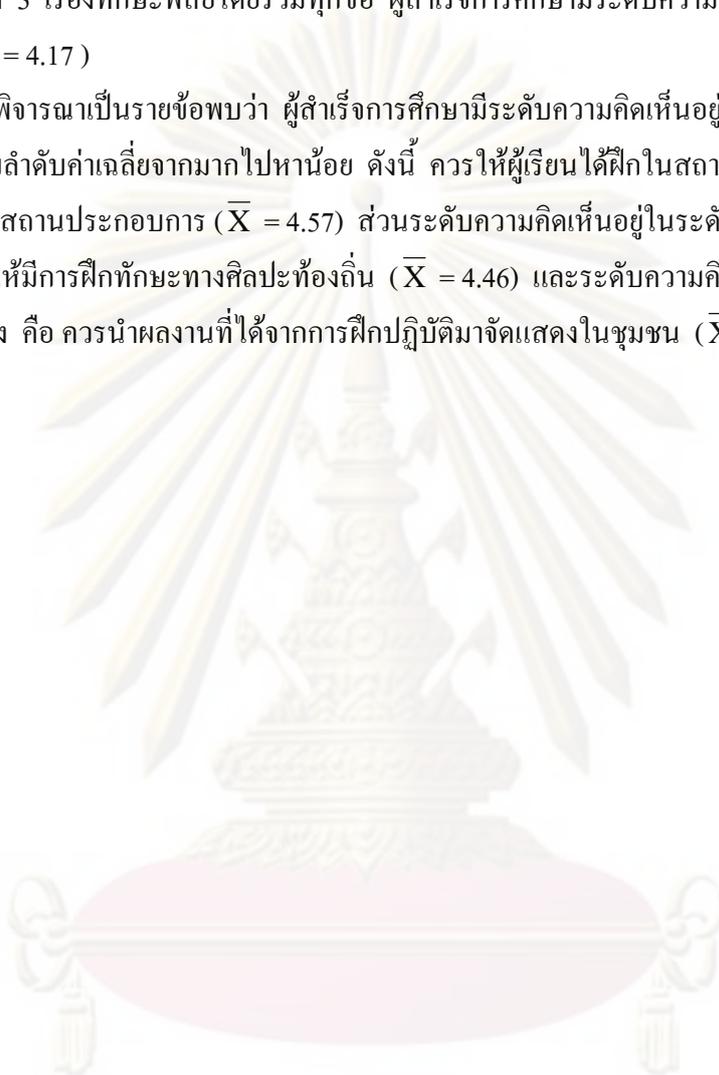
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ และงานศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือ ควรให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในงานศิลปะท้องถิ่น

($\bar{X} = 4.22$) และ ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์งานศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.19$)

ตามลำดับ

ข้อที่ 3 เรื่องทักษะพิสัยโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.17$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรให้ผู้เรียนได้ฝึกในสถานที่จริงร่วมกับปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ควรส่งเสริมให้มีการฝึกทักษะทางศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.46$) และระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ ควรนำผลงานที่ได้จากการฝึกปฏิบัติมาจัดแสดงในชุมชน ($\bar{X} = 3.49$) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนา
หลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ เกี่ยวกับการกำหนดเนื้อหาสาระ

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จ
การศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ			
1. ความสำคัญต่อการเรียนรู้			
1.1 ควรมีรายวิชาที่เชื่อมโยงกับสภาพความ ต้องการของท้องถิ่น และสถานประกอบการ	4.54	.61	เห็นด้วยมากที่สุด
1.2 ควรมีรายวิชาที่เน้นส่งเสริมกระบวนการทาง ความคิดสร้างสรรค์	4.49	.65	เห็นด้วยมาก
1.3 ควรมีรายวิชาที่เน้นส่งเสริมถึงความสำคัญ และศิลปะการช่างของท้องถิ่น	4.19	.61	เห็นด้วยมาก
2. ความถูกต้อง ทันสมัย			
2.1 ควรมีการปรับปรุงเนื้อหา ให้สอดคล้องกับ ความต้องการในปัจจุบัน	4.59	.60	เห็นด้วยมากที่สุด
2.2 ควรมีผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้อง ของเนื้อหาที่เกี่ยวกับท้องถิ่น	4.38	.59	เห็นด้วยมาก
2.3 ควรผสมผสานระหว่างสื่อการเรียนการสอน ที่ทันสมัยและสื่อการเรียนการสอนใน ท้องถิ่น	4.22	.63	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3. ความน่าสนใจ			
3.1 ควรมีรายวิชาในทุกแขนงให้เลือกเรียนตาม ความสนใจของผู้เรียน	4.54	.61	เห็นด้วยมากที่สุด
3.2 ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของ ศิลปะท้องถิ่น	4.51	.65	เห็นด้วยมากที่สุด
3.3 ควรมีเนื้อหาบูรณาการศิลปะท้องถิ่น กับ สภาพของสังคมในปัจจุบัน	4.46	.65	เห็นด้วยมาก
4. สิ่งที่เรียนรู้ได้			
4.1 ควรมีเนื้อหาที่ส่งเสริมพัฒนาการในงาน ศิลปะของผู้เรียนในทุกรายวิชา	4.43	.65	เห็นด้วยมาก
4.2 ควรมีเนื้อหาเน้นในด้านการบริหารจัดการ	4.22	.71	เห็นด้วยมาก
4.3 ควรมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับสภาพของ ท้องถิ่น	4.41	.64	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	4.41	7.60	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านการกำหนดเนื้อหาสาระรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จ
การศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.41$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.50$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับเห็นด้วยมาก คือ ความสำคัญต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา คือ ความถูกต้อง ทันสมัย ($\bar{X} = 4.40$) และสิ่งที่เรียนรู้ได้ ($\bar{X} = 4.35$) ตามลำดับ

โดยมีรายละเอียดในแต่ละข้อในด้านการกำหนดเนื้อหาสาระดังนี้

ข้อที่ 1 เรื่องความสำคัญต่อการเรียนรู้โดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.41$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรมีรายวิชาที่เชื่อมโยงกับสภาพความต้องการของ
ท้องถิ่น และสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

คือ ควรมีรายวิชาที่เน้นส่งเสริมกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.49$) และ ควรมีรายวิชาที่เน้นส่งเสริมถึงความสำคัญและศิลปะการช่างของท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ

ข้อที่ 2 เรื่องความถูกต้อง ทันสมัยโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.40$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.59$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ควรมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่เกี่ยวกับท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.38$) และ ควรมีสัมภาษณ์ระหว่างสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และสื่อการเรียนการสอนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

ข้อที่ 3 เรื่องความน่าสนใจโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรมีรายวิชาในทุกแขนงให้เลือกเรียนตามความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา คือ ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ควรมีเนื้อหาบูรณาการศิลปะท้องถิ่น กับสภาพของสังคมในปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.46$) ตามลำดับ

ข้อที่ 4 เรื่องสิ่งที่เรียนรู้ได้โดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.35$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรมีเนื้อหาที่ส่งเสริมพัฒนาการในงานศิลปะของผู้เรียนในทุกรายวิชา ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา คือ ควรมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.41$) และ ควรมีเนื้อหาเน้นในด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.22$) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของค่านำหลักสูตรไปใช้

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการนำหลักสูตรไปใช้			
1. การเตรียมครูผู้สอน			
1.1 ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการก่อนการสอนในรายวิชาปฏิบัติกับครูผู้สอน	4.35	.59	เห็นด้วยมาก
1.2 ควรให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาแผนการสอนอย่างต่อเนื่อง	4.57	.65	เห็นด้วยมากที่สุด
1.3 ควรมีการวางแผนการสอนระหว่างครูผู้สอนกับปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการ	4.51	.65	เห็นด้วยมากที่สุด
2. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้			
2.1 ผู้บริหาร โรงเรียน			
2.1.1 ควรมีความเข้าใจในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ กับศิลปะท้องถิ่น	4.57	.55	เห็นด้วยมากที่สุด
2.1.2 ควรมีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตรกับชุมชนในท้องถิ่น	4.30	.62	เห็นด้วยมาก
2.1.3 ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรกับสถานประกอบการ	4.54	.56	เห็นด้วยมากที่สุด

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
2.2 บุคลากรภายในชุมชน			
2.2.1 ควรให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการ พิจารณาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์	4.14	.67	เห็นด้วยมาก
2.2.2 ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็น วิทยากรแนะนำงานศิลปะท้องถิ่น	4.51	.65	เห็นด้วยมากที่สุด
2.2.3 ควรจัดทำสารสนเทศ ข้อมูล ทะเบียนของ ปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการใน ชุมชน	4.16	.60	เห็นด้วยมาก
2.3 คุณภาพครูผู้สอน			
2.3.1 ควรให้ครูผู้สอนออกแบบการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น	4.54	.56	เห็นด้วยมากที่สุด
2.3.2 ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรโดยการ ตรวจสอบแผนการสอนร่วมกับสถาน ประกอบการ	4.51	.65	เห็นด้วยมากที่สุด
2.3.3 ควรให้ปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมใน การแนะนำครูผู้สอน	4.59	.64	เห็นด้วยมากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.48	7.39	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านการนำหลักสูตรไปใช้รวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.48$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คุณภาพครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมา คือ การเตรียมครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.52$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ผู้บริหารโรงเรียน ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมา คือ บุคลากรภายในชุมชน ($\bar{X} = 4.36$) ตามลำดับ

โดยมีรายละเอียดในแต่ละข้อในด้านการนำหลักสูตรไปใช้ดังนี้

ข้อที่ 1 เรื่องการเตรียมครูผู้สอนโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาแผนการสอนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมา คือ ควรมีการวางแผนการสอนระหว่างครูผู้สอนกับปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการก่อนการสอนในรายวิชาปฏิบัติกับครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.35$) ตามลำดับ

ข้อที่ 2 เรื่องผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.47$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรมีความเข้าใจในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ กับศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมา คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรกับสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ควรมีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตรกับชุมชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.30$) ตามลำดับ

ข้อที่ 3 เรื่องบุคลากรในชุมชนโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.36$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรแนะนำงานศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ควรจัดทำสารสนเทศข้อมูล ทะเบียน ของปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการในชุมชน ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา คือ ควรให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ($\bar{X} = 4.14$) ตามลำดับ

ข้อที่ 4 เรื่องคุณภาพครูผู้สอนโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรให้ปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการแนะนำครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมา คือ ควรให้ครูผู้สอนออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.54$) และ ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรโดยการตรวจสอบแผนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.51$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ เกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตร

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อความสำคัญของด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร			
1. การประเมินเอกสารหลักสูตร			
1.1 ควรมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันของเนื้อหา	4.43	.69	เห็นด้วยมาก
1.2 ควรมีความเหมาะสมกับชั้นปีของผู้เรียน	4.54	.61	เห็นด้วยมากที่สุด
1.3 ควรประเมินแผนการสอนเป็นระยะ	4.30	.70	เห็นด้วยมาก
2. การประเมินระบบหลักสูตร			
2.1 ควรมีการประชุมประเมินระบบหลักสูตร ออกแบบประยุกต์ศิลป์เป็นระยะ	4.27	.69	เห็นด้วยมาก
2.2 ควรนำวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกลางกับหลักสูตรใหม่มาประเมินร่วมกัน	3.46	.51	เห็นด้วยปานกลาง
2.3 ควรนำหลักสูตรมาประเมินถึงความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.30	.70	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
3. การประเมินระบบบริหารหลักสูตร			
3.1 ควรนำโครงสร้างระบบมหาวิทยาลัยมา พิจารณาร่วมกับระบบการบริหารหลักสูตร ออกแบบประยุกต์ศิลป์	4.32	.63	เห็นด้วยมาก
3.2 ควรมีการประเมินหลักสูตรเป็นระยะอย่าง ต่อเนื่อง	4.57	.55	เห็นด้วยมากที่สุด
3.3 ควรใช้ผลการประเมินครูผู้สอนและผู้เรียน มาร่วมกันประเมิน	4.46	.69	เห็นด้วยมาก
4. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน			
4.1 ควรมีการประเมินทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ	4.38	.68	เห็นด้วยมาก
4.2 ควรให้ปราชญ์ท้องถิ่น และสถาน ประกอบการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สัมฤทธิ์ของผู้เรียน	3.46	.56	เห็นด้วยปานกลาง
4.3 ควรมีการติดตามผู้เรียนหลังจากสำเร็จ การศึกษาไปแล้ว	4.46	.69	เห็นด้วยมาก
5. การประเมินการสอนของครู			
5.1 ควรประเมินความสอดคล้องเชื่อมโยงของ แผนการจัดการเรียนการสอน	4.51	.56	เห็นด้วยมากที่สุด
5.2 ควรประเมินความรู้ ความสามารถในการ จัดการเรียนการสอน	4.54	.61	เห็นด้วยมากที่สุด
5.3 ควรมีการวัดเจตคติของครูผู้สอนที่มีต่อ หลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์	4.49	.65	เห็นด้วยมาก
รวมเฉลี่ย	4.32	9.52	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตรรวมทุก
ข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.32$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
ที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การประเมินการสอนของครู ($\bar{X} = 4.51$) ส่วน
ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ การประเมินระบบบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 4.45$)
รองลงมา คือ การประเมินเอกสารหลักสูตร ($\bar{X} = 4.42$) การประเมินระบบหลักสูตร ($\bar{X} = 4.15$)
และ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.10$) ตามลำดับ

โดยมีรายละเอียดในแต่ละข้อในด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตรดังนี้

ข้อที่ 1 เรื่องการประเมินเอกสารหลักสูตรโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความ
ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.42$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
ที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรมีความเหมาะสมกับชั้นปีของผู้เรียน ($\bar{X} =$
4.54) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ควรมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันของ
เนื้อหา ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา คือ ควรประเมินแผนการสอนเป็นระยะ ($\bar{X} = 4.30$) ตามลำดับ

ข้อที่ 2 เรื่องการประเมินระบบหลักสูตรโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็น
อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.15$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรนำหลักสูตรมาประเมินถึงความเหมาะสมกับผู้เรียน
($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา คือ ควรมีการประชุมประเมินระบบหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์เป็นระยะ
($\bar{X} = 4.27$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ ควรนำวัตถุประสงค์ของ
หลักสูตรกลางกับหลักสูตรใหม่มาประเมินร่วมกัน ($\bar{X} = 3.46$) ตามลำดับ

ข้อที่ 3 เรื่องการประเมินระบบบริหารหลักสูตรโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความ
ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.45$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
ที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรมีการประเมินหลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง
($\bar{X} = 4.57$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ควรใช้ผลการประเมินครูผู้สอน

และผู้เรียนมาร่วมกันประเมิน ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมา คือ ควรนำโครงสร้างระบบมหาวิทยาลัยมาพิจารณาร่วมกับระบบการบริหารหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ($\bar{X} = 4.32$) ตามลำดับ

ข้อที่ 4 เรื่องการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.10$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรมีการติดตามผู้เรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้ว ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมา คือ ควรมีการประเมินทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ ($\bar{X} = 4.38$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ ควรให้ปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.46$) ตามลำดับ

ข้อที่ 5 เรื่องการประเมินการสอนของครูโดยรวมทุกข้อ ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรประเมินความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา คือ ควรประเมินความสอดคล้องเชื่อมโยงของแผนการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ควรมีการวัดเจตคติของครูผู้สอนที่มีต่อหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ($\bar{X} = 4.49$) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน

2.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ 19 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน	จำนวน
1. เพศ	
1.1 ชาย	2
1.2 หญิง	3
2. อายุ	
2.1 26 – 30 ปี	1
2.2 31 – 35 ปี	-
2.3 36 – 40 ปี	1
2.4 41 – 45 ปี	-
2.5 46 – 50 ปี	-
2.6 50 ปีขึ้นไป	3
3. วุฒิการศึกษา	
3.1 ปริญญาตรี	-
3.2 ปริญญาโท	5
3.3 ปริญญาเอก	-
3.4 อื่นๆ	-
4. ตำแหน่งทางวิชาการ	
4.1 ศาสตราจารย์	-
4.2 รองศาสตราจารย์	-
4.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์	4
4.4 อาจารย์	1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน
5. ประสบการณ์ด้านการสอน	
5.1 1-5 ปี	1
5.2 6-10 ปี	-
5.3 11-15 ปี	1
5.4 16-20 ปี	-
5.5 20 ปีขึ้นไป	3

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อที่ 1 เพศ ครูผู้สอนส่วนมากเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เพศหญิง (3 คน) และเป็นเพศชาย (2 คน)

ข้อที่ 2 อายุ ครูผู้สอนส่วนมากมีอายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไป (3 คน) อายุ 36-40 ปี (1 คน) และ อายุ 26-30 ปี (1 คน)

ข้อที่ 3 วุฒิการศึกษา ครูผู้สอนทั้งหมดมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท (5 คน)

ข้อที่ 4 ตำแหน่งทางวิชาการ ครูผู้สอนส่วนมากมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ (4 คน) รองลงมาคือ ตำแหน่งอาจารย์ (1 คน)

ข้อที่ 5 ประสบการณ์ด้านการสอน ครูผู้สอนส่วนมากมีประสบการณ์ด้านการสอน 20 ปีขึ้นไป (3 คน) 6-10 ปี (1 คน) และ 1-5 ปี (1 คน)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา หลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ของครูผู้สอน

2.2.1 การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน

ตารางที่ 20 ความถี่จากความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการให้ปราชญ์ท้องถิ่นกับสถาน
ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

ข้อความ	ความถี่
1. ควรมีแนวความคิดที่หลากหลาย ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น	3
2. ควรให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ ในเรื่องท้องถิ่น เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจด้านศิลปะ อย่างลึกซึ้ง	2
3. มีความสอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เป็น สถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	1

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ใน
ด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ครูผู้สอน
ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรมีแนวความคิดที่หลากหลาย ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น
(3 คน) ควรให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ในเรื่องท้องถิ่น
เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจด้านศิลปะอย่างลึกซึ้ง (2 คน) มีความสอดคล้องกับปรัชญา
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (1 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 ความถี่จากความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

ข้อความ	ความถี่
1. ควรมีการจัดประชุมระหว่างปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ และครูผู้สอน เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติ แนวความคิดร่วมกัน	3
2. ทำให้สถานประกอบการมีโอกาสให้ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการใช้ผู้สำเร็จการศึกษา	2
3. ควรมีการจัดเก็บข้อมูลเป็นระยะต่อเนื่อง เพราะข้อมูลบางอย่างอาจมีการเปลี่ยนแปลง หรือสูญหายไปตามกาลเวลา	1

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรมีการจัดประชุมระหว่างปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ และครูผู้สอน เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติ แนวความคิดร่วมกัน (3 คน) ทำให้สถานประกอบการมีโอกาสให้ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการใช้ผู้สำเร็จการศึกษา (2 คน) ควรมีการจัดเก็บข้อมูลเป็นระยะต่อเนื่อง เพราะข้อมูลบางอย่างอาจมีการเปลี่ยนแปลง หรือสูญหายไปตามกาลเวลา (1 คน) ตามลำดับ

ตารางที่ 22 ความดีจากความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนในสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์

ข้อความ	ความดี
1. ควรมีความคิดสร้างสรรค์	4
2. มีความขยัน รับผิดชอบ	3
3. มีความถนัด ความสนใจ	1
4. ควรมีทักษะการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงานศิลปะ	1

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรมีความคิดสร้างสรรค์ (4 คน) มีความขยัน รับผิดชอบ (3 คน) มีความถนัด ความสนใจ (1 คน) ควรมีทักษะการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงานศิลปะ (1 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2.2 ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ตารางที่ 23 ความถี่จากความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบ ประยุกต์ศิลป์ด้านทักษะพิสัย

ข้อความ	ความถี่
1. ควรมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการออกแบบ	5
2. มีทักษะการใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงานศิลปะ	3
3. มีการประยุกต์ใช้งานออกแบบ กับการทำงานอื่นๆ	2
4. มีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์	1

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้าน ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านทักษะพิสัย ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นว่า ควรมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการออกแบบ (5 คน) มีทักษะการใช้เครื่องมือในการ ปฏิบัติงานศิลปะ (3 คน) มีการประยุกต์ใช้งานออกแบบ กับการทำงานอื่นๆ (2 คน) มีทักษะการ ใช้คอมพิวเตอร์ (1 คน) ตามลำดับ

ตารางที่ 24 ความถี่จากความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบ
ประยุกต์ศิลป์ด้านพุทธิพิสัย

ข้อความ	ความถี่
1. ควรมีความรู้ ความเข้าใจในทฤษฎีและองค์ความรู้ต่างๆ	5
2. ควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะท้องถิ่น	4
3. ควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการ	2

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้าน
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านพุทธิพิสัย ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า
ควรมีความรู้ ความเข้าใจในทฤษฎีและองค์ความรู้ต่างๆ (5 คน) ควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะท้องถิ่น (4 คน) ควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการ (1
คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 ความถี่จากความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบ
ประยุกต์ศิลป์ด้านจิตพิสัย

ข้อความ	ความถี่
1. ควรมีคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ	5
2. มีความตระหนักในคุณค่างานศิลปะในท้องถิ่น	4
3. ควรมีความรับผิดชอบ	2
4. มีการปรับตัวให้เข้ากับสังคมรอบข้าง	1

จากตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้าน
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านจิตพิสัย ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า
ควรมีคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ (5 คน) มีความตระหนักในคุณค่างานศิลปะในท้องถิ่น (4
คน) ควรมีความรับผิดชอบ (2 คน) มีการปรับตัวให้เข้ากับสังคมรอบข้าง (1 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2.3 ด้านเนื้อหาสาระ

ตารางที่ 26 ความถี่จากความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับวิธีบูรณาการเนื้อหาออกแบบประยุกต์ศิลป์กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่น

ข้อความ	ความถี่
1. ควรสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับงานศิลปะท้องถิ่น กับงานออกแบบที่เป็นสากล	4
2. มีการใช้สื่อการเรียนการสอนจากวัสดุในท้องถิ่น	3
3. ควรเสริมวิธีการปฏิบัติงานของปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อเป็นความรู้ให้กับผู้เรียน	2
4. มีการนำเนื้อหาความเป็นท้องถิ่น มาจัดการเรียนการสอนผ่านระบบคอมพิวเตอร์	2

จากตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านวิธีบูรณาการเนื้อหาออกแบบประยุกต์ศิลป์กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่น ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับงานศิลปะท้องถิ่น กับงานออกแบบที่เป็นสากล (4 คน) มีการใช้สื่อการเรียนการสอนจากวัสดุในท้องถิ่น (3 คน) ควรเสริมวิธีการปฏิบัติงานของปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อเป็นความรู้ให้กับผู้เรียน (2 คน) มีการนำเนื้อหาความเป็นท้องถิ่น มาจัดการเรียนการสอนผ่านระบบคอมพิวเตอร์ (1 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 ความถี่จากความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการเพิ่มเติมเนื้อหาจากรายวิชาในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์

ข้อความ	ความถี่
1. ด้านการทำวิจัย	5
2. ด้านการทำโครงการ	4
3. ด้านการบริหาร การจัดการ	4
4. ด้านภาษา	2
5. ด้านการโฆษณา	1

จากตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการเพิ่มเติมเนื้อหาจากรายวิชาในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ด้านการทำวิจัย (5 คน) ด้านการทำโครงการ (4 คน) ด้านการบริหาร การจัดการ (4 คน) ด้านภาษา (2 คน) ด้านการโฆษณา (1 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 ความถี่จากความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม

ข้อความ	ความถี่
1. ควรเชิญปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมาเป็นวิทยากร เพื่อให้ครูผู้สอนมีแนวทางในการจัดเนื้อหา	3
2. ควรให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการที่มีความเชี่ยวชาญเข้ามาตรวจสอบเนื้อหา	2
3. ควรเป็นไปในรูปแบบของการประชุม สัมมนา	1

จากตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรเชิญปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมาเป็นวิทยากร เพื่อให้ครูผู้สอนมีแนวทางในการจัดเนื้อหา (3 คน) ควรให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการที่มีความเชี่ยวชาญเข้ามาตรวจสอบเนื้อหา (2 คน) ควรเป็นไปในรูปแบบของการประชุม สัมมนา (1 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2.4 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

ตารางที่ 29 ความถี่จากความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอน

ข้อความ	ความถี่
1. ควรเป็นไปในรูปแบบของการเป็นวิทยากรร่วมกับครูผู้สอน	4
2. ควรจัดให้มีการทัศนศึกษาตามแหล่งการเรียนรู้งานศิลปะ วัฒนธรรมในท้องถิ่น นอกจากการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย	3
3. มีการนำผู้เรียนไปศึกษา ดูงานถึงสถานประกอบการ	1
4. ควรเน้นในเรื่องวิธีการทำงาน การแก้ปัญหาในการทำงาน	1

จากตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรเป็นไปในรูปแบบของการเป็นวิทยากรร่วมกับครูผู้สอน (4 คน) ควรจัดให้มีการทัศนศึกษาตามแหล่งการเรียนรู้งานศิลปะ วัฒนธรรมในท้องถิ่น นอกจากการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย (3 คน) มีการนำผู้เรียนไปศึกษา ดูงานถึงสถานประกอบการ (1 คน) ควรเน้นในเรื่องวิธีการทำงาน การแก้ปัญหาในการทำงาน (1 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 ความถี่จากความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการใช้วัตกรรมการเรียนการสอนในการจัดกิจกรรมกับผู้เรียน

ข้อความ	ความถี่
1. การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	5
2. มีเอกสาร หนังสือ ตำราภาษาไทยและต่างประเทศที่ทันสมัย	4
3. การใช้อินเทอร์เน็ต	3
4. มีสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่มีในท้องถิ่น	1

จากตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการใช้วัตกรรมการเรียนการสอนในการจัดกิจกรรมกับผู้เรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (5 คน) มีเอกสาร หนังสือ ตำราภาษาไทยและต่างประเทศที่ทันสมัย (4 คน) การใช้อินเทอร์เน็ต (3 คน) มีสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่มีในท้องถิ่น (1 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 ความดีจากความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียน สาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์

ข้อความ	ความดี
1. การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	5
2. การทำโครงการ	4
3. การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	4
4. การศึกษาค้นคว้ารายบุคคล	3
5. การเรียนแบบสืบสอบ	1

จากตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียนสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (5 คน) การทำโครงการ (4 คน) การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า (4 คน) การศึกษาค้นคว้ารายบุคคล (3 คน) การเรียนแบบสืบสอบ (1 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2.5 ด้านการประเมินผล

ตารางที่ 32 ความถี่จากความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการนำหลักสูตรกลางกับหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์มาใช้ประเมินระบบหลักสูตร

ข้อความ	ความถี่
1. ทำให้เห็นข้อดี – ข้อด้อย ของหลักสูตร	4
2. เป็นการเปรียบเทียบหาความเหมาะสมของหลักสูตร	3

จากตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการนำหลักสูตรกลางกับหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์มาใช้ประเมินระบบหลักสูตร ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทำให้เห็นข้อดี – ข้อด้อย ของหลักสูตร (4 คน) เป็นการเปรียบเทียบหาความเหมาะสมของหลักสูตร (3 คน) ตามลำดับ

ตารางที่ 33 ความดีจากความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับการให้ประชาชนท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร

ข้อความ	ความดี
1. ทำให้ได้แนวความคิด มุมมองที่หลากหลาย	5
2. ทำให้สามารถช่วยตรวจสอบความถูกต้องของหลักสูตร	3

จากตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการให้ประชาชนท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทำให้ได้แนวความคิด มุมมองที่หลากหลาย (5 คน) ทำให้สามารถช่วยตรวจสอบความถูกต้องของหลักสูตร (3 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 ความถี่จากความคิดเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับวิธีการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา

ข้อความ	ความถี่
1. การพบปะกันระหว่างศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน ประจำปี	5
2. การทำทำเนียบศิษย์เก่า	4
3. การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกันระหว่างรุ่น	2

จากตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านวิธีการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการพบปะกันระหว่างศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน ประจำปี (5 คน) การทำทำเนียบศิษย์เก่า (3 คน) การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกันระหว่างรุ่น (2 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากการสัมภาษณ์สถานประกอบการ

3.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
ตารางที่ 35 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ	จำนวน
1. เพศ	
1.1 ชาย	9
1.2 หญิง	10
2. อายุ	
2.1 26 – 30 ปี	-
2.2 31 – 35 ปี	9
2.3 36 – 40 ปี	4
2.4 41 – 45 ปี	3
2.5 46 – 50 ปี	-
2.6 50 ปีขึ้นไป	4
3. วุฒิการศึกษา	
3.1 ปริญญาตรี	15
3.2 ปริญญาโท	4
3.3 ปริญญาเอก	-
3.4 อื่นๆ	-
4. ตำแหน่งในสถานประกอบการ	
4.1 เจ้าของกิจการ	10
4.2 ผู้จัดการโรงงาน	-
4.3 ผู้ช่วยผู้จัดการ โรงงาน	-
4.4 หัวหน้าแผนกออกแบบ	9
4.5 อื่นๆ	-

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน
5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	
5.1 น้อยกว่า 5 ปี	-
5.2 6 – 10 ปี	6
5.3 11 – 15 ปี	11
5.4 มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	2

จากตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อที่ 1 เพศ สถานประกอบการส่วนมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย (9 คน) และเป็นเพศหญิง (10 คน)

ข้อที่ 2 อายุ สถานประกอบการส่วนมากมีอายุระหว่าง 31 – 35 ปี (9 คน) รองลงมาคืออายุ 36 – 40 ปี (4 คน) 50 ปีขึ้นไป (4 คน) และอายุ 41 – 45 ปี (3 คน)

ข้อที่ 3 วุฒิการศึกษา สถานประกอบการส่วนมากมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี (15 คน) รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท (4 คน)

ข้อที่ 4 ตำแหน่งในสถานประกอบการ สถานประกอบการมีตำแหน่งเท่ากันคือเจ้าของกิจการ (9 คน) และ หัวหน้าแผนกออกแบบ (10 คน)

ข้อที่ 5 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สถานประกอบการส่วนมากมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 11 – 15 ปี (11 คน) รองลงมาคือ 6 – 10 ปี (6 คน) และ 15 ปีขึ้นไป (2 คน)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตร ออกแบบประยุกต์ศิลป์

3.2.1 การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน

ตารางที่ 36 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการให้ปราชญ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

ข้อความ	ความถี่
1. ทำให้ได้หลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น	8
2. มีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่มีความหลากหลาย	6
3. ทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	3
4. ทำให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้ตรงความต้องการของตลาด	2

จากตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทำให้ได้หลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น (8 คน) มีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่มีความหลากหลาย (6 คน) ทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (3 คน) ทำให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้ตรงความต้องการของตลาด (2 คน) ตามลำดับ

ตารางที่ 37 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

ข้อความ	ความถี่
1. ควรเป็นไปในรูปแบบของการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	10
2. ทำให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ ทันสมัย	7
3. ควรเป็นไปในรูปแบบของการสำรวจ	5
4. ควรจัดทำเป็นทะเบียนปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ ครอบคลุมงานศิลปะทุกแขนง	4
5. ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัย กับชุมชนในท้องถิ่น	2

จากตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรเป็นไปในรูปแบบของการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (10 คน) ทำให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ ทันสมัย (7 คน) ควรเป็นไปในรูปแบบของการสำรวจ (5 คน) ควรจัดทำเป็นทะเบียนปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ ครอบคลุมงานศิลปะทุกแขนง (4 คน) ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัย กับชุมชนในท้องถิ่น (2 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 38 ความดีจากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนในสาขา
ออกแบบประยุกต์ศิลป์

ข้อความ	ความดี
1. ควรมีความคิดสร้างสรรค์	18
2. ควรยอมรับความคิดเห็น เปิดกว้าง	10
3. ควรมีความขยัน อดทน	7
4. มีทักษะการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ	5
5. ควรตรงต่อเวลา	3
6. ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน	2

จากตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้าน
คุณลักษณะของผู้เรียนในสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า
ควรมีความคิดสร้างสรรค์ (18 คน) ควรยอมรับความคิดเห็น เปิดกว้าง (10 คน) ควรมีความขยัน
อดทน (7 คน) ควรมีความทักษะการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ (5 คน) ควรตรงต่อเวลา (3 คน) ควรมี
มนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน (2 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.2 ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ตารางที่ 39 ความดีจากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านทักษะพิสัย

ข้อความ	ความถี่
1. ควรมีทักษะการใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานศิลปะ	17
2. มีความรู้ ความเข้าใจในการออกแบบ	15
3. มีเทคนิค วิธีการทำงานศิลปะท้องถิ่น	8
4. มีการแก้ปัญหาในการทำงาน	5

จากตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้าน วัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านทักษะพิสัย สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นว่า ควรมีทักษะการใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานศิลปะ (17 คน) มีความรู้ ความ เข้าใจในการออกแบบ (15 คน) มีเทคนิค วิธีการทำงานศิลปะท้องถิ่น (8 คน) มีการแก้ปัญหาใน การทำงาน (5 คน) ตามลำดับ

ตารางที่ 40 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบ
ประยุกต์ศิลป์ด้านพุทธิพิสัย

ข้อความ	ความถี่
1. ด้านทฤษฎี องค์กรู้เกี่ยวกับการออกแบบ	19
2. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น	15
3. ด้านการบริหาร การจัดการ	10
4. ด้านภาษา	6

จากตารางที่ 40 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้าน
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านพุทธิพิสัย สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความ
คิดเห็นว่า ด้านทฤษฎี องค์กรู้เกี่ยวกับการออกแบบ (19 คน) ด้านศิลปะ วัฒนธรรม
ภูมิปัญญาท้องถิ่น (15 คน) ด้านการบริหาร การจัดการ (10 คน) ด้านภาษา (6 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 41 ความดีจากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบ
ประยุกต์ศิลป์ด้านจิตพิสัย

ข้อความ	ความถี่
1. ควรตระหนักในคุณค่างานศิลปะในท้องถิ่น	17
2. ควรมีความรับผิดชอบ	12
3. ควรตรงต่อเวลา	8
4. ควรมีความซื่อสัตย์	5
5. ควรยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	3

จากตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้าน
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านจิตพิสัย สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความ
คิดเห็นว่า ควรตระหนักในคุณค่างานศิลปะในท้องถิ่น (17 คน) ควรมีความรับผิดชอบ
(12 คน) ควรตรงต่อเวลา (8 คน) ควรมีความซื่อสัตย์ (5 คน) ควรยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
(3 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.3 ด้านเนื้อหาสาระ

ตารางที่ 42 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการบูรณาการเนื้อหาออกแบบประยุกต์ศิลป์กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่น

ข้อความ	ความถี่
1. ควรผสมผสานเนื้อหาทางเอกลักษณ์ในท้องถิ่นให้เข้ากับรายวิชาทางออกแบบประยุกต์ศิลป์	18
2. มีการนำผู้เรียนศึกษา ดูงาน ปฏิบัติงาน กับปราชญ์ท้องถิ่น	14
3. มีการพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ และครูผู้สอน	11
4. มีการแบ่งเนื้อหาด้านเอกลักษณ์ในท้องถิ่น โดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นเป็นวิทยากร	6
5. ควรใช้วัสดุในท้องถิ่นใกล้ตัวมาจัดการเรียนการสอน	4

จากตารางที่ 42 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการบูรณาการเนื้อหาออกแบบประยุกต์ศิลป์กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่น สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรผสมผสานเนื้อหาทางเอกลักษณ์ในท้องถิ่นให้เข้ากับรายวิชาทางออกแบบประยุกต์ศิลป์ (18 คน) มีการนำผู้เรียนศึกษา ดูงาน ปฏิบัติงาน กับปราชญ์ท้องถิ่น (14 คน) มีการพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ และครูผู้สอน (11 คน) มีการแบ่งเนื้อหาด้านเอกลักษณ์ในท้องถิ่น โดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นเป็นวิทยากร (6 คน) ควรใช้วัสดุในท้องถิ่นใกล้ตัวมาจัดการเรียนการสอน (4 คน) ตามลำดับ

ตารางที่ 43 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการเพิ่มเติมเนื้อหาจากรายวิชา
ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์

ข้อความ	ความถี่
1. ด้านการตลาด	16
2. ด้านการบริหาร การจัดการ	13
3. ด้านภาษา	9
4. ด้านศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น	5

จากตารางที่ 43 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการเพิ่มเติมเนื้อหาจากรายวิชาในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ด้านการตลาด (16 คน) ด้านการบริหาร การจัดการ (13 คน) ด้านภาษา (9 คน) ด้านศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น (5 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 44 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม

ข้อความ	ความถี่
1. ทำให้ได้เนื้อหาที่ได้ตรงกับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น	15
2. ทำให้ได้แลกเปลี่ยนมุมมองระหว่างปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ และมหาวิทยาลัย	13
3. ทำให้ได้ข้อมูลหลากหลาย	10
4. ทำให้ได้เนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการทำงาน	6
5. ทำให้ได้ข้อมูลทั้งในเชิงสมัยเก่า และสมัยใหม่	3

จากตารางที่ 44 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทำให้ได้เนื้อหาที่ได้ตรงกับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น (15 คน) ทำให้ได้แลกเปลี่ยนมุมมองระหว่างปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ และมหาวิทยาลัย (13 คน) ทำให้ได้ข้อมูลหลากหลาย (10 คน) ทำให้ได้เนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการทำงาน (6 คน) ทำให้ได้ข้อมูลทั้งในเชิงสมัยเก่า และสมัยใหม่ (3 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.4 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

ตารางที่ 45 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการจัดการสอนโดยให้ปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอน

ข้อความ	ความถี่
1. ทำให้มีวิธีการสอนที่หลากหลาย	18
2. ทำให้ได้รับเทคนิค วิธีการ จากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง	16
3. ควรให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ศึกษา ดูงานตามสถานประกอบการ และที่ทำงานของปราชญ์ท้องถิ่น	14
4. ทำให้ผู้เรียนได้รู้จัก คู่แข่งกับปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการ	10
5. ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์นอกเหนือจากการเรียนในมหาวิทยาลัย	8

จากตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการจัดการสอนโดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอน สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทำให้มีวิธีการสอนที่หลากหลาย (18 คน) ทำให้ได้รับเทคนิค วิธีการ จากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง (16 คน) ควรให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ศึกษา ดูงานตามสถานประกอบการ และที่ทำงานของปราชญ์ท้องถิ่น (14 คน) ทำให้ผู้เรียนได้รู้จัก คู่แข่งกับปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการ (10 คน) ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์นอกเหนือจากการเรียนในมหาวิทยาลัย (8 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 46 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับรูปแบบการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในการจัดกิจกรรมกับผู้เรียน

ข้อความ	ความถี่
1. การใช้อินเทอร์เน็ต	19
2. การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน	16
3. การใช้สื่อการเรียนการสอนจากวัสดุในท้องถิ่น	11
4. การจัดทำโครงการ	6
5. การให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในทุกรายวิชา	4

จากตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านรูปแบบการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในการจัดกิจกรรมกับผู้เรียน สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การใช้อินเทอร์เน็ต (19 คน) การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (16 คน) การใช้สื่อการเรียนการสอนจากวัสดุในท้องถิ่น (11 คน) การจัดทำโครงการ (6 คน) การให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในทุกรายวิชา (4 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 47 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนกับ
ผู้เรียนสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์

ข้อความ	ความถี่
1. การเน้นการฝึกปฏิบัติ	18
2. การแก้ปัญหา	16
3. การจัดทำโครงการ	12
4. การศึกษา ดูงานนอกสถานที่	9
5. การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง	7

จากตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้าน
รูปแบบการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียนสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ สถานประกอบการส่วนใหญ่มี
ความคิดเห็นว่า การเน้นการฝึกปฏิบัติ (18 คน) การแก้ปัญหา (16 คน) การจัดทำโครงการ
(12 คน) การศึกษา ดูงานนอกสถานที่ (9 คน) การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง (7 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.5 ด้านการประเมินผล

ตารางที่ 48 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการนำหลักสูตรกลางกับหลักสูตร ออกแบบประยุกต์ศิลป์มาใช้ในการประเมินระบบหลักสูตร

ข้อความ	ความถี่
1. เป็นการหาข้อดี - ข้อดีอยู่ในแต่ละหลักสูตร	13
2. ทำให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์ที่สุด	11
3. เป็นการเปรียบเทียบหาความเหมาะสมของหลักสูตร	7

จากตารางที่ 48 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการนำหลักสูตรกลางกับหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์มาใช้ในการประเมินระบบหลักสูตร สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เป็นการหาข้อดี – ข้อดีอยู่ในแต่ละหลักสูตร (13 คน) ทำให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์ที่สุด (11 คน) เป็นการเปรียบเทียบหาความเหมาะสมของหลักสูตร (7 คน) ตามลำดับ

ตารางที่ 49 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการให้ประชาชนท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร

ข้อความ	ความถี่
1. ทำให้ได้หลักสูตรที่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง	17
2. ทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย	11
3. ทำให้มีส่วนช่วยในการหาข้อดี - ข้อด้อยของหลักสูตร	6

จากตารางที่ 49 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการให้ประชาชนท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทำให้ได้หลักสูตรที่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง (17 คน) ทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย (11 คน) ทำให้มีส่วนช่วยในการหาข้อดี - ข้อด้อยของหลักสูตร (6 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 50 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการ เกี่ยวกับวิธีการในการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา

ข้อความ	ความถี่
1. มีการพบปะกันประจำปี	19
2. มีเครือข่ายเชื่อมโยงกันในแต่ละรุ่น	15
3. มีการจัดทำทำเนียบรุ่น	10
4. มีการจัดทำแบบสำรวจ	8

จากตารางที่ 50 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านวิธีการในการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีการพบปะกันประจำปี (19 คน) มีเครือข่ายเชื่อมโยงกันในแต่ละรุ่น (15 คน) มีการจัดทำทำเนียบรุ่น (10 คน) มีการจัดทำแบบสำรวจ (8 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบ

4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ 51 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบ	จำนวน
1. เพศ	
1.1 ชาย	5
1.2 หญิง	3
2. อายุ	
2.1 26 – 30 ปี	-
2.2 31 – 35 ปี	2
2.3 36 – 40 ปี	5
2.4 41 – 45 ปี	1
2.5 46 – 50 ปี	-
2.6 50 ปีขึ้นไป	-
3. วุฒิการศึกษา	
3.1 ปริญญาตรี	1
3.2 ปริญญาโท	6
3.3 ปริญญาเอก	-
3.4 อื่นๆ	-
4. ประสบการณ์การทำงาน	
4.1 1 – 5 ปี	-
4.2 6 – 10 ปี	-
4.3 11 -15 ปี	2
4.4 16 - 20 ปี	4
4.5 20 ปีขึ้นไป	1

ตารางที่ 51 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน
5. ตำแหน่งทางวิชาการ	
5.1 ศาสตราจารย์	-
5.2 รองศาสตราจารย์	-
5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์	1
5.4 อาจารย์	6

จากตารางที่ 51 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน
ออกแบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อที่ 1 เพศ ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย (5 คน) และเป็น
เพศหญิง (3 คน)

ข้อที่ 2 อายุ ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีอายุระหว่าง 36 - 40 ปี (5 คน) รองลงมาคืออายุ
31 - 35 ปี (2 คน) และ 41 - 45 ปี (1 คน)

ข้อที่ 3 วุฒิการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท (6 คน)
รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี (1 คน)

ข้อที่ 4 ประสบการณ์การทำงาน ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีประสบการณ์การทำงาน 16 - 20 ปี (4
คน) รองลงมา คือ 11 - 15 ปี (2 คน) และ 20 ปีขึ้นไป (1 คน)

ข้อที่ 5 ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ (6 คน)
รองลงมาคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (1 คน)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตร ออกแบบประยุกต์ศิลป์

4.2.1 การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน

ตารางที่ 52 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน เกี่ยวกับการให้
ปราชญ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลพื้นฐาน

ข้อความ	ความถี่
1. ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลาย	7
2. ทำให้ทราบความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น	6
3. ทำให้สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย	4

จากตารางที่ 52 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ใน
ด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลพื้นฐาน
ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลาย (7 คน) ทำให้ทราบความ
ต้องการของชุมชนในท้องถิ่น (6 คน) ทำให้สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย
(4 คน) ตามลำดับ

ตารางที่ 53 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน เกี่ยวกับการให้
 ปรากฏ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการรับทราบลักษณะและความต้องการของผู้เรียน

ข้อความ	ความถี่
1. ทำให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการผู้สำเร็จการศึกษา	6
2. เป็นการแลกเปลี่ยนความต้องการระหว่างปรากฏ์ท้องถิ่น สถาน ประกอบการ และมหาวิทยาลัย	5
3. ควรเป็นไปในรูปแบบของการประชุมระดมความคิดเห็น	3
4. ควรมีการพบปะกันระหว่างปรากฏ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ และ มหาวิทยาลัยเป็นประจำทุกปี	2

จากตารางที่ 53 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ใน
 ด้านการให้ปรากฏ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการรับทราบลักษณะและความต้องการ
 ของผู้เรียน ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทำให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมกำหนดความ
 ต้องการผู้สำเร็จการศึกษา (7 คน) เป็นการแลกเปลี่ยนความต้องการระหว่างปรากฏ์ท้องถิ่น สถาน
 ประกอบการ และมหาวิทยาลัย (5 คน) ควรเป็นไปในรูปแบบของการประชุมระดมความคิดเห็น (3
 คน) ควรมีการพบปะกันระหว่างปรากฏ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ และมหาวิทยาลัยเป็นประจำ
 ทุกปี (2 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 54 ความดีจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน เกี่ยวกับการให้
 ประชาชนท้องถิ่นกับสถานประกอบการร่วมกำหนดเนื้อหาที่จะใช้จัดการเรียนการสอนออกแบบประยุกต์
 ศิลป์

ข้อความ	ความดี
1. ทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึก	7
2. ทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน	6
3. ทำให้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนท้องถิ่น สถานประกอบการ และ มหาวิทยาลัย	4

จากตารางที่ 54 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ใน
 ด้านการให้ประชาชนท้องถิ่นกับสถานประกอบการร่วมกำหนดเนื้อหาที่จะใช้จัดการเรียนการสอน
 ออกแบบประยุกต์ศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึก (7 คน) ทำให้
 ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน (6 คน) ทำให้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนท้องถิ่น สถาน
 ประกอบการ และมหาวิทยาลัย (4 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2.2 ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ตารางที่ 55 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน เกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านทักษะพิสัย

ข้อความ	ความถี่
1. มีทักษะการใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการปฏิบัติงานศิลปะ	6
2. การนำไปประยุกต์ใช้กับสาขาวิชาอื่น	4
3. วิธีการปฏิบัติงานศิลปะที่มีความหลากหลาย	3
4. การเน้นกระบวนการแก้ปัญหาการทำงานในชีวิตประจำวัน	2

จากตารางที่ 55 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้าน วัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านทักษะพิสัย ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็น ว่า มีทักษะการใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการปฏิบัติงานศิลปะ (6 คน) การนำไปประยุกต์ใช้กับ สาขาวิชาอื่น (4 คน) วิธีการปฏิบัติงานศิลปะที่มีความหลากหลาย (3 คน) การเน้นกระบวนการ แก้ปัญหาการทำงานในชีวิตประจำวัน (2 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 56 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน เกี่ยวกับ
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านพุทธิพิสัย

ข้อความ	ความถี่
1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบ	7
2. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นมา วิธีการทำงานศิลปะท้องถิ่น	5
3. ด้านการบริหาร การจัดการ	3
4. ด้านการตลาด	2

จากตารางที่ 56 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้าน
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านพุทธิพิสัย ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่
มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบ (7 คน) มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นมา วิธีการทำงาน
ศิลปะท้องถิ่น (5 คน) ด้านการบริหาร การจัดการ (3 คน) ด้านการตลาด
(2 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 57 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน เกี่ยวกับ
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านจิตพิสัย

ข้อความ	ความถี่
1. มีความรับผิดชอบ	6
2. มีความตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น	5
3. มีคุณธรรม จริยธรรม	4
4. มีความตรงต่อเวลา	2
5. มีความคิดสร้างสรรค์	1

จากตารางที่ 57 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ใน
ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านจิตพิสัย ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็น
ว่า มีความรับผิดชอบ (6 คน) มีความตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น
(5 คน) มีคุณธรรม จริยธรรม (4 คน) มีความตรงต่อเวลา (2 คน) มีความคิดสร้างสรรค์
(1 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2.3 ด้านเนื้อหาสาระ

ตารางที่ 58 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน เกี่ยวกับวิธีการบูรณาการเนื้อหาออกแบบประยุกต์ศิลป์กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่น

ข้อความ	ความถี่
1. ควรสอดแทรกเนื้อหาในด้านเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เข้ากับเนื้อหาทางออกแบบประยุกต์ศิลป์	7
2. ควรมีการนำผู้เรียนไปศึกษา ฐานตามสถานที่สำคัญในท้องถิ่น	5
3. ควรมีเนื้อหาด้านการประยุกต์ใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์จากท้องถิ่นในการทำงานศิลปะ	4

จากตารางที่ 58 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการบูรณาการเนื้อหาออกแบบประยุกต์ศิลป์กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรสอดแทรกเนื้อหาในด้านเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เข้ากับเนื้อหาทางออกแบบประยุกต์ศิลป์ (7 คน) ควรมีการนำผู้เรียนไปศึกษา ฐานตามสถานที่สำคัญในท้องถิ่น (5 คน) ควรมีเนื้อหา ด้านการประยุกต์ใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์จากท้องถิ่นในการทำงานศิลปะ (4 คน) ตามลำดับ

ตารางที่ 59 ความดีจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน เกี่ยวกับการเพิ่มเติมเนื้อหานอกจากรายวิชาในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์

ข้อความ	ความดี
1. ด้าน การบริหาร การจัดการ	6
2. ด้านภาษา	5
3. ด้านคอมพิวเตอร์กราฟิก	4
4. ด้านการตลาด	3
5. ด้านการทำวิจัย	2
6. ด้านการทำโครงการ	2

จากตารางที่ 59 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการเพิ่มเติมเนื้อหานอกจากรายวิชาในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ด้านการบริหาร การจัดการ (6 คน) ด้านภาษา (5 คน) ด้านคอมพิวเตอร์กราฟิก (4 คน) ด้านการตลาด (3 คน) ด้านการทำวิจัย (2 คน) ด้านการทำโครงการ (2 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 60 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน เกี่ยวกับการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม

ข้อความ	ความถี่
1. ทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย	6
2. ทำให้ได้เนื้อหาที่มีความถูกต้อง	4
3. ทำให้ตรงความต้องการของสถานประกอบการและปราชญ์ท้องถิ่น	3
4. ทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึก	1

จากตารางที่ 60 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย (6 คน) ทำให้ได้เนื้อหาที่มีความถูกต้อง (4 คน) ทำให้ตรงความต้องการของสถานประกอบการและปราชญ์ท้องถิ่น (3 คน) ทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึก (1 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2.4 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

ตารางที่ 61 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอน

ข้อความ	ความถี่
1. ควรเป็นไปในรูปแบบของการนำผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติงานศิลปะนอกสถานที่กับปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการ	7
2. ควรมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขามาเป็นวิทยากร	6
3. ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และหลากหลาย	4
4. ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น ตั้งใจ	2

จากตารางที่ 61 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการจัดการเรียนการสอนโดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรเป็นไปในรูปแบบของการนำผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติงานศิลปะนอกสถานที่กับปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการ (7 คน) ควรมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขามาเป็นวิทยากร (6 คน) ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และหลากหลาย (4 คน) ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น ตั้งใจ (2 คน) ตามลำดับ

ตารางที่ 62 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน เกี่ยวกับรูปแบบ
นวัตกรรมการเรียนการสอนในการจัดกิจกรรมกับผู้เรียน

ข้อความ	ความถี่
1. การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	7
2. การใช้อินเทอร์เน็ต	7
3. การเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ	5
4. การใช้บทเรียนสำเร็จรูป	3

จากตารางที่ 62 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ใน
ด้านรูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนในการจัดกิจกรรมกับผู้เรียน ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความ
คิดเห็นว่า การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (7 คน) การใช้อินเทอร์เน็ต (7 คน) การเชิญวิทยากรที่มี
ความเชี่ยวชาญ (5 คน) การใช้บทเรียนสำเร็จรูป (3 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 63 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน เกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียนสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์

ข้อความ	ความถี่
1. การบูรณาการหลายวิธี ขึ้นอยู่กับสถานการณ์	7
2. การแก้ปัญหา	5
3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	2
4. การเน้นการฝึกปฏิบัติ	1

จากตารางที่ 63 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียนสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การบูรณาการหลายวิธี ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ (7 คน) การแก้ปัญหา (5 คน) การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (2 คน) การเน้นการฝึกปฏิบัติ (1 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2.5 ด้านการประเมินผล

ตารางที่ 64 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน เกี่ยวกับการให้
ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร

ข้อความ	ความถี่
1. ทำให้ได้มุมมอง ความคิดเห็นที่มีความหลากหลาย	6
2. ทำให้ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น	5
3. ควรเชิญตัวแทนบุคคลในแขนงอื่นๆในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น	3
4. ทำให้ได้ตรวจสอบข้อดี – ข้อด้อย ความสมบูรณ์ของหลักสูตรร่วมกัน	1

จากตารางที่ 64 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ใน
ด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร
ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทำให้ได้มุมมอง ความคิดเห็นที่มีความหลากหลาย (6 คน)
ทำให้ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น (5 คน) ควรเชิญตัวแทน
บุคคลในแขนงอื่นๆในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (3 คน) ทำให้ได้ตรวจสอบข้อดี
– ข้อด้อย ความสมบูรณ์ของหลักสูตรร่วมกัน (1 คน) ตามลำดับ

ตารางที่ 65 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน เกี่ยวกับการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา

ข้อความ	ความถี่
1. ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน	7
2. ควรมีการพบปะกันปีละครั้ง	7
3. ควรจัดทำทำเนียบศิษย์เก่าในแต่ละรุ่น	5
4. ควรมีเครือข่ายเชื่อมโยงกันทั้งศิษย์เก่า - ศิษย์ปัจจุบัน	4

จากตารางที่ 65 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในด้านการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน (7 คน) ควรมีการพบปะกันปีละครั้ง (7 คน) ควรจัดทำทำเนียบศิษย์เก่าในแต่ละรุ่น (5 คน) ควรมีเครือข่ายเชื่อมโยงกันทั้งศิษย์เก่า - ศิษย์ปัจจุบัน (4 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 66 ความถี่จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน เกี่ยวกับการ
นำเสนอหลักสูตรหลังการประเมินผลให้กับชุมชนในท้องถิ่น

ข้อความ	ความถี่
1. เป็นการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับชุมชนในท้องถิ่น	7
2. ทำให้ชุมชนในท้องถิ่นมีโอกาสให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรได้	5

จากตารางที่ 66 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ใน
ด้านการนำเสนอหลักสูตรหลังการประเมินผลให้กับชุมชนในท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความ
คิดเห็นว่า เป็นการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับชุมชนในท้องถิ่น (7 คน) ทำให้ชุมชนในท้องถิ่นมี
โอกาสให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรได้ (5 คน) ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในระดับปริญญาผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง” สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน ออกแบบประยุกต์ศิลป์ จำนวน 8 คน ครูผู้สอนในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 5 คน สถานประกอบการ จำนวน 19 คน ผู้สำเร็จการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 37 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

2.1 แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับผู้สำเร็จการศึกษสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ประกอบด้วย 3 ตอน คือ แบบสอบถามกลุ่มนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบจำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 142 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 57 ข้อ

2.2 แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย สำหรับผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน ออกแบบประยุกต์ศิลป์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในระดับปริญญาผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 15 ข้อ

2.3 แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย สำหรับครูผู้สอนสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในระดับปริญญาผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 15 ข้อ

2.4 แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย สำหรับสถานประกอบการ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในระดับปริญญา ผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพาง จำนวน 15 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้สำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการออกหนังสือขอความร่วมมือ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลของทั้ง 4 กลุ่ม ประชากร โดยแบบสอบถามผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพาง จำนวน 40 คน โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 37 ฉบับ คิดเป็น 92.5% ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ จำนวน 8 คน สัมภาษณ์ครูผู้สอนในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพาง จำนวน 5 คน และสัมภาษณ์สถานประกอบการจำนวน 19 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลต่างๆมาทำการวิเคราะห์ค่าสถิติดังนี้ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกประสบการณ์เรียนรู้ วิเคราะห์โดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาผู้สำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพาง วิเคราะห์โดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในตอนที่ 1 นั้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยเสนอเป็นความเรียง และในตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาผู้สำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพาง วิเคราะห์ข้อมูลโดยเสนอเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญา
ผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

- ประกอบด้วย
1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
  2. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อความสำคัญในรายวิชา
ออกแบบประยุกต์ศิลป์
  3. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา
หลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาตรีผู้สำเร็จการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผู้สำเร็จการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 37 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 81 และเป็นหญิงร้อยละ 18.9 และมีอายุระหว่าง 20 - 22 ปี คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 23 - 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.1 ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 78.3 รองลงมาคือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คิดเป็นร้อยละ 21.6 โดยมีสายที่จบการศึกษาเป็นสายศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 100 และเหตุผลสำคัญในการเข้าเรียน คือ มีความสนใจในศาสตร์สาขาทางการออกแบบ ซึ่งเป็นที่นิยมในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 83.7 รองลงมาคือสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์มีแนวทางในการประกอบอาชีพที่ชัดเจนคิดเป็นร้อยละ 16.2 โดยอาชีพปัจจุบันของผู้สำเร็จการศึกษา หรือผู้ที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษาและมีความสนใจในการประกอบอาชีพคือนักออกแบบผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 72.9 รองลงมาคือ นักออกแบบโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 16.2 และ นักตกแต่งภายใน คิดเป็นร้อยละ 10.8 ในส่วนของวิชาที่มีความสำคัญต่อการนำไปประกอบอาชีพ ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนมากมีความเห็นว่า ด้านการออกแบบมีความจำเป็นและความสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมาคือ ด้านทักษะปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 21.6 และ ด้านเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 13.5 และกลุ่มวิชาเลือกที่ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนมากเห็นว่ามีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพคือ กลุ่มวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมาคือ กลุ่มวิชาออกแบบนิเทศศิลป์คิดเป็นร้อยละ 24.3 และ กลุ่มวิชาออกแบบพาณิชย์ศิลป์ คิดเป็นร้อยละ 21.6

2. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อความสำคัญในรายวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์ โดยแยกตามกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มวิชาเนื้อหาบังคับเรียน

กลุ่มวิชาเนื้อหาบังคับเรียนผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดคือ วิชาหลักการเขียนภาพ ($\bar{X} = 4.59$) ส่วนค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่น้อยที่สุด คือ วิชาเขียนแบบพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.14$)

กลุ่มวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์

กลุ่มวิชาวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดคือ วิชาวาดเส้น 1 ($\bar{X} = 4.59$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาการออกแบบรูปแบบไทย ($\bar{X} = 3.95$)

กลุ่มวิชาจิตรกรรม

ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มวิชาจิตรกรรมผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดคือ วิชาทฤษฎีสี 1 ($\bar{X} = 4.70$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาจิตรกรรม 3 ($\bar{X} = 3.95$)

กลุ่มวิชาประติมากรรม

กลุ่มวิชาประติมากรรมผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดคือ วิชาประติมากรรม 1 ($\bar{X} = 4.32$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาการหล่อพลาสติก ($\bar{X} = 3.32$)

กลุ่มวิชาภาพพิมพ์

กลุ่มวิชากลุ่มภาพพิมพ์ผู้วิจัยว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดคือวิชาการสร้างสื่อผสมทางการพิมพ์ ($\bar{X} = 4.14$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาออกแบบภาพพิมพ์ 4 ($\bar{X} = 3.76$)

กลุ่มวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์

กลุ่มวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดคือ วิชาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.59$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาผลิตภัณฑ์จากสารเคมี 3 ($\bar{X} = 3.03$)

กลุ่มวิชาออกแบบตกแต่ง

กลุ่มวิชาออกแบบตกแต่งผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดคือ วิชาออกแบบตกแต่งภายนอก ($\bar{X} = 4.49$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย 4 ($\bar{X} = 2.86$)

กลุ่มวิชาออกแบบพาณิชย์ศิลป์

กลุ่มวิชาออกแบบพาณิชย์ศิลป์ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดคือ วิชาออกแบบโฆษณา 1 ($\bar{X} = 4.76$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาออกแบบโฆษณา 6 ($\bar{X} = 3.49$)

กลุ่มวิชาออกแบบนิเทศศิลป์

กลุ่มวิชาออกแบบพาณิชย์ศิลป์ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดคือ วิชาโปรแกรมประยุกต์ด้านกราฟิกเพื่องานนิเทศศิลป์ ($\bar{X} = 4.62$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาการออกแบบรูปแบบไทย ($\bar{X} = 3.89$)

กลุ่มวิชาการจัดการ

กลุ่มวิชาการจัดการผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดคือ วิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ ($\bar{X} = 4.35$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาเศรษฐศาสตร์ทั่วไป ($\bar{X} = 4.27$)

กลุ่มวิชาเลือกเรียน

กลุ่มวิชาเลือกเรียนผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดคือ วิชาธุรกิจงานโฆษณา ($\bar{X} = 4.62$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาการจัดการธุรกิจด้วยคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 4.32$)

กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

กลุ่มวิชาเลือกเรียนผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดคือวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพศิลปกรรม ($\bar{X} = 4.70$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพศิลปกรรม ($\bar{X} = 4.68$)

3. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

- ประกอบด้วยด้านต่าง ต่อไปนี้
1. การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
  2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
  3. การกำหนดเนื้อหาสาระ
  4. การนำหลักสูตรไปใช้
  5. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน

ด้านสภาพและปัญหาของชุมชน ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้ชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลทางด้านความต้องการของท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.43$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรมีการสำรวจข้อมูลสภาพของชุมชนเป็นระยะๆ ต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.30$)

ด้านผู้เรียน ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรสำรวจความสนใจและความต้องการของผู้เรียนก่อนเข้ารับการศึกษา ($\bar{X} = 4.59$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรมีการบันทึกข้อมูลของผู้เรียนก่อนเข้ารับการศึกษา ($\bar{X} = 4.46$)

ด้านมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรสำรวจความพร้อม และสภาพปัญหาที่พบของครูผู้สอน และผู้เรียน เป็นข้อมูลพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรเน้นความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างจุดแข็งด้านศักยภาพของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.22$)

เมื่อพิจารณารวมทุกข้อในด้านการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 2 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เกี่ยวกับข้อมูลของตัวผู้เรียน ($\bar{X} = 4.53$) และส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 1 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาของชุมชน ($\bar{X} = 4.37$)

การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ด้านพุทธิพิสัย ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้ทางออกแบบประยุกต์ศิลป์ กับศิลปะท้องถิ่นได้ ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ผู้เรียนมีความรู้ทางด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.78$)

ด้านจิตพิสัย ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ควรให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ และงานศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.24$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์งานศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.19$)

ด้านทักษะพิสัย ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรให้ผู้เรียนได้ฝึกในสถานที่จริงร่วมกับปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรนำผลงานที่ได้จากการฝึกปฏิบัติมาจัดแสดงในชุมชน ($\bar{X} = 3.49$)

เมื่อพิจารณารวมทุกข้อในด้านกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 2 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เกี่ยวกับจิตพิสัย ($\bar{X} = 4.22$) และส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 3 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เกี่ยวกับทักษะพิสัย ($\bar{X} = 4.17$)

การกำหนดเนื้อหาสาระ

ด้านความสำคัญต่อการเรียนรู้ ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรมีรายวิชาที่เชื่อมโยงกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น และสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรมีรายวิชาที่เน้นส่งเสริมถึงความสำคัญและศิลปะการช่างของท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.19$)

ด้านความถูกต้องทันสมัย ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.59$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรผสมผสานระหว่างสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และสื่อการเรียนการสอนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.22$)

ด้านความน่าสนใจ ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรมีรายวิชาในทุกแขนงให้เลือกเรียนตามความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรมีเนื้อหาบูรณาการศิลปะท้องถิ่น กับสภาพของสังคมในปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.46$)

ด้านสิ่งที่เรียนรู้ได้ ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรมีเนื้อหาที่ส่งเสริมพัฒนาการในงานศิลปะของผู้เรียนในทุกสาขาวิชา ($\bar{X} = 4.43$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรมีเนื้อหาเน้นในด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.22$)

เมื่อพิจารณารวมทุกข้อในด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 3 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เกี่ยวกับความน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.50$) และส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 4 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้ได้ ($\bar{X} = 4.35$)

การนำหลักสูตรไปใช้

ด้านการเตรียมครูผู้สอน ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาแผนการสอนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการก่อนการสอนในรายวิชาปฏิบัติกับครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.35$)

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้

ด้านผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรมีความเข้าใจในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ กับศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรมีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตรกับชุมชนในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.30$)

ด้านบุคลากรภายในชุมชน ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรแนะนำงานศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ($\bar{X} = 4.14$)

ด้านคุณภาพของครูผู้สอน ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรให้ปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการแนะนำครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.59$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรโดยการตรวจสอบแผนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ ($\bar{X} = 4.51$)

เมื่อพิจารณารวมทุกข้อในด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 2.3 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เกี่ยวกับคุณภาพครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.57$) และส่วนที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 2.2 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เกี่ยวกับบุคลากรภายในชุมชน ($\bar{X} = 4.36$)

ประเมินผลการใช้หลักสูตร

ด้านการประเมินเอกสารหลักสูตร ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรมีความเหมาะสมกับชั้นปีของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรประเมินแผนการสอนเป็นระยะ ($\bar{X} = 4.30$)

ด้านการประเมินระบบหลักสูตร ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรนำหลักสูตร

มาประเมินถึงความเหมาะสมกับผู้เรียน ($\bar{X} = 4.30$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรนำวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกลางกับหลักสูตรใหม่มาประเมินร่วมกัน ($\bar{X} = 3.46$)

ด้านการประเมินระบบบริหารหลักสูตร ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรมีการประเมินหลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรนำโครงสร้างระบบมหาวิทยาลัยมาพิจารณาร่วมกับระบบการบริหารหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ($\bar{X} = 4.32$)

ด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรมีการติดตามผู้เรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้ว ($\bar{X} = 4.46$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรให้ปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.46$)

ด้านการประเมินการสอนของครู ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ควรประเมินความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.54$) ส่วนระดับความคิดเห็นที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ควรมีการวัดเจตคติของครูผู้สอนที่มีต่อหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ($\bar{X} = 4.49$)

เมื่อพิจารณารวมทุกข้อในด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้วิจัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 5 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เกี่ยวกับการประเมินการสอนของครู ($\bar{X} = 4.51$) และส่วนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 4 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.10$)

ผลการวิจัยการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพวงศ์ ของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน ออกแบบประยุกต์ศิลป์ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์จำนวน 8 คน พบว่าส่วนใหญ่ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย (5 คน) และเป็นเพศหญิง (3 คน) ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีอายุระหว่าง 36-40 ปี (5 คน) รองลงมาคืออายุ 31 - 35 ปี (2 คน) และ 41 - 45 ปี (1 คน) โดยวุฒิการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท (6 คน) รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี (1 คน) และผู้เชี่ยวชาญส่วนมากมีประสบการณ์การทำงาน 16-20 ปี (4 คน) รองลงมา คือ 11 – 15 ปี (2 คน) และ 20 ปี ขึ้นไป (1 คน) ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ (6 คน) รองลงมาคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (1 คน)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพวงศ์ ในด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาสาระ การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลการใช้หลักสูตร

- ประกอบด้วยด้านต่างๆ ต่อไปนี้
1. การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
  2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
  3. การกำหนดเนื้อหาสาระ
  4. การนำหลักสูตรไปใช้
  5. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน

ด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลพื้นฐาน ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า จะทำให้ได้รับข้อมูลที่มีความหลากหลาย และยังทำให้ทราบถึงความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น โดยสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการรับทราบลักษณะและความต้องการของผู้เรียนผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทางสถานประกอบการควรมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการผู้สำเร็จการศึกษา รวมถึงยังเป็นการแลกเปลี่ยนความต้องการระหว่างปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ และมหาวิทยาลัย โดยให้ข้อเสนอแนะว่าควรเป็นไปในรูปแบบของ

การประชุมระดมความคิดเห็น การพบปะกันระหว่างปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ และ มหาวิทยาลัยเป็นประจำทุกปี

ด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการร่วมกำหนดเนื้อหาที่จะใช้จัดการเรียนการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะทำให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก ข้อมูลมีความถูกต้อง ชัดเจน และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ และมหาวิทยาลัย

การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านทักษะพิสัยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะให้ความสำคัญในเรื่องของการใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการปฏิบัติงานศิลปะ การนำไปประยุกต์ใช้กับสาขาวิชาอื่น วิธีการปฏิบัติงานศิลปะที่มีความหลากหลาย และการเน้นกระบวนการแก้ปัญหาการทำงานในชีวิตประจำวัน

ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านพุทธิพิสัยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะให้ความสำคัญของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านพุทธิพิสัยให้ความสำคัญในเรื่องของความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบ ผสมผสานกับความเป็นมา วิธีการทำงานศิลปะท้องถิ่น และความรู้ในเรื่องของการบริหาร การจัดการ การตลาด

ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านจิตพิสัยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะให้ความสำคัญกับผู้สำเร็จการศึกษาควรมีความรับผิดชอบ ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น มีคุณธรรม จริยธรรม ตรงต่อเวลา และมีความคิดสร้างสรรค์

การกำหนดเนื้อหาสาระ

ด้านวิธีการบูรณาการเนื้อหาออกแบบประยุกต์ศิลป์กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่นผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะใช้วิธีสอดแทรกเนื้อหาในด้านเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เข้ากับเนื้อหาทางออกแบบประยุกต์ศิลป์ และมีการนำผู้เรียนไปศึกษา ดูงานตามสถานที่สำคัญในท้องถิ่น โดยควรมีเนื้อหาด้านการประยุกต์ใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์จากท้องถิ่นในการทำงานศิลปะ

ด้านการเพิ่มเติมเนื้อหานอกจากรายวิชาในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะมีรายวิชาการบริหาร การจัดการ ภาษา คอมพิวเตอร์กราฟิก การตลาด การทำวิจัย การทำโครงการ เพิ่มเติมในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์

ด้านการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า จะทำให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายโดยที่ตัวเนื้อหาที่มีความถูกต้อง ตรงความต้องการของสถานประกอบการและปราชญ์ท้องถิ่น และได้ข้อมูลในเชิงลึก

การนำหลักสูตรไปใช้

ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอนผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรเป็นไปในรูปแบบของการนำผู้เรียนได้ไปศึกษาและปฏิบัติงานศิลปะนอกสถานที่กับปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการ และควรมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขามาเป็นวิทยากร ซึ่งจะทำให้ตัวผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น ตั้งใจในการเรียน

ด้านรูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนในการจัดกิจกรรมกับผู้เรียนผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต มีการเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ และควรมีบทเรียนสำเร็จรูปสำหรับผู้เรียน

ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียนสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรใช้การบูรณาการหลายวิธี ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ การแก้ปัญหา การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และเน้นการฝึกปฏิบัติ

การประเมินผลการใช้หลักสูตร

ด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตรผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า จะทำให้ได้มุมมอง ความคิดเห็นที่มีความหลากหลาย และยังสามารถที่จะผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น ควรเชิญตัวแทนบุคคลในแขนงอื่นๆในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รวมถึงการตรวจสอบข้อดี – ข้อด้อย ความสมบูรณ์ของหลักสูตรร่วมกัน

ด้านการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษาผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษาจะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน โดยมีการพบปะกันปีละครั้ง และจัดทำทำเนียบศิษย์เก่าในแต่ละรุ่น รวมถึงมีเครือข่ายเชื่อมโยงกันทั้งศิษย์เก่า - ศิษย์ปัจจุบัน

ด้านการนำเสนอหลักสูตรหลังการประเมินผลให้กับชุมชนในท้องถิ่นผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เป็นการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับชุมชนในท้องถิ่น ทำให้ชุมชนในท้องถิ่นมีโอกาสให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรได้

การวิจัยจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญา
ผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ของครูผู้สอนในสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 5 คน พบว่าส่วนใหญ่ครูผู้สอนส่วนมากเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เพศหญิง (3 คน) และเป็นเพศชาย (2 คน) โดยครูผู้สอนส่วนมากมีอายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไป (3 คน) อายุ 36 – 40 ปี (1 คน) และ อายุ 26 - 30 ปี (1 คน) วุฒิการศึกษาของครูผู้สอนทั้งหมดมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท (5 คน) ตำแหน่งทางวิชาการของครูผู้สอนส่วนมากมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ (4 คน) รองลงมาคือ ตำแหน่งอาจารย์ (1 คน) และประสบการณ์ด้านการสอนครูผู้สอนส่วนมากมีประสบการณ์ด้านการสอน 20 ปีขึ้นไป (3 คน) 6 - 10 ปี (1 คน) และ 1 – 5 ปี (1 คน)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาสาระ การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลการใช้หลักสูตร

- ประกอบด้วยด้านต่างๆ ต่อไปนี้
1. การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
  2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
  3. การกำหนดเนื้อหาสาระ
  4. การนำหลักสูตรไปใช้
  5. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน

ด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรปราชญ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรจะทำให้มีแนวความคิดที่หลากหลาย ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น และควรให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ในเรื่องท้องถิ่น เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจด้านศิลปะอย่างลึกซึ้ง ซึ่งจะสอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่นครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรมีการจัดประชุมระหว่างปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ และครูผู้สอน เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติ แนวความคิดร่วมกัน โดยทางสถานประกอบการจะมีโอกาสให้ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการใช้ ผู้สำเร็จการศึกษา ลักษณะของสถานประกอบการในชุมชน และควรมีการจัดเก็บข้อมูลเป็นระยะ ต่อเนื่อง เพราะข้อมูลบางอย่างอาจมีการเปลี่ยนแปลง หรือสูญหายไปตามกาลเวลา

ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ ชยัน รับผิดชอบความถนัด ความสนใจ และทักษะการใช้ อุปกรณ์ เครื่องมือในการทำงานศิลปะ

การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านทักษะพิสัยครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนควรมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการออกแบบ การใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงานศิลปะ และสามารถประยุกต์ใช้งานออกแบบ กับการทำงานอื่น ๆ รวมถึงทักษะการใช้คอมพิวเตอร์

ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านพุทธิพิสัยครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนควรมีความรู้ ความเข้าใจในทฤษฎีและองค์ความรู้ต่างๆ ควบคู่ไปกับการเข้าใจเกี่ยว ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะท้องถิ่น และความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการ

ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านจิตพิสัยครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนควรมีคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ ตระหนักในคุณค่างานศิลปะในท้องถิ่น มีความ รับผิดชอบ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมรอบข้างได้

การกำหนดเนื้อหาสาระ

ด้านวิธีการบูรณาการเนื้อหาออกแบบประยุกต์ศิลป์กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่นครูผู้สอนส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ควรสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับงานศิลปะท้องถิ่น กับงานออกแบบที่เป็นสากล โดยมี การใช้สื่อการเรียนการสอนจากวัสดุในท้องถิ่น เสริมวิธีการปฏิบัติงานของปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อเป็น ความรู้ให้กับผู้เรียน และมีการนำเนื้อหาความเป็นท้องถิ่น มาจัดการเรียนการสอนผ่านระบบ คอมพิวเตอร์

ด้านการเพิ่มเติมเนื้อหาจากรายวิชาในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรเพิ่มรายวิชาในส่วนของการทำวิจัย การทำโครงการ การบริหาร การจัดการ ภาษา และการโฆษณา

ด้านการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรเชิญปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมาเป็นวิทยากร เพื่อให้ครูผู้สอนมีแนวทางในการจัดเนื้อหา เพราะทางปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการจะมีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเนื้อหา และควรเป็นไปในรูปแบบของการประชุม สัมมนา

การนำหลักสูตรไปใช้

ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรเป็นไปในรูปแบบของการเป็นวิทยากรร่วมกับครูผู้สอน นอกจากการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยแล้ว ควรจัดให้มีการทัศนศึกษาตามแหล่งการเรียนรู้ฐานศิลปะ วัฒนธรรมในท้องถิ่น การนำผู้เรียนไปศึกษา ดูงานถึงสถานประกอบการ และควรเน้นในเรื่องวิธีการทำงาน การแก้ปัญหาในการทำงาน

ด้านการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในการจัดกิจกรรมกับผู้เรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เอกสาร หนังสือตำราภาษาไทยและต่างประเทศที่ทันสมัย และควรมีอินเตอร์เน็ตให้ผู้เรียนได้ใช้ และควรมีสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุที่มีในท้องถิ่นควบคู่กันไปด้วย

ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียนสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การทำโครงการ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า การศึกษาค้นคว้ารายบุคคล และใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบสืบสอบ

การประเมินผลการใช้หลักสูตร

ด้านการนำหลักสูตรกลางกับหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์มาใช้ประเมินระบบหลักสูตร ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ทำให้เห็นข้อดี – ข้อด้อย ของหลักสูตร และเป็นการเปรียบเทียบหาความเหมาะสมของหลักสูตร

ด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า จะทำให้ได้แนวความคิด มุมมองที่หลากหลาย และทางปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการยังสามารถช่วยตรวจสอบความถูกต้องของหลักสูตร

ติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรที่จะมีการพบปะกันระหว่างศิษย์เก่า กับศิษย์ปัจจุบันเป็นประจำทุกปี รวมถึงมีการทำทำเนียบศิษย์เก่า และการสร้างระบบเครือข่ายเชื่อมโยงกันระหว่างรุ่น

**ผลการวิจัยการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญา
ผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ของสถานประกอบการ สามารถสรุปได้ดังนี้**

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ปราชญ์ท้องถิ่นจำนวน 19 คน พบว่าส่วนใหญ่สถานประกอบการส่วนมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย (9 คน) และเป็นเพศหญิง (10 คน) สถานประกอบการส่วนมากจะมีอายุระหว่าง 31 – 35 ปี (9 คน) รองลงมาคืออายุ 36 – 40 ปี (4 คน) 50 ปีขึ้นไป (4 คน) และอายุ 41 – 45 ปี (3 คน) วุฒิการศึกษา สถานประกอบการส่วนมากมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี (15 คน) รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท (4 คน) โดยตำแหน่งของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในสถานประกอบการมีตำแหน่งเท่ากันคือเจ้าของกิจการ (9 คน) และหัวหน้าแผนกออกแบบ (10 คน) และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของสถานประกอบการส่วนมากมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 11 – 15 ปี (11 คน) รองลงมาคือ 6 – 10 ปี (6 คน) และ 15 ปีขึ้นไป (2 คน)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ในด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาสาระ การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลการใช้หลักสูตร

- ประกอบด้วยด้านต่างๆ ต่อไปนี้
1. การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
  2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
  3. การกำหนดเนื้อหาสาระ
  4. การนำหลักสูตรไปใช้
  5. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน

ด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า จะทำให้ได้หลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น ทำให้มีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่มีความหลากหลาย โดยที่ตัวหลักสูตรจะมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และสามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาได้ตรงความต้องการของตลาด

ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรเป็นไปในรูปแบบของการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ

ทันสมัย และอาจเป็นไปได้ในรูปของแบบสำรวจ โดยควรมีการจัดทำเป็นทะเบียนปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ ครอบคลุมงานศิลปะทุกแขนงเพื่อที่จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัย กับ ชุมชนในท้องถิ่น

ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนในสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนควรมีความคิดสร้างสรรค์ ยอมรับความคิดเห็น เปิดกว้าง มีความขยัน อดทน มีทักษะการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ ตรงต่อเวลา และควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน

ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านทักษะพิสัย สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรเน้นในเรื่องของการใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานศิลปะ และควรมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการออกแบบ รวมถึงวิธีการทำงานศิลปะท้องถิ่น การแก้ปัญหาในการทำงาน

ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านพุทธิพิสัย สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้เรียนควรมีความรู้ในส่วนของทางทฤษฎี องค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การบริหาร การจัดการ และการใช้ภาษาในการสื่อสาร

ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านจิตพิสัย สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรให้ผู้เรียนมีความตระหนักในคุณค่างานศิลปะในท้องถิ่น มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์ และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

การกำหนดเนื้อหาสาระ

ด้านการบูรณาการเนื้อหาออกแบบประยุกต์ศิลป์กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่น สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรมีการผสมผสานเนื้อหาทางเอกลักษณ์ในท้องถิ่นให้เข้ากับรายวิชาทางออกแบบประยุกต์ศิลป์ และการนำผู้เรียนศึกษา ดูงาน ปฏิบัติงาน กับปราชญ์ท้องถิ่น การพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ และครูผู้สอน มีการแบ่งเนื้อหาด้านเอกลักษณ์ในท้องถิ่น โดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นเป็นวิทยากร และใช้วัสดุในท้องถิ่นใกล้ตัวมาจัดการเรียนการสอน

ด้านการเพิ่มเติมเนื้อหาจากรายวิชาในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรเพิ่มเติมรายวิชาในด้านของการตลาด การบริหาร การจัดการ ภาษา และทางด้านของศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น

ด้านการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เนื้อหาที่ได้จะตรงกับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น และยังทำให้ได้มีการแลกเปลี่ยนมุมมองระหว่างปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ และมหาวิทยาลัย ทำให้ข้อมูลหลากหลาย มีเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการทำงาน และได้ข้อมูลทั้งในเชิงสมัยเก่า และสมัยใหม่

การนำหลักสูตรไปใช้

ด้านการจัดการสอนโดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอน สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า จัดการสอนโดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอนจะทำให้มีวิธีการสอนที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถได้รับเทคนิค วิธีการ จากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง และควรให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ศึกษา ฝึกงานตามสถานประกอบการ และที่ทำงานของปราชญ์ท้องถิ่น จะทำให้ผู้เรียนได้รู้จัก คำนึงกับปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการรวมถึงได้รับประสบการณ์นอกเหนือจากการเรียนในมหาวิทยาลัย

ด้านรูปแบบการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนในการจัดกิจกรรมกับผู้เรียน สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรให้ผู้เรียนได้ใช้อินเทอร์เน็ต ในการหาข้อมูล คอมพิวเตอร์ ช่วยสอน มีสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุในท้องถิ่น โดยที่ผู้เรียนมีการจัดทำในลักษณะของโครงการ และให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในทุกรายวิชา

ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียนสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรเน้นการฝึกปฏิบัติ การแก้ปัญหา การจัดทำโครงการ การศึกษา ฝึกงานนอกสถานที่ และการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง

การประเมินผลการใช้หลักสูตร

ด้านการนำหลักสูตรกลางกับหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์มาใช้ในการประเมินระบบหลักสูตร สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เป็นการหาข้อดี – ข้อด้อยในแต่ละหลักสูตร ทำให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์ที่สุด และเป็นการเปรียบเทียบหาความเหมาะสมของหลักสูตร

ด้านการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตรจะทำให้ได้หลักสูตรที่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง ได้ข้อมูลที่หลากหลาย และมีส่วนช่วยในการหาข้อดี – ข้อด้อยของหลักสูตร

ด้านวิธีการในการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา สถานประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า วิธีการในการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา ควรจะใช้วิธีการพบปะกันประจำปี โดยมีเครือข่ายเชื่อมโยงกันในแต่ละรุ่น จัดทำทำเนียบรุ่น และมีการจัดทำแบบสำรวจให้กับผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ของผู้สำเร็จการศึกษาสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

- ประกอบด้วยด้านต่างๆ ต่อไปนี้
1. การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
  2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
  3. การกำหนดเนื้อหาสาระ
  4. การนำหลักสูตรไปใช้
  5. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

ด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน

ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดจากข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านนี้ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเกี่ยวกับ ควรสำรวจความสนใจและความต้องการของผู้เรียนก่อนเข้ารับการศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความเห็นว่าการสำรวจความต้องการของผู้เรียนก่อนเข้ารับการศึกษา จะสามารถปรับวิธีหรือแนวทางการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้มากขึ้น ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปนั้นสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ตรงกับความต้องการของทางชุมชน ความต้องการของท้องถิ่น และทำให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความสนใจได้ในเชิงลึกมากขึ้น สอดคล้องกับ เอกพล ไชยพรหม (สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2551) ที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสำรวจความสนใจของผู้เรียนก่อนเข้ารับการศึกษาว่า เป็นการสำรวจความต้องการของผู้เรียนเพื่อที่จะนำข้อคิดเห็นที่ได้มาทำการพัฒนาหลักสูตร หรือแนวทางการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งเป็นการพัฒนาหลักสูตรโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ อุดม เขยกิจวงศ์ (2545) ได้กล่าวถึงการสำรวจสภาพและความต้องการของปัญหาชุมชนว่า การศึกษาข้อมูลความเป็นอยู่ของชุมชนและผู้เรียน จะทำให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับการพัฒนาหลักสูตรอย่างแท้จริง ผู้สำรวจสภาพปัญหาชุมชนคือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและผู้เรียน สอดคล้องกับ

ชำระ บัศวรี (2531) ที่ได้กล่าวไว้ว่า แนวความคิดที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก (Designs Focused on Individual Needs and Interests) ตามแนวความคิดนี้ ความสนใจของผู้เรียนในปัจจุบันมีความสำคัญกว่าสิ่งใด เป็นการยึดตัวผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง ดังนั้นสิ่งต่างๆ ที่ จะบรรลุในหลักสูตรจะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ปัญหาที่ผู้เรียนสนใจและต้องการแก้ไข หลักสูตร จะไม่กำหนดอะไรไว้แน่นอน เป็นเรื่องที่คุณสอนและผู้เรียนจะตกลงกัน

การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากจากข้อมูลเกี่ยวกับจิตพิสัย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านนี้ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเกี่ยวกับควรให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้และงานศิลปะท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ควรเน้นเรื่องการใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงานเพราะส่วนมากในด้านการทำงานเชิงสร้างสรรค์ เน้นที่กระบวนการพัฒนาฝีมือร่วมกับทางปราชญ์ท้องถิ่น และสามารถนำไปบูรณาการกับงานในรูปแบบต่างๆ ได้ รวมถึงผู้เรียนจะต้องมีความตระหนักถึงคุณค่าของศิลปะและเอกลักษณ์ของท้องถิ่น โดยทางผู้สอนนั้นจะต้องมีการเตรียมข้อมูลทั้งด้านทฤษฎี ประวัติความเป็นมาของศาสตร์แขนงต่างๆ และเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติให้พร้อม ดังที่ นพวรรณ สิริเวชกุล (2542) ที่กล่าวถึงจังหวัดลำปางไว้ว่า ลำปางเป็นอีกจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือที่มีประวัติวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่น่าสนใจ เป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นของตนเอง วัฒนาอาราม และสถาปัตยกรรมท้องถิ่น คนลำปางมีงานศิลปกรรมพื้นบ้านที่สั่งสมและชุกช่อนมาช้านาน ไม่ว่าจะเป็นงานจักสาน หรือการทอผ้า รวมทั้งการทอตุ่งที่มีหลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นตุ่งที่ทอจากผ้าเส้นเป็นเรื่องราวของคนทอเอง หรือตุ่งกระด้างทำจากไม้แกะสลัก เพื่อนำไปถวายเป็นเวลาในงานบุญต่างๆ นอกจากนี้คนลำปางยังมีงานเด่นที่ได้รับการพัฒนาขั้นตอนและวิธีทำออกไปออก ไปจนถึงขั้นส่งออกต่างประเทศได้คือ เครื่องปั้นดินเผา สอดคล้อง เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ที่ได้กล่าวว่า การที่จะให้ผู้สำเร็จการศึกษากลับเข้าทำงานที่ท้องถิ่นของตนนั้นย่อมหมายความว่าท้องถิ่นต้องมีตำแหน่งงานที่เหมาะสมและมีมากเพียงพอ ดังนั้นจึงควรพิจารณาเปิดหลักสูตรและจำนวนนักศึกษาให้เหมาะสมกับกิจกรรมทั้งภาครัฐและเอกชนของท้องถิ่น โดยพิจารณาว่าท้องถิ่นนั้นทำธุรกิจอะไร มีจุดเด่นอะไร มีโอกาสทางการพัฒนาทางด้านใดมีความต้องการหรือขาดแคลนแรงงานด้านใด ทั้งนี้เพื่อสามารถสร้างหลักสูตรที่สอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่นนั้นๆ ต่อไป

การกำหนดเนื้อหาสาระ

ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดจากข้อมูลเกี่ยวกับความน่าสนใจ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านนี้ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เกี่ยวกับควรมีรายวิชาในทุกแขนงให้เลือกเรียนตามความสนใจของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีรายวิชาเลือกเสรีเป็นการเพิ่มทางเลือกแก่ผู้เรียน โดยจะต้องยึดในเรื่องของรายวิชาที่เปิดเพิ่มเติมควรมีระบบการเรียนการสอนและการจัดการที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของตัวเอง จะสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาตามที่คุณเรียนถนัดและตามความต้องการของนักศึกษา ซึ่งจะให้เห็นผลยิ่งขึ้น และทำให้ผู้เรียนได้ความรู้ความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น จากการสัมภาษณ์ นกมล วิรุฬห์ชาติตะพันธ์ (3 มีนาคม 2551) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการที่มีรายวิชาในทุกแขนงให้เลือกเรียนตามความสนใจของผู้เรียนว่า การมีรายวิชาให้เลือกที่หลากหลายจะเป็นการทำให้ผู้เรียนค้นหาความตามสนใจของตนเอง รวมถึงยังเป็นการเพิ่มทางเลือกแก่ผู้เรียน โดยจะต้องยึดในเรื่องของรายวิชาที่เปิดเพิ่มเติมควรมีระบบการเรียนการสอนและการจัดการที่ดี ไม่ใช่เพียงแต่เป็นการเปิดรายวิชาขึ้นมาแต่ไม่มีการเปิดสอน สอดคล้องกับ จรัส สุวรรณเวลา (2545) กล่าวถึงหลักสูตรอุดมศึกษาในอนาคตไว้ว่า สำหรับหลักสูตร รายวิชาที่เรียน เนื้อหาสาระของการศึกษา ก็อาจปรับให้มีความหลากหลาย ตรงตามความต้องการของผู้เรียนได้ เป็นการจัดหลักสูตรที่มีความคล่องตัว ปรับตามความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับ เรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์ (2544) ที่ได้กล่าวถึงพันธกิจของทางมหาวิทยาลัยราชภัฏว่า สถาบันราชภัฏจะต้องจัดหลักสูตรโปรแกรมวิชาที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่น และความต้องการของตลาดแรงงาน และควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ

การนำหลักสูตรไปใช้

ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดจากข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพครูผู้สอน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านนี้ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เกี่ยวกับควรรูปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการแนะนำครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการจะทำให้ผู้เรียนได้รู้ข้อมูลจากสถานการณ์จริง และยังสามารถแลกเปลี่ยนความรู้และฝึกผู้เรียนให้มีความเข้าใจจากประสบการณ์จริงที่ได้สัมผัส การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี เพราะทางปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการ จะมีความรู้ในเชิงลึกในบางเรื่องมากกว่าครูผู้สอน และการออกแบบหลักสูตรนั้นจะต้องคำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่น การเรียนรู้จากชาวบ้าน จากการสัมภาษณ์ปรีชา ปั่นกล้า (สัมภาษณ์ , 15 มีนาคม 2551) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการ

ให้ปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการแนะนำครูผู้สอนว่า การให้ปราชญ์ท้องถิ่น และทางสถานประกอบการเข้ามาช่วยแนะนำครูผู้สอนนั้น เป็นเรื่องที่ควรปฏิบัติ เพราะทางปราชญ์ท้องถิ่นและทางสถานประกอบการ จะมีความรู้ในเชิงลึกในบางเรื่องมากกว่าครูผู้สอน ดังนั้นในบางเนื้อหาควรจะมีการนำมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนวทางการเรียนการสอน ดังที่ จรัส สุวรรณเวลา (2545) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ การออกแบบหลักสูตรที่คำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่น การเรียนรู้จากชาวบ้าน การคบและมีชาวบ้านเป็นกัลยาณมิตร การใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สอดคล้องกับ จรัส สุวรรณเวลา, สุชาติา ชินะจิตร และคณะ (2529) ที่ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของทางชุมชนกับทางมหาวิทยาลัยไว้ว่า มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากประชาชนและชุมชนมากขึ้น สภาพมหาวิทยาลัยชุมชนที่มหาวิทยาลัยสนองความจำเป็นของชุมชน มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนและร่วมในกิจกรรมของชุมชนด้านต่างๆ มากขึ้น มีผลทั้งในทางที่ทำให้วิชาการตรงกับปัญหาของท้องถิ่นมากขึ้น

การประเมินผลการใช้หลักสูตร

ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดจากข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินการสอนของครูผู้สอน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านนี้ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เกี่ยวกับควรประเมินความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การประเมินผู้สอนทางด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอนนั้น จะทำให้ผู้สอนสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้เรียน รวมถึงการจัดระบบการเรียนการสอน เพื่อเป็นการทดสอบหลักการสอนที่ได้นำเสนอเป็นบทความความสามารถนำมาปฏิบัติได้จริงในการสอน เป็นการตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร อันจะบอกได้ว่าหลักสูตรบรรลุตามเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งจะทำให้มีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น ดังที่ Saylor and Alexander (1974) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผลหลักสูตร จะเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการพัฒนาหลักสูตร นักพัฒนาหลักสูตรและครูผู้สอนจะต้องตัดสินใจเลือกเทคนิคการประเมินผลที่สามารถตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร อันจะบอกได้ว่าหลักสูตรบรรลุตามเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลหลักสูตร ควรเน้นที่การประเมินตัวหลักสูตรคุณภาพของการสอน และพฤติกรรมทางการเรียนของผู้เรียน ผลจากการประเมินด้วยเทคนิควิธีการประเมินที่เลือกแล้วจะช่วยให้ นักพัฒนาหลักสูตรสามารถตัดสินใจได้ว่า จะยังคงใช้หลักสูตรนี้ต่อไป ควรปรับปรุงแก้ไข หรือควรจะยกเลิกหลักสูตรดังกล่าว สอดคล้องกับ สำนักคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสํักมแห่งชาติ

(พ.ศ.2545-2549) ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพครูอาจารย์ที่มีอยู่ควบคู่กับการปรับกระบวนการเรียน การสอนเพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพและคุณธรรม การปรับหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ปฏิบัติได้จริงและสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งจะทำให้คุณภาพการเรียน การสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ สุมิตร คุณานุกร (2523) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การประเมิน หลักสูตรคือการหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายหรือไม่มากนัก เพียงใด และอะไรเป็นสาเหตุ การประเมินหลักสูตรเพื่อตัดสินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรนั้นมีขอบเขต รวมถึง การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร การวิเคราะห์กระบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้ การวิเคราะห์ สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียน การวิเคราะห์โครงการประเมินหลักสูตร

อภิปรายผลการวิจัยจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน ครูผู้สอน และทางสถานประกอบการ

- ประกอบด้วยด้านต่างๆ ต่อไปนี้
1. การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
  2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
  3. การกำหนดเนื้อหาสาระ
  4. การนำหลักสูตรไปใช้
  5. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาผู้สำเร็จ การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ตามความคิดของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน ครูผู้สอน และทางสถานประกอบการ ผู้วิจัยพบว่า

การศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน

ควรมีการสำรวจความคิดเห็นจากทางชุมชนโดยการสำรวจ หรือการจัดประชุมระหว่าง ปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการ และครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การสำรวจความคิดเห็นจะทำให้ได้ข้อมูลในเรื่องของ สภาพ ปัญหา และความต้องการต่างๆ ที่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น ซึ่ง สามารถนำมาพิจารณาและตัดสินใจเลือกเอาเฉพาะความคิดเห็นที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ ต่อการ ลงมือปฏิบัติงานของผู้เรียน รวมทั้งมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ทางชุมชนต้องการ สอดคล้องกับ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ที่กล่าวไว้ว่า ในการศึกษาและหา

ข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งต่างๆ นั้น วิธีการประชุมระดมความคิดเห็นหรือระดมสมอง และวิธีสำรวจจากคณะทำงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาหลักสูตรอาจใช้วิธีการประชุมระดมความคิดเห็นในเรื่องของ สภาพ ปัญหา และความต้องการต่างๆ วิธีการประชุม และการสำรวจนี้สามารถเปิดโอกาสให้สมาชิกผู้เข้าร่วมประชุมเสนอความคิดเห็นอย่างเสรีโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสม กฎเกณฑ์ หรือความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เมื่อได้ความคิดเห็นต่างๆ มากเพียงพอแล้ว จึงค่อยทบทวนพิจารณา และตัดสินใจเลือกเอาเฉพาะความคิดเห็นที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ การประชุมระดมสมองนี้ คณะทำงานควรเลือกผู้เข้าร่วมประชุมที่มีความรู้ความเข้าใจในชุมชนนั้นๆ หรือในปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและชุมชน รวมทั้งมีความคิดริเริ่มกว้างไกล เพื่อจะได้ความคิดเห็นจำนวนมาก และเป็นข้อมูลที่ทางชุมชนต้องการ สอดคล้องกับประเวศ วะสี (2545) ที่ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้การออกแบบหลักสูตรที่คำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่น การเรียนรู้จากชาวบ้าน การคบและมีชาวบ้านเป็นกัลยาณมิตรและการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ นอกจากนี้ควรจัดการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างมหาวิทยาลัย สถานประกอบการและปราชญ์ท้องถิ่น นายมงคล ไชยวงศ์ (สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2551) ได้กล่าวถึงการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างมหาวิทยาลัยว่า นอกจากได้ข้อมูลและความคิดเห็นที่หลากหลายแล้ว ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับทางชุมชน นอกจากนี้ในการเรียนสาขาออกแบบ

ประยุกต์ศิลป์ผู้เรียนควรที่จะมีความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับจารุพรรณ ทรัพย์ปรง (2548) ที่ได้กล่าวถึงออกแบบประยุกต์ศิลป์ว่า เป็นงานที่มีจุดมุ่งหมายด้านประโยชน์ใช้สอยเป็นหลักและอาจมีจุดมุ่งหมายด้านสุนทรียภาพเพิ่มเติมเข้ามาอีกก็ได้ การออกแบบที่จะทำการเรียนการสอนในรายวิชาหลักการออกแบบศิลปกรรม ได้แก่ การออกแบบเพื่อสร้างสรรค์งานศิลปประยุกต์หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่างานประยุกต์ศิลป์ เสน่ห์ เทียมดี (2546) กล่าวถึงคุณค่าของการจัดการเรียนการสอนศิลปะไว้ว่า จากนักการศึกษาทั้งชาวต่างชาติ และชาวไทย อาจสรุปได้ว่า เป็นการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ ทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เกิดความชื่นชม และเห็นคุณค่า ซึ่งศิลปศึกษา ควรมีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ทั้งในส่วนของภูมิปัญญาไทย และความเป็นสากล เพื่อให้เกิดความสมดุล ทั้งในระบบและนอกระบบ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนพัฒนาได้เต็มศักยภาพ มีบุคลิกภาพที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาผู้สำเร็จ การศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏลำปาง พบว่าผู้เรียนควรมีทักษะทางการใช้เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ด้าน ต่างๆ ในการทำงานศิลปะและการออกแบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรออกแบบ ประยุกต์ศิลป์ จะต้องผสมผสานระหว่างความรู้ ความคิด และทักษะเข้าด้วยกัน โดยมุ่งเน้นให้สถาบัน ผูกพันกับท้องถิ่นอย่างเหนียวแน่น ซึ่งผู้เรียนควรมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องของทฤษฎี และการปฏิบัติงานทางการออกแบบ และผู้เรียนควรมีความรับผิดชอบการทำงาน และตระหนักถึง คุณค่าของศิลปะท้องถิ่น สอดคล้องกับ วิรุณ ตั้งเจริญ (2548) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ภาพอดีตของศิลปกรรม ศาสตร์เป็นภาพของทักษะ ภาพของผลงาน ภาพของแรงงาน เพียงเกือบจะด้านเดียว แต่ “ศิลปกรรม ศาสตร์” ในเหตุผลที่ควรจะเป็นไปในสังคมใหม่ จะต้องผสานความรู้ ความคิด และทักษะเข้าด้วยกัน ให้จึงได้ เพื่อให้พัฒนาการของศิลปกรรมศาสตร์ในสาขาต่างๆ ก้าวเดินไปอย่างมีความคิด มีความรู้ มี เหตุผล มีระบบ และมีศักดิ์ศรี มิใช่เพียง “แรงงาน” ของสังคม แต่เป็นการผสานความรู้ ความคิดและ การปฏิบัติอย่างเข้มข้นเข้าด้วยกัน สอดคล้องกับ เกสร ธิตะจารี (2542) ที่ได้กล่าวว่า การสอนศิลปะก็ เหมือนกับการสอนในวิชาทั่วไป แต่จะมีทั้งเนื้อหาวิชาการ และการฝึกปฏิบัติ ซึ่งผลงานที่ฝึกปฏิบัติก็ จะครอบคลุมทุกด้าน ทั้งทางความรู้ รวมถึงการใช้ทักษะมือในการทำงาน ทางด้านจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรในส่วนของพุทธิพิสัย ควรเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างลึกซึ้งในเรื่องของความรู้ความเข้าใจใน การออกแบบ สอดคล้องกับ เรืองชัย ทรัพย์นิรันดร์ (2544) ที่ได้กล่าวถึงภารกิจของสถาบันราชภัฏคือ สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มุ่งมหาวิทยาลัยในภูมิภาค มุ่งเน้นให้ สถาบันผูกพันกับท้องถิ่นอย่างเหนียวแน่น ต้องรู้ข้อมูลปัญหาของท้องถิ่นเป็นอย่างดี พอที่จะโยงเอา สารของวิชานำไปสู่การบูรณาการช่วยแก้ปัญหาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี กฤษณะ เฉลิมชัย (สัมภาษณ์ , 7 เมษายน 2551) ได้กล่าวถึงผู้เรียนในสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ว่า ผู้เรียนควรมีความรู้ความเข้าใจ อย่างลึกซึ้งในเรื่องของทฤษฎี และการปฏิบัติงานทางการออกแบบ และผู้เรียนควรมีความรับผิดชอบ การการทำงาน สอดคล้องกับ จรัส สุวรรณเวลา (2545) ที่ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาที่ พึงประสงค์จากการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และตามวิสัยทัศน์สำหรับอนาคต ไว้ดังนี้ ในสภาพความรู้ ที่มีความหลากหลายให้เลือกได้ และความจำเป็นต้องเลือกและปรับความรู้ให้ใช้การได้ผล ความรู้ เกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงเฉพาะกรณี จึงมีความสำคัญ การวิจัยช่วยให้รู้ถึงสภาพกรณี และช่วยให้ สามารถปรับความรู้ไปใช้ตลอดจนประเมินผลและปรับต่อไป ความสามารถที่จะใช้การวิจัยในการใช้ ความรู้กลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาในการออกไปปฏิบัติงานต่างๆ การศึกษาในสภาพ ความเป็นจริง แทนที่

หรือเพิ่มเติมจากการศึกษาเชิงทฤษฎี จึงมีความสำคัญ การคิดเป็นด้วยตนเองจึงเป็นคุณสมบัติหลักอย่างหนึ่ง ในบางกรณีที่ผู้สำเร็จการศึกษาต้องออกไปทำงานจริง ความสามารถในการทำงานได้ หรือการทำงาน จึงเป็นคุณสมบัติพึงประสงค์ที่เพิ่มขึ้น

การกำหนดเนื้อหาสาระ

ด้านวิธีการบูรณาการเนื้อหาออกแบบประยุกต์ศิลป์กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่นพบว่า ครูผู้สอนควรมีการสอดแทรกเนื้อหาของเอกลักษณ์ในท้องถิ่น เข้ากับรายวิชาของออกแบบประยุกต์ศิลป์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การบูรณาการเนื้อหาของเอกลักษณ์ในท้องถิ่น กับรายวิชาต่างๆ จะสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถซึมซับประวัติความเป็นมา ภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพราะการบูรณาการนี้จะเป็นการนำเรื่องราวความสำคัญของศิลปะท้องถิ่น ซึ่งจะต้องมีความสอดคล้องกับปรัชญาของทางมหาวิทยาลัยที่กำหนดไว้ โดยในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้นี้จะต้องคำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่น การเรียนรู้จากชาวบ้าน อีกทั้งป้องกันปัญหาเรื่องของภูมิปัญญาไทยที่ปัจจุบันนั้นถูกละเลยไม่ได้ รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้อง เรื่องชัย ทรัพย์นรินทร์ (2544) ที่ได้กล่าวว่า ทางสถาบันราชภัฏได้จัดหลักสูตรโปรแกรมวิชาที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่น และความต้องการของตลาดแรงงาน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีการศึกษา 2545 ซึ่งพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏได้เกิดขึ้น โดยปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องสะท้อนความเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่บนความเป็นไทย ความเป็นอิสระ และเสริมสร้างภูมิปัญญาของแผ่นดิน ส่วนกรอบพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องมีความสอดคล้องกับปรัชญาที่กำหนดไว้ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องเป็นโพธิยาลัยมหาวิทยาลัยเสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน ในแง่พันธกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องมีภารกิจต่อไปนี้ คือ จะต้องแสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ บนพื้นฐานการบูรณาการของภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาสากล ทั้งนี้เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ภูมิปัญญา นวัตกรรม สอดคล้องกับประเวศ วะสี (2545) ได้เสนอทิศทางและแนวทางใหม่ในการจัดการอุดมศึกษาไทย ว่าควรสร้างหลักสูตรใหม่ที่มองลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาและความคาดหวังในผู้สำเร็จการศึกษาที่เป็นองค์รวมไม่แยกการเรียนรู้เป็นรายวิชา แต่ควรพัฒนาเป็นชุดวิชาที่เชื่อมโยงแนวความคิดและหลักวิชาต่างๆ เพื่อการเรียนรู้ความจริง การสร้างสรรค์ปัญญาและคุณความดีหรือมีจิตวิญญาณ หลักสูตรใหม่ที่สะท้อนวิถีชีวิตและการแก้ปัญหาของท้องถิ่นที่สามารถบูรณาการภูมิภาคไทยและภูมิปัญญาสากลมาใช้ในการเข้าใจและแก้ปัญหา หลักสูตรใหม่ระดับปริญญาตรีที่มีความสมบูรณ์และบูรณาการความรู้หรือภูมิปัญญา

วิธีการดำเนินชีวิตและความสามารถในวิชาชีพ ที่มุ่งการฝึกฝน และการปฏิบัติที่สามารถออกไปทำงานได้จริง ตรงกับสภาพจริงของการทำงาน และลักษณะหลักสูตรที่สะท้อนความเป็นอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ควรมีชุดวิชาการแก้ปัญหาของสังคม ชุดวิชาการสร้างงาน ชุดวิชาการวิจัย และชุดวิชาการสร้างและพัฒนาจิตสำนึก โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ออกแบบหลักสูตรที่คำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่น การเรียนรู้จากชาวบ้าน การคบและมีชาวบ้านเป็นกัลยาณมิตรและการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ทางด้านรายวิชาที่ควรมีเพิ่มเติมลงในหลักสูตร คือ รายวิชาที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ใหญ่ (2543) ที่ได้กล่าวไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมกับสภาพจริง ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งโลกได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วทุกด้านทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทำให้ประเทศของเราจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการแข่งขันในประชาคมโลกมากยิ่งขึ้น ส่วนการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นจะทำให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีความถูกต้อง ธนาการ ศิริจันทร์วรเวทย์ (สัมภาษณ์ , 26 เมษายน 2551) ได้กล่าวถึงปราชญ์ท้องถิ่นและทางสถานประกอบการเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรง และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในศาสตร์ต่างๆ สอดคล้องกับ สำนักงานและคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาของการมีส่วนร่วมภูมิปัญญาของท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยถูกละเลยไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการพึ่งพิงจากภายนอกสูง ชุมชนจึงตกอยู่ในสภาพขาดรากฐานของวัฒนธรรมและการพัฒนาตนเอง รวมทั้งขาดแคลนบุคลากรทางศิลปะและวัฒนธรรม ในขณะที่เดียวกันผู้ทรงภูมิปัญญาไทยยังไม่ได้รับการยกย่องจากสังคมให้อยู่อย่างมีเกียรติและมีศักดิ์ศรี

การนำหลักสูตรไปใช้

ควรมีการจัดการเรียนการสอน โดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ การออกแบบหลักสูตรจะสามารถทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ฝึกการปฏิบัติงานจริง ภายใต้การดูแลของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับปราชญ์ท้องถิ่น สถานประกอบการได้ โดยการผสมผสานในเชิงของทฤษฎีกับปฏิบัติ ผสมผสานกับเทคโนโลยีพื้นบ้านให้ควบคู่กันไปด้วย และเพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติในด้านมุมมองของแต่ละบุคคลเพื่อให้เกิดความ

แปลกใหม่ในด้านสาขาวิชาที่ได้เรียนมา อีกทั้ง สามารถสร้างงานในรูปแบบใหม่ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนนั้นๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ประเวศ วะสี (2545) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้การออกแบบหลักสูตรที่คำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่น การเรียนรู้จากชาวบ้าน การคบและมีชาวบ้านเป็นกัลยาณมิตรและการใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยทางผู้สอนควรใช้สื่อทางเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดการเรียนการสอนกับตัวผู้เรียน สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2530) ที่ได้กล่าวถึงพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการผสมผสานมากขึ้น มีการผสมผสานหลายรูปแบบ การผสมผสานในเชิงให้เด็กได้เรียนรู้วิชาการในสาขาต่างๆ การผสมผสานเชิงของทฤษฎีกับปฏิบัติ แทนที่จะเป็นทฤษฎีอย่างเดียวก็ให้ปฏิบัติเข้ามา การผสมผสานในเชิงที่เรียกว่าเทคโนโลยีระดับกลาง (Appropriate Technology) คือ พยายามที่จะให้เรียนเทคโนโลยีระดับสูง ขณะเดียวกันก็หันกลับมาเรียนเทคโนโลยีพื้นฐานให้ควบคู่กันไปด้วย และเป็นความพยายามที่จะสร้างให้ผู้เรียนยอมรับ เห็นค่าและพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีในตัวของผู้เรียนให้สูงขึ้น เป็นการสร้างจิตสำนึกทางเทคโนโลยี จาก การสัมภาษณ์ ทวีเดช จีวบาง (สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2551) ได้กล่าวถึง เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นสิ่งสำคัญในการทำงาน นอกจากอำนวยความสะดวกแล้ว ยังสามารถสร้างงานในรูปแบบใหม่ ได้ไม่จำกัด และในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ควรเน้นในเรื่องของการแก้ปัญหาในการทำงาน สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2530) หลักสูตร เน้นปัญหา มากขึ้น (Problem – Oriented Curriculum) ในหลายประเทศ หันมาเปิดวิชาใหม่ๆ เปิดโปรแกรมใหม่ เปิดหลักสูตรที่เน้นทางแก้ปัญหามากขึ้น หลักสูตรที่เน้นการฝึกทำได้สูง เสริมสร้างด้านการฝึกงาน

การประเมินผลการใช้หลักสูตร

ควรมีการนำหลักสูตรกลางกับหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์มาใช้ในการประเมินระบบหลักสูตรร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เป็นการทำให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลาย และมีการเปรียบเทียบข้อดี ข้อด้อย ของหลักสูตรแต่ละตัว โดยการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตรเพื่อที่จะเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อเสนอแนะ และเป็นการตรวจสอบผลของผู้เรียน ซึ่งประกอบไปด้วยผลทางด้านวิชาการที่เรียกว่า จิตพิสัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของเอกสารแบบสอบถามต่างๆที่สามารถนำมาประเมินผลในด้านการเรียนการสอนของผู้สอนได้ สอดคล้องกับ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวถึงการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร ว่าเป็นการตรวจสอบสัมฤทธิ์ผลผู้เรียน ซึ่งประกอบไปด้วยสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (Academic achievement) ได้แก่ความรู้ ความสามารถในวิชาการต่างๆ ที่

เรียน และสัมฤทธิ์ผลที่ไม่ใช่ทางวิชาการ (Non - Academic Achievement) ได้แก่บุคลิกภาพ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ เป็นต้น โดยสามารถติดตามสอบถามจากผู้เรียน ผู้สำเร็จการศึกษา นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ ซึ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การส่งแบบสอบถาม และวิธีการในการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา โดยมีการจัดทำทำเนียบรุ่น สอดคล้องกับ ไพโรจน์ ชมูณี (สัมภาษณ์, 22 มิถุนายน 2551) มีความเห็นว่าเป็นเรื่องดีที่จะให้ชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร แต่ควรจำกัดในด้านเนื้อหาหลักสูตรที่มีความเชี่ยวชาญ เหตุเพราะโครงสร้างหลักสูตรโดยรวมขึ้นอยู่กับทางมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

1. สถาบันการศึกษา ควรมีการพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เนื่องจากมีการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม รวมทั้งอุตสาหกรรมท้องถิ่น และในอนาคตสภาพสังคมจะมีการแข่งขัน และการต่อสู้เพื่อความอยู่รอดเฉพาะตัวมากขึ้น โดยผ่านการจัดสัมมนาระหว่างชุมชน กับสถาบันการศึกษา ควรสนับสนุนเรื่องการจัดนิทรรศการศิลปะในชุมชนเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนแนวความคิด นอกจากนี้จังหวัดลำปางมีโรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบการทางด้านศิลปะมาก รวมทั้งเอกลักษณ์ในท้องถิ่น จึงควรน่าจะมีการร่วมมือกันในด้านของการจัดเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น นอกจากนี้ทางสถาบันการศึกษาควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านห้องฝึกปฏิบัติการ ที่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานศิลปะที่มีความทันสมัย

2. อาจารย์ผู้สอน ควรมีการจัดการเรียนการสอน ร่วมกับวิทยากรที่เป็นปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการ เช่น มีการจัดทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร การอบรมด้านคอมพิวเตอร์ มีการทัศนศึกษาตามพื้นที่ในเขตชุมชนต่างๆ นอกจากนี้การเตรียมความพร้อมของครูผู้สอนในด้านสาขาวิชาเฉพาะ รวมถึงเนื้อหาด้านเอกลักษณ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดลำปาง และควรมีจำนวนครูผู้สอนที่เพียงพอกับผู้เรียน ควรใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ร่วมกับสื่อการสอนที่เป็นวัตถุจับในท้องถิ่น และการหาข้อมูลเพิ่มเติมจากทางอินเทอร์เน็ต มีการเตรียมความพร้อมของครูผู้สอนทั้งในด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา และเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

3. ผู้เรียน ควรมีวิสัยทัศน์ ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ มีความใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา มีความเต็มใจร่วมแก้ไขปัญหาสังคมด้วยวิธีสันติ สามารถจัดการกับอารมณ์ ควบคุมความเครียด รวมทั้งปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมของจังหวัด ลำปาง ผ่านการเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนเข้ารับการศึกษา มีการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โดยการแนะนำตามโรงเรียน หรือการแนะแนวการศึกษาต่อ

4. ชุมชน เนื่องจากหลักสูตรจะมีความเป็นท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น มีการหันมาใช้เนื้อหาความรู้ของสังคมตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ดังเช่นอุตสาหกรรมเซรามิกที่ต้องการผู้สำเร็จการศึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะ มีการผสมผสานความรู้หลายรูปแบบ ดังนั้นควรให้ชุมชนเข้ามาให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการทางด้านเนื้อหา และคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษา เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งแบบสอบถาม การจัดประชุมสัมมนา และการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้กับทางชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพความต้องการของชุมชนที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศิลปะสาขาอื่น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
3. ควรมีการศึกษาปัญหาทางด้านการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น โดยการสำรวจปัญหาจากผู้สำเร็จการศึกษา และทางสถานประกอบการ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ท่องเที่ยวล้าปาง. เอกสารเผยแพร่, 2548.

กาญจนา คุณารักษ์. พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527.

กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร : เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักส์, 2536.

กฤษณะ เฉลิมชัย. สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2551.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. ข้อเสนอ ทิศทางที่พึงประสงค์ของสถาบันราชภัฏ. วารสารราชภัฏ กรุงเทพฯ 6, 12 (2543) : 106 – 115.

เกสร ชิตะจारी. การสอนศิลปะในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

จกกล เสงสุวรรณ. แนวโน้มหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

จรัส สุวรรณเวลา. สถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่น. วารสารราชภัฏ กรุงเทพฯ 9, 16 (2545) : 31 – 32.

จรัส สุวรรณเวลา. อุดมศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์, 2545.

จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช และคณะ. ประมวลบทความหลักสูตร สาระร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

จารุพรรณ ทรัพย์ปรุง. เอกสารคำสอนรายวิชา การออกแบบศิลปกรรม. คณะศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2548.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. การพัฒนาหลักสูตร หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : อลิ้น เพรส, 2539.

ชมพูนุช ร่วมชาติ. อนาคตภาพของหลักสูตรวิชาชีพครูในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2550 – 2559). วารสารราชภัฏ กรุงเทพฯ 13, 22 (2549) : 96 – 105.

ชูศรี สุวรรณโชติ. หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2544.

เชาวเลิศ เลิศขไลพาร. เทคโนโลยีการศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์, 2543.

โชค เก่งเขตรกิจ. ความรู้พื้นฐานทางศิลปกรรม. กรุงเทพมหานคร : กล้องพัฒนา, 2535.

ดิเรก พรสีมา. ปฏิรูปการศึกษาไทยอย่างไร. กรุงเทพมหานคร : ส.รุ่งทิพย์ ออฟเซ็ท, 2543.

- ทวีเดช จีวบาง. สัมภาษณ์, 13 มิถุนายน 2551.
- ธนาการ ศิริจันทร์วรวุฒย์. สัมภาษณ์, 26 เมษายน 2551.
- ธำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : ธนรัชการพิมพ์, 2542.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. การพัฒนาหลักสูตร จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
- ธัชชัย ขอดพิชัย. การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสุนทรียศาสตร์ในหลักสูตรศิลปศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- นพเก้า ณ พัทลุง. การพัฒนาหลักสูตร หลักการและแนวปฏิบัติ. สงขลา : เหมการพิมพ์สงขลา, 2549.
- นพวรรณ สิริเวชกุล. หัตถศิลป์ ถิ่นธมมา ภูมิปัญญาคนลำปาง. กรุงเทพมหานคร : คอมแพคท์พรีนซ์, 2542.
- นภดล วิรุฬห์ชาตะพันธ์. สัมภาษณ์, 3 มีนาคม 2551.
- นวนน้อย บุญวงษ์. หลักการออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. สถิติวิจัย 1. กรุงเทพมหานคร : ห.จ.ก. พี.เอ็น.การพิมพ์, 2542.
- บุหงา วัฒนะ. ฝันที่อยากให้เป็นจริง. วารสารราชภัฏกรุงเทพฯ, 11, 20 (2547) : 39 - 43.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร. เอกสารอัดสำเนา, 2528.
- ปทีป เมธาคณวุฒิ. หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินผลและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : นิชิน เอ็ดเวอรี่ไทซิ่ง กรุ๊ป, 2545.
- ปนัดดา เจียรกุล. แนวโน้มหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชานิเทศการศึกษาศึกษาและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิต วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ประยงค์ เนาวบุตร และคณะ. การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช, 2545.
- ประเวศ วะสี. สรุปผลการเสวนาวิชาการ 4 ภูมิภาค เรื่อง “ทิศทางและแนวทางใหม่ในการจัดการอุดมศึกษาไทย”. วารสารราชภัฏกรุงเทพฯ, 9, 16 (2545) : 2 – 5.
- ปราโมทย์ แสงพลสิทธิ์. การออกแบบนิเทศศิลป์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ วี.เจ. พรีนติ้ง, 2540.
- ปรีชา ปั่นกล้า. สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2551.

- พัชริน สวงผลไพโรจน์. การสำรวจสภาพและความต้องการของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับ
ห้องปฏิบัติการทางศิลปะในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, ภาควิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 3538.
- ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. สาขาที่เปิดสอนระดับอุดมศึกษา พัฒนาการในรอบ 200 ปี แห่งกรุงรัตน
โกสินทร์ (พ.ศ.2325-2525). ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2546.
- ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช,
2524.
- ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. อุดมศึกษาวิพากษ์. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2542.
- ไพโรจน์ ชมนี่. สัมภาษณ์, 22 มิถุนายน 2551.
- ไพศาล หวังพานิช. การวัด และประเมินผลระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร, 2534.
- มงคล ชาวเรือ. ความสำนึกและความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นของชาวราชภัฏ. วารสารราชภัฏกรุง
เก่า 9, 16 (2545) : 33 – 39.
- มงคล ไชยวงศ์. สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2551.
- มนตรี เข้มกลีกร. เอกสารประกอบการสอนการใช้เทคโนโลยีทางการสอนในห้องเรียน. สงขลา :
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
2526.
- มหาวิทยาลัย, ทบวง. การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์, 2543.
- มหาวิทยาลัย, ทบวง. พระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547. วารสารราชภัฏกรุงเก่า
11, 19 (2547) : 25 – 40.
- มหาวิทยาลัย, ทบวง. แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2544 – 2549.
กรุงเทพมหานคร : เนติกุลการพิมพ์, 2544.
- มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. รายงานข้อมูลวิถีชีวิตชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทักษะและความชำนาญ
จังหวัดลำปาง. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2546.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. คู่มือการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ปีการศึกษา 2549.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์. คณะ
มนุษยศาสตร์, 2549.

- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. ศิลปศึกษาแนวปฏิบัติรูปฯ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- มาโซ กงกระนันท์. ศิลปะการออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชย์จำกัด, 2538.
- รุ่ง แก้วแดง. ปฏิบัติการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2541.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น, 2546.
- เรืองชัย ทรัพย์นรินทร์. ราชภัฏ มหาวิทยาลัยของประชาชน. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์พรินต์ติ้ง เซ็นเตอร์, 2544.
- เรืองชัย ศิริวรกุล. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535.
- แรงงาน, กระทรวง. นิตยอุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงแรงงาน, 2540.
- รัตนะ บัวสนธ์. บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษากับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น. วารสารการศึกษาแห่งชาติ 24 (เมษายน – พฤษภาคม 2533), 2533.
- ลำพอง บุญช่วย. การสอนเชิงระบบ. ปทุมธานี : วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์, 2530.
- ภัทรา นิคมานนท์. การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิการพิมพ์, 2540.
- วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. การออกแบบตกแต่ง. กรุงเทพมหานคร : ศิลปะบรรณาการ, 2539.
- วราภรณ์ สุนาลัย. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร : สามิตการพิมพ์, 2535.
- วาสนา ชาวหา. สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2533.
- วิชาการ, กรม. สรุปผลการประชุมสัมมนาเรื่องภูมิปัญญาไทยท้องถิ่นกับหลักสูตรที่พึงประสงค์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว, 2539.
- วิทช์ พิณคันเงิน. ภูมิปัญญาไทยในศิลปกรรม. วารสารราชบัณฑิตยสถาน. 5, 3 (มิถุนายน – กันยายน 2543) : 213 – 218
- วิเชียร อินทรกระตึก. ประติมากรรม. กรุงเทพมหานคร : อักษราพัฒนา, 2539.
- วิชัย ดิสสระ. การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2535.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2537.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. การพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2543.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. การออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2526.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. ทัศนศิลปศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สันติศิริการพิมพ์, 2548.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. ศิลปศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิวัฒนาการ, 2526.

- วิรุณ ตั้งเจริญ. ศิลปะและสังคม. กรุงเทพมหานคร : สันติศิริการพิมพ์, 2548.
- วิรัช วรรณรัตน์. การวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.
- วิโรจน์ สารัตนะ. อนาคตทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อักษรบัณฑิต, 2532.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. การประเมินการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์, 2543.
- สมทรง เวียงกำพล. การออกแบบ เขียนแบบ. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์, 2529.
- สมศักดิ์ สิ้นธุระเวช. ความคิดสร้างสรรค์. กรมวิชาการ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.
- เสน่ห์ จามริก. แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยบทวิเคราะห์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2537.
- เสน่ห์ เทียมดี. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสุนทรียภาพของชีวิตของอาจารย์และนักศึกษาสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- สงัด อุทรานันท์. การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สงัด อุทรานันท์. พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- สงัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : เซนเตอร์ พับลิค, 2530.
- สมัย สุทธิธรรม. ถ้าปาง เหลลางคั่นคร. กรุงเทพมหานคร : อัลฟ่า มิเลินเนียม จำกัด, 2548.
- สามารถ จันทร์สุรย์. ภูมิปัญญาชาวบ้านคืออะไร อย่างไร. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, การสัมมนาวิชาการเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้าน, หน้า 88 – 93. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ครุสภา, 2534.
- สิทธิศักดิ์ รัชสิริสวัสดิ์กุล. ออกแบบลวดลาย. กรุงเทพมหานคร : เลเซอร์ กราฟิก, 2527.
- สุชาติ สุทธิ. เรียนรู้การเห็นพื้นฐานการวิจารณ์ทัศนศิลป์. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2535.
- สุนีย์ ภูพันธ์. แนวคิดพื้นฐาน การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์แสงศิลป์, 2546.
- สุพิน บุญชูวงศ์. หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 3531.
- สุรพล ดำริห์กุล. ลายคำล้านนา. กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์, 2544.
- สุรพล ดำริห์กุล. ล้านนา สิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : คอมแพคท์พรินท์ จำกัด, 2542.

- สุรพล ดำริห์กุล. ศิลปกรรมล้านนากับคุณค่าที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์เซนต์,
2540.
- สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2523.
- สุวรรณี เครือปาน. ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2542.
- สุรศักดิ์ สุขสวัสดิ์. โบราณคดีประชาชน บทบาทการวิจัยต่อท้องถิ่นภาคเหนือ. กรุงเทพมหานคร :
บริษัทสยามทองกิจ, 2548.
- สักรินทร์ อินทรวงค์. การศึกษาสภาพและความต้องการด้านการเรียนการสอนรายวิชาออกแบบ
หลักสูตรศิลปศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- สันติ เล็กสุขุม. ศิลปะภาคเหนือ : หริภุญชัย – ล้านนา. กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์,
2538.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2549). กรุงเทพมหานคร :
พริกหวานกราฟิค, 2545.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- อรรชรา บัวพิมพ์. การอภิปราย เรื่อง “ทิศทางการพัฒนาสถาบันราชภัฏสู่การเป็นมหาวิทยาลัย
ราชภัฏ”. วารสารราชภัฏกรุงเทพฯ 11, 19 (2547) : 101 - 114.
- อนันต์ ประภาโส. การศึกษาเกณฑ์การสร้างตำราเรียนวิชาวัสดุและเทคนิคศิลปะ สำหรับ
โปรแกรมวิชาศิลปกรรม ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- อดุลย์ วิริยเวชกุล. การอุดมศึกษาปริทัศน์ 4. กรุงเทพมหานคร : เจริญดีการพิมพ์, 2541.
- อรุณรัตน์ ฉายศิลป์ไชย. มารยาทแบบอย่างการแสดงออกที่สังคมนิยมยอมรับ. กรุงเทพมหานคร :
ต้นธรรม, 2537.
- อาชีวะศึกษา, กรม. สารพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว,
2539.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2540.
- อารี สุทธิพันธุ์. การออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- อุดม เขยกิจวงศ์. หลักสูตรท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
บรรณกิจ, 2545.

อุทุมพร จามรมาน. สอนไปทำไม? เทคนิคการสอนและวัดผลระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
 ฟีนนี่พับบลิชซิ่ง, 2541.

เอกพล ไชยพรหม. สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2551.

อังกูล สมคะเนย์. สภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรใน
 โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิต
 วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

อัสนีย์ ชูอรุณ. ความรู้เกี่ยวกับศิลปะภาพพิมพ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2543.

ภาษาต่างประเทศ

Armstrong, D. G. Developing and documenting the curriculum. Boston : Allyn and Bacon, 1989.

Andrew, J. S. (1992). The Development of a Model Art Education Program for Williams
 Baptist College (Arkansas). [On - line]. Abstract from : UMI ProQuest : DAI – A 65/1,
 1998.

Andrew, M. D. Evaluating The Effectiveness of Design Course in Teacher Creative
 Problem – Solving. Dissertation Abstracts International. The University of
 Mississippi, 1992.

Beauchamp, G. A. Curriculum theory. Illinois : The Kage Press, 1968.

Berkemer, R. A. Evaluating the Effectiveness of a Design Course in Teaching Creative
 problem – solving. Doctoral dissertation, University of Minnesota, 1989. Dissertation
 abstracts International 50/9 (1990) : 2763A.

Bobbitt, J. F. Environmental Education in Vocational Agriculture Curriculum and
 Agriculture Teacher Education in Michigan, U.S.A., a case study. [Paris, France] :
 UNESCO, 1988.

Cannon, D. A. (2003). Mentoring: A Study of Processes and Relationships in a
 Collaborative Curriculum Reform Research Project. [On - line]. Abstract from :
 UMI ProQuest : DAI – A 65/1, 2004.

Chang, T. Present and Potential Instructional Use of Computer in Art : A Delphi
 Study. Dissertation Abstracts International. Vol. 53 No. 07, 1993.

- Chusuk, Prescott. A Proposed Guideline for the Development Improvement of Art Education Curriculum for 36 Teacher Training Collages in Thailand. Dissertation Abstracts International, 1981.
- Efland, A. Conceptions in Teaching Art Education. Art Education, 1979.
- Filani, T. O. (2003). Classroom Teachers' Beliefs about Curriculum Paradigms in Art Education. [On - line]. Abstract from : UMI ProQuesr : DAI – A 64/12, 2004.
- Good , C. V. Dictionary of Education, Third Edition. New York : McGraw – Hill Book Company, 1973.
- Gray, J. The Quality of Schooling : Frameworks for Judgement. Managing the Effective School. London, 1993.
- Harvey, M. D. (2002). Looking into The Canon: Art Curriculum in British Columbia. [On - line] . Abstract from : UMI ProQuesr : DAI – A 64/8, 2004.
- Jones, J. R. (2004). Co – Study Art Education: a Study of Integrated Curriculum. [On - line]. Abstract from : UMI ProQuesr : DAI – A 65/12, 2005.
- Kauffman, J. The College and The Student : an Assessment of Relationships and Responsibilities in Undergraduate Education by Administrators, Faculty Members, and Public Officials. Washington, D.C. : American Council on Education, 1966.
- Michael, J. A. Art and Adolescent : Teaching Art at The Secondary Level. New york : Teacher College Press, Columbia University, 1983.
- Oliva, P. F. Developing The Curriculum. New York : Harper Collins Publishers, 1992.
- Saylor, J. G. Planning Curriculum for School. New York, Rinehart and Winston., 1974.
- Sowell, E. J. Curriculum An Intergrative Introduction. New Jersey : Prentice Hall, 1996.
- Taba, H. Curriculum Development : Theory and Practice. New York : Harcourt, Brace and Word , Inc., 1962.
- Tyler, R. W. Basic Principles of Curriculum and Instruction. Chicago : University of Chicago Press, 1957.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

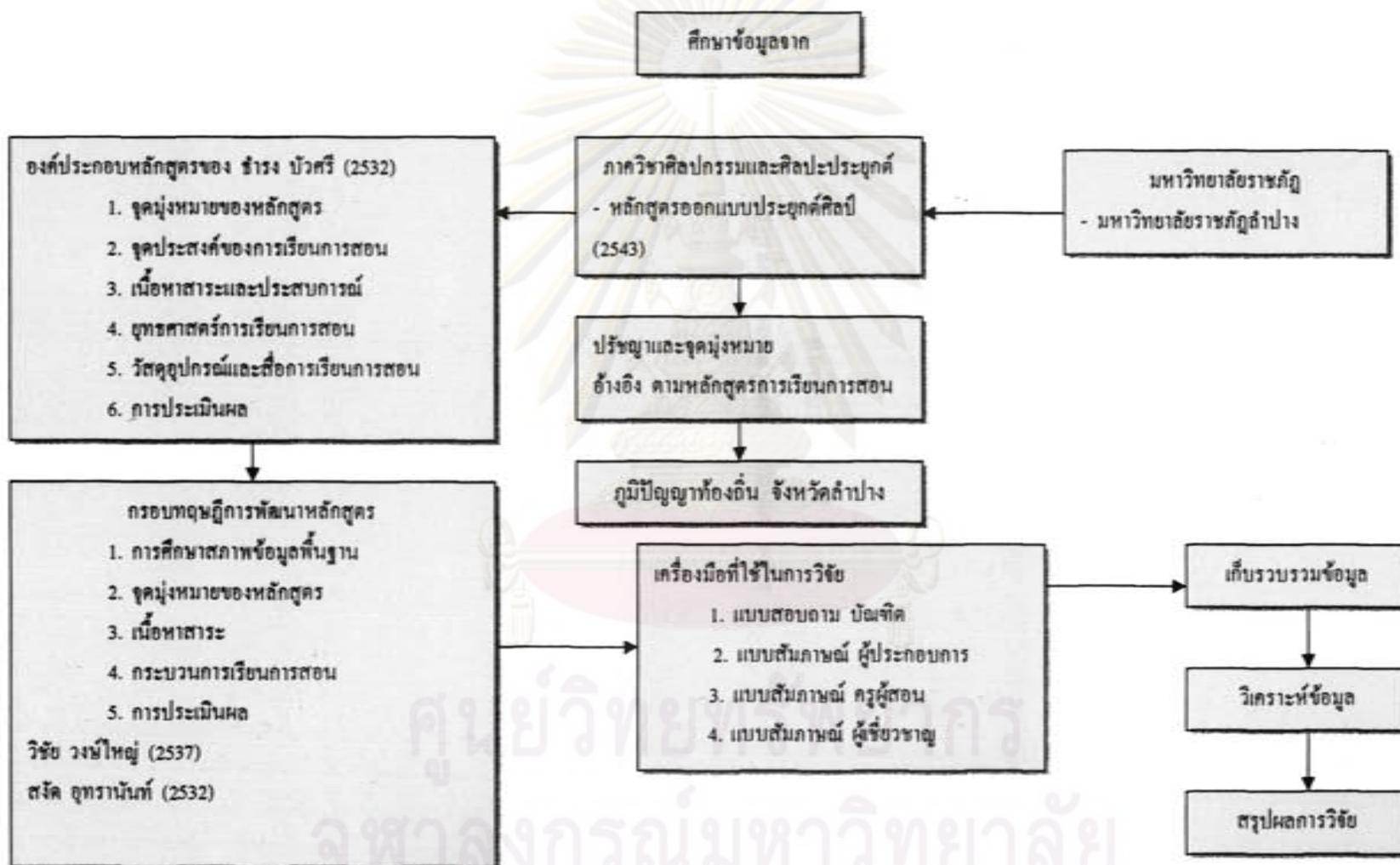

ภาคผนวก ก.

แผนภูมิการศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาผู้สำเร็จการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง

ภาคผนวก ข.

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผศ.ดร.ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์
รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. ผศ.พรเทพ เลิศเทวศิริ
คณะครุศาสตร์ สาขาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์สุชาติ ทองสีมา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ประภากร สุคนธมณี
อาจารย์ประจำภาควิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. อาจารย์ปวิรัตน์ สุคประเสริฐ
อาจารย์ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยโยนก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
(สำหรับผู้สำเร็จการศึกษา)**

เรื่อง : การศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้สร้างขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ที่มีต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

เครื่องมือแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2** ความคิดเห็นที่มีต่อประสบการณ์เรียนรู้ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์
- ตอนที่ 3** คิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์

5 ด้าน คือ

1. ด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ
4. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
5. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดพิจารณาตามสภาพความเป็นจริงแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ต้องการ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

20 – 22 ปี

23 - 25 ปี

สูงกว่า 25 ปี

3. จบการศึกษาในระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 6

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. สายที่จบการศึกษา

สายวิทยาศาสตร์

สายศิลป์

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. เหตุจูงใจสำคัญในการเข้าเรียนในภาควิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์

มีความสนใจในศาสตร์สาขานี้ และเป็นที่นิยมในปัจจุบัน

มีแนวทางในการประกอบอาชีพที่ชัดเจน

ผู้ปกครองต้องการให้เรียน

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. อาชีพปัจจุบัน หรือที่คาดว่าจะทำภายหลังจากสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้แล้ว

- นักตกแต่งภายใน
- นักออกแบบผลิตภัณฑ์
- นักออกแบบโฆษณา
- ช่างถ่ายภาพ
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. ท่านคิดว่า รายวิชาทางด้านใดที่มีความสำคัญต่อการนำไปประกอบอาชีพของท่าน

- ด้านการออกแบบ
- ด้านทักษะปฏิบัติ
- ด้านเทคโนโลยี
- ด้านการตลาด
- ด้านอื่นๆ (โปรดระบุ) .....

8. กลุ่มวิชาเลือกที่ท่านสนใจ

- กลุ่มวิชาจิตรกรรม
- กลุ่มวิชาประติมากรรม
- กลุ่มวิชาภาพพิมพ์
- กลุ่มวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์
- กลุ่มวิชาออกแบบตกแต่ง
- กลุ่มวิชาออกแบบพาณิชย์ศิลป์
- กลุ่มวิชาออกแบบนิเทศศิลป์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2   แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

คำชี้แจง

เนื่องจากรายวิชาในแต่ละหมวดต่างก็เป็นรายวิชาที่มีความสำคัญ แต่ในการจัดหลักสูตรต่อนั้นคัดเลือกรายวิชาตามความจำเป็นและความสำคัญเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากรายวิชาถูกกำหนดด้วยจำนวนหน่วยกิต กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความสำคัญมากที่สุด ถึงน้อยที่สุดของรายวิชาในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ เพื่อให้สามารถจัดหลักสูตร ได้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์สามารถประกอบอาชีพด้านศิลปกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานด้านศิลปกรรมเป็นอย่างดี
2. มีเจตคติที่ดีต่องานศิลปกรรมและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาสังคมและท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี
3. มีความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อสังคมและวิชาชีพศิลปกรรม
4. มีความสามารถในการจัดระบบงานบริหาร และสร้างสรรค์งานด้านศิลปกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ

5. มีสำนึกในการสร้างสรรค์งานศิลปกรรม ที่มีบทบาทต่อการส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

ตัวอย่าง

- คำชี้แจง : 1. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับความคิดเห็นของท่าน
 2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายวิชาเลือก จำนวน 5 รายวิชาตามที่ท่านสนใจ
 เป็นพิเศษ

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับความสำคัญของรายวิชา ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ดังต่อไปนี้

รายวิชา	ระดับความคิดเห็น					ความคิดเห็นอื่นๆ
	5	4	3	2	1	
กลุ่มวิชาเนื้อหาบังคับเรียน						
การทอผ้าพื้นเมือง		✓				
ผลิตภัณฑ์จักสาน	✓					ควรมีการนำปราชญ์ท้องถิ่น มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับตัวผลิตภัณฑ์จักสาน

คำอธิบาย จากตัวอย่างมีความหมายดังต่อไปนี้

วิชาการทอผ้าพื้นเมือง ท่านให้ระดับความคิดเห็นที่ 4 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยในระดับมาก ที่หลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางควรมีรายวิชา การทอผ้าพื้นเมือง ซึ่งมีเนื้อหา ศึกษาประวัติความเป็นมาของการทอผ้าพื้นเมืองโดยสังเขป วัสดุ อุปกรณ์ การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ฝึกวิธีใช้เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ ฝึกการทอผ้าขั้นพื้นฐาน

วิชาผลิตภัณฑ์จักสาน ท่านให้ระดับความคิดเห็นที่ 5 หมายความว่า ท่านเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ที่หลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางควรมีรายวิชา ผลิตภัณฑ์จักสาน ซึ่งมีเนื้อหา ศึกษารูปแบบและลักษณะงานจักสานที่ใช้วัสดุต่างๆ เช่น ไม้ไผ่ หวาย ไบลาน ไบตาล เป็นต้น และฝึกปฏิบัติการออกแบบโดยมุ่งทั้งด้านประโยชน์ใช้สอย และการสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ๆ

ตอนที่ 2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับความสำคัญของรายวิชา ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์

ศิลป์ ดังต่อไปนี้

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

รายวิชา	ระดับความคิดเห็น					ความคิดเห็นอื่นๆ
	5	4	3	2	1	
กลุ่มวิชาเนื้อหาบังคับเรียน						
ศิลปะไทย 1						
ประวัติศาสตร์ศิลป์ 1						
หลักการเขียนภาพ						
ภาพพิมพ์พื้นฐาน						
ประติมากรรมพื้นฐาน						
หลักการออกแบบศิลปกรรม						
เขียนแบบพื้นฐาน						
อื่นๆ (รายวิชาที่ควรมีในกลุ่มวิชาบังคับ).....						
.....						
แขนงวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์						
การนำเสนอผลงาน						
โครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์						
วาดเส้น 1						
ประติมากรรมประยุกต์						
การออกแบบลวดลาย						
เทคนิคการถ่ายภาพ 1						
การออกแบบรูปแบบไทย						
การพิมพ์ซิลค์สกรีนเบื้องต้น						
การออกแบบการพิมพ์						
จิตวิทยาการออกแบบ						
ทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์						
อื่นๆ (รายวิชาที่ควรมีในกลุ่มวิชาออกแบบประยุกต์ศิลป์).....						
.....						
กลุ่มวิชาจิตรกรรม						
ทฤษฎีสี 1						
วาดเส้นสร้างสรรค์						

รายวิชา	ระดับความคิดเห็น					ความคิดเห็นอื่นๆ
	5	4	3	2	1	
จิตรกรรมไทย 1						
ภาพทิวทัศน์						
คนเหมือน						
จิตรกรรม 2						
การระบายสีน้ำ						
วัสดุและเทคนิคทางศิลปะ						
กายวิภาค						
จิตรกรรมไทย 2						
หุ่นนิ่ง						
จิตรกรรมสร้างสรรค์						
จิตรกรรม 3						
การเขียนภาพประกอบ 1						
อื่นๆ (รายวิชาที่ควรมีในกลุ่มวิชาจิตรกรรม).....						
กลุ่มวิชาประติมากรรม						
ประติมากรรมไทย 1						
ประติมากรรมไทย 2						
การแกะสลัก						
ประติมากรรม 1						
การปั้น-หล่อ						
ประติมากรรมสร้างสรรค์						
เทคนิคการทำหุ่นจำลอง						
ประติมากรรมโครงสร้าง						
การหล่อพลาสติก						
ประติมากรรมตกแต่ง						
ปูนปั้น						
อื่นๆ (รายวิชาที่ควรมีในกลุ่มวิชาประติมากรรม).....						

รายวิชา	ระดับความคิดเห็น					ความคิดเห็นอื่นๆ
	5	4	3	2	1	
กลุ่มวิชาภาพพิมพ์						
ทฤษฎีสี 2						
ออกแบบภาพพิมพ์ 1						
การพิมพ์ซิลค์สกรีนบนผ้า						
ออกแบบภาพพิมพ์ 2						
การสร้างสื่อผสมทางการพิมพ์						
ภาพพิมพ์นูน						
การพิมพ์ซิลค์สกรีนเบื้องต้น						
ออกแบบภาพพิมพ์ 3						
ซิลค์สกรีน 2						
ออกแบบภาพพิมพ์ 4						
การพิมพ์แม่พิมพ์ทราย						
อื่นๆ (รายวิชาที่ควรมีในกลุ่มวิชาภาพพิมพ์).....						
กลุ่มวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์						
การทำหุ่นจำลอง						
เทคนิคการย้อมสี						
บาติก 1						
บาติก 2						
บาติก 3						
บาติก 4						
การทอผ้าพื้นเมือง 1						
การทอผ้าพื้นเมือง 2						
การทอผ้าพื้นเมือง 3						
การออกแบบผลิตภัณฑ์ 2 มิติ						
การออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้า						
วัสดุผลิตภัณฑ์						
การออกแบบผลิตภัณฑ์ 3 มิติ						
การออกแบบสร้างสรรค์เศษวัสดุ						
ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน						

รายวิชา	ระดับความคิดเห็น					ความคิดเห็นอื่นๆ
	5	4	3	2	1	
การออกแบบเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน						
ออกแบบผลิตภัณฑ์ไม้						
ผลิตภัณฑ์จักสาน						
ออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องรัก						
ออกแบบผลิตภัณฑ์กระดาษ						
การออกแบบของที่ระลึก						
ผลิตภัณฑ์จากสารเคมี 1						
ผลิตภัณฑ์จากสารเคมี 2						
ผลิตภัณฑ์จากสารเคมี 3						
ออกแบบผลิตภัณฑ์						
การออกแบบบรรจุภัณฑ์						
อื่นๆ (รายวิชาที่ควรมีในกลุ่มวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์).....						
.....						
กลุ่มวิชาออกแบบตกแต่ง						
ประติมากรรมตกแต่ง						
เทคนิคการออกแบบลายผ้า						
การออกแบบเขียนแบบโครงสร้าง						
ทฤษฎีการออกแบบตกแต่ง						
ออกแบบตกแต่งสถานที่						
การออกแบบตกแต่งภายใน						
เทคนิคการออกแบบนิทรรศการ						
การออกแบบตกแต่งภายนอก						
เทคนิคการออกแบบเครื่องประดับ						
การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา 1						
การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา 2						
การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา 3						
การออกแบบเครื่องปั้นดินเผา 4						
ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย 1						
ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย 2						
ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย 3						
ผลิตภัณฑ์จากเปลือกหอย 4						

รายวิชา	ระดับความคิดเห็น					ความคิดเห็นอื่นๆ
	5	4	3	2	1	
ออกแบบโลหะภัณฑ์ 1						
ออกแบบโลหะภัณฑ์ 2						
ออกแบบโลหะภัณฑ์ 3						
ออกแบบเครื่องหนัง 1						
ออกแบบเครื่องหนัง 2						
ออกแบบเครื่องหนัง 3						
จิตรกรรม และภาพพิมพ์ตกแต่ง						
อื่นๆ (รายวิชาที่ควรมีในกลุ่มวิชาออกแบบตกแต่ง).....						
.....						
ออกแบบพาณิชยศิลป์						
เทคนิคการทำหุ่นจำลอง						
การออกแบบตัวอักษร 1						
การออกแบบตัวอักษร 2						
ออกแบบโฆษณา 1						
ออกแบบโฆษณา 2						
ออกแบบโฆษณา 3						
ออกแบบโฆษณา 4						
ออกแบบโฆษณา 5						
ออกแบบโฆษณา 6						
การวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบ						
การถ่ายภาพ						
เทคนิคการถ่ายภาพ 1						
เทคนิคการถ่ายภาพ 2						
เทคนิคการถ่ายภาพ 3						
เทคนิคการถ่ายภาพ 4						
เทคโนโลยีทางการออกแบบ						
อื่นๆ (รายวิชาที่ควรมีในกลุ่มวิชาออกแบบพาณิชยศิลป์).....						
.....						

รายวิชา	ระดับความคิดเห็น					ความคิดเห็นอื่นๆ
	5	4	3	2	1	
กลุ่มวิชาออกแบบนิเทศศิลป์						
การออกแบบนิเทศศิลป์ 1						
การออกแบบด้วยคอมพิวเตอร์						
การออกแบบสื่อโฆษณากลางแจ้ง						
เทคนิคการสร้างสรรค์สื่อภาพและเสียง						
เทคโนโลยีการออกแบบ						
การเขียนเพื่อการออกแบบ						
การออกแบบรูปแบบไทย						
ระบบคอมพิวเตอร์และการประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยีการศึกษา						
โปรแกรมประยุกต์ด้านกราฟิกเพื่องานนิเทศศิลป์						
โปรแกรมประยุกต์งานผสมหลายสื่อ						
อื่นๆ (รายวิชาที่ควรมีในกลุ่มวิชาออกแบบนิเทศศิลป์).....						
.....						
กลุ่มวิชาการจัดการ						
องค์การและการจัดการ						
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ						
เศรษฐศาสตร์ทั่วไป						
อื่นๆ (รายวิชาที่ควรมีในกลุ่มวิชาการจัดการ).....						
.....						
เลือกเรียน						
การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย						
ธุรกิจทางศิลปะ						
การจัดการธุรกิจด้วยคอมพิวเตอร์						
ธุรกิจการพิมพ์						
ธุรกิจงานโฆษณา						
การจัดการธุรกิจโฆษณา						
อื่นๆ (รายวิชาที่ควรมีในกลุ่มวิชาเลือก).....						
.....						

รายวิชา	ระดับความคิดเห็น					ความคิดเห็นอื่นๆ
	5	4	3	2	1	
กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ						
การเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพศิลปกรรม						
การฝึกประสบการณ์วิชาชีพศิลปกรรม						
อื่นๆ (รายวิชาที่ควรมีในกลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ).....						
.....						

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นด้วยของท่านต่อ
หลักสูตรและการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ลำปาง เพื่อให้สามารถจัดหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลำดับ	รายการ	ระดับความต้องการ					ความคิดเห็นอื่นๆ	
		5	4	3	2	1		
1. ด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน								
1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาของชุมชน								
	1	ควรให้ชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล						
	2	ควรมีการสำรวจข้อมูลสภาพของชุมชนเป็นระยะๆ ต่อเนื่อง						
	3	ควรมีระบบการจัดการเก็บข้อมูลชุมชนในท้องถิ่นในรูปแบบเอกสารที่ชัดเจน						
1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน								
	1	ควรมีการบันทึกข้อมูลของผู้เรียนก่อนเข้ารับการศึกษา						
	2	ควรสำรวจความสนใจและความต้องการของผู้เรียนก่อนเข้ารับการศึกษา						
	3	ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน						
1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย								
	1	ควรมีการจัดประชุมระหว่างมหาวิทยาลัยสาขาวิชา กับชุมชนในท้องถิ่น						
	2	ควรเน้นความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างจุดแข็งด้านศักยภาพของมหาวิทยาลัย						
	3	ควรสำรวจความพร้อม และสภาพปัญหาที่พบของครูผู้สอน และผู้เรียน เป็นข้อมูลพื้นฐาน						

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับ	รายการ	ระดับความต้องการ					ความคิดเห็นอื่นๆ
		5	4	3	2	1	
2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร							
2.1 พุทธิพิสัย							
	1	ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของศิลปะท้องถิ่น					
	2	ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้ทางออกแบบประยุกต์ศิลป์ กับศิลปะท้องถิ่นได้					
	3	ผู้เรียนมีความรู้ทางด้านการบริหารจัดการ					
2.2 จิตพิสัย							
	1	ควรให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในงานศิลปะท้องถิ่น					
	2	ควรให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ และงานศิลปะท้องถิ่น					
	3	ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการอนุรักษ์งานศิลปะท้องถิ่น					
2.3 ทักษะพิสัย							
	1	ควรส่งเสริมให้มีการฝึกทักษะทางศิลปะท้องถิ่น					
	2	ควรให้ผู้เรียนได้ฝึกในสถานที่จริงร่วมกับประชาชนท้องถิ่น และสถานประกอบการ					
	3	ควรนำผลงานที่ได้จากการฝึกปฏิบัติมาจัดแสดงในชุมชน					
3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ							
3.1 ความสำคัญต่อการเรียนรู้							
	1	ควรมีรายวิชาที่เชื่อมโยงกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น และสถานประกอบการ					
	2	ควรมีรายวิชาที่เน้นส่งเสริมกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์					
	3	ควรมีรายวิชาที่เน้นส่งเสริมถึงความสำคัญ และศิลปะการช่างของท้องถิ่น					

ลำดับ	รายการ	ระดับความต้องการ					ความคิดเห็นอื่นๆ
		5	4	3	2	1	
3.2 ความถูกต้อง ทันสมัย							
	1	ควรมีการปรับปรุงเนื้อหา ให้สอดคล้องกับความต้องการในปัจจุบัน					
	2	ควรมีผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง					
	3	ควรผสมผสานระหว่างสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและสื่อการเรียนการสอนในท้องถิ่น					
3.3 ความน่าสนใจ							
	1	ควรมีรายวิชาในทุกแขนงให้เลือกเรียนตามความสนใจของผู้เรียน					
	2	ควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของศิลปะท้องถิ่น					
	3	ควรมีเนื้อหาบูรณาการศิลปะท้องถิ่น กับสภาพของสังคมในปัจจุบัน					
3.4 สิ่งที่เรียนรู้ได้							
	1	ควรมีเนื้อหาที่ส่งเสริมพัฒนาการในงานศิลปะของผู้เรียนในทุกรายวิชา					
	2	ควรมีเนื้อหาเน้นในด้านการบริหารจัดการ					
	3	ควรมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น					
4. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้							
4.1 การเตรียมครูผู้สอน							
	1	ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการก่อนการสอนในรายวิชาปฏิบัติกับครูผู้สอน					
	2	ควรมีให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาแผนการสอนอย่างต่อเนื่อง					
	3	ควรมีการวางแผนการสอนระหว่างครูผู้สอนกับปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการ					

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับ	รายการ	ระดับความต้องการ					ความคิดเห็นอื่นๆ
		5	4	3	2	1	
4.2 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้							
4.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน							
	1	ควรมีความเข้าใจในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ กับศิลปะท้องถิ่น					
	2	ควรมีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตรกับชุมชนในท้องถิ่น					
	3	ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรกับสถานประกอบการ					
4.2.2 บุคลากรภายในชุมชน							
	1	ควรให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์					
	2	ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรแนะนำงานศิลปะท้องถิ่น					
	3	ควรจัดทำสารสนเทศ ข้อมูล ทะเบียนของปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการในชุมชน					
4.2.3 คุณภาพครูผู้สอน							
	1	ควรให้ครูผู้สอนออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น					
	2	ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรโดยการตรวจสอบแผนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ					
	3	ควรให้ปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการแนะนำครูผู้สอน					
5. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร							
5.1 การประเมินเอกสารหลักสูตร							
	1	ควรมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันของเนื้อหา					
	2	ควรมีความเหมาะสมกับชั้นปีของผู้เรียน					
	3	ควรประเมินแผนการสอนเป็นระยะ					

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับ	รายการ	ระดับความต้องการ					ความคิดเห็นอื่นๆ	
		5	4	3	2	1		
5.2 การประเมินระบบหลักสูตร								
	1	ควรมีการประชุมประเมินระบบหลักสูตร ออกแบบประยุกต์ศิลป์เป็นระยะ						
	2	ควรมีนำวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกลางกับ หลักสูตรใหม่มาประเมินร่วมกัน						
	3	ควรมีนำหลักสูตรมาประเมินถึงความเหมาะสมกับ ผู้เรียน						
5.3 การประเมินระบบบริหารหลักสูตร								
	1	ควรมีนำโครงสร้างระบบมหาวิทยาลัยมาพิจารณา ร่วมกับระบบการบริหารหลักสูตรออกแบบ ประยุกต์ศิลป์						
	2	ควรมีการประเมินหลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง						
	3	ควรมีใช้ผลการประเมินครูผู้สอนและผู้เรียนมาร่วม กันประเมิน						
5.4 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน								
	1	ควรมีการประเมินทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ						
	2	ควรมีให้ปราชญ์ท้องถิ่น และสถานประกอบการมี ส่วนร่วมในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน						
	3	ควรมีการติดตามผู้เรียนหลังจากสำเร็จการศึกษา ไปแล้ว						
5.5 การประเมินการสอนของครู								
	1	ควรมีประเมินความสอดคล้องเชื่อมโยงของ แผนการจัดการเรียนการสอน						
	2	ควรมีประเมินความรู้ ความสามารถในการจัดการ เรียนการสอน						
	3	ควรมีการวัดเจตคติของครูผู้สอนที่มีต่อหลักสูตร ออกแบบประยุกต์ศิลป์						

“ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ในการให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม”

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบ)

เรื่อง : การศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอนออกแบบ ที่มีต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

เครื่องมือแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ 5 ด้าน คือ

1. ด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ
4. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
5. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ : ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อตามสภาพความเป็นจริงแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลง
ใน ที่ต้องการหรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

สถานภาพ

1. เพศ
  1. ชาย
  2. หญิง
2. อายุ
  1. 26 – 30 ปี
  2. 31 – 35 ปี
  3. 36 – 40 ปี
  4. 41 – 45 ปี
  5. 46 – 50 ปี
  6. 50 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด
  1. ปริญญาตรี สาขา.....
  2. ปริญญาโท สาขา.....
  3. ปริญญาเอก สาขา.....
  4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
4. ท่านมีประสบการณ์การทำงาน
  1. 1 – 5 ปี
  2. 6 – 10 ปี
  3. 11 – 15 ปี
  4. 16 – 20 ปี
  5. 20 ปีขึ้นไป
5. ตำแหน่งทางวิชาการปัจจุบัน
  1. ศาสตราจารย์
  2. รองศาสตราจารย์
  3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์
  4. อาจารย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

คำชี้แจง: โปรดแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

1. ด้านการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการให้ประชาชนท้องถิ่นกับสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลพื้นฐาน

.....
 .....
 .....

1.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการให้ประชาชนท้องถิ่นกับสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการรับทราบลักษณะและความต้องการของผู้เรียน

.....
 .....
 .....

1.3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการให้ประชาชนท้องถิ่นกับสถานประกอบการร่วมกำหนดเนื้อหาที่จะใช้จัดการเรียนการสอนออกแบบประยุกต์ศิลป์

.....
 .....
 .....

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปางด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

2.1 ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านทักษะพิสัย ควรเป็นแบบใด

.....

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านพุทธิพิสัย ควรเป็นแบบใด

.....

.....

.....

2.3 ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านจิตพิสัย ควรเป็นแบบใด

.....

.....

.....

3. ด้านเนื้อหาสาระ

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปางด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

3.1 ท่านมีวิธีการอย่างไรในการบูรณาการเนื้อหาออกแบบประยุกต์ศิลป์กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่น

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่านอกจากรายวิชาในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์แล้ว ควรเพื่อเติมเนื้อหาในเรื่องใดบ้าง

.....

.....

.....

3.3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม

.....

.....

.....

4. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

4.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในการจัดการเรียนการสอนโดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอน

.....

.....

.....

4.2 ท่านคิดว่าควรใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนแบบใดบ้างในการจัดกิจกรรมกับผู้เรียน

.....

.....

.....

4.3 ท่านมีวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใดบ้างกับผู้เรียนสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์

.....

.....

5. ด้านการประเมินผล

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

5.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร

.....

.....

.....

5.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา

.....

.....

.....

5.3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการนำเสนอหลักสูตรหลังการประเมินผลให้กับชุมชนในท้องถิ่น

.....

.....

.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
(สำหรับครูผู้สอน)**

เรื่อง : การศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูผู้สอน ที่มีต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

เครื่องมือแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ 5 ด้าน คือ
1. ด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
  2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
  3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ
  4. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
  5. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้สอน : ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อตามสภาพความเป็นจริงแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลง
ใน ที่ต้องการหรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุ 1. 26 – 30 ปี 2. 31 – 35 ปี
3. 36 – 40 ปี 4. 41 – 45 ปี
5. 46 – 50 ปี 6. 50 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษา 1. ปริญญาตรี
2. ปริญญาโท
3. ปริญญาเอก
4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
4. ตำแหน่งทางวิชาการปัจจุบัน 1. ศาสตราจารย์ 2. รองศาสตราจารย์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 4. อาจารย์
5. ประสบการณ์ด้านการสอน 1. 1 – 5 ปี 2. 6 – 10 ปี 3. 11 – 15 ปี
4. 16 – 20 ปี 5. 20 ปีขึ้นไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

คำชี้แจง: โปรดแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์
ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

1. ด้านการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏลำปางด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการให้ปราชญ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการ เข้ามา
มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

.....
.....
.....

1.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

.....
.....
.....

1.3 ท่านคิดว่าคุณลักษณะของผู้เรียนในสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ควรเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

2.1 ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านทักษะพิสัย ควรเป็นแบบใด

.....

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านพุทธิพิสัย ควรเป็นแบบใด

.....

.....

.....

2.3 ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านจิตพิสัย ควรเป็นแบบใด

.....

.....

.....

3. ด้านเนื้อหาสาระ

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

3.1 ท่านมีวิธีการอย่างไรในการบูรณาการเนื้อหาออกแบบประยุกต์ศิลป์กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่น

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่านอกจากรายวิชาในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์แล้ว ควรเพื่อเติมเนื้อหาในเรื่องใดบ้าง

.....

.....

.....

3.3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม

.....

.....

.....

4. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

4.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในการจัดการเรียนการสอนโดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอน

.....

.....

.....

4.2 ท่านคิดว่าควรใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนแบบใดบ้างในการจัดกิจกรรมกับผู้เรียน

.....

.....

.....

4.3 ท่านมีวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใดบ้างกับผู้เรียนสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์

.....

.....

5. ด้านการประเมินผล

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

5.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการนำหลักสูตรกลางกับหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์มาใช้ในการประเมินระบบหลักสูตร

.....

.....

.....

5.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร

.....

.....

.....

5.3 ท่านมีวิธีการอย่างไรในการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา

.....

.....

.....

**แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
(สำหรับสถานประกอบการ)**

เรื่อง : การศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพาง

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นของสถานประกอบการ ที่มีต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพาง

เครื่องมือแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ 5 ด้าน คือ

1. ด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน
2. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ
4. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้
5. ด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ประกอบการ : ผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาข้อความตามสภาพความเป็นจริงแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน □ ที่ต้องการหรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 26 – 30 ปี 31 – 35 ปี 36 – 40 ปี
 41 – 45 ปี 46 – 50 ปี 50 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
4. ตำแหน่งหรือหน้าที่ในสถานประกอบการ
 เจ้าของกิจการ ผู้จัดการโรงงาน
 ผู้ช่วยผู้จัดการโรงงาน หัวหน้าแผนกออกแบบ
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
 น้อยกว่า 5 ปี 6 – 10 ปี
 11 – 15 ปี มากกว่า 15 ปีขึ้นไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

คำชี้แจง: โปรดแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์
ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

1. ด้านการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏลำปางด้านการศึกษาสภาพหรือข้อมูลพื้นฐาน ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการให้ปราชญ์ท้องถิ่นกับสถานประกอบการ เข้ามา
มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

.....
 .....
 .....

1.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

.....
 .....
 .....

1.3 ท่านคิดว่าคุณลักษณะของผู้เรียนในสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์ควรเป็นอย่างไร

.....
 .....
 .....

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปางด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

2.1 ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านทักษะพิสัย ควรเป็นแบบใด

.....

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านพุทธิพิสัย ควรเป็นแบบใด

.....

.....

.....

2.3 ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ด้านจิตพิสัย ควรเป็นแบบใด

.....

.....

.....

3. ด้านเนื้อหาสาระ

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปางด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

3.1 ท่านมีวิธีการอย่างไรในการบูรณาการเนื้อหาออกแบบประยุกต์ศิลป์กับเอกลักษณ์ในท้องถิ่น

.....

.....

3.2 ท่านคิดว่านอกจากรายวิชาในหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์แล้ว ควรเพื่อเติมเนื้อหาในเรื่องใดบ้าง

.....

.....

.....

3.3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในการจัดเนื้อหาโดยนำปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการเข้ามามีส่วนร่วม

.....

.....

.....

4. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

4.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในการจัดการเรียนการสอนโดยให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการมีบทบาทร่วมกับครูผู้สอน

.....

.....

.....

4.2 ท่านคิดว่าควรใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนแบบใดบ้างในการจัดกิจกรรมกับผู้เรียน

.....

.....

.....

4.3 ท่านมีวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใดบ้างกับผู้เรียนสาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์

.....

.....

5. ด้านการประเมินผล

ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

5.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการนำหลักสูตรกลางกับหลักสูตรออกแบบประยุกต์ศิลป์มาใช้ในการประเมินระบบหลักสูตร

.....

.....

.....

5.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในการให้ปราชญ์ท้องถิ่นและสถานประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร

.....

.....

.....

5.3 ท่านมีวิธีการอย่างไรในการติดตามผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษา

.....

.....

.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายกันต์ สมสรวย เกิดวันที่ 6 มกราคม 2525 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ศิลปะผู้สำเร็จการศึกษา (ออกแบบนิเทศศิลป์) วิชาเอกออกแบบนิเทศศิลป์ – ศิลปะการถ่ายภาพ คณะศิลปกรรม (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระช่าง) เมื่อปีการศึกษา 2546 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาผู้สำเร็จการศึกษา สาขาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2548

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย